

Väljaandja:	Eesti Panga President
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	31.12.2011
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	09.01.2014
Avaldamismärge:	RT I, 16.11.2011, 6

Krediidiasutuse ja krediidiasutuse konsolideerimisgrupi usaldatavusnormatiivide rakendamise ja arvutamise kord

Vastu võetud 29.12.2006 nr 13

[RTL 2007, 3, 52](#)

jõustumine 14.01.2007

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.11.2007	RTL 2007, 93, 1548	01.01.2008
21.07.2010	RT I 2010, 51, 323	01.01.2011
21.12.2010	RT I, 29.12.2010, 17	01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010
04.11.2011	RT I, 16.11.2011, 3	31.12.2011

Määrus kehtestatakse «[Krediidiasutuste seaduse](#)» § 71 lõike 7, § 79 lõigete 6–8 ja § 86¹ lõike 3 alusel.
[[RT I, 29.12.2010, 17](#)- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Määruse reguleerimisala

Käesolev määrus sätestab krediidiasutuse ja krediidiasutuse konsolideerimisgrupi usaldatavusnormatiivide rakendamise ja arvutamise korra, sealhulgas:

- 1) omavahendite arvutamise korra;
- 2) kapitalinõude määra krediidiriski katmiseks;
- 3) riskipositsioonide väärtuse arvutamise korra ja erisused, riskikaalud ja nende määramise meetoodika ning reitinguagentuuride reitingute kasutamise alused krediidiriski kapitalinõude arvutamisel standardmeetodi alusel;
- 4) riskipositsioonide väärtuse arvutamise korra ja erisused, riskiga kaalutud vara ja krediidiriski kapitalinõude arvutamise meetoodika ning krediidiriski parameetrite ja nende hindamise miinimumnõuded krediidiriski kapitalinõude arvutamisel sisereitingute meetodite alusel;
- 5) krediidiriski kapitalinõude arvutamisel arvesse võetavate krediidiriski maandamise instrumentide ning krediidiriski kaitse pakkujate loetelu, neile esitatavad nõuded ning krediidiriski maandamise mõju arvutamise meetoodika;
- 6) valuutariski kapitalinõude arvutamise korra;
[[RTL 2007, 93, 1548](#)- jõust. 01.01.2008]
- 7) kaubariski kapitalinõude arvutamise korra;
- 8) ülekanderiski ning kauplemisportfelli positsiooniriski ja vastaspoole krediidiriski kapitalinõuete arvutamise korra;
[[RT I, 16.11.2011, 3](#)- jõust. 31.12.2011]
- 9) riskikontsentratsiooni ületavatel kauplemisportfelli riskipositsioonidelt kapitalinõuete arvutamise korra;
- 10) krediidiasutuse põhitegevuse puhastulu kolme aasta keskmise summa arvutamise meetoodika ja kapitalinõude arvutamise korra operatsiooniriski kapitalinõude arvutamisel baasmeetodi alusel;
- 11) äriiinide kaardistamise kriteeriumid, äriiinide operatsiooniriski kapitalinõude arvutamise nõuded ja meetoodika operatsiooniriski kapitalinõude arvutamisel standardmeetodi ja alternatiivse standardmeetodi alusel;
- 12) kapitalinõude arvutamise meetoodika ning kapitalinõuete arvutamisel arvesse võetavate riski vähendavate või riski ülekandvatele instrumentidele esitatavad nõuded operatsiooniriski arvutamisel täiustatud mõõtmismudelil põhineva meetodi alusel;

13) riskide kontsentreerumise arvutamisel tehtavad mahaarvamised ja riskide kontsentreerumise piirmäärade arvutamise korra;

14) krediidasutuse osalustele äriühingutes seatud piirangute arvutamise korra.

§ 2. Määruse kohaldamine

Käesolevat määrust kohaldatakse krediidasutustele krediidasutuste seaduse § 3 lõike 1 tähenduses individuaalsel (edaspidi *soolo*) alusel ja krediidasutuse konsolideerimisgrupile konsolideeritud alusel.

§ 3. Finantsinspektsiooni loa alusel kohaldatavad sätted

Käesolevas määruses sätestatud, Finantsinspektsiooni loa alusel kasutatavate meetodite ja erandite puhul teeb Finantsinspektsioon otsuse nimetatud loa andmise või sellest keeldumise kohta ühe kuu jooksul kõigi nõutavate dokumentide ja andmete saamisest arvates, kuid mitte hiljem kui kolme kuu möödumisel taotluse saamisest, välja arvatud juhul, kui käesolev määrus sätestab teisiti.

§ 4. Üldmõisted

Käesolevas määruses kasutatakse üldmõisteid järgmises tähenduses:

- 1) lepinguriik on Euroopa Majanduspiirkonda (EEA) kuuluv riik;
- 2) krediidasutus on krediidasutuste seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud äriühing;
- 3) investeerimisühing on väärtpaberituru seaduse §-s 40 nimetatud äriühing;
- 4) finantseerimisasutus on krediidasutuste seaduse §-s 5 nimetatud äriühing;
- 5) pädev asutus on ametiasutus, mis tema asukohariigi õiguse kohaselt on õigustatud teostama krediidasutuste ja investeerimisühingute riiklikku finantsjärelevalvet;
- 6) tunnustatud börs käesoleva seaduse tähenduses on börsi asukohamaa pädeva asutuse poolt tunnustatud börs, mis tegutseb regulaarselt, omab börsi asukohamaa pädeva asutuse poolt välja antud või heaks kiidetud reeglistikku, mis sätestab tingimused börsile, börsiosalistele ning kaubeldavatele instrumentidele ning kasutab arveldussüsteemi, mis pädeva asutuse hinnangul tagab väärtpaberitehingutest tekkinud kohustuste täitmise ja igapäevaselt piisava tagatiste olemasolu tuletisväärtpaberitega kauplemisel;
- 7) tururisk (*market risk*) on kauplemisportfelli tulenev intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni risk ning kogu tegevusest tulenev valuutarisk ja kaubarisk;
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 8) valuutarisk (*foreign exchange risk*) on risk saada kahju välisvaluuta kursi kõikumise tõttu;
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 9) kauplemisportfelli positsioonirisk (*position risk*) koosneb üld- ja spetsiifilisest riskist, kusjuures üldrisk on risk, mis tuleneb turu üldistest arengutest ning spetsiifiline risk on risk, mis tuleneb vara emitendiga ja tuletisinstrumentide puhul alusvara emitendiga seotud teguritest;
- 10) intressipositsiooni üldrisk (*general interest rate risk*) on risk, mis tuleneb võlainstrumenti turuväärtuse muutumisest turu kui tervikuga seotud tegurite tõttu;
- 11) intressipositsiooni spetsiifiline risk (*specific interest rate risk*) on risk, mis tuleneb võlainstrumenti turuväärtuse muutumisest emitendiga seotud tegurite tõttu;
- 12) aktsiapositsiooni üldrisk (*general equity position risk*) on risk, mis tuleneb lihtaktsia turuväärtuse muutumisest turu kui tervikuga seotud tegurite tõttu;
- 13) aktsiapositsiooni spetsiifiline risk (*specific equity position risk*) on risk, mis tuleneb lihtaktsia turuväärtuse muutumisest emitendiga seotud tegurite tõttu;
- 14) vastaspoole krediidirisk (*counterparty credit risk* ehk CCR) on risk, et tehingu teine pool ei täida oma lepingulisi kohustusi kauplemisportfelli instrumentide või börsiväliste tuletisinstrumentide osas;
- 15) keskne vastaspool (*central counterparty*) on ühel või mitmel finantsturul kaubeldavate lepingute poolte vahel õiguspäraselt tegutsev üksus, kes on iga müüja suhtes ostja ja iga ostja suhtes müüja;
- 16) positsioon on nõuete või kohustuste suurus teatud väärtpaberis, kaubas või valuutas;
- 17) pikk positsioon (*long position*) on positsioon, mis väljendab õigust või kohustust saada makse, väärtpaber või muu vara;
- 18) lühike positsioon (*short position*) on positsioon, mis väljendab õigust või kohustust teostada makse või üle anda väärtpaber või muu vara;
- 19) riskile avatud positsioon (*exposure*) on maksimaalne kahjum, mis võib tekkida vara realiseerimisel, bilansiväliste kohustuste täitmisel või juhul, kui tehingu teine pool ei täida oma lepingulisi kohustusi.

§ 5. Tehingute kohta kasutatavad mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse mõisteid tehingute kohta järgmises tähenduses:

- 1) finantsinstrumendid (*financial instruments*) on igasugused instrumendid, millega ühele tehingu poolele tekib finantsvara ja teisele poolele finantskohustus või omakapitali instrument;
- 2) börsil kaubeldavad tuletisinstrumendid (*exchange-traded derivatives*) on tuletisinstrumendid, mille tingimused on reguleeritud tuletisinstrumentide börsiregulatsioonides ning millele kehtivad igapäevase tagatise (*daily margin*) nõuded;
- 3) börsivälised tuletisinstrumendid (*over-the-counter* ehk *OTC derivative instruments*) on tuletisinstrumendid, mis ei kuulu börsil kaubeldavate tuletisinstrumentide hulka;
- 4) pika arveldustähtajaga tehingud (*long settlements transactions*) on tehingud, mille raames krediidasutus kohustub loovutama ühe finantsinstrumendi teise vastu lepingus sätestatud tähtajal, mis on pikem lühimast turustandardist sellise tehingu puhul, kuid vähemalt viis tööpäeva alates tehingu sõlmimise kuupäevast;

- 5) väärtpaberitagatise tehingud (*margin lending transactions*) on tehingud, mille puhul krediidasutus annab laenu väärtpaberite ostuks, lühikeseks müügiks, hoidmiseks või kauplemise finantseerimiseks. Väärtpaberitega tagatud tehingud ei hõlma muid laene, mille tagatiseks on väärtpaberid;
- 6) optioon (*option*) on tehing, mille tulemusena optiooni müüjal on kohustus ning optiooni ostjal (omanikul) õigus osta (ostuoptioon) või müüa (müügioptioon) vara kindla hinnaga lepingu lõpptähtajal (Euroopa-tüüpi optioon) või igal ajal lepingu sõlmimisest kuni selle lõpptähtajani (Ameerika-tüüpi optioon). Optiooni iseloomuga instrumente (näiteks ostutähed) käsitletakse sarnaselt optioonidega;
- 7) ostutäht (*warrant*) on väärtpaber, mis annab selle omanikule õiguse osta vara kindlaksmääratud hinnaga kuni lõpptähtajani või lõpptähtajal;
- 8) pöördrepo- (*reverse repurchase*) tehing on leping, mille alusel aruandev krediidasutus ostab väärtpaberid või kauba või väärtpaberite või kaubaga seotud kaubeldavad hoidmistunnistused (kusjuures nimetatud väärtpaberite või kaubaga seotud hoidmistunnistused on tagatud tunnustatud börsi või depositeoriumi poolt, kes omab kontrolli nende väärtpaberite või kaupade üle) ning on kohustatud ostetud varad või sama liiki asendusvarad fikseeritud hinnaga kokkulepitud ajal tagasi müüma. Pöördrepo-lepingus on sätestatud keeld nimetatud varasid müüa või tagatiseks anda samaaegselt rohkem kui ühele lepingupartnerile;
- 9) repo (*repurchase*) tehing on leping, mille alusel aruandev krediidasutus müüb väärtpaberid või kauba või väärtpaberite või kaubaga seotud kaubeldavad hoidmistunnistused (kusjuures nimetatud väärtpaberite või kaubaga seotud hoidmistunnistused on tagatud tunnustatud börsi või depositeoriumi poolt, kes omab kontrolli nende väärtpaberite või kaupade üle) ning on kohustatud müüüdud varad või sama liiki asendusvarad fikseeritud hinnaga kokkulepitud ajal tagasi ostma. Repolepingus on sätestatud keeld nimetatud varasid müüa või tagatiseks anda samaaegselt rohkem kui ühele lepingupartnerile;
- 10) samaliigilised väärtpaberid (*securities of the same kind*) hõlmavad võlaväärtpabereid (*debt securities*), mis on emiteeritud sama emitendi poolt sama emissiooni käigus samas valuutas ning sama tootluse ning tähtajaga või lihtaktiaid, mis on emiteeritud sama emitendi poolt ning mis vastavalt põhikirjale või ettevõtja siseregulatsioonidele omavad samasugust hääleõigust ning õigust emitendi varale mainitud vara jaotamisel;
- 11) tuletisinstrument on finantsinstrument, mille väärtus sõltub intressimäära, väärtpaberi, kauba, välisvaluuta kursi, hindade või määrade indeksi, krediidireitingu või krediidiindeksi või muu sarnase alusvara väärtusest; mis ei nõua või nõuab vaid väikest esialgset investeeringut võrreldes teiste lepingutega; mis reageerivad turumuutustele sarnaselt ja millega lepingupoolte vahelised õigused ja kohustused arveldatakse tulevikus;
- 12) vahetatav väärtpaber (*convertible security*) on väärtpaber, mille omanik võib vahetada teise väärtpaberi, tavaliselt sama emitendi väärtpaberi vastu;
- 13) väärtpaberid on väärtpaberituru seaduse §-s 2 nimetatud instrumentid;
- 14) kaup (*commodity*) on materiaalne asi, millega kaubeldakse või millega saab kaubelda järelturul, näiteks põllumajandussaadused, mineraalid (sealhulgas nafta) ja väärismetallid (välja arvatud kuld kangidena), millega kaubeldakse rahvusvahelistel turgudel;
- 15) müügivalmis finantsvarad (*available for sale financial instruments*) on finantsvarad, välja arvatud tuletisinstrumentid, mis vastavalt rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditele (*international financial reporting standards* ehk IFRS) määratletakse müügivalmis olevateks ja mida ei liigitata laenuks või nõueteks või õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande kajastatavateks finantsvaradeks.

2. peatükk OMAVAHENDID

§ 6. Omavahendite arvutamisele kohaldatavad põhimõtted

Omavahendite arvutamisel lähtutakse krediidasutuste seaduse §-des 72–78 omavahendite kohta sätestatust.

§ 7. Omavahendite koostisosade suuruse määramine

(1) Omavahendite koostisosad võetakse arvesse bilansilises väärtuses krediidasutuse bilansi alusel, kui krediidasutuste seadusest või käesolevast peatükist ei tulene teisiti.

(2) Esimese taseme omavahendite koosseisu kaasatud kasumist arvatakse maha järgmiste instrumentide kajastamisel tekkinud realiseerimata kasumid:

- 1) kinnisvarainvesteeringud;
- 2) omavahenditest maha arvamata õiglasest väärtuses kajastatud investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse;
- 3) rahavoogude riskimaandamise instrumentid;
- 4) väärtpaberistatud varad juhul, kui krediidasutus on väärtpaberistamise aluseks olevate nõuete algne väljastaja.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud instrumentide puhul ei arvata realiseerimata kasumist maha samasse instrumentide gruppi kuuluvate instrumentide realiseerimata kahjumit, punktides 3 ja 4 nimetatud instrumentide puhul arvatakse esimese taseme omavahenditest maha nende instrumentide realiseerimata kasumi ja realiseerimata kahjumi vahe juhul, kui see on positiivne.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktide 1 ja 2 kohaselt esimese taseme omavahenditest mahaarvatud kasumi osast võib 45 protsenti kaasata teise taseme omavahenditesse.

(5) Teise taseme omavahenditesse kaasatakse 45 protsenti krediidasutuse bilansis ümberhindluse reservis kajastatud järgmiste instrumentide kajastamisel tekkinud realiseerimata kasumist:

- 1) müügivalmis omakapitali instrumentid;
- 2) müügivalmis võlainstrumentid.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 1 nimetatud instrumentide puhul ei arvata omavahenditesse kaasatavast realiseerimata kasumist maha samasse instrumentide gruppi kuuluvate instrumentide realiseerimata kahjumit.

(7) Käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 nimetatud instrumentide puhul võetakse arvesse nende instrumentide realiseerimata kasumi ja realiseerimata kahjumi vahe juhul, kui see on positiivne.

(8) Omavahenditesse ei kaasata amortiseeritud soetusmaksumuses mõõdetavate finantsinstrumentide rahavoogude riskimaandamise instrumentidest tulenevaid tulusid või kulusid ning tulu või kulu ükskõik milliste õiglaselt väärtuses kajastatud kohustuste väärtuse muutusest, kui see muutus tuleneb muudatustest krediidasutuse enda krediitkvaliteedis.

§ 8. Krediidasutuse ja krediidasutuse konsolideerimisgrupi omavahendite arvutamine

(1) Krediidasutuste seaduse § 72 lõikes 3 sätestatud omavahendite miinimumsuuruse, § 81 lõigetes 2 ja 3 sätestatud osaluste piirangute ning § 85 lõigetes 8–9 sätestatud riskide kontsentreerumise piirmäärade arvutamisel võetakse aluseks krediidasutuste seaduse § 73 sätestatud esimese ja § 74 sätestatud teise taseme omavahendite summa, millest on tehtud § 75 sätestatud mahaarvamised.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(2) Krediidasutuse seaduse § 79 lõigetes 1 ja 2 sätestatud kapitali adekvaatsuse arvutamisel võetakse aluseks krediidasutuse seaduse § 73-s sätestatud esimese taseme omavahendite, §-s 74 sätestatud teise taseme omavahendite ja §-s 77 sätestatud kolmanda taseme omavahendite summa, millest on tehtud §-s 75 sätestatud mahaarvamised.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud omavahendite arvutamisel lähtutakse käesoleva määruse §-s 7 sätestatud nõuetest ning võetakse arvesse krediidasutuste seaduse §-s 78 sätestatud piirangud.

(4) Krediidasutuse konsolideerimisgrupi riskide kontsentreerumise piirmäärade ja osaluste piirangute arvutamisel võetakse aluseks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud korras arvutatud omavahendid, millele on liidetud krediidasutuste seaduse §-s 77¹ loetletud omavahendite koostisosad.

(5) Krediidasutuse konsolideerimisgrupi kapitali adekvaatsuse arvutamisel võetakse aluseks krediidasutuste seaduse §-s 73 sätestatud esimese taseme omavahendite, §-s 74 sätestatud teise taseme omavahendite ja §-s 77 sätestatud kolmanda taseme ning krediidasutuste seaduse §-s 77¹ loetletud omavahendite summa, millest on maha arvatud krediidasutuste seaduse § 75 lõike 1 punktis 3 sätestatud osalused kindlustusandjates, edasikindlustusandjates ning kindlustusvaldusettevõtjates.

3. peatükk KAPITALI ADEKVAATSUS

1. jagu Üldsätted

§ 9. Kapitali adekvaatsus

(1) Krediidasutuse ja tema konsolideerimisgrupi käesoleva määruse § 8 lõigetes 3 ja 5 sätestatud korras arvutatud omavahendid peavad igal ajahetkel olema võrdsed või ületama krediidasutuste seaduse § 79 lõikes 2 loetletud kapitalinõuete summa.

(2) Krediidasutuse kapitalinõuete summa arvutamisel summeeritakse järgmised näitajad:

- 1) käesoleva peatüki 2. jaos sätestatud korras arvutatud krediidiriski kapitalinõue;
- 2) käesoleva peatüki 4. jaos sätestatud korras arvutatud valuutariski kapitalinõue, mis on korrutatud koefitsiendiga 1,25;

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

- 3) käesoleva peatüki 5. jaos sätestatud korras arvutatud kaubariski kapitalinõue, mis on korrutatud koefitsiendiga 1,25;

- 4) käesoleva peatüki 6. jaos sätestatud korras arvutatud kauplemisportfelli positsiooniriski ning vastaspoole krediidiriski kapitalinõuded, mis on korrutatud koefitsiendiga 1,25;

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

- 5) käesoleva peatüki 7. jaos sätestatud korras arvatud operatsiooniriski kapitalinõue;
- 6) käesoleva peatüki 6. jao 5. jaotises sätestatud korras arvatud riskide kontsentreerumise piirmäära ületanud kauplemisportfelli riskipositsioonide täiendav kapitalinõue, mis on korrutatud koefitsiendiga 1,25.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 7) käesoleva peatüki 8. jaos sätestatud korras arvatud ülekanderiski kapitalinõue, mis on korrutatud koefitsiendiga 1,25.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(3) Krediidiasutus, kes on krediidiasutuste seaduse § 79 lõike 3 alusel vabastatud kapitalinõuete arvutamisest kauplemisportfelli positsiooniriski ja vastaspoole krediidiriski katmiseks, arvutab kauplemisportfelli positsioonidelt kapitalinõude krediidiriski katmiseks käesoleva peatüki 2. jaos sätestatud korras.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 10. Kapitalinõuete arvutamine konsolideeritud baasil

- (1) Krediidiasutus, kes on krediidiasutuse konsolideerimisgrupi emattevõtja, arvutab § 9 lõikes 1 nimetatud kapitalinõudeid oma konsolideeritud finantsseisundi alusel.
- (2) Krediidiasutus, kelle emattevõtja on samas liikmesriigis tegutsev finantsvaldusettevõtja, arvutab § 9 lõikes 1 nimetatud kapitalinõudeid vastava finantsvaldusettevõtja konsolideeritud finantsseisundi alusel.
- (3) Krediidiasutuse konsolideerimisgrupi kapitalinõuete arvutamisel ei võeta arvesse krediidiasutuse kontserni kuuluva kindlustusettevõtja positsioone.
- (4) Krediidiasutuse konsolideerimisgrupi kapitalinõuete summa arvutatakse § 9 lõikes 2 sätestatud korras, kohaldades käesolevas määruuses sätestatud kapitalinõude määrasid ning § 9 lõikes 2 sätestatud või § 11 lõike 3 kohaselt arvatud koefitsienti.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- (5) Juhul kui konsolideerimisgruppi kuuluv äriühing on krediidiasutuste seaduse § 79 lõike 3 või liikmesriigi vastava õigusakti alusel vabastatud kapitalinõuete arvutamisest kauplemisportfelli positsiooniriski ja vastaspoole krediidiriski katmiseks, arvutatakse selle äriühingu kauplemisportfelli positsioonidelt kapitalinõudeid krediidiriski katmiseks käesoleva peatüki 2. jaos sätestatud korras.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 11. Kapitalinõuete arvutamine välisriigi tütarettevõtjate positsioonidelt

- (1) Juhul kui krediidiasutuse konsolideerimisgruppi kuuluv lepinguriigis registreeritud ning finantsjärelevalve alla kuuluv tütarettevõtja arvutab kapitalinõudeid vastavas lepinguriigis, võetakse konsolideerimisgrupi kapitalinõuete arvutamisel arvesse selle tütarettevõtja positsioonidelt tema asukohariigis kehtiva korra kohaselt arvatud riskiga kaalutud vara ning miinimumkapitalinõuded.
- (2) Juhul kui krediidiasutuse konsolideerimisgruppi kuuluvale kolmandas riigis registreeritud tütarettevõtjatele kohaldatakse liikmesriikidega vähemalt samaväärseid regulatiivseid ja järelevalvelisi nõudeid, võib Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal konsolideerimisgrupi kapitalinõuete arvutamisel võtta arvesse selle tütarettevõtja positsioonidelt kolmandas riigis kehtiva korra kohaselt arvatud riskiga kaalutud vara ning baaskapitalinõuded.
- (3) Juhul kui välisriigi tütarettevõtjate positsioonidelt tema asukohariigis kehtiva korra kohaselt arvatud kapitalinõuded vastavad krediidiriski kapitalinõuete puhul madalamale määrale, kui §-s 14 sätestatud kapitalinõude määr, suurendatakse kõiki antud tütarettevõtja kapitalinõudeid koefitsiendiga, mis saadakse §-s 14 sätestatud ja tütarettevõtja asukohariigis kehtiva krediidiriski kapitalinõude määra jagamise teel.

§ 12. Krediidiriski, ülekanderiski ja kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski ning operatsiooniriski konsolideeritud kapitalinõuete arvutamine

Konsolideeritud kapitalinõuete arvutamisel krediidiriski, ülekanderiski, kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski ning operatsiooniriski katmiseks arvutatakse kapitalinõuded kõikide konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute vastavalt positsioonidelt (v.a konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute omavahelised positsioonid) käesoleva peatüki 2. jaos, 6. jao 3. jaotises ning 7. jaos sätestatud korras.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 13. Valuutariski, kaubariski, kauplemisportfelli intressi- ja aktsiapositsiooniriski konsolideeritud kapitalinõuete arvutamine

(1) Konsolideeritud kapitalinõuete arutamisel valuutariski, kaubariski, ning kauplemisportfelli intressi- ja aktsiapositsiooni riski katmiseks arvutatakse kapitalinõuded kõikide konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute vastavate positsioonidelt käesoleva peatüki 4. jaos, 5. jaos ning 6. jao 2. jaotises sätestatud korras. [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Valuutariski, kaubariski ning kauplemisportfelli intressi- ja aktsiapositsiooni konsolideeritud kapitalinõuete arutamisel võib konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtjate positsioone omavahel nettida käesoleva peatüki 4. jaos, 5. jaos ning 6. jao 2. jaotises sätestatud korras järgmistel tingimustel: [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

- 1) juhul kui ettevõtja on registreeritud Eestis, kuulub finantsjärelevalve alla ning täidab soolo baasil käesolevas määruses sätestatuga samaväärseid regulatiivseid ja järelevalvelisi nõudeid;
- 2) juhul kui ettevõtja on registreeritud lepinguriigis, kuulub finantsjärelevalve alla ning täidab soolo baasil vähemalt Euroopa Ühenduse õigusaktidega sätestatud minimaalseid regulatiivseid ja järelevalvelisi nõudeid;
- 3) juhul kui ettevõtja on registreeritud kolmandas riigis, võib temale kuuluvaid positsioone teiste ettevõtjate positsioonidega nettida Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal tingimusel, et sellele ettevõtjale kohaldatakse lepinguriikidega vähemalt samaväärseid regulatiivseid ja järelevalvelisi nõudeid ning tema asukohariigis puuduvad piirangud, mis takistaksid oluliselt kapitali grupisisesest liikumist;
- 4) juhul kui ettevõtja on registreeritud Eestis ning ei kuulu finantsjärelevalve alla, võib temale kuuluvaid positsioone aruandva krediidasutuse või käesoleva lõike punktides 1 ja 2 sätestatud nõuetele vastava ettevõtja positsioonidega nettida tingimusel, et kapitali kontsernisisene jaotus on vastuvõetav ning õigusaktidega või lepinguga on tagatud vastastikune finantstoetus.

2. jagu Krediidiriski kapitalinõue

§ 14. Krediidiriski kapitalinõue

Krediidiriski kapitalinõude määr on 10 protsenti käesolevas jaos sätestatud korras arvutatud riskiga kaalutud vara väärtusest.

§ 15. Käesolevas jaos kasutatavad mõisted

Käesolevas jaos kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) tingimuslikud nõuded on krediidasutuse bilansivälisest kohustustest ja tuletisinstrumentidest tulenevad potentsiaalsed nõuded;
- 2) eluasemekinnisvaraks loetakse ehitisi ja korteriomandit, milles omanik elab või millesse kavatseb elama asuda või mille ta on üürile andnud või kavatseb üürile anda; ärilistel eesmärkidel kasutatavat kinnisvara loetakse kommertskinnisvaraks;
- 3) lahjendusrisk on risk, et ostetud nõude suurus väheneb nõude müüja ja võlgnike vastastikuste kokkulepete tõttu;
- 4) kahju on majanduslik kahju, sealhulgas olulised allahindlused ning nõude sissenõudmisega seotud otsesed ja kaudsed kulud.

§ 16. Käesolevas jaos kasutatud lühinimetused

(1) Krediidasutuste seaduse § 86³ lõike 1 punktides 1–11 ning 14 sätestatud krediidiriski standardmeetodi riskipositsioonide klasside kohta kasutatakse käesolevas jaos järgmisi lühinimetusi:

- 1) nõuded või tingimuslikud nõuded keskvalitsuste ja keskpankade vastu – keskvalitsused ja keskpangad;
- 2) nõuded või tingimuslikud nõuded regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste vastu – regionaal- ja kohalikud omavalitsused;
- 3) nõuded või tingimuslikud nõuded riigiasutuste poolt hallatavate asutuste ja kasumit mittetaotlevate asutuste ja ühingute vastu – riigiasutuste poolt hallatavad asutused, kasumit mittetaotlevad asutused ja ühinged;
- 4) nõuded või tingimuslikud nõuded multilateraalsete arengupankade vastu – multilateraalsed arengupangad;
- 5) nõuded või tingimuslikud nõuded rahvusvaheliste organisatsioonide vastu – rahvusvahelised organisatsioonid;
- 6) nõuded või tingimuslikud nõuded krediidasutuste või investeerimisühingute vastu – krediidasutused ja investeerimisühingud;
- 7) nõuded või tingimuslikud nõuded äriühingute vastu – äriühingud;
- 8) jaenõuded või tingimuslikud jaenõuded – jaenõuded;
- 9) kinnisvaraga tagatud nõuded või tingimuslikud nõuded – kinnisvaraga tagatud nõuded;
- 10) viivituses olevad nõuded – viivituses nõuded;
- 11) usaldatavusnormatiivide arutamisel kõrge riskitasemega varadeks loetavad nõuded – kõrge riskiga varad;
- 12) lühiajalised nõuded krediidasutuste, investeerimisühingute ja muude äriühingute vastu – krediidasutuste, investeerimisühingute ja muude äriühingute lühiajalised võlgnevused.

(2) Krediidasutuste seaduse § 86⁹ lõike 1 punktides 1–4 sätestatud krediidiriski sisereitingute meetodite riskipositsioonide klasside kohta kasutatakse käesolevas jaos järgmisi lühinimetusi:

- 1) nõuded või tingimuslikud nõuded keskvalitsuste ja keskpankade vastu – keskvalitsused ja keskpangad;

- 2) nõuded või tingimuslikud nõuded krediidasutuste ja investeerimisühingute või regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste vastu – krediidasutused, investeerimisühingud ja kohalikud omavalitsused;
- 3) nõuded või tingimuslikud nõuded muude äriühingute vastu – muud äriühingud;
- 4) jaenõuded või tingimuslikud jaenõuded – jaenõuded.

1. jaotis **Krediidiriski standardmeetod**

1. alljaotis **Riskipositsioonide väärtus**

§ 17. Bilansilisest varast tulenevate riskipositsioonide väärtus

- (1) Bilansilisest varast tuleneva riskipositsiooni väärtus on vastava vara bilansiline väärtus.
- (2) Juhul kui vara allahindlus kajastatakse eraldi bilansikirjel, võetakse vara arvesse netoväärtuses.
- (3) Kui krediidasutus kasutab krediidiriski maandamise mõju arvessevõtmisel riskiga kaalutud vara arvutamisel finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodit, korrigeeritakse repo, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehinguga müüdud või laenuks antud väärtpaberitest või kaupadest ning väärtpaberitagatise tehingutest tuleneva riskipositsiooni väärtust käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korras.

§ 18. Bilansivälistest kohustustest tulenevate riskipositsioonide väärtus

Bilansivälistest kohustustest tulenevate riskipositsioonide väärtus arvutatakse käesoleva jao 5. jaotises sätestatud korras.

§ 19. Tuletisinstrumentidest tulenevate riskipositsioonide väärtus

- (1) Tuletisinstrumentidest, välja arvatud optsioonid, tulenevate riskipositsioonide väärtus arvutatakse käesoleva jao 6. jaotises sätestatud korras, võttes arvesse uuenduslepingute ja lepingulise tasaarvestuse mõju.
- (2) Repo, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingutest, pika arveldustähtajaga tehingutest või väärtpaberitagatise tehingutest tulenevate riskipositsioonide väärtus arvutatakse käesoleva jao 3. või 6. jaotises sätestatud korras.

§ 19¹. Kapitalirendist tulenevate riskipositsioonide väärtus

Kapitalirendi tehingust, mille puhul krediidasutus on rendileandja, tulenevate riskipositsioonide väärtus on järgmine:

- 1) saadaolevate minimaalsete rendimaksete diskonteeritud väärtus, mis sisaldab kõiki lepingujärgseid makseid, mida rentnik on kohustatud tasuma rendiperioodi jooksul;
- 2) rendileantud vara garanteerimata jääkväärtus.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

2. alljaotis **Reitingute kasutamine riskikaalude määramisel**

§ 20. Välisreitingute käsitlemine

- (1) Krediidasutus võib riskipositsioonide kaalumisel kasutada Finantsinspektsiooni krediitkvaliteeti hindavate isikute (edaspidi *tunnustatud reitinguagentuurid*) nimekirja kantud ühe või mitme tunnustatud reitinguagentuuri krediitkvaliteedi hinnanguid (edaspidi *välisreiting*). Valitud tunnustatud reitinguagentuuri välisreitinguid tuleb kasutada järjekindlalt ja järjepidevalt.
- (2) Krediidasutus peab kasutama ühe riskipositsioonide klassi jaoks valitud tunnustatud reitinguagentuuri olemasolevaid välisreitinguid kõikide sellesse klassi kuuluvate riskipositsioonide suhtes.
- (3) Krediidasutus võib kasutada ainult selliseid välisreitinguid, mille määramisel on arvestatud kõiki riskipositsiooniga seotud võlgnevusi, sealhulgas intresse.

(4) Kui võlgnikul või emissioonil, millest riskipositsioon tuleneb, on ainult üks välisreiting, kasutatakse riskikaalu määramisel seda välisreitingut.

(5) Kui võlgnikul või emissioonil on kaks välisreitingut ja nende alusel saadud riskikaalud on erinevad, rakendatakse kõrgemat riskikaalu.

(6) Kui võlgnikul või emissioonil on rohkem kui kaks välisreitingut, kasutatakse kahte kõrgeimat välisreitingut. Kui kahe kõrgeima välisreitingu alusel saadud riskikaalud on erinevad, rakendatakse madalamat reitingut. [RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 21. Emitendi ja emissiooni välisreitingu kasutamine

(1) Kui riskipositsioon tuleneb emissioonist, millele on antud välisreiting, kasutatakse seda välisreitingut riskipositsiooni riskikaalu määramisel.

(2) Kui riskipositsioon tuleneb emissioonist, millel ei ole välisreitingut, kuid välisreiting on olemas riskipositsiooni emitendil või tema mõnel teisel emissioonil, peab olemasolevat välisreitingut kasutama juhul, kui selle alusel saadud riskikaal on välisreitinguta saadud riskikaalust kõrgem. Kui emissiooni või emitendi välisreitingu alusel saadud riskikaal on madalam välisreitinguta riskipositsiooni riskikaalust, võib välisreitingut kasutada juhul, kui riskipositsioon ei ole emissiooniga või emitendi kõrgema nõudeõiguse järguga tagamata riskipositsioonide suhtes allutatud.

(3) Kontserni kuuluvale ühele emitendile antud välisreitingut ei või kasutada sama kontserni teise ettevõtja välisreitinguna.

§ 22. Lühiajaliste kohustuste välisreitingute kasutamine

(1) Lühiajaliste kohustuste välisreitinguid võib kasutada ainult nende lühiajaliste positsioonide puhul, mis tulenevad lühiajalistest nõuetest krediidiasutuste, investeerimisühingute ja muude äriühingute vastu.

(2) Lühiajalise kohustuse välisreitingut võib kasutada ainult selle instrumendi puhul, millele see välisreiting on antud.

§ 23. Võlgniku asukohariigi valuutas või välisvaluutas nomineeritud nõuded

(1) Võlgniku asukohariigis ametlikult kehtivas valuutas nomineeritud kohustuste välisreitingut ei või kasutada sama võlgniku välisvaluutas nomineeritud kohustusest tulenevale riskipositsioonile.

(2) Kui välisvaluutas nomineeritud riskipositsioon tuleneb krediidiasutuse osalemisest turul eelistatud kreditori staatusega multilateraalse arengupanga laenus, võib selle riskipositsiooni riskikaalu määramiseks kasutada võlgniku asukohariigis ametlikult kehtivas valuutas nomineeritud krediidinstrumendile antud välisreitingut.

(3) Krediidiasutus peab viivitamatult informeerima Finantsinspektsiooni käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud õiguse kasutamisest.

3. alljaotis

Riskikaalud ja riskiga kaalutud vara arvutamine

§ 24. Riskiga kaalutud vara arvutamine

(1) Riskiga kaalutud vara arvutamiseks korrutatakse vastavalt käesoleva jaotise 1. alljaotisele arvutatud riskipositsioon käesolevas alljaotises sätestatud riskikaaluga.

(2) Riskikaalu määramiseks jaotatakse kõik riskipositsioonid krediidiasutuste seaduse § 86³ lõikes 1 sätestatud riskipositsioonide klassidesse.

(3) Väärtpaberistatud riskipositsioonidelt arvutatakse riskiga kaalutud vara käesoleva jao 4. jaotises sätestatud korras.

§ 25. Erisused riskikaalude määramisel

(1) Kapitalinõuete arvutamisel soolo baasil võib nõuetele või tingimuslikele nõuetele (edaspidi *nõuded*) krediidiasutuse emaettevõtja, tütarvõtja või emaettevõtja teise tütarvõtja vastu määrata riskikaalu 0 protsenti, kui nimetatud ettevõtja on asutatud Eestis ja on täidetud kõik järgmised tingimused:

- 1) nimetatud ettevõtja on krediidiasutus, investeerimisühing, finantsvaldusettevõtja, finantseerimisasutus või abiettevõtja ja on kohustatud täitma soolo baasil käesolevas määruses sätestatuga samaväärseid kapitalinõudeid;
- 2) nimetatud ettevõtja kuulub krediidiasutusega samasse konsolideerimisgruppi;
- 3) nimetatud ettevõtja kasutab krediidiasutusega samu riskide hindamise, mõõtmise ja kontrolli protseduure;
- 4) krediidiasutuse konsolideerimisgrupis puuduvad takistused kapitali grupisiseseks vabaks liikumiseks või grupisiseste kohustuste täitmiseks.

(2) Vara müügi ja tagasiostu tehingute ning tuleviku ostukohustuste puhul määratakse riskikaal tehingu esemeks oleva vara, mitte tehingu teise poole alusel.

(3) Kui võlgniku lühiajalise kohustuse välisreitingule vastab riskikaal 150 protsenti, rakendatakse kõikidele selle võlgniku riskipositsioonidele riskikaalu 150 protsenti.

(4) Kui võlgniku lühiajalise kohustuse välisreitingule vastab riskikaal 50 protsenti, rakendatakse kõikidele selle võlgniku välisreitinguta lühiajalistele riskipositsioonidele riskikaalu 100 protsenti.

(5) Kui krediidasutus pakub krediidiriski kaitset üheaegselt mitmele riskipositsioonile tingimusel, et tal tekib maksekohustus teatud arvu makseviivituse juhtude korral ning seejärel loetakse leping lõppenuks, määratakse riskikaal järgnevalt:

1) kui krediidiriski kaitset pakkuval instrumendil on välisreiting, rakendatakse käesoleva jao 4. jaotises sätestatud riskikaale;

2) kui krediidiriski kaitset pakkuval instrumendil ei ole välisreitingut, rakendatakse pakutava kaitse nimiväärtusele krediidiriski kaitsega kaetud riskipositsioonide kogumisse kuuluvate riskipositsioonide summaarset riskikaalu, aga mitte rohkem kui 1250 protsenti. Riskipositsioonide summaarse riskikaalu arvutamisel jäetakse kogumist välja krediidiriski kaitse kokkuleppe tingimustes ette nähtud maksekohustuse tekkimise aluseks olevast teatud arvust ühe võrra väiksem arv riskipositsioone, millele riskikaalud on kõige madalamad.

(6) Kapitalirendi tehingust tulenevale riskipositsioonile, mis on arvatud vastavalt § 19¹ punktile 1 saadaolevate minimaalsete rendimaksete alusel, rakendatakse riskikaal vastavalt rentniku riskipositsiooni klassile käesolevas alljaotises sätestatud korras.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 26. Keskvalitsuste ja keskpankade riskikaal

(1) Keskvalitsuste ja keskpankade riskikaal määratakse keskvalitsuse või keskpanga asukohariigi välisreitingu ja sellele vastava krediidikvaliteedi astme alusel. Finantsinspektsiooni poolt välisreitingu alusel määratud krediidikvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

- 1) esimene krediidikvaliteedi aste 0 protsenti;
- 2) teine krediidikvaliteedi aste 20 protsenti;
- 3) kolmas krediidikvaliteedi aste 50 protsenti;
- 4) neljas ja viies krediidikvaliteedi aste 100 protsenti;
- 5) kuues krediidikvaliteedi aste 150 protsenti.

(2) Välisreitingu puudumisel rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(3) Lepinguriikide keskvalitsustele või keskpankadele nende riikide ametlikult kehtivas valuutas väljastatud ja nomineeritud laenudest tulenevatele nõuetele rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

(4) Kui lepinguriikidega vähemalt samaväärseid regulatiivseid ja järelevalvelisi meetmeid kohaldava kolmanda riigi pädev asutus on kehtestanud oma keskvalitsusele või keskpangale selle riigi ametlikult kehtivas valuutas väljastatud ja nomineeritud laenudest tulenevatele nõuetele käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud madalamad riskikaalud, rakendatakse nimetatud nõuetele vastavas riigis kehtestatud riskikaale.

(5) Ekspordikrediidi agentuuride määratud riskikategooriatele vastavad riskikaalud on järgmised:

- 1) esimene riskikategooria 0 protsenti;
- 2) teine riskikategooria 20 protsenti;
- 3) kolmas riskikategooria 50 protsenti;
- 4) neljas kuni kuues riskikategooria 100 protsenti;
- 5) seitsmes riskikategooria 150 protsenti.

(6) Euroopa Keskpangale rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

(7) Euroopa Keskpanga või lepinguriigi keskpanga nõudmisel hoitavast kohustuslikust reservist tulenevatele nõuetele rakendatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel vastavat riskikaalu juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) kohustusliku reservi hoidmise aluseks on Euroopa Keskpanga (EÜ) 12. septembri 2003. a määrus nr 1745/2003 kohustusliku reservi kohaldamise kohta (ELT L 250, 2.10.2003, lk 10) või siseriiklik nõue, mis on kõnealuse määrusega võrdväärne kõigis olulistest aspektidest;
- 2) reservi hoidva asutuse pankroti või maksejõuetuse korral makstakse reservid krediidasutusele välja õigeaegselt ja neid ei saa kasutada selle asutuse muude kohustuste täitmiseks.

§ 27. Regionaal- ja kohalike omavalitsuste riskikaal

(1) Regionaal- ja kohalikele omavalitsustele määratakse riskikaal nende asukohariigi välisreitingu ja sellele vastava krediitkvaliteedi astme alusel. Finantsinspektsiooni poolt välisreitingute alusel määratud krediitkvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

- 1) esimene krediitkvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediitkvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas, neljas ja viies krediitkvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) kuues krediitkvaliteedi aste 150 protsenti.

(2) Välisreitingu puudumisel rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(3) Juhul kui lepinguriik käsitleb oma riigi regionaal- ja kohalike omavalitsusi sarnaselt keskvalitsusega võib neile rakendada sama riskikaalu, mille on määranud asjaomase lepinguriigi pädev asutus.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(4) Juhul kui lepinguriikidega vähemalt samaväärseid regulatiivseid ja järelevalvelisi meetmeid kohaldava kolmanda riigi pädev asutus käsitleb oma asukohariigi regionaal- või kohalike omavalitsusi sarnaselt keskvalitsusega, võib neile rakendada sama riskikaalu, mille on määranud vastav pädev asutus.

07.11.2013 12:20

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas "omavalitsuse" Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 4 alusel.

(5) Liikmesriikide regionaalvalitsuste ja kohalikele omavalitsustele nende riikide ametlikus valuutas nomineeritud ja rahastatud nõuetele rakendatakse riskikaalu 20%.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 28. Riigiasutuste poolt hallatavate asutuste ning kasumit mittetaotlevate asutuste ja ühingute riskikaal

(1) Riigiasutuste poolt hallatavate asutuste ning kasumit mittetaotlevate asutuste ja ühingute riskikaal on 100 protsenti.

(1¹) Kui lepinguriik käsitleb oma riigiasutuste hallatavaid asutusi sarnaselt krediitiasutuste ja investeerimisühingute või keskvalitsusega, võib neile rakendada riskikaalu, mille on määranud asjaomase lepinguriigi pädev asutus.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(2) Juhul kui lepinguriikidega vähemalt samaväärseid regulatiivseid ja järelevalvelisi meetmeid kohaldava kolmanda riigi pädev asutus käsitleb oma riigiasutuste poolt hallatavaid asutusi sarnaselt krediitiasutuste ja investeerimisühingute või keskvalitsusega, võib neile rakendada sama riskikaalu, mille on määranud vastav pädev asutus.

§ 29. Multilateraalsete arengupankade riskikaal

(1) Multilateraalsete arengupankade riskikaalud määratakse nende välisreitingu ja sellele vastava krediitkvaliteedi astme alusel. Finantsinspektsiooni poolt välisreitingu alusel määratud krediitkvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

- 1) esimene krediitkvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediitkvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas, neljas ja viies krediitkvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) kuues krediitkvaliteedi aste 150 protsenti.

(2) Riskikaalu 0 protsenti rakendatakse järgmistele multilateraalsetele arengupankadele:

1) Rahvusvaheline Rekonstruktsiooni- ja Arengupank (*International Bank for Reconstruction and Development*);

2) Rahvusvaheline Finantskorporatsioon (*International Finance Corporation*);

3) Ameerika Riikide Arengupank (*Inter-American Development Bank*);

4) Aasia Arengupank (*Asian Development Bank*);

5) Aafrika Arengupank (*African Development Bank*);

6) Euroopa Nõukogu Arengupank (*Council of Europe Development Bank*);

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

7) Põhjamaade Investeerimispank (*Nordic Investment Bank*);

8) Kariibi Arengupank (*Caribbean Development Bank*);

9) Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank (*European Bank for Reconstruction and Development*);

10) Euroopa Investeerimispank (*European Investment Bank*);

11) Euroopa Investeerimisfond (*European Investment Fund*);

12) Multilateraalne Investeeringute Tagamise Agentuur (*Multilateral Investment Guarantee Agency*);

13) Immuniseerimise Rahvusvaheline Rahastamisfond (*International Finance Facility for Immunisation*);

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

14) Islami Arengupank (*Islamic Development Bank*).

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Euroopa Investeeringimisfondi (*European Investment Fund*) poolt märgitud sissemaksmata kapitalist tulenevale nõudele rakendatakse riskikaalu 20 protsenti.

(4) Multilateraalsed arengupangad on muuhulgas Üleameerikaline Investeeringiskorporatsioon (*Inter-American Investment Corporation*), Musta Mere Kaubanduse Arengupank (*Black Sea Trade and Development Bank*) ning Kesk-Ameerika Majandusintegratsiooni Pank (*Central American Bank for Economic Integration*).

§ 30. Rahvusvaheliste organisatsioonide riskikaal

(1) Rahvusvahelistele organisatsioonidele rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(2) Riskikaalu 0 protsenti rakendatakse järgmistele rahvusvahelistele organisatsioonidele:

- 1) Euroopa Ühendus (*European Community*);
- 2) Rahvusvaheline Valuutafond (*International Monetary Fund*);
- 3) Rahvusvaheline Arvelduspank (*Bank of International Settlements*).

§ 31. Krediidiasutuste ja investeeringisühingute riskikaal

(1) Krediidiasutuste ja investeeringisühingute riskikaal määratakse nende asukohariigi välisreitingu ja sellele vastava krediidikvaliteedi astme alusel. Finantsinspektsiooni poolt välisreitingu alusel määratud krediidikvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

- 1) esimene krediidikvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediidikvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas, neljas ja viies krediidikvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) kuues krediidikvaliteedi aste 150 protsenti.

(2) Välisreitingu puudumisel rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(3) Krediidiasutuse või investeeringisühingu võlgnevusele, mille esialgne täheaeg on kuni kolm kuud, rakendatakse riskikaalu 20 protsenti.

(4) Krediidiasutuse või investeeringisühingu võlgnevusele, mille järelejäänud tähtaeg on kuni kolm kuud ning mis on väljastatud ja nomineeritud laenuvõtja koduriigis ametlikult kehtivas valuutas, rakendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud riskikaaludest ühe astme võrra madalamat riskikaalu, aga mitte vähem kui 20 protsenti.

(5) Krediidiasutuse omavahenditest maha arvamata investeeringutele krediidiasutuste ja investeeringisühingute omakapitali või omavahendite instrumentidesse, rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

§ 32. Äriühingute riskikaal

(1) Äriühingute riskikaalud määratakse välisreitingu ja sellele vastava krediidikvaliteedi astme alusel. Finantsinspektsiooni poolt välisreitingute alusel määratud krediidikvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

- 1) esimene krediidikvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediidikvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas ja neljas krediidikvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) viies ja kuues krediidikvaliteedi aste 150 protsenti.

(2) Krediidikvaliteedi hinnangu puudumisel rakendatakse riskikaalu 100 protsenti või äriühingu asukohariigi keskvalitsusele kooskõlas käesoleva määruse § 26 lõikega 1 rakendatavat riskikaalu vastavalt sellele, kumb on kõrgem.

§ 33. Jaenõuete riskikaal

Jaenõuetele rakendatakse riskikaalu 75 protsenti.

§ 34. Kinnisvaraga tagatud nõuete riskikaal

(1) Kinnisvaraga täielikult tagatud nõudele rakendatakse riskikaalu 100 protsenti, kui käesolevast paragrahvist ei tulene teisiti.

(2) Nõudele või nõude osale, mis on täielikult tagatud hüpoteegiga eluasemekinnisvarale ning mis vastab käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tingimustele, rakendatakse riskikaalu 35 protsenti. Kuni 2008. aasta 31. detsembrini rakendatakse nõuetele Eesti residendiks olevate füüsiliste või juriidiliste isikute vastu riskikaalu 35 protsenti asemel riskikaalu 60 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Nõudele või nõude osale, mis on täielikult tagatud 1991. aasta või hilisema samaväärse Soome Elamuühinguseaduse (*Finnish housing company act*) alusel tegutsevate elamuühingute (*Finnish residential housing companies*) osadega, mille alusvaraks on käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tingimustele vastav eluasemekinnisvara, rakendatakse riskikaalu 35 protsenti.

(4) Nõudele rentniku vastu, mis tuleneb eluasemekinnisvara rendilepingust, mis sätestab omandiõiguse ülemineku rentnikule või rentniku ostueesõiguse, rakendatakse riskikaalu 35 protsenti tingimusel, et rendileandja on krediitiasutus ning nõue on tagatud rendile antud eluasemekinnisvaraga. Kuni 2008. aasta 31. detsembrini rakendatakse nõuetele Eesti residentideks olevate füüsiliste või juriidiliste isikute vastu riskikaalu 35 protsenti.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud eluasemekinnisvara peab vastama järgmistele tingimustele:

- 1) kinnisasja väärtus ei sõltu oluliselt võlgniku krediidiriski tasemest, välja arvatud juhul, kui majanduskeskkonna tegurid mõjutavad kinnisasja väärtust ja võlgniku krediidiriski taset samal ajal;
[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]
- 2) laenu tagasimaksmise esmaseks allikaks ei ole rahavoog tagatiseks olevast kinnisasjast, millest tulenevalt võlgniku krediidirisk ei sõltu oluliselt tagatiseks oleva kinnisasja seisundist;
- 3) täidetud on käesoleva määruse § 114 lõigetes 4 ja 5 ning §-s 150 sätestatud nõuded;
- 4) tagatav nõue on kuni 70 protsenti tagatiseks oleva kinnisasja väärtusest.

(6) Kui lepinguriigi, mille territooriumil on madala ajaloolise kahjumääraga hästiarenenud ja väljakujunenud kinnisvaraturg, pädevad asutused kasutavad õigust mitte rakendada käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 nimetatud tingimust selliste nõuete puhul, mis on täielikult tagatud nende territooriumil asuvale kinnisasjale seatud hüpoteegiga, võib selles riigis asuva eluasemekinnisvara esimese järjekoha hüpoteegiga täielikult tagatud nõuetele ja tingimuslikele nõuetele rakendada riskikaalu 35 protsenti.

(7) Nõudele või nõude osale, mis on täielikult tagatud 1991. a või hilisema samaväärse Soome Elamuühinguseaduse alusel tegutsevate käsitletavate elamuühingute osadega, mille alusvaraks on kommerts-kinnisvara, mis vastab käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 1–3 nimetatud tingimustele, võib rakendada riskikaalu 50 protsenti.

(8) Kui lepinguriigi pädev asutus rakendab nõudele või nõude osale, mis on täielikult tagatud käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 1–3 sätestatud tingimustele vastava kommerts-kinnisvarale seatud hüpoteegiga, riskikaalu 50 protsenti, võib antud lepinguriigi territooriumil asuvale kommerts-kinnisvarale seatud hüpoteegiga täielikult tagatud nõudele või nõude osale rakendada riskikaalu 50 protsenti.

(9) Kui lepinguriigi pädev asutus rakendab nõudele rentniku vastu, mis tuleneb käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 1–3 sätestatud tingimustele vastava kommerts-kinnisvara rendilepingust, mis sätestab omandiõiguse ülemineku rentnikule või rentniku ostueesõiguse ning nõue on täielikult tagatud rendile antud varaga, riskikaalu 50 protsenti, võib antud lepinguriigi territooriumil asuvale samadele tingimustele vastavale nõudele rentniku vastu rakendada riskikaalu 50 protsenti.

(10) Käesoleva paragrahvi lõigetes 7–9 nimetatud riskikaalu võib rakendada nõude osale, mis vastab vähemalt ühele järgnevatest tingimustest:

- 1) nõue on kuni 50 protsenti tagatiseks oleva vara turuväärtusest;
- 2) nõue on kuni 50 protsenti tagatiseks oleva vara turuväärtusest või kuni 60 protsenti hüpoteegi väärtusest juhul, kui lepinguriigis kehtivad spetsiifilised reeglid hüpoteegi väärtuse määramiseks, olenevalt sellest, kumb on madalam.

(11) Nõude sellele osale, mis ületab käesoleva paragrahvi lõikes 10 nimetatud tagatud nõudesummat, rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(12) Kui lepinguriigi, mille territooriumil on piisavalt madala ajaloolise kahjumääraga hästiarenenud ja väljakujunenud kommerts-kinnisvaraturg, pädev asutus ei nõua käesoleva paragrahvi lõigetes 7–9 nimetatud riskikaalude rakendamisel käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 nimetatud tingimuse täitmist, rakendatakse selle riigi territooriumil asuvale kommerts-kinnisvaraga täielikult tagatud nõudele või nõude osale riskikaalu 50 protsenti. Nimetatud lepinguriigi kommerts-kinnisvaraturu kahjumäär ei tohi ületada järgmisi suurusid:

- 1) nõuete puhul, mis on kuni 50 protsenti tagatiseks oleva kommerts-kinnisvara turuväärtusest või kuni 60 protsenti hüpoteegi väärtusest, ei ületa kahjumäär ühelgi aastal 0,3 protsenti kommerts-kinnisvaraga tagatud nõuete jäägist;

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

- 2) kommerts-kinnisvaraga tagatud nõuete kogukahju ei ületa ühelgi aastal 0,5 protsenti kommerts-kinnisvaraga tagatud nõuete jäägist.

(13) Kui käesoleva paragrahvi lõike 12 punktides 1 ja 2 nimetatud tingimused ei ole mõnel aastal täidetud, ei tohi käesoleva paragrahvi lõikes 12 sätestatud riskikaalu rakendada. Kuni nimetatud tingimuste taastäitmisele järgneva aastani peab käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 sätestatud nõuet järgima.

§ 35. Viivituses nõuete riskikaal

(1) Täies ulatuses või osaliselt 90 või enama päeva viivituses oleva nõude tagamata osale rakendatakse järgmisi riskikaale:

1) kui nõuet ei ole alla hinnatud või kui allahindlus moodustab vähem kui 20 protsenti nõude kogusummast, rakendatakse riskikaalu 150 protsenti;

2) kui nõude allahindlus moodustab 20 protsenti või enam nõude kogusummast, rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(2) Täies ulatuses või osaliselt viivituses oleva nõude tagatud osa kindlaksmääramisel võetakse arvesse ainult käesoleva jao 3. jaotises nimetatud krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel arvessevõetavaid tagatisi.

(3) Juhul kui käesoleva määruse §-s 34 nimetatud nõue on osaliselt või täies ulatuses viivituses 90 päeva või enam, rakendatakse sellele nõudele riskikaalu 50 protsenti tingimusel, et nõue on alla hinnatud vähemalt 20 protsenti ulatuses nõude kogusummast, ülejäänud juhtudel rakendatakse nõudele riskikaalu 100 protsenti.

§ 36. Pandikirjade riskikaal

(1) Pandikirjad on investeerimisfondide seaduse § 260 lõikes 1 nimetatud väärtpaberid, mis on tagatud ühega järgnevatest varadest:

1) nõuded liikmesriikide keskvalitsuste, keskpankade, regionaalvalitsuste, kohalike omavalitsuste ja riigiasutuste poolt hallatavate asutuste vastu või nende poolt garanteeritud nõuded;

2) nõuded kolmandate riikide keskvalitsuste, keskpankade, multilateraalsete arengupankade või rahvusvaheliste organisatsioonide vastu või nende poolt garanteeritud nõuded, mis vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt esimesele krediitkvaliteedi astmele ning nõuded kolmandate riikide regionaalvalitsuste, kohalike omavalitsuste ja riigiasutuste poolt hallatavate asutuste vastu või nende poolt garanteeritud nõuded, millele kohaldatakse krediitkvaliteedi astmele ja investeerimisühingute või keskvalitsuste ja keskpankadega samu riskikaale ja mis vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt esimesele krediitkvaliteedi astmele;

3) käesoleva lõike punktis 1 nimetatud nõuded, kui need vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt teisele krediitkvaliteedi astmele, tingimusel, et need ei ületa 20 protsenti lunastamata emissiooni nimiväärtusest;

4) nõuded krediitkvaliteedi astmele, mis vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt esimesele krediitkvaliteedi astmele tingimusel, et need ei ületa 15 protsenti lunastamata emissiooni nimiväärtusest. Piirangut ei rakendata juhul, kui nõue tuleneb kinnisvaraga tagatud laenude maksete ülekannetest pandikirjade omanikele;

5) nõuded lepinguriikides asuvate krediitkvaliteedi astmele, mis vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt teisele krediitkvaliteedi astmele;

6) käesoleva määruse § 34 lõikes 2 nimetatud eluasemekinnisvara ja Soome elamuühingute osadega, mille alusvaraks on eluasemekinnisvara, tagatud laenud, mille puhul pandiõiguste põhisumma koos kõikide eelisõigust omavate pandiõigustega ei ületa 80 protsenti tagatiseks antud varade väärtusest;

7) laenud, mis on tagatud kõrgema nõudeõiguse järguga eluasemekinnisvaraga tagatud väärtpaberitega, mille on emiteerinud *French Fonds Communs de Créances* või mõne lepinguriigi samaväärne väärtpaberistamisasutus, kui vähemalt 90 protsenti väärtpaberi aluseks olevatest varadest koosneb hüpoteekidest ja eelisõigust omavatest pandiõigustest tingimusel, et need väärtpaberid kokku ei ületa 80 protsenti tagatiseks antud kinnisvara väärtusest, vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt esimesele krediitkvaliteedi astmele ning ei ületa 10 protsenti lunastamata emissiooni nimiväärtusest. Käesolevas punktis sätestatud 90-protsendilise miinimumnõude arvutamisel ei võeta arvesse nõudeid, mis tulenevad panditud varadega tagatud laenude võlgnike maksete ülekannetest ja haldusest või likvideerimisjaotisest; [RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

8) käesoleva määruse § 34 lõikes 7 nimetatud Soome elamuühingute osadega, mille alusvaraks on kommerts-kinnisvara, tagatud laenud, mille puhul kinnipidamisõiguste põhisumma koos kõikide eelisõigust omavate pandiõigustega ei ületa 60 protsenti tagatiseks antud varade väärtusest;

9) laenud, mis on tagatud kõrgema nõudeõiguse järguga kommerts-kinnisvaraga tagatud väärtpaberitega, mille on emiteerinud *French Fonds Communs de Créances* või mõne lepinguriigi samaväärne väärtpaberistamisasutus, kui vähemalt 90 protsenti väärtpaberi aluseks olevatest varadest koosneb hüpoteekidest ja eelisõigust omavatest pandiõigustest tingimusel, et need väärtpaberid kokku ei ületa 60 protsenti tagatiseks antud kinnisvara väärtusest, vastavad käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt esimesele krediitkvaliteedi astmele ning ei ületa 10 protsenti lunastamata emissiooni nimiväärtusest. Käesolevas punktis sätestatud 90-protsendilise miinimumnõude arvutamisel ei võeta arvesse nõudeid, mis tulenevad panditud varadega tagatud laenude võlgnike maksete ülekannetest ja haldusest või likvideerimisjaotisest; [RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

10) laenud, mis on tagatud laevadega, kui pandiõiguste põhisumma koos kõikide eelisõigust omavate pandiõigustega moodustab maksimaalselt 60 protsenti tagatise väärtusest.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud pandikirjade tagamise tingimustes peab olema sätestatud, et tagatisi võib realiseerida ainult väärtpaberi omanike kahjude eest kaitsmiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 7 ja 9 nimetatud *French Fonds Communs de Créances* või lepinguriigi samaväärse väärtpaberistamisasutuse emiteeritud kõrgema nõudeõiguse järguga väärtpaberitele ei pea rakendama piirangut 10 protsenti, kui väärtpaberite aluseks olevate hüpoteekide algne väljaandja, nende väärtpaberitega tagatud pandikirjade emitent ja sama väärtpaberistamise seeria esmase kahju positsioonide omanik kuuluvad samasse konsolideerimisgruppi.
[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(4) Kinnisvaraga tagatud pandikirjade puhul peab krediidasutus täitma käesoleva määruse § 114 lõigetes 4 ja 5 ning § 150 sätestatud nõudeid.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud pandikirjadele rakendatakse järgmisi riskikaale:

- 1) kui tagamata nõuded pandikirja emiteerinud krediidasutuse vastu kuuluvad kaalumisele riskikaaluga 20 protsenti, rakendatakse pandikirjale riskikaalu 10 protsenti;
- 2) kui tagamata nõuded pandikirja emiteerinud krediidasutuse vastu kuuluvad kaalumisele riskikaaluga 50 protsenti, rakendatakse pandikirjale riskikaalu 20 protsenti;
- 3) kui tagamata nõuded pandikirja emiteerinud krediidasutuse vastu kuuluvad kaalumisele riskikaaluga 100 protsenti, rakendatakse pandikirjale riskikaalu 50 protsenti;
- 4) kui tagamata nõuded pandikirja emiteerinud krediidasutuse vastu kuuluvad kaalumisele riskikaaluga 150 protsenti, rakendatakse pandikirjale riskikaalu 100 protsenti.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud riskikaale kohaldatakse ka pandikirjadele, mis on emiteeritud enne 2007. aasta 31. detsembrit ja mis vastavad investeerimisfondide seaduse § 260 lõikes 1 sätestatud nõuetele.

§ 37. Väärtpaberistatud positsioonide riskikaal

Väärtpaberistatud positsioonide riskikaalud määratakse käesoleva jao 4. jaotises sätestatud korras.

§ 38. Äriühingute lühiajalise kohustuse välisreitinguga kohustuste riskikaal

Riskipositsioonile, mis tuleneb äriühingu lühiajalisest kohustusest, millel on spetsiaalne lühiajalise kohustuse välisreiting, määratakse riskikaal välisreitingu ja sellele vastava krediidikvaliteedi astme alusel. Finantsinspektsiooni poolt välisreitingu alusel määratud krediidikvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

- 1) esimene krediidikvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediidikvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas krediidikvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) neljas kuni kuues krediidikvaliteedi aste 150 protsenti.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 39. Investeerimisfondide aktsiate ja osakute riskikaal

(1) Investeerimisfondide aktsiate ja osakute riskikaal määratakse nende aktsiate ja osakute välisreitingu ja sellele vastava krediidikvaliteedi astme alusel. Finantsinspektsiooni poolt välisreitingute alusel määratud krediidikvaliteedi astmetele vastavad järgmised riskikaalud:

- 1) esimene krediidikvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediidikvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas ja neljas krediidikvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) viies ja kuues krediidikvaliteedi aste 150 protsenti.

(2) Välisreitingu puudumisel rakendatakse riskikaalu 100 protsenti, kui käesoleva paragrahvi lõikest 3 ei tulene teisiti.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tingimustele vastava investeerimisfondi aktsiatele või osakutele võib riskikaalu määrata järgmiselt:

- 1) kui krediidasutusel on usaldusväärsed andmed investeerimisfondi investeeringute kohta, rakendatakse investeerimisfondi aktsiatele või osakutele tema investeeringute alusel käesolevas alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud riskikaalude alusel arvutatud kaalutud keskmist riskikaalu;
- 2) kui krediidasutusel ei ole usaldusväärseid andmeid investeerimisfondi investeeringute kohta, rakendatakse investeerimisfondi aktsiatele ja osakutele fondi tingimustes sätestatud investeerimispiirangute alusel arvutatud kaalutud keskmist riskikaalu. Kaalutud keskmise riskikaalu arvutamisel eeldatakse, et investeerimisfond on investeerinud maksimaalse lubatud summa instrumentidesse, mis vastavalt käesolevas alljaotises sätestatud korrale oleks saanud kõrgeima riskikaalu, seejärel kõrgeimast ühe astme võrra madalama riskikaaluga instrumentidesse jne, kuni kõik investeeringud on investeerimispiirangute alusel gruppidesse jagatud.

(4) Krediidasutus võib riskikaalu määramisel tugineda kolmandatelt isikutelt pärinevale informatsioonile tingimusel, et tagatud on kapitalinõuete arvutamise õigsus.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud korra alusel võib riskikaale määrata juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) investeerimisfondi valitseja kuulub finantsjärelevalve alla lepinguriigis või on saanud Finantsinspektsiooni heakskiidu. Finantsinspektsioon annab heakskiidu, kui fondi valitseb äriühing, mille suhtes kohaldatakse

Euroopa Ühenduse õigusaktides sätestatuga samaväärset finantsjärelevalvet ning koostöö investeerimisfondi asukohariigi finantsjärelevalve ja Finantsinspeksiooni vahel on piisav;

2) investeerimisfondi prospekt või muud samaväärsed dokumendid sisaldavad investeerimispoliitika kirjeldust, sealhulgas varade loetelu, millesse on lubatud investeerida, investeerimispiiranguid ja nende arvutamise meetodikat;

3) investeerimisfondi äritegevuse kohta esitatakse vähemalt üks kord aastas aruanne, mis võimaldab hinnata investeerimisfondi varasid ja kohustusi ning tulusid ja tegevust aruandeperioodi jooksul.

(6) Finantsinspeksioon võib käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud tingimusi lugeda täidetuks kolmanda riigi investeerimisfondi valitseja puhul, kui käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 1 sätestatud heakskiidu on andnud vähemalt ühe lepinguriigi pädev asutus.

§ 40. Muude varade riskikaal

(1) Materiaalsele põhivarale rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(2) Ettemaksetele ja viitlaekumistele määratakse riskikaal tehingu vastaspoole riskikaalu alusel käesolevas jaotises sätestatud korras. Kui tehingu vastaspoolt ei ole võimalik kindlaks teha, rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(3) Rahale ja raha ekvivalentidele rakendatakse riskikaalu 0 protsenti, teelolevale rahale rakendatakse riskikaalu 20 protsenti.

(4) Investeeringutele teiste äriühingute aktsiatesse ja osadesse ning muudesse osalustesse, mis ei ole omavahenditest maha arvatud, rakendatakse riskikaalu 100 protsenti.

(5) Kullakangidele ja kullakangidega täielikult tagatud nõuetele rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

(6) Kapitalirendi tehingust tulenevale riskipositsioonile, mis ei kuulu § 19¹ punktis 1 nimetatud saadaolevate minimaalsete rendimaksete hulka, arvutatakse riskikaal järgmise valemiga:

$1/t * 100\%$,

kus t on rendilepingu järelejäänud kestusele lähim täisarv aastates.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

2. jaotis

Krediidiriski sisereitingute meetodid

1. alljaotis

Krediidiriski sisereitingute meetodite kasutamise üldsätted

§ 41. Krediidiriski sisereitingute meetodite järk-järguline rakendamine

(1) Krediidiriski sisereitingute meetodi järk-järguline rakendamine toimub vastavalt krediidasutuste seaduse § 86⁷ lõikele 8.

(2) Jaenõuete kategooriad, mille lõikes võib toimuda järk-järguline üleminek sisereitingute meetoditele, on järgmised:

- 1) käesoleva määruse § 42 lõike 5 punktis 1 nimetatud kinnisvaraga tagatud jaenõuded;
- 2) käesoleva määruse § 42 lõike 5 punktis 2 nimetatud uuenevad nõuded;
- 3) muud jaenõuded.

§ 42. Riskipositsioonide liigitamine

(1) Nõuded liigitatakse riskipositsioonide klassidesse vastavalt krediidasutuste seaduse §-le 86⁹ ning käesoleva paragrahvi lõigetele 2–4.

(2) Nõuded käesoleva määruse § 29 lõikes 2 loetletud multilateraalsete arengupankade vastu liigitatakse keskvalitsuste ja keskpankade riskipositsioonide klassi.

(3) Nõuded regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste vastu, millele käesoleva määruse § 27 alusel ei rakendata riskikaalu 0 protsenti, liigitatakse krediidasutuste, investeerimisühingute ja kohalike omavalitsuste riskipositsioonide klassi.

(4) Nõuded avaliku sektori asutuste ning multilateraalsete arengupankade ja rahvusvaheliste organisatsioonide vastu, millele määruse §-de 28–30 alusel ei rakendata riskikaalu 0 protsenti, liigitatakse krediitiasutuste, investimisühingute ja kohalike omavalitsuste riskipositsioonide klassi.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(5) Jaenõuded jagunevad kolme kategooriasse:

- 1) kinnisvaraga tagatud jaenõuded;
- 2) uuenevad jaenõuded;
- 3) muud jaenõuded.

(6) Kinnisvaraga tagatud nõuete hulka tuleb liigitada kõik jaenõuded, mille kahjumäär sõltub kinnisvaratagatise realiseerimisest saadavatest rahavoogudest.

(7) Uuenevad jaenõuded peavad vastama järmistele tingimustele:

- 1) nõuded on eraisikute vastu;
- 2) nõuded on uuenevad ja krediitiasutusel on õigus lepingulise limiidi kasutamata osa viivitamatult ja tingimusteta tühistada vähemalt ulatuses, mis on lubatud kehtivate tarbijakaitsealaste ja nendega seotud õigusaktidega;
- 3) nõuded ei ole tagatud, välja arvatud juhul, kui need on seotud palgakontoga ning palgakontolt kaetavad summad ei ole arvesse võetud kahjumäära hinnangus;
- 4) uuenevate nõuete summa ühe vastaspoole vastu ei ole suurem kui 100 000 eurot;
- 5) krediitiasutus suudab vajadusel tõendada, et käesolevas lõikes sätestatud korrelatsiooni määra kasutatakse ainult selliste uuenevate nõuete puhul, mille kahjumäära volatiilsus on keskmise kahjumääraga võrreldes on madal, seda eriti madala makseviivituse tõenäosuse vahemikku langevate nõuete puhul;

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

6) Finantsinspektsiooni hinnangul on käesolevas lõikes sätestatud korrelatsiooni määra kasutamine kooskõlas vastava alamportfelli riskitunnustega.

(8) Käesoleva määruse § 85 lõike 2 punktis 1 toodud saadaolevad minimaalsed rendimaksud liigitatakse riskipositsiooni klassidesse rentniku riskipositsiooni klassi alusel.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 43. Riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamine

(1) Krediidiriski kapitalinõude ja ostetud nõuete lahjendusrisiki kapitalinõude arvutamiseks arvutatakse riskiga kaalutud vara käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korras.

(2) Oodatava kahju määr on vastava riskipositsiooniga seoses tekkida võiva kahju osatähtsus riskipositsiooni väärtusest protsentides, arvestades võlgniku maksejõuetuse tõenäosust ja kahjumäära. Oodatav kahju arvutatakse käesoleva jaotise 3. alljaotises sätestatud korras.

(3) Riskiga kaalutud vara ja oodatav kahju arvutatakse käesoleva määruse §-s 44 nimetatud riskiparameetrite alusel.

(4) Kui krediitiasutusel on ostetud nõude krediidiriski või lahjendusrisiki realiseerumisel täielik regressiõigus nõude müüja vastu, võib ostetud nõuet käsitleda kui nõudega tagatud riskipositsiooni käesoleva jao 4. jaotises sätestatud korras.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 44. Sisereitingu meetodite riskiparameetrid

(1) Riskipositsiooni krediidiriski parameetrid on:

- 1) makseviivituse tekkimise tõenäosus (edaspidi *makseviivituse tõenäosus*);
- 2) makseviivitusest tingitud kahjumäär (edaspidi *kahjumäär*);
- 3) lõpptähtaeg;
- 4) riskipositsiooni väärtus.

(2) Makseviivituse tõenäosus väljendab tõenäosust, et võlgnik ei täida üheaastase perioodi jooksul oma lepingulisi kohustusi. Makseviivituse tõenäosus väljendatakse protsentides.

(3) Kahjumäär näitab kahju osatähtsust laekumata nõude summast võlgniku makseviivituse tekkimise korral. Kahjumäär väljendatakse protsentides.

§ 45. Viivispäevade loendamine makseviivituse määratlemisel

(1) Võlgniku makseviivituse määratlemisel algab viivispäevade loendamine nõude tasumise tähtajale järgnevast päevast.

(2) Arvelduskrediidi viivispäevade loendamine algab päevast, mil võlgnik ületas kokkulepitud krediidilimiidi, võlgnikule teatati krediidilimiidi vähendamisest allapoole nõude jääki või võlgnik kasutas krediidilimiiti ilma kokkuleppeta, kui nimetatud juhtudel on tegemist oluliste summadega.

(3) Krediitkaardilaenude viivispäevade loendamine algab minimaalse tagasimakse tähtajale järgnevast päevast.

(4) Viivispäevade loendamisel võib krediidasutus kehtestada alampiiri, mis kajastab taset, millest alates loetakse summa oluliseks.

§ 46. Käesolevas jaotises kasutatud tähistused

Käesolevas jaotises kasutatavate tähistuste tähendused on järgmised:

PD	– makseviivituse tõenäosus
PD _{pp}	– krediidiriski kaitse pakkuja makseviivituse tõenäosus
LGD	– kahjumäär
RW	– riskikaal
R	– korrelatsioon
M	– lõpptähtaeg
b	– lõpptähtaja tegur
$N(x)$	– standardse normaaljaotusega juhusliku suuruse kumulatiivne jaotusfunktsioon, see tähendab tõenäosus, et normaaljaotusega juhuslik suurus keskväärtusega null ja dispersiooniga üks on väiksem või võrdne x -ga
$G(z)$	– standardse normaaljaotusega juhusliku suuruse kumulatiivse jaotusfunktsiooni pöördfunktsioon, see tähendab x väärtus, mille korral $N(x) = z$
EL	– oodatav kahju
EL _{BE}	– täpsem oodatava kahju hinnang makseviivituse tekkimise puhul.

2. alljaotis

Riskiga kaalutud vara arvutamine krediidiriski sisereitingute meetodite puhul

§ 47. Riskiga kaalutud vara arvutamine krediidiriski sisereitingute meetodil

Juhul kui käesolev määrus ei sätesta teisiti, on riskiga kaalutud vara riskipositsiooni klassile vastava riskikaalu ja vastavalt käesoleva jaotise 5. alljaotisele arvutatud riskipositsiooni väärtuse korrutis.

§ 48. Riskiga kaalutud vara arvutamine väärtpaperistatud positsioonidelt

Väärtpaperistamise riskipositsioonide klassi kuuluvatelt positsioonidelt arvutatakse riskiga kaalutud vara käesoleva jao 4. jaotises sätestatud korras.

§ 49. Riskiga kaalutud vara arvutamine investeerimisfondide aktsiatelt ja osakutelt

(1) Juhul kui investeerimisfondide aktsiad ja osakud vastavad käesoleva määruse § 39 lõikes 5 sätestatud tingimustele ja krediidasutusel on olemas andmed investeerimisfondi poolt tehtud investeeringute (edaspidi *aluspositsioonid*) kohta, käsitletakse neid aluspositsioone krediidasutuse poolt tehtud investeeringutena, millelt arvutatakse riskiga kaalutud vara ja oodatav kahju käesolevas jaotises sätestatud korras.

(2) Kui investeerimisfondide aktsiad ja osakud vastavad käesoleva määruse § 39 lõikes 5 sätestatud tingimustele ja krediidasutusel on andmed aluspositsioonide kohta, kuid puudub luba kasutada sisereitingute meetodit kõigi või teatud osa aluspositsioonide puhul, arvutatakse riskiga kaalutud vara järgmiselt:

- 1) omakapitali investeeringutest tulenevatelt aluspositsioonidelt arvutatakse riskiga kaalutud vara § 58 kohaselt; kõiki omakapitali investeeringuid käsitletakse muude omakapitali investeeringutena, kui krediidasutus ei suuda eristada börsil kaubeldavaid omakapitali investeeringuid muudest omakapitali investeeringutest;
- 2) ülejäänud aluspositsioonidelt arvutatakse riskiga kaalutud vara määruse § 39 lõigetes 1 ja 2 sätestatud korras, arvestades punktide 3 ja 4 erisusi;
- 3) välisreitinguta riskipositsiooni või riskipositsiooni puhul, mille krediitkvaliteedi aste on vastava riskipositsiooni klassis kõrgeima riskikaaluga, korrutatakse riskikaal koefitsiendiga 2, maksimaalne riskikaal on 1250 protsenti;

4) kõikide teiste riskipositsioonide puhul korrutatakse riskikaal koefitsiendiga 1,1, minimaalne riskikaal on 5 protsenti.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(3) Juhul kui investeerimisfondide aktsiad ja osakud ei vasta § 39 lõikes 5 sätestatud tingimustele ja krediidasutusel puuduvad andmed kõikide aluspositsioonide kohta, arvutatakse riskiga kaalutud vara teadaolevatelt aluspositsioonidelt §-s 58 sätestatud korras. Teadaolevaid aluspositsioone, mis on börsil kaubeldavad, käsitletakse börsil kaubeldavate omakapitali investeeringutena ja kõiki ülejäänud aluspositsioone omakapitali investeeringutena.

(4) Kui investeerimisfondide aktsiad ja osakud ei ole § 39 lõike 5 tingimuste kohased, võib krediidasutus oma või kolmanda isiku andmetele tuginedes arvutada aluspositsioonide keskmise riskiga kaalutud vara lõike 2 kohaselt tingimusel, et andmed on olemas kõikide aluspositsioonide kohta ja andmete usaldusväärsus on piisavalt tõendatud.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 50. Riskikaalu arvutamine keskvalitsuste ja keskpankade, krediidasutuste ja investeerimisühingute ning äriühingute riskipositsioonide klassi positsioonidele

(1) Keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste ja investeerimisühingute ning äriühingute riskikaal arvutatakse järgmise valemiga:

$$RW = \left(LGD * N \left[(1 - R)^{-0.5} * G(PD) + (R / (1 - R))^{0.5} * G(0.999) \right] - PD * LGD \right) * (1 - 1.5 * b)^{-1} * (1 + (M - 2.5) * b) * 12.5 * 1.06$$

(2) Korrelatsioon arvutatakse järgmise valemiga:

$$R = 0.12 * (1 - EXP(-50 * PD)) / (1 - EXP(-50)) + 0.24 * [1 - (1 - EXP(-50 * PD)) / (1 - EXP(-50))]$$

(3) Lõpptähtaja tegur leitakse järgmise valemiga:

$$b = (0.11852 - 0.05478 * \ln(PD))^2$$

(4) Nõuetele, mille makseviivituse tõenäosus on 0 protsenti, rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

(5) Nõuetele, mille makseviivituse tõenäosus on 100 protsenti, rakendatakse sisereitingute põhimeetodi puhul riskikaalu 0 protsenti. Sisereitingute täiustatud meetodi puhul arvutatakse riskikaal järgmise valemiga:

$$RW = \text{Max}\{0, 12.5 * (LGD - EL_{EE})\}$$

§ 51. Riskikaalu arvutamine krediidiriski kaitsega keskvalitsuste ja keskpankade, krediidasutuste ja investeerimisühingute ning äriühingute riskipositsioonide klassi positsioonidele

(1) Keskvalitsuste ja keskpankade, krediidasutuste ja investeerimisühingute ning äriühingute riskipositsiooni klassi kuuluvate positsioonide puhul võib § 121 lõikele 4 ja §-le 126 vastava krediidiriski kaitse olemasolul §-s 50 sätestatud korras arvutatud riskikaalu korrigeerida järgmise valemiga:

$$RW * (0.15 + 160PD_{PP}),$$

kus PD_{PP} on krediidiriski kaitse pakkuja makseviivituse tõenäosus.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud valemiga korrigeeritava riskikaalu arvutamisel kasutatakse võlgniku makseviivituse tõenäosust ja kahjumäära, mis eksisteeriks juhul, kui tegu oleks otsese nõudega krediidiriski kaitse pakkuja vastu. Lõpptähtaja teguri arvutamisel kasutatakse kas võlgniku või krediidiriski kaitse pakkuja makseviivituse tõenäosust sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Krediidiriski kaitse puhul krediidideriivatiivi vormis, mis katab riskipositsioonide kogumit ning mille puhul tekib krediidiriski kaitse pakkujal maksekohustus krediidiriski kaitsega hõlmatud kogumis kindlaksmääratud arvu makseviivituse tekkimise korral ning mille tagajärjel loetakse leping lõppenuks, kohaldatakse käesoleva jao 4. jaotises sätestatud riskikaale tingimusel, et krediidideriivatiivil on tunnustatud reitinguagentuuri välisreiting. Välisreitingu puudumisel liidetakse kogumisse kuuluvate riskipositsioonide riskikaalud, välja arvatud kindlaksmääratud makseviivituste arvust ühe võrra väiksem arv riskipositsioone, millelt arvutatud oodatava kahjumi ja 12,5-ga korrutatud riskiga kaalutud vara summa ei ületa 12,5-ga korrutatud krediidideriivatiivi

pakutava krediidiriski kaitse nominaalväärtust. Väljaarvatavate riskipositsioonide hulka arvatakse kõige madalamate riskikaaludega positsioonid.

§ 52. Äriühingu suuruse arvesse võtmine korrelatsiooni arvutamisel

(1) Kui äriühing kuulub konsolideerimisgruppi, mille aastane müügitulu on väiksem kui 50 miljonit eurot, võib selle äriühingu riskikaalu arvutamisel korrelatsiooni leida järgmise valemiga:

$$R = 0.12 * (1 - EXP(-50 * PD)) / (1 - EXP(-50)) + 0.24 * [1 - (1 - EXP(-50 * PD)) / (1 - EXP(-50))] - 0.04 * (1 - (S - 5) / 45)$$

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 esitatud valemis on S konsolideerimisgrupi aastane müügitulu miljonites eurodes. Kui konsolideerimisgrupi aastane müügitulu on väiksem kui 5 miljonit eurot, kasutatakse valemis müügitulu 5 miljonit eurot. Ostetud nõuete kogumi puhul on müügitulu vastaspoolte konsolideerimisgruppide individuaalsete nõuete kaalutud keskmine aastane müügitulu.

(3) Juhul kui aastane müügitulu ei väljenda konsolideerimisgrupi suurust objektiivselt, asendatakse see konsolideerimisgrupi koguvarega. Asendamine võib toimuda ainult tingimusel, et koguvara väljendab äriühingu suurust adekvaatsemalt.

§ 53. Eriotstarbeliste nõuete alternatiivkäsitlus

(1) Eriotstarbelistele nõuetele, mille puhul krediidasutus ei suuda tõendada makseviivituse tõenäosuste hinnangute vastavust käesolevas jaotises sätestatud nõuetele, kohaldatakse järgmisi riskikaale:

Järelejäänud tähtaeg	1. kategooria	2. kategooria	3. kategooria	4. kategooria	5. kategooria
Vähem kui 2,5 aastat	50%	70%	115%	250%	0%
2,5 aastat ja rohkem	70%	90%	115%	250%	0%

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eriotstarbelistele nõuetele riskikaalude määramisel peab krediidasutus muuhulgas arvesse võtma majanduse seis (financial strength), poliitilist ja õiguslikku keskkonda, tehingu ja finantseeritava asja iseloomu, tehingu korraldaja ja arendaja tugevust, avaliku ja erasektori partnerlusest tulenevat sissetulekut ning tehingu tagatist.

§ 54. Äriühingute ostetud nõuete riskikaalu arvutamine

(1) Äriühingute ostetud nõuete (edaspidi *ostetud ärinõuded*) puhul peab krediidasutus täitma §-des 101–103 sätestatud nõudeid.

(2) Ostetud ärinõuete riskikaal arvutatakse §-s 50 sätestatud korra kohaselt. Juhul kui ostetud ärinõuded vastavad §-s 56 sätestatud tingimustele ning äriühingute riskipositsioonide klassi riskiparameetrite hindamise nõuete täimine on krediidasutusele liialt koormav, võib ostetud ärinõuetele kohaldada ostetud jaenõuete riskiparameetrite hindamise sätteid ja arvutada riskiga kaalutud vara kogumi baasil.

(3) Nõuete müüjale tagastatavaid ostuallahindlusi, muid tagatist või osalisi garantiisid, mis pakuvad esmast kaitset krediidiriski või lahjendusrisi vastu, võib käsitleda esmase kahju positsioonidena § 155 mõistes.

§ 55. Jaenõuete riskikaalu arvutamine

(1) Jaenõuetele arvutatakse riskikaal järgmise valemiga:

$$RW = (LGD * N[(1 - R)^{-0.5} * G(PD) + (R / (1 - R))^{0.5} * G(0.999)] - PD * LGD) * 12.5 * 1.06$$

(2) Korrelatsioon arvutatakse järgmise valemiga:

$$R = 0.03 * (1 - EXP(-35 * PD)) / (1 - EXP(-35)) + 0.16 * [1 - (1 - EXP(-35 * PD)) / (1 - EXP(-35))]$$

(3) Kinnisvaraga tagatud jaenõuete riskikaalu arvutamisel kasutatakse korrelatsiooni määra 0,15.

(4) Uuenevate nõuete puhul võib kasutada korrelatsiooni määra 0,04 juhul, kui nõuded vastavad § 42 lõikes 7 sätestatud tingimustele.

(5) Jaenõuetele, mille makseviivituse tõenäosus on 100 protsenti, arvutatakse riskikaal järgmise valemiga:

$$RW = \text{Max}\{0, 12.5 * (LGD - EL_{EE})\}$$

(6) Käesoleva määruse §-dele 121 ja 123 vastava krediidiriski kaitse olemasolul võib väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate riskikaalule kohaldada § 51 lõikes 1 sätestatud käsitlemist.

§ 56. Ostetud nõuete käsitlemine jaenõuetena

(1) Ostetud nõudeid võib käsitleda jaenõuetena juhul, kui on täidetud §-des 101–103 sätestatud tingimused ja järgmised täiendavad tingimused:

- 1) nõuded on ostetud krediidasutusega mitteseotud kolmandalt osapoolelt ja need ei hõlma nõudeid, mis on otseselt või kaudselt välja antud krediidasutuse enda poolt;
- 2) nõuded tulenevad turutingimustel tehtud tehingutest ja need ei hõlma ühte kontserni kuuluvate osapoolte omavahelisi nõudeid ning omavahel ostu-müügitehinguid sooritavate osapoolte vastastikuseid nõudeid;
- 3) krediidasutusel on õigus kõikidele nõuetest tulenevatele laekumistele või proportsionaalsele osale kõikidest laekumistest;
- 4) nõuete kogum peab olema piisavalt diversifitseeritud.

(2) Juhul kui ostetud nõuete kogumis ei ole võimalik eristada eluasemekinnisvaraga tagatud nõudeid ja § 55 lõikes 4 sätestatud tingimustele vastavaid uuenevaid nõudeid, kohaldatakse kogu kogumi suhtes sellist jaenõuete riskikaalu, mis annab kõrgeima kapitalinõude.

(3) Nõuete müüjale tagastatavaid ostuallahindlusi, muid tagatise või osalisi garantiisid, mis pakuvad esmast kaitset krediidiriski või lahjendusrisi vastu, võib käsitleda esmase kahju positsioonidena vastavalt §-le 155.

§ 57. Omakapitali investeeringute riskikaal

(1) Krediidasutus võib omakapitali instrumentide riskikaalu arvutamisel kasutada lihtsustatud riskikaalu meetodit või riskiparameetritel põhinevat meetodit. Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal võib kasutada sisemudelite meetodit.

(2) Krediidasutus võib erinevate omakapitali investeeringute portfelli puhul kasutada erinevaid meetodeid tingimused, et neid investeeringuid käsitletakse erinevalt ka krediidasutuse siseses riskijuhtimises. Krediidasutus peab olema võimeline Finantsinspektsioonile tõendama, et erinevate meetodite valik on järjepidev ning ei ole tehtud regulatiivse arbitraaži eesmärgil.

(3) Krediidasutuse abiettevõtjate omakapitali tehtud investeeringutele kohaldatakse muu vara riskikaalu vastavalt §-le 61.

§ 58. Omakapitali investeeringute lihtsustatud riskikaalu meetod

(1) Lihtsustatud riskikaalude meetodi puhul kohaldatakse omakapitali investeeringutele järgmisi riskikaale:

- 1) piisavalt diversifitseeritud omakapitali investeeringute portfellile 190 protsenti;
- 2) börsil kaubeldavatele omakapitali investeeringutele 290 protsenti;
- 3) ülejäänud omakapitali investeeringutele 370 protsenti.

(2) Omakapitali investeeringust tulenevat pikka positsiooni võib tasaarvestada samast investeeringust tuleneva lühikese rahalise või tuletisinstrumendi positsiooniga tingimused, et neid lühikesi positsioone hoitakse antud investeeringust tuleneva riski maandamiseks veel vähemalt ühe aasta jooksul. Ülejäänud omakapitali instrumentidest tulenevaid lühikesi positsioone käsitletakse sarnaselt omakapitali investeeringute pikkadele positsioonidele kohaldades nende absoluutväärtusele vastavatele investeeringutele kohaldatavaid riskikaale. Tähtaegade mittevastavuse korral kohaldatakse käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korda.

(3) Käesoleva määruse 3. jaotises sätestatud nõuetele vastava kaudse krediidiriski kaitse olemasolul võib riskiga kaalutud vara arvutamisel omakapitali investeeringute lihtsustatud riskikaalu meetodil kohaldada nimetatud jaotises sätestatud korda.

§ 59. Omakapitali investeeringute riskiparameetritel põhinev meetod

(1) Riskiparameetritel põhineva meetodi puhul leitakse omakapitali investeeringute riskikaal §-s 50 sätestatud valemi alusel. Juhul kui krediidasutusel puuduvad piisavad andmed investeeringuobjekti makseviivituse määratlemiseks krediidasutuste seaduse § 86²² mõistes, kohaldatakse riskikaalule korrigeerimistegurit 1,5.

(2) Omakapitali investeeringust tulenevalt riskipositsioonilt arvatud 12,5-ga korrutatud oodatava kahju ja riskiga kaalutud vara summa ei pea olema suurem kui 12,5-ga korrutatud riskipositsiooni väärtus.

(3) Käesoleva määruse 3. jaotises sätestatud nõuetele vastava kaudse krediidiriski kaitse olemasolul võib riskiga kaalutud vara arutamisel omakapitali investeeringute riskiparameetritel põhineval meetodil kohaldada nimetatud jaotises sätestatud korda. Sel juhul rakendatakse lõpptähtaega 5 aastat ning krediidiriski kaitse pakkuja riskipositsiooni kahjumäära 90 protsenti või 65 protsenti piisavalt diversifitseeritud omakapitali instrumentide portfelli puhul.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 60. Omakapitali investeeringute sisemudelite meetod

(1) Sisemudelite meetodi puhul on riskiga kaalutud vara 12,5-ga korrutatud krediidasutuse omakapitali investeeringutest tulenev potentsiaalne kahju, mis on saadud 99 protsentiliga riskiväärtuse sisemudeli kasutamise tulemusena kasutades pikaajalisele valimile arvatud kvartaalse tulukuse ja sellele sobiva riskivaba määra vahe ühepoolset usaldusvahemikku.

(2) Omakapitali investeeringute portfelli puhul ei või riskiga kaalutud vara olla väiksem riskiparameetritel põhineva meetodiga leitud riskiga kaalutud vara ja 12,5-ga korrutatud oodatava kahjumi summast. Võrdlusbaasi arutamisel kasutatakse §-s 82 sätestatud makseviivituse tõenäosusi ja §-s 83 sätestatud kahjumäärasid.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(3) Omakapitali sisemudelite meetodi puhul võib arvesse võtta kaudset krediidiriski kaitset.

§ 61. Muude varade riskikaal

(1) Muude varade riskipositsioonide klassi kuuluvatele varadele kohaldatakse riskikaalu 100 protsenti.

(2) Kapitalirendi tehingust tulenevale riskipositsioonile, mis ei kuulu § 85 lõike 2 punktis 1 nimetatud saadaolevate minimaalsete rendimaksete hulka, arvutatakse riskikaal järgmise valemiga:

$1/t * 100\%$,

kus t on rendilepingu järelejäänud kestusele lähim täisarv aastates

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 62. Ostetud nõuete lahjendusrisi riskikaal

(1) Ostetud nõuete lahjendusrisi riskikaal arvutatakse kasutades §-s 50 sätestatud valemit ning §-s 81 sätestatud riskiparameetreid, vastavalt käesoleva jaotise 5. alljaotisele arvatud riskipositsioonide ja tähtaega üks aasta.

(2) Krediidasutus ei pea ostetud nõuete lahjendusrisi kapitalinõudeid arvutama juhul, kui ta suudab Finantsinspeksioonile tõendada, et lahjendusrisk on ebaoluline.

3. alljaotis

Oodatava kahju arutamine krediidiriski sisereitingute meetodite puhul

§ 63. Oodatav kahju ja selle käsitlemine

(1) Oodatav kahju on oodatava kahju määra ja vastavalt käesoleva jaotise 5. alljaotisele arvatud riskipositsiooni väärtuse korrutis.

(2) Käesoleva määruse §-de 64–66 alusel leitud oodatav kahju lahutatakse selle arutamisel aluseks võetud riskipositsioonide väärtuse korrigeerimise ja allahindluste summast. Arvesse ei võeta väärtpaperistatud positsioonidelt arvatud oodatavat kahju ja antud positsioonide korrigeerimisi ja allahindlusi.

§ 64. Oodatava kahju määra arutamine keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste, äriühingute ja jaenõuete riskipositsioonide klassi kuuluvatelt riskipositsioonidelt

(1) Keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste, äriühingute ning jaenõuete klassi riskipositsioonide oodatava kahju määr arvutatakse järgmise valemiga:

$$EL = PD * LGD$$

(2) Krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodi puhul on oodatava kahju määr 100-protsendilise makseviivituse tõenäosuse korral võrdne võimaliku täpseima kahjumäära hinnanguga.

(3) Juhul kui riskipositsiooni riskikaalu arvutamisel kohaldatakse § 51 lõikes 1 sätestatud korrigeerimist, on oodatava kahju määr 0 protsenti.

§ 65. Eriotstarbeliste nõuete oodatava kahju määr alternatiivkäsitluse puhul

Kui krediidasutus kasutab §-s 53 sätestatud eriotstarbeliste nõuete alternatiivkäsitlust, on oodatava kahju määr järgmine:

Järelejäänud tähtaeg	1. kategooria	2. kategooria	3. kategooria	4. kategooria	5. kategooria
Vähem kui 2,5 aastat	0%	0,4%	2,8%	8%	50%
2,5 aastat ja rohkem	0,4%	0,8%	2,8%	8%	50%

§ 66. Ostetud nõuete lahjendusriski oodatav kahju

Ostetud nõuete lahjendusriski oodatava kahju määr arvutatakse järgmise valemiga:

$$EL_D = PD_D * LG_{DD},$$

kus

EL_D on lahjendusriski oodatava kahju määr;

PD_D on lahjendusriski maksejõuetuse tõenäosus;

LG_{DD} on lahjendusriski kahjumäär.

§ 67. Omakapitali investeeringute oodatava kahju määr

(1) Omakapitali investeeringutele, mille riskikaal arvutatakse lihtsustatud riskikaalude meetodil, kohaldatakse järgmisi oodatava kahju määrasid:

- 1) piisavalt diversifitseeritud omakapitali investeeringute portfellile 0,8 protsenti;
- 2) börsil kaubeldavatele omakapitali investeeringutele 0,8 protsenti;
- 3) ülejäänud omakapitali investeeringutele 2,4 protsenti.

(2) Omakapitali investeeringute, mille riskikaal leitakse riskiparameetritel põhineval meetodil, oodatava kahju määr arvutatakse järgmise valemiga:

$$EL = PD * LGD$$

(3) Omakapitali investeeringutele, mille riskikaal leitakse sisemudelite meetodil, kohaldatakse oodatava kahju määra 0 protsenti.

§ 68. Muude varade oodatava kahju määr

Muude varade oodatava kahju määr on 0 protsenti.

§ 69. Väärtpaberistatud positsioonide oodatava kahju määr

Väärtpaberistatud positsioonide oodatav kahju arvutatakse 4. jaotises sätestatud korras.

§ 70. Investeeringufondide aktsiate ja osakute oodatava kahju määr

Investeeringufondide aktsiate ja osakute oodatava kahju määr arvutatakse §-s 67 sätestatud korras.

4. alljaotis Krediidiriski parameetrid

§ 71. Keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute ja kohalike omavalitsuste ning äriühingute makseviivituse tõenäosus

(1) Krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute makseviivituse tõenäosuse hinnang ei tohi olla väiksem kui 0,03 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1458- jõust. 01.01.2008]

(2) Makseviivituses oleva võlgniku makseviivituse tõenäosus on 100 protsenti.

§ 72. Ostetud ärinõuete makseviivituse tõenäosus

(1) Juhul kui krediidasutus ei suuda tõendada, et ostetud ärinõuete makseviivituse tõenäosuse hinnang vastab käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud nõuetele, leitakse makseviivituse tõenäosus järgmiselt:

- 1) kõrgema nõudeõiguse järguga nõuete puhul on makseviivituse tõenäosus oodatava kahju määra ja kahjumäära jagatis;
- 2) allutatud nõuete puhul on makseviivituse tõenäosus võrdne oodatava kahju määraga.

(2) Juhul kui äriühingute riskipositsioonide klassi puhul kasutatakse täiustatud sisereitingute meetodit ning tingimusel, et krediidasutus suudab oodatava kahju määra usaldusväärselt jagada makseviivituse tõenäosuseks ja kahjumääraks, võib ostetud ärinõuete makseviivituse tõenäosus põhineda oodatava kahju määra hinnangul.

§ 73. Kaudse krediidiriski kaitse mõju arvessevõtmine keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute makseviivituse tõenäosuse ning kahjumäära hindamisel

(1) Keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute makseviivituse tõenäosuse hindamisel võib krediidasutus arvesse võtta kaudset krediidiriski kaitset vastavalt käesoleva jao 3. jaotises sätestatud nõuetele.

(2) Täiustatud sisereitingute meetodi kasutamisel võib käesoleva jao 3. jaotises sätestatud nõuetele vastavat kaudse krediidiriski kaitset arvesse võtta makseviivituse tõenäosuse või kahjumäära hindamisel. Kaudse krediidiriski kaitse arvessevõtmise tulemusena saadud riskikaal ei tohi olla madalam, kui samaväärse otsese nõude riskikaal krediidiriski kaitse pakkuja vastu.

§ 74. Keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute kahjumäär

(1) Keskvalitsustele, keskpankadele, krediidasutustele, investeerimisühingutele, kohalikele omavalitsustele ning äriühingutele kohaldatakse käesoleva jao 3. jaotise nõuetele vastava tagatise puudumisel järgmisi kahjumäärasid:

- 1) kõrgema nõudeõiguse järguga nõuetele 45 protsenti;
- 2) allutatud nõuetele 75 protsenti.

(2) Otsese või kaudse krediidiriski kaitse olemasolu võib kahjumäära hindamisel arvesse võtta käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korras.

(3) Määruse § 36 nõuete kohaste pandikirjade kahjumäär on 11,25 protsenti.
[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(4) Juhul kui krediidasutus ei suuda tõendada, et ostetud ärinõuete makseviivituse tõenäosuse hinnang vastab käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud nõuetele, on kahjumäär kõrgema nõudeõiguse järguga nõuete puhul 45 protsenti ja allutatud nõuete puhul 100 protsenti.
[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(5) Juhul kui äriühingute riskipositsioonide klassi puhul kasutatakse täiustatud sisereitingute meetodit ning tingimusel, et krediidasutus suudab oodatava kahju määra usaldusväärselt jagada makseviivituse tõenäosuseks ja kahjumääraks, võib ostetud ärinõuete kahjumäär põhineda oodatava kahju määra hinnangul.

§ 75. Kaudse krediidiriski kaitse arvessevõtmine keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute kahjumäära hindamisel

(1) Täiustatud sisereitingute meetodi kasutamisel võib keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute makseviivituse tõenäosuse ja kahjumäärade hindamisel Finantsinspeksiooni nõusolekul arvesse võtta kaudset krediidiriski kaitset. Kaudse krediidiriski kaitse arvessevõtmise tulemusena saadud riskikaal ei tohi olla madalam, kui samaväärse otsese nõude riskikaal krediidiriski kaitse pakkuja vastu.

(2) Juhul kui krediidasutus kasutab § 51 lõikes 1 sätestatud meetodit, on kahjumäär kas kaudse krediidiriski kaitse pakkuja või võlgniku kahjumäär sõltuvalt sellest, kas olemasolevate tõendite ja krediidiriski kaitse tingimuste järgi sõltuvad saadavad rahavood krediidiriski kaitse pakkuja või võlgniku finantsseisundist.

§ 76. Keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute klassi kuuluvate riskipositsioonide lõpptähtaeg krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul

(1) Juhul kui käesolev määrus ei sätesta teisiti, on keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste üksuste ning äriühingute riskipositsioonide klassi kuuluva riskipositsiooni lõpptähtaeg 2,5 aastat.

(2) Repo ning väärtpaperite laenuks andmise ja võtmise tehingutest tulenevate riskipositsioonide lõpptähtaeg on 0,5 aastat.

§ 77. Keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute klassi kuuluvate riskipositsioonide lõpptähtaeg krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodi puhul

(1) Krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodi puhul kohaldatakse keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute klassi kuuluvatele riskipositsioonidele käesoleva paragrahvi lõigetes 2 kuni 6 sätestatud lõpptähtaegu, aga mitte pikemat lõpptähtaega kui 5 aastat.

(2) Riskipositsioonide puhul, mis tulenevad graafiku alusel laekuvatest nõuetest, arvutatakse lõpptähtaeg järgmise valemiga:

$$M = \text{Max} \left\{ 1; \text{Min} \left\{ \sum_t t * CF_t / \sum_t CF_t; 5 \right\} \right\},$$

kus CF tähistab lepingu järgi laekuvat rahavoogu (põhimakse, intress ja muud tasud) perioodil t .

(3) Tuletisinstrumentide vastastikuse tasaarvestuse raamlepingutest tuleneva riskipositsiooni puhul on lõpptähtaeg lepinguga hõlmatud riskipositsioonide nominaalväärtusega kaalutud keskmine järelejäänud tähtaeg, aga mitte vähem kui üks aasta.

(4) Vastastikuse tasaarvestuse raamlepinguga hõlmatud täielikult või peaaegu täielikult tagatud käesoleva jao 6. jaotise 2. alljaotises sätestatud tuletisinstrumentide või täielikult või peaaegu täielikult tagatud väärtpaberilaenu puhul on lõpptähtaeg nende positsioonide nominaalväärtustega kaalutud keskmine järelejäänud tähtaeg, aga mitte vähem kui 10 päeva.

(4¹) Vastastikuse tasaarvestuse raamlepinguga hõlmatud repo ning väärtpaberite laenuks andmise ja võtmise tehingute lõpptähtaeg on nende positsioonide nominaalväärtusega kaalutud keskmine järelejäänud tähtaeg, aga mitte vähem kui 5 päeva.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(5) Juhul kui krediidasutusel on lubatud ostetud ärinõuete puhul kasutada makseviivituse tõenäosuse sisehindanguid, on lõpptähtaeg riskipositsiooni aluseks olevate ostetud ärinõuete kaalutud keskmine tähtaeg, aga mitte vähem kui 90 päeva. Tingimusel, et nõuete ostuleping sisaldab sätteid, mis kaitsevad krediidasutust tulevikus ostetavate nõuete krediitkvaliteedi olulise halvenemise eest, võib sama lõpptähtaega kohaldada ka mittetühistatava ostulimiidi kasutamata osale. Juhul kui ostuleping nimetatud sätteid ei sisalda, on mittetühistatava ostulimiidi kasutamata osa lõpptähtaeg vastava ostulepingu kohaselt kõige pikema võimaliku tähtaja ja ostulepingu järelejäänud tähtaja summa, aga mitte vähem kui 90 päeva.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 kuni 5 loetlemata instrumentide puhul on lõpptähtaeg maksimaalne järelejäänud tähtaeg, mille jooksul tehingu teisel poolel on lubatud oma kohustust täita, aga mitte vähem kui üks aasta.

(7) Käesoleva jao 6. jaotise 2. alljaotises nimetatud täielikult või peaaegu täielikult tagatud tuletisinstrumentide, väärtpaberitagatisega laenude, repo ja väärtpaberite laenuks andmise ning võtmise tehingute puhul võib minimaalne lõpptähtaeg olla üks päev tingimusel, et kõnealuste tehingutega seotud dokumentides nõutakse tagatise igapäevast ümberhindlust ja vajaduse korral suurendamist ning tagatise saab kiiresti realiseerida makseviivituse või tagatise suurendamise nõude täitmata jätmise korral.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(8) Lõpptähtaegade mittevastavuse korral kohaldatakse § 160 sätteid.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 78. Keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute klassi kuuluvate riskipositsioonide lõpptähtaeg riskipositsiooni väärtuse arvutamisel sisemudeli meetodi puhul

(1) Krediidasutus, kellel on luba kasutada riskipositsioonide väärtuse arvutamisel sisemudeleid vastavalt käesoleva jao 6. jaotise 7. alljaotises sätestatud korrale, arvutab lõpptähtaja vastastikuse tasaarvestuse raamlepingutega hõlmatud riskipositsioonidele, mille pikim lepinguline tähtaeg ületab ühe aasta, järgmise valemi kohaselt:

$$M = \left[\frac{\sum_{k=1}^{tk \leq laasta} \text{Efektiivne} EE_k * \Delta tk * dfk + \sum_{tk > laasta}^{lõpptähtaeg} EE_k * \Delta tk * dfk}{\sum_{k=1}^{tk \leq laasta} \text{Efektiivne} EE_k * \Delta tk * dfk}; 5 \right],$$

kus

df on riskivaba diskontomäär tulevikuperioodiks ning ülejäänud tähistused vastavad käesoleva jao 6. jaotises kasutatavatele tähistustele.

(2) Krediidiasutus, kes kasutab ühepoolse krediidiväärtuse arvutamises sisemudelit, võib Finantsinspektsiooni loal lõpptähtaja arvutamisel kasutada modifitseeritud kestuse mudelit.

(3)
[Kehtetu – RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(4)
[Kehtetu – RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(5)

§ 79. Jaenõuete makseviivituse tõenäosus [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(1) Jaenõuete makseviivituse tõenäosuse hinnang ei tohi olla väiksem kui 0,03 protsenti.

(2) Nõuetele makseviivituses oleva võlgniku vastu või tehingupõhisel lähenemisel makseviivituses tehingu puhul on maksejõuetuse tõenäosus 100 protsenti.

(3) Jaenõuete makseviivituse tõenäosuse hindamisel võib arvesse võtta kaudset krediidiriski kaitset vastavalt §-le 80.

§ 80. Jaenõuete kahjumäärad

(1) Jaenõuete puhul kasutatakse käesoleva jaotise 6. alljaotises sätestatud nõuetele vastavalt määratud kahjumäärade sisehinnanguid.

(2) Krediidiasutus võib Finantsinspektsiooni nõusolekul üksiku jaenõude või jaenõuete kogumi makseviivituse tõenäosuse ja kahjumäärade hindamisel arvesse võtta kaudset krediidiriski kaitset. Kaudse krediidiriski kaitse arvessevõtmise tulemusena saadud riskikaal ei tohi olla madalam, kui samaväärse otsese nõude riskikaal krediidiriski kaitse pakkuja vastu.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Juhul kui krediidiasutus kasutab jaenõuete riskikaalu arvutamisel § 51 lõikes 1 sätestatud valemit, on kahjumäär krediidiriski kaitse pakkuja või võlgniku kahjumäär sõltuvalt sellest, kas olemasolevate tõendite ja garantii tingimuste järgi sõltuvad saadavad rahavood krediidiriski kaitse pakkuja või võlgniku finantsseisundist.

§ 81. Ostetud nõuete lahjendusrisi riskiparameetrid

(1) Ostetud nõuete puhul on lahjendusrisi makseviivituse tõenäosus võrdne lahjendusrisi oodatava kahju määraga. Oodatava kahju määr on 75 protsenti, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud juhtudel.

(2) Ostetud jaenõuete puhul võib kasutada lahjendusrisi oodatava kahju määra baasil leitud makseviivituse tõenäosust ja kahjumäära tingimusel, et krediidiasutus suudab lahjendusrisi oodatava kahju määra usaldusväärsetl jagada lahjendusrisi makseviivituse tõenäosuseks ja lahjendusrisi kahjumääraks.

(3) Juhul kui äriühingute riskipositsioonide klassi puhul kasutatakse täiustatud sisereitingute meetodit ning tingimusel, et krediidiasutus suudab lahjendusrisi oodatava kahju määra usaldusväärsetl jagada lahjendusrisi makseviivituse tekkimise tõenäosuseks ja lahjendusrisi kahjumääraks, võib lahjendusrisi makseviivituse tekkimise tõenäosuse määrata oodatava kahju määra baasil.

(4) Ostetud ärinõuete puhul võib lahjendusrisi makseviivituse tõenäosuse hindamisel arvesse võtta kaudset krediidiriski kaitset käesoleva jao 3. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras. Finantsinspektsiooni eelneval loal võib arvesse võtta nimetatud jaotises loetlemata krediidiriski kaitse pakkujate poolt antud kaudset krediidiriski kaitset.

(5) Juhul kui krediidiasutus kasutab krediidiriski täiustatud sisereitingute meetodit, kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõiget 4 tingimusel, et krediidiasutus täidab § 73 lõikes 2 sätestatud tingimust.

§ 82. Omakapitali investeeringute makseviivituse tõenäosus

Kui krediidiasutus kasutab §-s 59 sätestatud omakapitali investeeringute riskiparameetrite meetodit, määratakse makseviivituse tõenäosus analoogselt äriühingutega, kusjuures makseviivituse tõenäosuse hinnang ei tohi olla väiksem kui:

1) 0,09 protsenti börsil kaubeldavate omakapitali instrumentide puhul, mille emitent on krediidiasutuse pikaajaline klient;

- 2) 0,40 protsenti ülejäänud börsil kaubeldavate omakapitali instrumentide ja § 58 lõikes 2 nimetatud muude lühikeste positsioonide puhul;
- 3) 0,09 protsenti börsil mittekaubeldavate omakapitali instrumentide puhul, kui investeringust laekub regulaarne ja perioodiline rahavoog, mille allikas ei ole tulu kapitali kasvust;
- 4) 1,25 protsenti ülejäänud börsil mittekaubeldavate omakapitali instrumentide ja § 58 lõikes 2 nimetatud muude lühikeste positsioonide puhul.

§ 83. Omakapitali investeringute kahjumäärad

Omakapitali investeringute kahjumäär on 90 protsenti. Piisavalt diversifitseeritud omakapitali instrumentide portfellile kohaldatakse kahjumäära 65 protsenti.

§ 84. Omakapitali investeringute lõpptähtaeg

Omakapitali investeringutele kohaldatakse lõpptähtaega 5 aastat.

5. alljaotis Riskipositsiooni väärtus

§ 85. Keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute klassi kuuluvate riskipositsioonide väärtus

(1) Juhul kui käesolev määrus ei sätesta teisiti, on bilansis kajastatud varast tuleneva riskipositsiooni väärtus tema väärtus enne korrigeerimisi ja allahindlusi. Ostetud nõuete puhul käsitletakse summat, mille võrra saadaolev nõue on bilansilisest väärtusest suurem, allahindlusena.

(2) Kapitalirendi tehingust, mille puhul krediidasutus on rendileandja, tulenevad riskipositsioonid on järgmised:

- 1) saadaolevate minimaalsete rendimaksete diskonteeritud väärtus, mis sisaldab kõiki lepingujärgseid makseid, mida rentnik on kohustatud tasuma rendiperioodi jooksul;
- 2) rendileantud vara garanteeritamata jääkväärtus.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(3) Käesoleva jao 6. jaotise 7. alljaotises nimetatud tuletisinstrumentidest tulenevate riskipositsioonide väärtuse arvutamisel kohaldatakse käesoleva jao 6. jaotises sätestatud meetodeid.

(4) Ostetud nõuete puhul on riskipositsiooni väärtus saadaolev summa, millest on maha arvatud lahjendusriski kapitalinõue. Lahjendusriski kapitalinõue arvatakse maha enne krediidiriski maandamise mõju kohaldamist.

(5) Repo ja väärtpaberite laenuks andmise ja võtmise tehingute, pika arveldusajaga tehingute ning väärtpaberitagatisega tehingute alusvaraks olevatest väärtpaberitest tulenevate riskipositsioonide väärtus arvutatakse vastavalt §-de 131–134 või käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korrale. Juhul kui tehingu teine pool on keskne tehingupool, kohaldatakse käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korda tingimusel, et keskse tehingupooli kõik krediidiriski sisaldavate tehingute lepingud näevad ette igapäevase tagatise.

§ 86. Riskipositsiooni väärtus tingimuslike nõuete puhul

(1) Tingimuslikest nõuetest tulenevate riskipositsioonide väärtuste arvutamisel kohaldatakse §-s 87 sätestatud ümberhindamistegureid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Ümberhindamistegur näitab proportsiooni, mis tingimuslikust nõudest on tõenäoliselt realiseerunud makseviivituse tekkimise hetkeks. Ümberhindamistegur väljendatakse protsentides.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 87. Tingimuslike nõuete ümberhindamistegurid

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(1) Riskipositsioonidele, mis tulenevad kasutamata krediidilimiitidest, kohaldatakse ümberhindamistegurit 0 protsenti tingimusel, et kasutamata krediidilimiit on etteteatamata ja tingimusteta tühistatav või on krediidasutusel võimalik leping laenusaaaja krediidivõimelisuse langedes automaatselt katkestada. 0-protsendilise ümberhindamisteguri kasutamiseks peab krediidasutus pidevalt jälgima laenusaaaja finantsseisundit ja krediidasutuse siseprotseduure peavad tagama operatiivse informatsiooni laenusaaaja krediidikvaliteedi langusest. Kasutamata jaenõuete limiidid loetakse tingimusteta tühistatavateks juhul, kui need on tühistatavad vähemalt ulatuses, mis on lubatud tarbijakaitse regulatsioonides.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Kapitalirendi tehingust, mille puhul krediidasutus on rendileandja, tulenevad riskipositsioonid on järgmised:

1) saadaolevate minimaalsete rendimaksete diskonteeritud väärtus, mis sisaldab kõiki lepingujärgseid makseid, mida rentnik on kohustatud tasuma rendiperioodi jooksul;

2) rendileantud vara garanteerimata jääkväärtus.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(3) Riskipositsioonile, mis tuleneb ostetud nõuete kasutamata limiidist, kohaldatakse ümberhindamistegurit 0 protsenti tingimusel, et kasutamata limiit on tingimusteta tühistatav või etteteatamiseta automaatselt tühistatav. 0-protsendilise ümberindlusteguri kasutamiseks peab krediidasutus pidevalt jälgima võlgniku finantsseisundit ja krediidasutuse siseprotseduurid peavad tagama operatiivse informatsiooni võlgniku krediitkvaliteedi langusest.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(4) Muudest kasutamata krediitliinidest ja väärtpaberite emissiooniteenustest tulenevatele riskipositsioonidele kohaldatakse ümberhindamistegurit 75 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(5) Krediidasutus, kes täidab §-s 92 sätestatud nõudeid, ning kasutab kapitalinõuete arvutamiseks Finantsinspektsiooni loal krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodit, kasutab käesoleva paragrahvi lõigetes 1–4 loetletud riskipositsioonide puhul ümberhindamistegurite sisehinnanguid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(6) Krediidasutuse siduvale kohustusele teisest kohustusest tuleneva riskipositsiooni pikendamiseks kasutatakse kas siduva kohustuse või teise kohustuse ümberhindamistegurit vastavalt sellele, kumb on madalam.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(7) Käesolevas paragrahvis nimetatama tingimuslikest nõuetest tulenevad riskipositsioonid jaotatakse kategooriatesse vastavalt käesoleva jao 5. jaotises sätestatud korrale ning neile kohaldatakse nimetatud jaotises sätestatud ümberhindamistegureid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(8) Käesoleva jao 3. jaotisele vastava krediidiriski kaitse olemasolul kohaldatakse ümberhindamistegurit pärast krediidiriski kaitsest tulenevat krediidiriski korrigeerimist.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 88. Omakapitali investeringute riskipositsiooni väärtus

Omakapitali investeringutest tulenevate riskipositsioonide väärtus on järgmine:

1) omakapitali investeringu õiglane väärtus juhul, kui investering on finantsaruannetes kajastatud õiglasel väärtuses;

2) omakapitali investeringu soetusmaksumus juhul, kui investering on finantsaruannetes kajastatud soetusmaksumuses või sellest madalamas väärtuses.

§ 89. Muude varade riskipositsiooni väärtus

Muudest varadest tulenevate riskipositsioonide puhul on riskipositsiooni väärtuseks nende bilansiline väärtus.

6. alljaotis

Riskiparameetrite hindamise miinimumnõuded

§ 90. Keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute makseviituse tõenäosuse hindamise nõuded

(1) Krediidasutus hindab keskkvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute, regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste ning äriühingute riskipositsioonide makseviituse tõenäosust võlgnike reitinguklasside lõikes võimalikult pika vaatlusperioodi aasta keskmiste makseviituse juhtude alusel.

(2) Ostetud ärinõuete puhul võib krediidasutus hinnata oodatava kahju määra. Oodatava kahju määra hinnatakse võlgnike reitinguklasside lõikes võimalikult pika vaatlusperioodi aasta keskmiste makseviituse juhtude alusel.

(3) Juhul kui krediidasutus tuletab ostetud ärinõude makseviituse tõenäosuse või kahjumäära prognoositava või oodatava kahju määra põhjal, peab ta täitma käesolevas jaos sätestatud makseviituse tõenäosuse ja kahjumäärade hindamise üldnõudeid.

(4) Krediidiasutus peab makseviivituse tõenäosusi prognoosima ainult koos toetava analüüsiga, mis võtab arvesse teadaolevat täiendavat informatsiooni ning kasutatud hindamismeetodite ning algandmete piirangutest tulenevaid võimalikke vigu.

(5) Kui krediidiasutus kasutab makseviivituse tõenäosuse hindamisel oma sisemisi alusandmeid, peab ta suutma tõendada, et hinnangud kajastavad laenude väljastamise standardeid ning et arvesse on võetud olemasolevate ja alusandmete aluseks olnud reitingusüsteemide erinevusi. Kui laenude väljastamise standardid või reitingusüsteem on muutunud, tuleb makseviivituse tõenäosust hinnata suurema konservatiivsusega.

(6) Kui krediidiasutus lähtub makseviivituse tõenäosuse hindamisel reitinguagentuuride või teiste samalaadsete organisatsioonide poolt kasutatavate reitinguklassidele vastavate makseviivituse tõenäosuste hinnangutest, kohaldades neid oma sisemistele reitinguklassidele, peab vastav liigitus tuginema krediidiasutuse poolt kasutatavate reitingukriteeriumide ja välisreitingu andnud organisatsiooni reitingukriteeriumide ja samale reitinguobjektile antud reitingute võrdlusele. Krediidiasutuse analüüs peab muuhulgas hõlmama reitinguagentuuri poolt kasutatud makseviivituse definitsiooni vastavust krediidiasutuste seaduse §-s 86²² sätestatud nõuetele. Välisreitingule vastava makseviivituse tõenäosuse määramise põhimõtted peavad olema dokumenteeritud.

(7) Kui krediidiasutus kasutab makseviivituse tõenäosuse hindamisel statistilisi mudeleid, võib tingimusel, et need mudelid vastavad krediidiasutuste seaduse §-s 86¹⁹ sätestatud nõuetele, reitinguklassi makseviivituse tõenäosuse hinnanguna kasutada sellesse reitinguklassi kuuluvate võlgnike mudeli alusel hinnatud makseviivituse tõenäosuste aritmeetilistkeskmist.

(8) Olenemata sellest, kas krediidiasutus kasutab makseviivituse tõenäosuse hindamisel sisemisi algandmeid, väliseid algandmeid, statistilisi mudeleid või nimetatud meetodite kombinatsiooni, peab kasutatavate algandmete vaatlusperioodi pikkus olema iga allika puhul vähemalt viis aastat. Juhul kui vaatlusperiood on pikem ja andmed on asjakohased, kasutatakse pikema perioodi vaatlusandmeid.

(9) Krediidiasutus, kes ei kasuta kahjumäärade sisehinnanguid, võib sisereitingute põhimeetodi kasutuselevõtul lähtuda krediidiasutuste seaduse § 86²⁵ lõikes 4 sätestatud nõudest vaatlusperioodi pikkusele.

§ 91. Jaenõuete krediidiriski parameetrite hindamise nõuded

(1) Krediidiasutus võib hinnata jaenõuete makseviivituse tõenäosust reitinguklasside või kogumite lõikes vastavalt krediidiasutuste seaduse § 86²⁵ lõikele 2.

(2) Jaenõuete puhul võib krediidiasutus makseviivituse tõenäosuse tuletada realiseerunud kahjudest ja vastavatest asjakohastest kahjumääradest.

(3) Jaenõuete puhul käsitleb krediidiasutus krediidiriski parameetrite hindamise esmase allikana nõuete reitinguklassidesse või kogumitesse liigitamisel kasutatud sisemist informatsiooni. Krediidiasutus võib krediidiriski parameetrite hindamiseks kasutada krediidiasutuse väliseid alusandmeid või statistilisi meetodeid juhul, kui ta suudab tõendada, et tema poolt kasutatavad jaenõuete reitinguklassidesse ja kogumitesse liigitamise protseduurid ja tema sisemine riskiprofiil on olulises osas sarnased välisandmete allika poolt kasutatud protseduuride ja tema riskiprofiiliga.

(4) Juhul kui krediidiasutus tuletab jaenõuete makseviivituse tõenäosuse või kahjumäära oodatava kahju määra alusel, peab ta krediidiriski parameetrite hindamisel täitma käesolevas jaos sätestatud makseviivituse tõenäosuste ja kahjumäärade hindamise üldnõudeid.

(5) Ostetud jaenõuete puhul võib krediidiriski parameetrite hindamisel kasutada nii sisemisi kui ka välimisi alusandmeid, kusjuures krediidiasutus peab võrdlusbaasina kasutama kõiki asjakohaseid allikaid.

(6) Olenemata sellest, kas krediidiasutus kasutab riskiparameetrite hindamisel sisemisi, väliseid või koondatudalusandmeid või nende kombinatsiooni, peab kasutatavate algandmete vaatlusperioodi pikkus olema iga allika puhul vähemalt viis aastat. Juhul kui vaatlusperiood on pikem ja andmed on asjakohased, kasutatakse pikema vaatlusperioodi alusandmeid.

(7) Sisereitingute meetodi kasutuselevõtul võib jaenõuete riskipositsioonide klassi puhul lähtuda krediidiasutuste seaduse § 86²⁵ lõikes 4 sätestatud nõudest vaatlusperioodi pikkusele.

(8) Krediidiasutus võib krediidiriski parameetrite hindamisel võtta varasemate perioodide alusandmeid arvesse väiksema kaaluga juhul, kui ta suudab tõendada, et hilisemate andmete kasutamisel saadakse usaldusväärsem tulemus.

(9) Krediidiasutus peab tuvastama ja analüüsima krediidiriski parameetrites riskipositsiooni eluea jooksul toimuvaid muudatusi.

§ 92. Kahjumäärade sisehinnangute üldnõuded

(1) Krediidiasutus hindab kahjumäärasid tehingupõhiselt reitinguklasside või kogumite lõikes vaatlusperioodi kõikide makseviivitusest tulenevate realiseerunud kahjumäärade baasil. Kahjumäära sisehinnang on maksejõuetuse juhtumite arvuga kaalutud realiseerunud keskmine kahjumäär.

(2) Krediidiasutus peab kasutama kahjumäärade hinnanguid, mis võtavad arvesse majanduslanguse mõju ja on vajadusel konservatiivsemad kui kahjumäärade pikaajaline keskmine näitaja. Juhul kui reitingusteemi kahjumäärad on eeldatavalt ajas konstantsed, peab krediidiasutus kahjumäärasid korrigeerima nii, et majanduslanguse mõju ei suurendaks oluliselt kapitalinõuet.

(3) Juhul kui makseviivitus on juba tekkinud, kasutab krediidiasutus eeldatavat oodatavat kahju, võttes arvesse antud ajahetke majanduskeskkonna tingimusi ja nõude seisundit ning võimalikke täiendavaid kahjusid. Tuludes kajastatud tähtjaks laekumata teenustasud lisatakse riskipositsiooni väärtusele ja võetakse arvesse eeldatava oodatava kahju hindamisel.

(4) Keskvalitsuste, keskpankade, krediidiasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute klassi kuuluvate riskipositsioonide kahjumäärade sisehinnangute alusena kasutatavate alusandmete vaatlusperioodi pikkus peab sisehinnangute kasutuselevõtul olema vähemalt viis aastat. Vaatlusperioodi pikendatakse igal aastal ühe aasta võrra kuni vähemalt seitsme aastani. Juhul kui vaatlusperiood on pikem ja andmed on asjakohased, kasutatakse pikema perioodi vaatlusandmeid.

(5) Jaenõuete puhul peab kahjumäärade sisehinnangute alusena kasutatavate alusandmete vaatlusperioodi pikkus olema vähemalt viis aastat. Sisereitingute meetodi kasutuselevõtul võib lähtuda krediidiasutuste seaduse § 86²⁵ lõikes 6 sätestatud nõudest vaatlusperioodi pikkusele.

§ 93. Jaenõuete kahjumäärade sisehinnangute erinõuded

(1) Jaenõuete kahjumäärade hinnangud võib tuletada realiseerunud kahjumääradest ja vastavatest ajakohastest makseviivituse tõenäosuste hinnangutest.

(2) Krediidiasutus võib kahjumäärade hindamisel võtta varasemate perioodide alusandmeid arvesse väiksema kaaluga juhul, kui ta suudab tõendada, et hilisemate andmete kasutamisel saadakse usaldusväärsem tulemus.

(3) Juhul kui riskipositsioonile ei ole rakendatud ümberhindamistegurit, tuleb kahjumäära hindamisel arvesse võtta riskipositsiooni võimalikku suurenemist tulevikus.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(4) Ostetud jaenõuete kahjumäärade hindamisel võib aluseks võtta nii sisemised kui ka välised alusandmed.

§ 94. Tagatise arvessevõtmine kahjumäärade sisehinnangutes

(1) Tagatise olemasolu arvessevõtmiseks kahjumäärade hindamisel kehtestab krediidiasutus sisemised nõuded tagatiste kontrollimise, õiguskindluse tagamise ja tagatisega seotud riskide juhtimise kohta kooskõlas käesoleva jao 3. jaotisega.

(2) Kahjumäärade hindamine ei tohi põhineda üksnes tagatise prognoositaval turuhinnal, vaid peab võtma arvesse ka võimalikke takistusi tagatise üle kontrolli saavutamisel ja selle realiseerimisel.

(3) Kahjumäärade hindamisel peab krediidiasutus arvesse võtma sõltuvust võlgniku ja tagatise või tagatise andja vahel. Juhul kui sõltuvus on oluline, tuleb kahjumäärasid hinnata konservatiivsemalt.

(4) Riskipositsiooni ja tagatise valuutade erinevuse korral tuleb kahjumäärasid hinnata konservatiivsemalt.

(5) Juhul kui krediidiasutus on võtnud tagatist arvesse vastaspoole riski riskipositsiooni väärtuse hindamisel vastavalt käesoleva jao 6. jaotisele, ei tohi tagatist enam arvestada kahjumäära hindamisel.

§ 95. Ümberhindamistegurite sisehinnangute nõuded

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(1) Krediidiasutus hindab ümberhindamistegureid tehingupõhistelt reitinguklasside või kogumite lõikes vaatlusperioodi kõikide realiseerunud makseviivituse juhtude ümberhindamistegurite baasil. Ümberhindamisteguri sisehinnang on makseviivituse juhtude arvuga kaalutud keskmine ümberhindamistegur.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Krediidiasutus võib ümberhindamistegurite hindamisel võtta varasemate perioodide alusandmeid arvesse väiksema kaaluga juhul, kui ta suudab tõendada, et hilisemate andmete kasutamisel saadakse usaldusväärsem tulemus.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Krediidiasutus peab kasutama ümberhindamistegurite hinnanguid, mis võtavad arvesse majanduslanguse mõju ja on vajadusel konservatiivsemad kui ümberhindamistegurite pikaajaline keskmine näitaja. Juhul kui reitingusüsteemi ümberhindamistegurid on eeldatavalt ajas muutumatud, peab krediidiasutus ümberhindamistegureid korrigeerima nii, et majanduslanguse mõju ei suurendaks oluliselt kapitalinõuet.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(4) Ümberhindamistegurite sisehinnangud peavad arvesse võtma nõude võimalikku suurenemist kasutamata limiidi arvel enne või pärast makseviivituse tekkimist.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(5) Juhul kui krediidiasutus ei arvesta kasutamata krediidilimiiti kahjumäära hindamisel, võetakse need arvesse ümberhindamistegurite hindamisel.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(6) Ümberhindamisteguri sisehinnang peab olema konservatiivsem juhul, kui on põhjust eeldada, et eksisteerib tugev positiivne korrelatsioon makseviivituse tõenäosuse ja ümberhindamisteguri suuruse vahel.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(7) Ümberhindamistegurite hindamisel peab krediidiasutus võtma arvesse eeskirju ja protseduureegleid, mida ta kasutab klientide kontode jälgimisel ja maksete teostamisel, samuti oma suutlikkust ja tahet hoida ära edaspidist võlgnevuse suurendamist olukordades, mis on lähedased makseviivituse tekkimisele.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(8) Ümberhindamistegurite sisehinnangute kasutamiseks peavad krediidiasutusel olema kehtestatud piisavad korraldused ja protseduureeglid selleks, et jälgida igapäevaselt tehingute mahtu, krediidiliinide kasutatud osa ja kasutamata limiitide suhet ning nende muutusi võlgnike ja tehingute reitinguklasside lõikes.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(9) Juhul kui krediidiasutus kasutab oma sisemistel eesmärkidel ja riskiga kaalutud varade arvutamiseks erinevaid ümberhindamistegureid, peavad erinevuste põhjused olema dokumenteeritud ja Finantsinspeksioonile tõendatud.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(10) Keskvalitsuste, keskpankade, krediidiasutuste, investeerimisühingute, kohalike omavalitsuste ning äriühingute riskipositsioonide klassi kuuluvate riskipositsioonide puhul peab ümberhindamistegurite sisehinnangute alusena kasutatavate alusandmete vaatlusperioodi pikkus sisehinnangute kasutuselevõtul olema vähemalt viis aastat. Vaatlusperioodi pikendatakse igal aastal ühe aasta võrra kuni vähemalt seitsme aastani. Juhul kui vaatlusperiood on pikem ja andmed on asjakohased, kasutatakse pikema perioodi vaatlusandmeid.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(11) Jaenõuete puhul peab ümberhindamistegurite sisehinnangute alusena kasutatavate alusandmete vaatlusperioodi pikkus olema vähemalt viis aastat. Sisereitingute meetodi kasutuselevõtul võib Finantsinspeksiooni eelneval kirjalikul loal lähtuda kaheaastasest vaatlusperioodist, pikendades seda igal aastal ühe aasta võrra kuni vähemalt viie aastani.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 96. Garantiide käsitlemine krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodi puhul

(1) Krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodi puhul võetakse olemasolev garantii arvesse ainult juhul, kui see on §-de 97–100 nõuete kohane, välja arvatud lõikes 3 märgitud juhul.

(2) Jaenõuete riskipositsioonide klassidesse või kogumitesse jagamisel ja makseviivituse tõenäosuse hindamisel võetakse olemasolev garantii arvesse ainult juhul, kui see on §-de 97–100 nõuete kohane.

(3) Kui krediidiasutusel on luba kasutada keskvalitsuste, keskpankade, krediidiasutuste ja investeerimisühingute või äriühingute riskipositsiooniklasside krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel käesoleva jao 1. jaotises sätestatud standardmeetodit, võetakse vastavasse riskipositsiooniklassi kuuluva garantiid garantii arvesse ainult juhul, kui see on käesoleva jao 3. jaotises tingimuste kohane.
[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 97. Nõuded garantii pakkujatele

(1) Krediidiasutus peab selgelt määratlema kriteeriumid, mis kehtivad garantii pakkujatele, kelle poolt antud garantiid võetakse arvesse riskiga kaalutud varade arvutamisel.

(2) Garantii pakkuja reitingu määramisel kohaldatakse võlgnikule reitingu määramisega samaväärseid nõudeid.

§ 98. Nõuded garantiidele

(1) Garantii peab olema vormistatud kirjaliku lepinguga ja vastama järgmistele tingimustele:

- 1) garantii pakkujal ei ole õigust garantiid ühepoolset tühistada;
- 2) garantii on jõus, kuni garanteeritav nõue on täielikult laekunud;
- 3) garantii on õiguslikult täitmisele pööratav jurisdiktsioonis, kus asuvad garantii pakkuja garantii täitmiseks vajalikud varad.

(2) Garantiid, mille pakkuja võib teatud tingimustel kohustuse täitmisest loobuda, võib riskiga kaalutud vara arvutamisel arvesse võtta Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal. Krediidiasutus peab tõendama, et sellest tingitud krediidiriski kaitse võimalikku vähenemist on piisavalt arvesse võetud.

§ 99. Garantiist tuleneva korrigeerimise kriteeriumid

Krediidiasutus peab selgelt määratlema kriteeriumid riskipositsioonide klasside, kogumite või kahjumäära hinnangute korrigeerimiseks ning jaenõuete ja ostetud nõuete klassidesse või kogumitesse jagamise korra, et kajastada garantiide mõju riskiga kalutud vara arvutamisel. Nimetatud kriteeriumid peavad vastama krediidiasutuste seaduse §-des 86¹⁵–86¹⁹ sätestatud nõuetele ning peavad arvestama garantii pakkuja võimet ja tahet täita garantiist tulenevaid kohustusi, kohustuste täitmise ajastust, garantii pakkuja ja võlgniku makseviivituse omavahelist korrelatsiooni ning peale garantii realiseerumist võlgniku kanda jääva kohustuse suurust.

§ 100. Krediididerivatiivide käsitlemine

(1) Krediididerivatiividele, mille alusvaraks on võlainstrument, millelt riskiga kaalutud vara arvutamisel krediididerivatiivi mõju arvesse võetakse, kohaldatakse käesolevas jaos garantiidele sätestatud nõudeid. Juhul kui krediididerivatiivi alusvaraks olev võlainstrument erineb võlainstrumentidest, mille krediidiriski soovib krediidiasutus krediidituletisväärtpaberi abil maandada, kohaldatakse käesoleva jao 3. jaotises sätestatud nõudeid.

(2) Jaenõuete ja ostetud nõuete reitinguklassidesse või kogumitesse jagamisel kohaldatakse krediididerivatiividest tulenevale kaitsele käesoleva paragrahvi lõiget 1.

(3) Krediididerivatiividest tulenevate korrigeerimise kriteeriumid peavad arvestama krediididerivatiividest tulenevate väljamaksete struktuuri ja ajastust ning krediididerivatiividest tulenevaid täiendavaid riske.

§ 101. Ostetud nõuetele esitatavad nõuded

(1) Ostetud nõuete puhul peab olema tagatud, et krediidiasutusel on tegelik omandiõigus kõikidele ostetud nõuetest tulenevatele laekumistele. Juhul kui maksed laekuvad otse nõuete müüjale või maksete vahendajale, kes haldab igapäevaselt ostetud nõuete kogumit, peab krediidiasutus regulaarselt kontrollima maksete laekumise õigeaegsust ja täielikkust.

(2) Krediidiasutus peab välja töötama protseduurireeglid, et tagada omandiõigus nõuetele ja laekumistele pankrotiprotsessi või mõne muu krediidiasutuse õiguste realiseerimist takistava juriidilise vaidluse käigus.

§ 102. Ostetud nõuete jälgimine ja kontroll

(1) Krediidiasutus peab regulaarselt hindama ostetud nõuete kvaliteedi ja nõuete müüja või maksete vahendaja finantsseisundi korrelatsiooni ning kehtestama sisereeglid ja protseduurid, mis kirjeldavad võimalikke tegevusi sellest tingitud ootamatute olukordade vältimiseks, sealhulgas määrama kõikidele nõuete müüjatele või maksete vahendajatele reitingud.

(2) Krediidiasutusel peavad kehtima korrad ja protseduurireeglid nõuete müüjate ja maksete vahendajate usaldusväarsuse hindamiseks. Krediidiasutus peab regulaarselt kontrollima müüja ja maksete vahendaja tegevust eesmärgiga hinnata nende krediidieeskirjade kvaliteeti ja täitmist, esitatud aruannete õigsust ja avastada võimalikke pettusi. Kontrolli tulemused peavad olema vormistatud kirjalikult.

(3) Krediidiasutus peab hindama ostetud nõuete kogumite krediidiriski tunnuseid, sealhulgas ülelaekumisi, müüja maksehäirete ajalugu, ebatõenäoliselt laekuvate nõuete osatähtsust ja nende katteks tehtud allahindlusi, nõuete maksetingimusi ja võimalikke vastunõudeid.

(4) Krediidiasutus peab kehtestama sisereeglid ja protseduurid ühe võlgniku suhtes riskide kontsentreerumise jälgimiseks nii kogumite lõikes kui ka ostetud nõuete hulgas tervikuna.

(5) Krediidiasutus peab ostetud nõuete vastavuse tagamiseks käesolevas jaos sätestatud miinimumnõuetele tagama õigeaegse ja piisava informatsiooni saamise maksete vahendajalt nõuete aegumise ja lahjendusrisi realiseerumise kohta.

(6) Krediidiasutusel peab olema korraldus ja protseduurireeglid müüja finantsseisundi või ostetud nõuete kvaliteedi halvenemise kindlakstegemiseks varases staadiumis ning ennetavate meetmete kasutuselevõtuks.

Elkõige peab nimetatud korraldus looma tingimused lepingutingimuste rikkumiste tuvastamiseks ja probleemsete ostenud nõuetega tegelemiseks.

§ 103. Ostenud nõuete tagatise, krediidi ja laekumiste kontroll

(1) Krediidiasutusel peavad olema kehtestatud korrad ja protseduurireeglid, mis reguleerivad ostenud nõuete, krediidi andmise ja laekumiste kontrollimist. Nimetatud korrad ja protseduurireeglid peavad sisaldama nõuete ostu tingimusi, muuhulgas ettemaksete määrasid, aktepteeritavaid tagatise, vajalike dokumentide loetelu, nõuete kontsentratsiooni piirmäärasid ja sularahaliste laekumiste käsitlemist ning arvestama kõiki asjassepuutuvaid olulisi tegureid, sealhulgas müüja ja maksete vahendaja finantsseisundit, riskide kontsentreerumist, ostenud nõuete kvaliteedi ja müüja kliendibaasi trende. Sisemine korraldus peab tagama, et raha makstakse välja ainult tagatise ja nõuetekohase dokumentatsiooni olemasolul.

(2) Krediidiasutusel peab olema tõhus sisemine kontroll ostenud nõuete jälgimist ja kontrolli käsitlevate kordade ja protseduurireeglite täitmise üle, mis hõlmab muuhulgas nõuete ostu puudutavate kõikide oluliste protseduuride hindamist, funktsioonide lahususe kontrolli nõuete müüja või maksete vahendaja hindamise ja võlgniku hindamise vahel ning müüja ja maksete vahendaja hindamise ning nende tegevuse kontrolli vahel. Kontrolli käigus tuleb pöörata erilist tähelepanu personali piisavusele, erialasele ettevalmistusele, kogemustele ja tehinguid toetavatele infotehnoloogilistele süsteemidele.

7. alljaotis

Omakapitali investeringutelt riskiga kaalutud vara arvutamise sisemudel

§ 104. Omakapitali investeringute potentsiaalse kahju hindamise nõuded

(1) Potentsiaalse kahju hindamine peab adekvaatselt võtma arvesse krediidiasutuse omakapitali investeringute pikaajalise riskiprofiili seisukohalt oluliste negatiivsete turumuutuste mõju.

(2) Tulude tõenäosusjaotust kirjeldavad andmed peavad hõlmama pikimat võimalikku vaatlusperioodi, mille kohta andmed on kättesaadavad ja kajastama asjakohaselt vastava omakapitali investeringu riskiprofiili.

(3) Andmed peavad olema piisavad konservatiivse, statistiliselt usaldusväärse ja adekvaatse kahjuhinnangu saamiseks, mis ei põhine vaid subjektiivsetel hinnangutel.

(4) Krediidiasutus peab tõendama, et kasutatav stressistsenaarium annab konservatiivse hinnangu asjakohase pikaajalise turutsükli või majandustsükli jooksul ilmnedavate võivate potentsiaalsete kahjude kohta.

(5) Krediidiasutus peab piisavalt realistliku ja konservatiivse mudeli väljundi tagamiseks kombineerima olemasolevate andmete empiirilise analüüsi ja muudel teguritel mudelisse sisseviidavad korrektureid.

(6) Kvartaalseid kahjusid prognoosiva mudeli loomisel võib kasutada kvartaalseid andmeid või arvutada lühema perioodi andmed ümber kvartaalsete andmete ekvivalentiks, kasutades asjakohaseid sobivaid dokumenteeritud meetodeid, mis põhinevad empiirilistel andmetel. Vastavat lähenemist kasutatakse konservatiivselt ja järjepidevalt.

(7) Juhul kui asjakohast informatsiooni ei ole piisavalt, peab krediidiasutus suurendama võimalike kahjude prognooside konservatiivsuse astet.

§ 105. Nõuded omakapitali investeringute riskiga kaalutud vara arvutamisel kasutatavatele sisemudelitele

(1) Omakapitali investeringutelt riskiga kaalutud vara arvutamisel kasutatav sisemudel peab hõlmama kõiki omakapitali investeringute tulususega seotud riske, sealhulgas positsioonide üldist ja spetsiifilist tururiski. Sisemudel peab adekvaatselt kajastama varasemaid hinnakõikumisi, potentsiaalset riskide kontsentreerumist ja olema usaldusväärne ka äärmuslike negatiivsete turutingimuste korral. Hinnangute alusandmetena kasutatavad andmed peavad olema sarnased või vähemalt võrreldavad krediidiasutuse olemasolevate omakapitali investeringutega.

(2) Sisemudel peab sobima krediidiasutuse omakapitali investeringute portfelli riskiprofiili ja kompleksusega. Kui krediidiasutusel on olulisi omakapitali investeringuid, mille väärtuse muutumine on märgatavalt mittelineaarse iseloomuga, peavad sisemudelid muuhulgas hõlmama selliste investeringutega seotud riske.

(3) Üksikute positsioonide liigitamine turuindeksite ja riskifaktorite lõikes peab olema usaldusväärne, arusaadav ja asjakohane.

(4) Krediidiasutus peab empiirilise analüüsiga osutama riskitegurite sobivust, sealhulgas nende võimet hõlmata nii üldist kui ka spetsiifilist tururiski.

(5) Omakapitali investeeringute tulususe volatiilsuse prognoosid peavad kaasama kättesaadavaid asjakohaseid arvandmeid, informatsiooni ja meetodeid. Kasutada võib sõltumatu poole poolt ülevaadatud sisemisi andmeid, välisandmeid või koondatud andmeid.

(6) Krediidiasutus peab rakendama konservatiivset ja põhjalikku stressitestimist.

§ 106. Riskijuhtimine ja kontroll

(1) Krediidiasutus peab kehtestama korrad, protseduurireeglid ja kontrollimehhanismid sisemudelite kasutamise usaldusväärsuse tagamiseks. Vastavad korrad, protseduurireeglid ja kontrollimehhanismid peavad hõlmama vähemalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2–6 loetletud reegleid ja tegevusi.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Sisemudel peab olema täielikult integreeritud krediidiasutuse riskijuhtimise süsteemi ja pangaportfelli omakapitali investeeringute juhtimisse. Sisemudeli täieliku integreerituse kriteeriumideks on tema kasutamine pangaportfelli omakapitali investeeringute ja nende riskide hindamisel, majandusliku kapitali vajaduse hindamisel ning kapitali adekvaatsuse ja investeeringute juhtimise protsessi hindamisel.

(3) Krediidiasutuse juhtimis- ja kontrollisüsteemid peavad tagama sisemudelite ja nende alusandmete regulaarse ja sõltumatu ülevaatus. Muuhulgas peab selliste ülevaatuste käigus hindama mudeli alusandmete ja tulemuste täpsust, täielikkust ja asjakohasust, tegevusi mudeli puudustest tingitud vigade tuvastamiseks ja vähendamiseks ning mudeli seniteadmata puuduste väljaselgitamiseks. Ülevaatus peab teostama krediidiasutuse sisene sõltumatu üksus või samaväärne krediidiasutuse väline sõltumatu osapool.

(4) Krediidiasutusel peavad olema asjakohased korrad ja protseduurireeglid omakapitali investeeringute limiitide ja riskipositsioonide jälgimiseks.

(5) Mudeli väljatöötamise ja rakendamise eest vastutav üksus peab olema oma tegevuses sõltumatu omakapitali investeeringute tegemise ja juhtimise eest vastutavast üksusest.

(6) Mudelite väljatöötamise ja rakendamise mistahes osa eest vastutavad isikud peavad olema piisava erialase ettevalmistusega. Krediidiasutuse juhtkond peab tagama sisemudelite funktsioneerimiseks piisavate teadmiste ja kompetentsiga personali olemasolu.

§ 107. Mudelite valideerimine ja dokumentatsioon

(1) Krediidiasutusel peab olema usaldusväärne korraldus modelleerimisprotsessi, mudelite täpsuse ja järjekindluse valideerimiseks. Mudelite valideerimisprotsessi olulised etapid peavad olema dokumenteeritud.

(2) Krediidiasutus peab kasutama sisemist valideerimisprotsessi sisemudelite rakendamise tulemuste järjekindlaks ja objektiivseks hindamiseks.

(3) Kvantitatiivseks valideerimiseks kasutatavad meetodid ja andmebaasid peavad olema ajas järjepidevad. Muudatused hinnangutes, valideerimismeetodites ja andmebaasides peavad olema dokumenteeritud.

(4) Krediidiasutus peab regulaarselt võrdlema omakapitali investeeringute tegelikku tulusust kasumite ja kahjumite baasil mudelite poolt prognoositudetega. Võrdlustes kasutatakse võimalikult pikka perioodi katvaid varasemaid andmeid. Kasutatud andmed ja meetodid dokumenteeritakse, kusjuures analüüse ja dokumente ajakohastatakse vähemalt kord aastas.

(5) Krediidiasutus peab mudelite valideerimisel kasutama ka muid kvantitatiivseid valideerimismeetodeid ja asjakohaseid välisandmeid. Analüüsiks kasutatavad välisandmed peavad olema krediidiasutuse omakapitali investeeringute portfelli suhtes esinduslikud, neid peab korrapäraselt uuendama ning need peavad katma asjakohase vaatlusperioodi. Krediidiasutuse sisemised hinnangud sisemudelite täpsuse kohta peavad põhinema võimalikult pikal vaatlusperioodil.

(6) Krediidiasutus peab kehtestama sise-eeskirjad juhuks, kui omakapitali investeeringute tegeliku tulususe võrdlus sisemudelite abil tehtud prognoosidega seab kahtluse alla sisemudelite usaldusväärsuse. Need sise-eeskirjad peavad võtma arvesse majandustsüklitest ja muudest sarnastest teguritest tingitud muutusi omakapitali investeeringute tulususes. Kõik sisemudelites tehtud parandused peavad olema kooskõlas nimetatud sise-eeskirjadega ja dokumenteeritud.

(7) Sisemudeli ülesehitus ja modelleerimise protsess peavad olema dokumenteeritud. Muuhulgas peavad olema dokumenteeritud modelleerimises, mudeli kasutamisel, mudeli valideerimises ja ülevaatamises osalevate isikute ülesanded.

3. jaotis

Krediidiriski maandamine

1. alljaotis

Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse võetavad otsese krediidiriski kaitse tehingud

§ 108. Otsese krediidiriski kaitse tehingute arvesse võtmise üldsätted

(1) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse võtmiseks peab otsese krediidiriski kaitse tehing vastama krediidasutuste seaduse §-s 86³⁰ ja käeolevas alljaotises sätestatud tingimustele.

(2) Otsese krediidiriski kaitse tehingu objektiks oleva vara väärtus ja võlgniku krediidikvaliteet ei tohi olla tugeva positiivse korrelatsiooniga.

(3) Käesoleva jao 1. jaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodi puhul võib riskiga kaalutud vara arvutamisel arvesse võtta käesoleva määruse §-des 109–112 nimetatud otsese krediidiriski kaitse tehinguid.

(4) Käesoleva jao 2. jaotises sätestatud krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul võib riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel arvesse võtta §-des 109–119 nimetatud otsese krediidiriski kaitse tehinguid.

§ 109. Bilansiline tasaarvestus

(1) Riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel võib tasaarvestada krediidasutuse ja tema võlgniku vastastikkusi rahalisi nõudeid, mis tulenevad krediidasutuse poolt võlgnikule antud laenust ja võlgniku poolt krediidasutusse paigutatud hoiumest tingimusest, et tasaarvestamise võimalus on fikseeritud krediidasutuse ja võlgniku vahelises lepingus.

(2) Arvessevõetavad bilansilise tasaarvestuse lepingud peavad olema õiguslikult siduvad ja vastavas jurisdiktsioonis kohaldatavate õigusaktide kohaselt täidetavad, kaasa arvatud tehingu teise poole maksejõuetuse või pankroti korral.

(3) Bilansilise tasaarvestuse arvessevõtmiseks peab krediidasutus:

- 1) olema igal ajahetkel võimeline eristama tasaarvestuse objektiks olevaid varasid ja kohustusi;
- 2) jälgima ja kontrollima krediidiriski kaitse katkemisega seotud riske;
- 3) jälgima ja kontrollima vastavaid riskipositsioone tasaarvestatud kujul.

(4) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel käsitletakse võlgniku tasaarvestatavat nõuet rahalise tagatisena.

§ 110. Repo, väärtpaberite laenuks võtmise ja andmise ning muude kapitalituru tehingute tasaarvestuse raamlepingud

(1) Repo, väärtpaberite laenuks andmise ning muude kapitalituru tehingute tagatise või väärtpaberite laenuks võtmise tehingute käigus laenatud väärtpabereid käsitletakse finantstagatistena ja need võetakse arvesse juhul, kui krediidasutus kasutab riskiga kaalutud varade või oodatava kahju arvutamisel §-s 137 sätestatud finantstagatiste hindamise üldmeetodit.

(2) Muud kapitalituru tehingud on tehingud, mille tingimused sätestavad tagatise regulaarse ümberhindamise nõude ja krediidasutuse õiguse nõuda vajaduse korral tagatise suurendamist.

(3) Repo, väärtpaberite laenuks võtmise ja andmise ning muude kapitalituru tehingute raamlepingute arvessevõtmiseks peavad need vastama järgmistele tingimustele:

- 1) leping peab olema õiguslikult siduv ja vastavas jurisdiktsioonis kohaldatavate õigusaktide kohaselt täidetav, kaasa arvatud tehingu teise poole maksejõuetuse või pankroti korral;
- 2) leping peab andma maksejõulisele tehingupoolele õiguse tehingu teise poole makseviivituse, sealhulgas maksevõimetuse või pankroti korral, ennetähtaegselt lõpetada kõik tehingud ja arveldada nendest tulenevad nõuded ja kohustused;
- 3) leping peab võimaldama raamlepinguga kaetud tehingute arveldused sellistena, et üks pool võlgneb teisele netosumma.

(4) Repo, väärtpaberite laenuks andmise ning muude kapitalituru tehingute tagatised või väärtpaberite laenuks võtmise tehingute käigus laenatud väärtpaberid peavad otsese krediidiriski kaitsena käsitlemiseks kuuluma §-des 111 ja 112 loetletud tagatiste hulka ja vastama §-s 113 sätestatud tingimustele.

§ 111. Finantstagatised

(1) Krediidasutus võib riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse võtta järgmisi finantstagatise:

- 1) laenu andvas krediidasutuses hoiustatud raha või raha ekvivalendid;
- 2) keskvalitsuste, keskpankade või käesoleva määruse 2. jaotise alusel keskvalitsusega sarnaselt käsitletavate regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste ning riigiasutuste poolt hallatavate asutuste poolt emiteeritud võlainstrumendid, millele tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreiting või krediidasutuste seaduse § 86⁵ lõikes 5 sätestatud nõuetele vastava ekspordikrediidi agentuuri poolt omistatud riskikategooria on käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras tunnustatud vastavaks neljandale või kõrgemale krediidikvaliteedi astmele;
- 3) käesoleva määruse § 29 lõikes 2 nimetatud multilateraalsete arengupankade poolt emiteeritud võlainstrumendid;
- 4) käesoleva määruse § 30 lõikes 2 nimetatud rahvusvaheliste organisatsioonide poolt emiteeritud võlainstrumendid;
- 5) krediidasutuste, investeerimisühingute, käesoleva lõike punktis 1 nimetatata regionaal- ja kohalike omavalitsuste ning riigi poolt hallatavate asutuste poolt emiteeritud võlainstrumendid, millele tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreiting on käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras tunnustatud vastavaks kolmandale või kõrgemale krediidikvaliteedi astmele;
- 6) muude juriidiliste isikute poolt emiteeritud võlainstrumendid, millele tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreiting on käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras tunnustatud vastavaks kolmandale või kõrgemale krediidikvaliteedi astmele;
- 7) lühiajalised võlainstrumendid, millele tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud spetsiaalne lühiajalise kohustuse välisreiting on käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras tunnustatud vastavaks lühiajaliste riskipositsioonide kolmandale või kõrgemale krediidikvaliteedi astmele;
- 8) tunnustatud börside põhinimekirja kuuluvad aktsiad ja konverteeritavad võlakirjad;
- 9) kuld.

(2) Krediidasutuste ja investeerimisühingute poolt emiteeritud võlainstrumendid, millel puudub tunnustatud reitinguagentuuri välisreiting, võetakse riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse järgmistel tingimustel:

- 1) antud võlainstrumendid on noteeritud tunnustatud börsil;
- 2) võlainstrumendid kuuluvad esimesse nõudeõiguse järku;
- 3) kõik sama emitendi samasse nõudeõiguse järku kuuluvad tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreitingut omavad võlainstrumendid vastavad käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotise kohaselt kolmandale või kõrgemale krediidikvaliteedi astmele;
- 4) krediidasutusel puudub informatsioon, mis viitaks sellele, et nimetatud võlainstrumentide krediidikvaliteet on halvem käesoleva lõike punktis 3 sätestatud;
- 5) krediidasutus suudab Finantsinspeksioonile tõendada, et need võlainstrumendid on piisavalt likviidsed.

(3) Investeerimisfondide aktsiad ja osakud võetakse arvesse juhul, kui need vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) investeerimisfondi aktsiate või osakute puhasväärtus arvutatakse ja avalikustatakse igapäevaselt;
- 2) investeerimisfondil on lubatud investeerida ainult käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud instrumentidesse, kusjuures tuletisväärtipaberite kasutamise võimalust riskide maandamise eesmärgil ei loeta käesoleva tingimusega vastuolus olevaks.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(3¹) Kui investeerimisfondil ei ole investeerimispiiranguid investeerimisel tagatisena aktsepteeritud instrumentidesse, võib fondi osakuid tagatisena arvesse võtta osaliselt, tagatisena aktsepteeritavate instrumentide ulatuses. Tagatisena aktsepteeritavate instrumentide ulatusele vastava osa võib leida arvestuslikult eeldades, et investeerimisfond on investeerinud tagatisena mitteaktsepteeritavatesse varadesse kogu lubatud piirmäära ulatuses ning võttes arvesse lõike 5 sätteid.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(3²) Kui tagatisena mitteaktsepteeritavate varade väärtus on väiksem investeerimisfondi kohustustest, kaasa arvatud tingimuslikud kohustused, arvatakse tagatisena aktsepteeritavatest instrumentidest maha summa, mille võrra kohustused ületavad tagatisena mitteaktsepteeritavaid instrumente.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(4) Juhul kui võlainstrumendile on kahe tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud erinevad välisreitingud, lähtutakse madalamast välisreitingust. Juhul kui välisreitinguid on enam kui kaks, kasutatakse kahte kõrgemat välisreitingut. Juhul kui need on erinevad, kasutatakse nendest kahest madalaimat.

(5) Otsese krediidiriski kaitsena ei võeta arvesse võlgniku enda või temaga seotud isiku poolt emiteeritud väärtipabereid, välja arvatud juhul, kui tegu on repotehingu tagatiseks antud pandikirjadega § 36 tähenduses ning need vastavad § 113 lõikes 1 sätestatud tingimusele.

§ 112. Täiendavad finantstagatise hindamise üldmeetodi puhul

(1) Krediidasutus, kes kasutab finantstagatise hindamise üldmeetodit § 137 kohaselt, võib lisaks §-s 111 nimetatutele arvesse võtta järgmisi finantstagatise:

- 1) põhinimekirja mittekuuluvad aktsiad ja konverteeritavad võlakirjad, millega kaubeldakse tunnustatud börsidel;
- 2) investeerimisfondide aktsiad ja osakud tingimusel, et nende puhaskväärtus arvutatakse ja avalikustatakse iga päev ning kõnealustel investeerimisfondidel lubatakse investeerida ainult §-s 111 ja käesoleva paragrahvi punktis 1 nimetatud instrumentidesse ning tuletisväärtpaperite kasutamise võimalus riskide maandamiseks ei ole kõnealuse tingimusega vastuolus.

(2) Investeerimisfondi aktsiaid ja osakuid võib tagatisena osaliselt arvesse võtta §-s 111 nimetatud tagatisena aktsepteeritavate instrumentide ja käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud instrumentide ulatuses. Tagatisena aktsepteeritavate instrumentide ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud instrumentide ulatusele vastava osa võib leida arvestuslikult § 111 lõigetes 3¹ ja 3² sätestatud korras.
[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 113. Finantstagatise arvesse võtmise tingimused

(1) Finantstagatise võib riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel võtta arvesse ainult tingimusel, et nende väärtus ei sõltu oluliselt võlgniku krediitkvaliteedist.

(2) Arvessevõetavate finantstagatiste õiguskindluse tagamiseks peab krediitdiasutus:

- 1) täitma kõiki lepingulisi ja õigusaktidest tulenevaid finantstagatise puudutavaid nõudeid ning rakendama vajalikke meetmeid selleks, et tagada lepingu kehtivus vastavalt finantstagatistele kohaldatavale õigusele;
- 2) koostama regulaarselt õiguslikke ülevaateid finantstagatiste seadmise lepingute täidetavuse kohta asjaomastes jurisdiktsioonides.

(3) Finantstagatiste arvesse võtmiseks peab krediitdiasutus täitma järgmisi nõudeid:

- 1) tagama finantstagatise käsitlevate kokkulepete, mis sisaldavad muuhulgas selget ja adekvaatset finantstagatise realiseerimise korda, korrektse vormistamise;
- 2) rakendama adekvaatset korraldust ja protseduureegleid finantstagatise kaasamisest tulenevate riskide, sealhulgas krediidiriski kaitse vähenemise või katkemise riski, väärtuse hindamise riski, varade kontsentreerumise riski ja muude riskide, hindamiseks ja kontrollimiseks;
- 3) kehtestama kirjalikult krediidiriski maandamisel aktsepteeritavate finantstagatiste loetelu ja mahud ning vastavad protseduureeglid;
- 4) hindama finantstagatise turuväärtust mitte harvem kui iga kuue kuu järel või sagedamini juhul, kui on põhjust arvata, et finantstagatise turuväärtus on oluliselt langenud;
- 5) juhul kui finantstagatise kolmandate isikute valduses, rakendama võimalikke meetmeid, et tagada finantstagatise lahusus valdaja muust varast.

(4) Käesoleva määruse §-s 135 sätestatud finantstagatiste mõju arvutamisel lihtmeetodi alusel võib arvesse võtta ainult selliseid finantstagatise, mille järelejäänud tähtaeg on vähemalt võrdne tagatava riskipositsiooni järelejäänud tähtajaga.

§ 114. Hüpotek

(1) Krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul võib riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse võtta:

- 1) hüpoteeke kinnisvarale;
- 2) Soome elamuühingu seaduse kohaselt tegutsevate elamuühingute osasid.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hüpoteeke või sellega sarnaseid kinnisasja koormatise võib arvesse võtta juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) hüpoteegiga koormatud kinnisvara väärtus ei sõltu oluliselt võlgniku krediidiriski tasemest, välja arvatud juhul, kui majanduskeskkonna tegurid mõjutavad hüpoteegiga koormatud kinnisvara väärtust ja võlgniku krediidiriski taset samal ajal;

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

- 2) laenu tagasimaksmise peamiseks allikaks ei ole hüpoteegiga koormatud kinnisasja poolt genereeritavad rahavood ja võlgniku krediidirisk ei sõltu oluliselt hüpoteegiga koormatud kinnisasja seisundist.

(3) Kui lepinguriigi pädev asutus rakendab käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimuste täitmisel Euroopa Ühenduse õigusaktidega lubatud erandid, võib antud jurisdiktsioonis asuvaid hüpoteeke või nendega sarnaseid kinnisvara koormatise arvesse võtta juhul, kui need vastavad antud lepinguriigis kehtestatud tingimustele.

(4) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvessevõtmiseks peab hüpoteek vastama järgmistele tingimustele:

- 1) hüpoteek peab olema õigeaegselt ning nõuetekohaselt registreeritud ning seaduslikult jõustatav kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides;
- 2) hüpoteegi seadmise kokkulepe peab sisaldama koormavat õigust ning võimaldama krediitdiasutusel hüpoteegist tulenev krediidiriski kaitse mõistliku aja jooksul realiseerida õigusaktides ette nähtud menetluse korras.

(5) Krediitdiasutus peab hüpoteegi arvessevõtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel:

- 1) kehtestama krediidiriski maandamisel aktsepteeritavate kinnisvaratagatiste loetelu ja nende tagatisel laenude andmise põhimõtted;
- 2) hindama hüpoteegi esemeks oleva kommertsinnisvara väärtust vähemalt üks kord aastas ja eluasemekinnisvara väärtust vähemalt üks kord kolme aasta jooksul või sagedamini juhul, kui kinnisvaraturul on toimunud olulised muutused;
- 3) hüpoteegi esemeks oleva kinnisvara, mille puhul viitab olemasolev informatsioon olulisele väärtuse langusele üldiste turuhindade suhtes, ning laenude puhul, mille suurus ületab 3 miljonit eurot või 5 protsenti krediidasutuse omavahenditest, peab hinnangu üle vaatama sõltumatu isik, kes omab kinnisvara hindamiseks vajalikku kvalifikatsiooni ja piisavat kogemust ning on sõltumatu laenude väljastamisest;
- 4) rakendama vajalikke meetmeid, et tagada hüpoteegi esemeks oleva kinnisvara nõuetekohane kindlustamine.

§ 115. Kinnisvara kapitalirendi tehingud

(1) Kinnisvara kapitalirendi tehingutest tulenevaid riskipositsioone käsitletakse sarnaselt kinnisvaraga tagatud laenudest tulenevate riskipositsioonidega.

(2) Tagatise arvessevõtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel peavad kapitalirendi puhul olema täidetud järgmised tingimused:

- 1) kapitalirendi lepingu ese vastab § 114 lõigetes 1–3 sätestatud nõuetele ning rendileandja omab ülevaadet kapitalirendi lepingu esemeks oleva vara asukoha, selle kasutamise ja plaanitava kasutamise lõpetamise üle;
- 2) kehtivate õigusaktide kohaselt on vara omandiõigus rendileandjal ja tal on seadusega tagatud õigus oma omandiõigust igal ajahetkel realiseerida.

(3) Nõude amortiseerimata osa ja tagatiseks oleva kinnisvara turuväärtuse vahe ei tohi olla kapitalirendile antud tagatiseks oleva kinnisvara krediidiriski vähendamise mõju ülehindamise tõttu liiga suur.

§ 116. Tagatiseks antud nõuded

(1) Krediidiriski sisereitingute põhimeetodi kasutamisel võib krediidasutusele tagatiseks antud nõudeid võtta riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel arvesse juhul, kui need tulenevad igapäevastest äritehingutest või muudest tehingutest, mille lepinguline tähtaeg on üks aasta ja vähem. Arvesse ei võeta nõudeid võlgnikuga seotud osapoolte vastu ning väärtpaperistamise või krediididerivatiividega seotud nõudeid.

(2) Tagatiseks antud nõuete arvessevõtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- 1) nõuete tagatiseks andmise protseduur on juriidiliselt kindel, usaldusväärne ja tõhus ning tagab krediidasutusele täieliku õiguse nõuetest tulenevatele laekumistele;
- 2) tagatiseks antud nõuete suhtes asjaomases jurisdiktsioonis kehtivad õigusaktid peavad võimaldama tagatiseks antud nõuete rahuldamist eelisjärjekorras;
- 3) nõuete tagatiseks andmise kokkulepped on nõuetekohaselt vormistatud, määravad muuhulgas kindlaks tagatise realiseerimise korra ning tagavad krediidasutusele seadusliku õiguse võõrandada või loovutada tagatiseks antud nõuded kolmandale isikule ilma võlgniku nõusolekuta;
- 4) tagatiseks antud nõuete väärtus ületab riskipositsiooni väärtust vähemalt ulatuses, mis katab nõuete sissenõudmisega seotud kulud, võlgniku poolt tagatiseks antud nõuete kogumi sisese kontsentratsiooniriski ja üldise tagatiseks antud nõuetest tuleneva kontsentratsiooniriski;
- 5) võlgniku poolt tagatiseks antud nõuded on hajutatud ning võlgnikust võimalikult vähe sõltuvad. Tugeva positiivse korrelatsiooni korral peab täiendav risk olema maandatud tagatiseks antud nõuete ja riskipositsioonide väärtuste suurema vahega.

(3) Tagatiseks antud nõuete arvessevõtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel peab krediidasutus:

- 1) analüüsima nõuete tagatiseks andmise kokkulepete jõustatavust asjaomastes jurisdiktsioonides;
- 2) kehtestama tagatiseks antud nõuete krediidiriski hindamiseks usaldusväärsed põhimõtted ja protseduurireeglid, mis näevad muuhulgas ette võlgniku majandussektori, tema äritegevuse ja äripartnerite analüüsi;
- 3) jälgima pidevalt tagatiseks antud nõuete vastavust riskide kontsentreerumise piirmääradele, laenulepingu tingimustele, väliskeskonnast tulenevatele piirangutele ja muudele juriidilistele nõuetele;
- 4) kehtestama tagatiseks antud nõuete sissenõudmise korra võlgniku makseraskuste korral, kaasa arvatud juhul, kui tavakorras on nõuete sissenõudmine võlgniku kohustus, ning tagama selleks vajalikud vahendid.

§ 117. Teistes krediidasutustes hoiustatud raha ja raha ekvivalendid

Teistes krediidasutustes hoiustatud raha ja raha ekvivalendid võetakse arvesse juhul, kui need vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) hoiustatud rahast ja raha ekvivalentidest tulenev võlgniku nõue teise krediidasutuse vastu on tagatiseks antud või loovutatud laenu andvale krediidasutusele;
- 2) teist krediidasutust, kus tagatiseks olev raha või raha ekvivalendid on hoiustatud, on hoiuse tagatiseks andmisest või loovutamistest teavitatud;

- 3) krediidasutusel, kus raha või raha ekvivalendid on hoiustatud, on õigus teha tagatiseks antud hoiuse arvelt makseid ainult laenu andnud krediidasutusele või tema nõusolekul kolmandatele osapooltele;
- 4) hoiustatud raha ja raha ekvivalentide tagatiseks andmise kokkulepe on tingimusteta ja tagasivõetamatu.

§ 118. Elukindlustuslepingud

Elukindlustuslepingud võetakse arvesse juhul, kui need vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) lepingu väljastanud kindlustusandja vastab § 121 lõike 2 punktides 8 ja 9 sätestatud nõuetele; [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 2) elukindlustusleping on tagatiseks antud või loovutatud laenu andvale krediidasutusele;
- 3) lepingu väljastanud kindlustusandjat on teavitatud lepingu tagatiseks andmisest ning ta ei tohi teostada kindlustuslepingust tulenevaid makseid ilma laenu andnud krediidasutuse nõusolekuta;
- 4) lepingu tagastusväärtus ei kuulu vähendamisele;
- 5) krediidasutusel on võlgniku maksejõuetuse korral õigus leping tühistada ja tagastusväärtus sisse nõuda;
- 6) kindlustusandja teavitab krediidasutust kohe, mistahes lepinguga seotud maksete tasumata jätmisest kindlustusvõtja poolt;
- 7) kindlustuskaitse on jõus vähemalt laenu tähtaja lõpuni või on tagatud, et kindlustuslepingust tulenev väljamakse on tagatisena kasutatav kuni laenu lõpptähtajani juhul, kui kindlustuslepingu tähtaeg on lühem kui laenu lõpptähtaeg;
- 8) tagatise seadmise kokkulepe on juriidiliselt kehtiv ja jõustatav kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides.
- 9) tagastusväärtus makstakse taotluse korral viivitamata;
- 10) tagastusväärtust ei saa nõuda ilma krediidasutuse nõusolekuta. [RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 119. Krediidasutuste või investeerimisühingute emiteeritud tagasiostukohustusega väärtpaberid

Teiste krediidasutuste või investeerimisühingute poolt emiteeritud väärtpabereid võib arvesse võtta juhul, kui emitent on kohustatud need nõudmisel tagasi ostma.

2. alljaotis

Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arutamisel arvesse võetavad kaudse krediidiriski kaitse tehingud ja krediididerivatiivid

§ 120. Kaudse krediidiriski kaitse tehingute ja krediididerivatiivide arvesse võtmise üldsätted

(1) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arutamisel võib arvesse võtta krediidasutuste seaduse §-s 86³² kaudse krediidiriski kaitse tehinguid ja krediididerivatiive, mis vastavad käesolevas alljaotises sätestatud nõuetele.

(2) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arutamisel arvesse võetavad kaudse krediidiriski tehingud ja krediididerivatiivid peavad vastama järgmistele tingimustele:

- 1) krediidiriski kaitse on otsene nõue krediidiriski kaitse pakkuja vastu, välja arvatud käesoleva määruse §-s 122 sätestatud juhul;

23.11.2011 16:16

Taastatud punkti 1 õige sõnastus. Alus: „Riigi Teataja seadus“ § 10 lõige 4.

- 2) krediidiriski kaitse ulatus on selgelt määratud ega kuulu muutmisele;
- 3) krediidiriski kaitse kokkulepe ei sisalda sätteid, mis võimaldavad kaitse ühepoolset katkestamist, tähtaja lühendamist, maksumuse suurendamist kaitstava riskipositsiooni krediidikvaliteedi halvenemise tõttu või mis annavad kaitse pakkujale õiguse keelduda väljamaksetest võlgniku makseraskuste korral;
- 4) krediidiriski kaitse kokkulepped on juriidiliselt kehtivad ja jõustatavad kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides.

(3) Krediidasutus peab Finantsinspeksioonile tõendama, et tal on olemas üldise riskijuhtimisega kooskõlas olev korraldus kaudse krediidiriski kaitse tehingute ja krediididerivatiivide kasutamisest tuleneva võimaliku riskide kontsentreerumise jälgimiseks ja juhtimiseks.

§ 121. Kaudse krediidiriski kaitse pakkujad

(1) Kaudse krediidiriski kaitse arvesse võtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arutamisel peab krediidiriski kaitset pakkuval kolmas osapool olema piisavalt usaldusväärne.

(2) Kaudne krediidiriski kaitse võetakse riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arutamisel arvesse juhul, kui kolmandaks osapoolteks, kes kohustub rahuldama nõude võlgniku makseviivituse korral, on üks järgmistest isikutest:

- 1) keskvalitsus või keskpank;
- 2) regionaalvalitsus või kohalik omavalitsus;
- 3) multilateraalne arengupank;
- 4) käesoleva määruse § 30 lõikes 2 nimetatud rahvusvaheline organisatsioon;

5) käesoleva määruse § 28 lõikes 2 nimetatud riigiasutuste poolt hallatav asutus või kasumit mittetaotlev ühing;
6) krediidasutus või investeerimisühing;
7) muu finantseerimisasutus, kellele on andnud tegevusloa krediidasutustele tegevuslubade andmise ja järelevalve teostamise eest vastutav pädev asutus, ning kelle üle teostatakse järelevalvet ja kes täidab krediidasutustega samaväärseid usaldatavusnõudeid;

8) muu äriühing, sealhulgas krediidasutuse ema-, tütar- või sidusettevõtja, kellele tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreiting on käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras tunnustatud vastavaks teisele või kõrgemale krediidikvaliteedi astmele;

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

9) muu äriühing, sealhulgas krediidasutuse ema-, tütar- või sidusettevõtja, kellel puudub tunnustatud reitinguagentuuri välisreiting juhul, kui krediidasutus kasutab riskiga kaalutud varade ja oodatava kahju arvutamisel krediidiriski sisereitingute põhimeetodit ning on omistanud äriühingule sisereitingu, mille puhul makseviivituse tõenäosus on võrdväärne teisele või kõrgemale krediidikvaliteedi astmele tunnustatud reitinguagentuuri välisreitingule omistatud makseviivituse tõenäosusega.

(3) Krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul peab kaudse krediidiriski kaitse arvessevõtmiseks riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel selle pakkujale olema omistatud sisereiting.

(4) Käesoleva määruse § 51 lõikes 1 sätestatud käsitluse puhul võib arvesse võtta krediidasutuste, investeerimisühingute, kindlustus- ja edasikindlustusandjate ning ekspordikrediidi agentuuride poolt pakutavat krediidiriski kaitset järgmistel tingimustel:

1) krediidiriski kaitse pakkujal on piisav krediidiriski kaitse pakkumise kogemus;

2) krediidiriski kaitse pakkuja täidab krediidasutuste seaduses ja käesolevas määruses sätestatuga võrdväärseid nõudeid või tal oli krediidiriski kaitse kokkuleppe sõlmimise hetkel tunnustatud reitinguagentuuri välisreiting, mis on käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra alusel võrreldav kolmanda või kõrgema krediidikvaliteedi astmega;

3) krediidiriski kaitse pakkujale on antud sisereiting, mille makseviivituse tõenäosus on võrdne või madalam makseviivituse tõenäosusest, mis on omistatud tunnustatud reitinguagentuuri välisreitingule, mis käesoleva jao 2. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt vastaks kolmandale või kõrgemale krediidikvaliteedi astmele.

(5) Ekspordikrediidi agentuuride puhul ei võeta käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tingimustele vastavuse hindamisel arvesse ekspordikrediidi agentuurile antud keskvalitsuse garantiid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 122. Keskvalitsuste edasigarantiid

(1) Keskvalitsuste, keskpankade, § 27 lõigetes 3 ja 4 nimetatud regionaalsete ja kohalike omavalitsuste üksuste, § 28 lõikes 2 nimetatud riigiasutuste poolt hallatavate asutuste ja kasumit mittetaotlevate ühingute ning § 29 lõikes 4 nimetatud multilateraalsete arengupankade või rahvusvaheliste organisatsioonide poolt edasigaranteeritud garantiisid käsitletakse nende asutuste poolt antud garantiidena juhul, kui täidetud on järgmised tingimused:

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

1) edasigarantii katab kogu riskipositsioonist tuleneva krediidiriski;

2) nii esialgne kui ka edasigarantii vastavad § 120 lõigetes 2 ja 3 ning § 123 lõikes 4 sätestatud nõuetele, välja arvatud § 120 lõike 2 punktis 1 sätestatud nõue edasigarantii puhul;

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

3) krediidiriski kaitse on tõhus ja olemasoleva informatsiooni põhjal pole alust arvata, et edasigarantiist tulenev krediidiriski kaitse on vähem tõhus kui esmane garantii.

(2) Keskvalitsuse edasigarantiina käsitletakse ka muude institutsioonide poolt antud edasigarantiid, mis on omakorda garanteeritud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud institutsioonide poolt.

§ 123. Nõuded garantiidele

(1) Garantii arvesse võtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel peavad olema täidetud järgmised tingimused:

1) võlgniku makseviivituse või maksete mittetasumise korral on krediidasutusel õigus nõuda garantii andjalt (edaspidi *garant*) kohest nõuete rahuldamist ilma, et ta oleks asunud makseid sisse nõudma võlgnikult;

2) garantii on garandi kohustusena kirjalikult fikseeritud;

3) garantii katab kõik garanteeritavast riskipositsioonist tulenevad võlgniku kohustused, sealhulgas põhinõude, intressid ja muud maksed, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul.

(2) Juhul kui kõik riskipositsioonist tulenevad võlgniku kohustused ei ole kaetud, võetakse garantii krediidiriski kaitsena arvesse osaliselt käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korras.

(3) Eluasemele seatud hüpoteegiga tagatud laenude puhul peavad § 120 lõike 2 punktis 3 sätestatud väljamaksetest keeldumise võimaluse välistamise ja käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud nõue olema täidetud 24 kuu jooksul.

(4) Finantsinspektsiooni poolt tunnustatud vastastikuste garantiiskeemide või § 122 lõikes 1 nimetatud institutsioonide garantiide või edasigarantiide puhul loetakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud nõue täidetuks, kui on täidetud üks järgmisest kahest tingimusest:

- 1) krediidiasutusel on õigus saada garandilt õigeaegselt garantii ulatusele vastavas proportsioonis makse, mis katab hinnanguliselt esialgse majandusliku kahju, kaasa arvatud tasumata intressid ja muud nõutavad tasud;
- 2) krediidiasutus suudab tõendada, et garantii pakutav kaitse õigustab selle arvessevõtmist riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel, seda ka saadaolevate maksete tasumata jätmisel võlgniku poolt.

§ 124. Krediidideriviivid

(1) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel võetakse arvesse järgmised krediidideriviivid või nendega samaväärset krediidiriski kaitset pakkuvad instrumendid:

- 1) krediidiriski vahetustehingud (*credit default swaps*);
[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]
- 2) kogutulu vahetustehingud (*total return swaps*);
- 3) krediidiriski vahetustehingud sisaldavad võlakirjad rahaliselt kaetud ulatuses (*credit linked notes*).

(2) Juhul kui krediidiasutus kajastab kogutulu vahetustehingust laekuvad maksed tuludes, võetakse nimetatud tehingust tulenev kaitse arvesse ainult juhul, kui krediidiasutus kajastab kaitstava vara krediidikvaliteedi languse puhul vara väärtuse vähenemise kuludes.

(3) Pangaportfelli kuuluva instrumendi krediidiriski maandamiseks kasutatavad kauplemisportfelli kuuluvad krediidideriviivid võetakse arvesse juhul, kui need vastavad käesolevas jaos sätestatud nõuetele.

§ 125. Nõuded krediidideriviividele

(1) Krediidideriviivide arvesse võtmiseks riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel peavad krediidideriviivid maandama krediidiasutuse riski vähemalt järgmiste krediidisündmuste korral:

- 1) krediidideriviivi alusvaraks oleva võlainstrumendi tingimuste kohaselt maksmisele kuuluva summa tähtjaks tasumata jätmise, võttes arvesse aktsepteeritavat maksetähtaja ületamise perioodi;
- 2) võlgniku pankrot, makseviivitus, suutmatus oma võlgnevust tasuda või võlgniku kirjalik tunnistus, et ta ei suuda oma kohustusi täita;
- 3) krediidideriviivi alusvaraks oleva võlainstrumendi restruktureerimine, sealhulgas põhimaksete või intressimaksete edasilükkamisest tulenev kahju, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul.

(2) Juhul kui krediidideriviiv ei kata alusvaraks oleva võlainstrumendi restruktureerimisest tulenevat kahju, võetakse krediidiriski kaitse arvesse osaliselt §-s 154 sätestatud ulatuses.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Rahalist tasaarvestamist võimaldavate krediidideriviivide puhul peavad olema kindlaks määratud kahju suuruse hindamise põhimõtted ning periood, mille jooksul krediidisündmuse järgseid sündmusi kahju hindamisel arvesse võetakse.

(4) Kui krediidiriski kaitse realiseerimiseks on vajalik alusvarast tuleneva nõude üleandmine krediidiriski kaitse pakkujale, peab krediidikaitse leping tagama kiireks üleandmiseks vajalike kokkulepete sõlmimise.

(5) Krediidiriski kaitse kokkulepe peab sätestama krediidisündmuse toimumise kindlakstegemise eest vastutavad pooled. Krediidiriski kaitse saajal peab olema õigus ja võimalus krediidisündmuse toimumisest kaitse pakkujat teavitada.

(6) Juhul kui võlainstrument, mis on krediidideriviivi alusvaraks ja mille tingimustest sõltuvad rahalise tasaarvestuse või krediidisündmuse toimumise kriteeriumid, erineb võlainstrumendist, mille krediidiriski soovib krediidiasutus krediidideriviivi abil maandada, on lubatud ainult järgnevad erinevused:

- 1) krediidideriviivi alusvaraks olev võlainstrument või krediidisündmuse toimumise kindlakstegemise aluseks olev võlainstrument kuulub krediidideriviiviga kaitstava võlainstrumendiga samasse või madalamasse nõudeõiguse järku;
- 2) krediidideriviivi alusvaraks olevast võlainstrumendist või krediidisündmuse toimumise kindlakstegemise aluseks olevast võlainstrumendist tulenevad nõuded ning krediidideriviiviga kaitstavast võlainstrumendist tulenevad nõuded on suunatud ühe ja sama juriidilise isiku vastu.

§ 126. Garantiidele ja krediidideriviividele korrigeeritud riskikaalu arvutamisel krediidiriski sisereitingute põhimeetodi alusel rakendatavad nõuded

Käesoleva määruse § 51 lõikes 1 sätestatud käsitluse puhul arvessevõetavad garantiid või krediidideriviivid peavad vastama järgmistele tingimustele:

- 1) krediidiriski kaitse alusvaraks on nõue keskpanga, keskvalitsuse või sellega võrdsustatud regionaalvalitsuse, kohaliku omavalitsuse, riigiasutuse poolt hallatava asutuse või kasumit mittetaotleva ühingu, või äriühingu, sealhulgas väike- või keskmise suurusega äriühingu vastu;
- 2) krediidiriski kaitse alusvaraks ei ole nõue kindlustusandja, edasikindlustusandja või krediidiriski kaitse pakkujaga seotud isiku vastu;
- 3) krediidiriski kaitset pakkuv instrument on ühe alusvaraga garantii või krediidideriviiv või mitme alusvaraga kogumis esimese maksejõuetuse või teatud arvu maksejõuetuse tekkimisel kaitset pakkuv kokkulepe;

- 4) krediidiriski kaitse vastab käesolevas jaotises sätestatud tingimustele;
- 5) riskikaal, mida kohaldataks krediidiriski kaitset omavale riskipositsioonile enne korrigeerimist, ei võta juba arvesse krediidiriski kaitse olemasolu;
- 6) krediidasutusel on õigustatud ootus saada krediidiriski kaitse pakkujalt makseid ilma, et ta peaks selleks rakendama õiguslikke meetmeid;
- 7) krediidasutus kontrollib võimaluse piires krediidiriski pakkuja suutlikkust teha viivitamatult makseid alusvara krediitkvaliteedi halvenemise korral;
- 8) krediidiriski kaitse katab kõik kokkuleppes kindlaksmääratud krediidisündmuse toimumisel tekkivad riskipositsiooni kaitstud osaga seotud krediidikahjud;
- 9) kui väljamaksete struktuur näeb ette alusvaraga arveldamist, peab alusvaraks oleva võlainstrumendi üleandmise võimalus olema õiguslikult tagatud;
- 10) kui krediidasutus kavatses üle anda võlainstrumendi, mis ei ole tehingu alusvara, peab üleandmisele kuuluv alusvara olema piisavalt likviidne, et krediidasutus saaks selle edasi andmiseks soetada;
- 11) krediidiriski kaitse tingimused on õiguslikult pädevas vormis kirjalikult kinnitatud krediidiriski kaitse pakkuja ja saaja poolt;
- 12) krediidasutusel on olemas protseduur, et tuvastada tavapärasest süsteemsest riskist tulenevast korrelatsioonist tugevam korrelatsioon krediidiriski kaitse pakkuja ja tehingu alusvaraks oleva võlainstrumendi emitendi vahel;
- 13) ostetud nõuete lahjendusrisi kaitse puhul ei tohi kaitse pakkuja kuuluda ostetud nõuete müüjaga samasse kontserni.

3. alljaotis

Finantstagatise mõju arvutamine

§ 127. Sularaha, repotehingute ning väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise või andmise tehingute käsitlemine

Sularaha, repotehingute ja väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise või andmise tehingute käigus soetatud, saadud või välja laenatud väärtpabereid ja kaupu käsitletakse tagatisena.

§ 128. Krediidiriski ülekandetehingut sisaldavate võlakirjade käsitlemine

Laenu andva krediidasutuse poolt pangaportfelli riskipositsioonide katteks emitteeritud krediidiriski ülekandetehingut sisaldavate võlakirjade rahaliselt kaetud osa käsitletakse sularahas antud tagatisena.

§ 129. Bilansilise tasaarvestuse käsitlemine

Laenu andvasse krediidasutusse paigutatud hoiuseid, millele rakendatakse bilansilist tasaarvestust, käsitletakse sularahas antud tagatisena.

§ 130. Krediidiriski kaitse mõju arvutamine repo, väärtpaberite ja kaupade laenuks võtmise ning andmise või muude kapitalituru tehingute puhul

(1) Repo, väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise ja andmise tehingute või muude kapitalituru tehingute puhul arvutatakse riskiga kaalutud vara või oodatav kahju iga samasse emissiooni kuuluva väärtpaberi või kauba §-s 131 või 134 sätestatud korras arvutatud täielikult korrigeeritud riskipositsioonilt.

(2) Samasse emissiooni kuuluvad väärtpaberid käesoleva jaotise tähenduses on ühe emitendi poolt samal kuupäeval emitteeritud ühesuguste tingimustega väärtpaberid.

§ 131. Repo, väärtpaberite ja kaupade laenuks võtmise ning andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamine, kasutades regulatiivseid või sisehinnangutel põhinevaid volatiilsuskoeffitsiente

(1) Krediidasutus arvutab regulatiivseid või sisehinnangutel põhinevaid volatiilsuskoeffitsiente, kasutades repo, väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise või andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni vastavalt järgmisele valemile:

$$E^* = \text{Max}\left(0, \left[\sum(E) - \sum(C)\right] + \sum\left[\text{iga väärtpaberimetopositsioon} * H_{sec}\right] + \left[\sum E_{\text{FK}} * H_{\text{FK}}\right]\right),$$

kus

E^* on täielikult korrigeeritud riskipositsioon;
 E on vastavalt käesoleva jaotisele 1 ja 2 arvutatud riskipositsioon enne krediidiriski maandamise mõju rakendamist;

Con vastava riskipositsiooniga seoses soetatud või laenuks saadud väärtpaberite, kaupade või sularaha koguväärtus;
 $\sum(E)$ on kõikide vastava lepingu E -de summa;
 $\sum(C)$ on kõikide vastava lepingu C -de summa;
 E_{fx} on vastava lepingu välisvaluuta, välja arvatud lepingu arveldusvaluuta, netopositsioon;
 H_{sec} on vastavale väärtpaberile rakendatav volatiilsuskoeffitsient;
 H_{fx} on välisvaluuta volatiilsuskoeffitsient.

(2) Samasse emissiooni kuuluva väärtpaberi või kauba netopositsiooni arvutamiseks lahutatakse tasaarvestuse raamlepingu alusel müüdnud, üle antud või välja laenatud samasse emissiooni kuuluvate väärtpaberite või kaupade koguväärtusest lepingu alusel ostetud, saadud või laenuks saadud samasse emissiooni kuuluvate väärtpaberite või kaupade koguväärtus.

(3) Tasaarvestuse raamlepingust tulenevate välisvaluutade, välja arvatud tasaarvestuse raamlepingu arveldusvaluuta, netopositsioonide arvutamiseks lahutatakse tasaarvestuse raamlepingu alusel üle antud või välja laenatud vastavas valuutas nomineeritud väärtpaberite koguväärtusest, millele on liidetud sama lepingu alusel laenuks antud või üle kantud sularaha, sama lepingu alusel ostetud, saadud või laenuks saadud samas valuutas nomineeritud väärtpaberite koguväärtus ning saadud või laenuks saadud sularaha.

§ 132. Sisemudelite kasutamine repo, väärtpaberite ja kaupade laenuks võtmise ning andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamisel

(1) Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal võib krediidasutus repo, väärtpaberite ja kaupade laenuks võtmise ja andmise või muude kapitalituru tehingute, välja arvatud tuletisväärtpaberid, täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamisel kasutada sisemudeleid, mis võtavad arvesse kahepoolse tasaarvestuse lepinguga hõlmatud väärtpaberite vastastikust korrelatsiooni ja likviidsust. Sisemudeli väljund peab andma hinnangu riskipositsiooni tagamata osa väärtuse võimalikule muutusele.

(2) Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal võib krediidasutus kasutada sisemudeleid väärtpaberitagatisega tehingute puhul täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamisel tingimusel, et nimetatud tehingud on kaetud §-s 242 sätestatud vastava kahepoolse tasaarvestuse raamlepinguga.

(3) Juhul kui krediidasutus on saanud loa sisemudelite kasutamiseks repo, väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise või andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamiseks, peab ta sisemudeleid kasutama kõikide väärtpaberite ja vastaspoolte puhul, välja arvatud ebaolulised portfellid, mille puhul võib kasutada §-des 140 või 144 sätestatud meetodeid.

(4) Juhul kui krediidasutusel on olemas Finantsinspektsiooni luba §-s 306 sätestatud sisemudeli rakendamiseks, võib Finantsinspektsiooni nõusolekul kasutada nimetatud sisemudelit repo, väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise või andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamisel.

(5) Finantsinspektsioon teeb otsuse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud loa andmise või sellest keeldumise kohta ühe kuu jooksul kõigi nõutavate dokumentide ja andmete saamisest arvates, kuid mitte hiljem, kui kolme kuu möödumisel vastavasisulise taotluse saamisest.

§ 133. Nõuded sisemudelite kasutamiseks repo, väärtpaberite ja kaupade laenuks võtmise ning andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamisel

(1) Krediidasutus peab tõendama, et kahepoolse tasaarvestuse raamlepingutega kaetud tehingutest tulenevate riskide juhtimise süsteem on tõhus ning vastab järgmistele nõuetele:

1) tehingute väärtuse eeldatava volatiilsuse arvutamiseks kasutatav sisemudel on krediidasutuses integreeritud igapäevasesse riskijuhtimisse ja selle väljundid on aluseks krediidasutuse juhtkonnale riskide kohta ülevaadete andmisel;

2) krediidasutuses toimib sõltumatu riski kontrolli funktsioon, mis vastutab riskijuhtimise süsteemi väljatöötamise ja rakendamise eest ja esitab ülevaateid otse krediidasutuse nõukogu ja juhatuse liikmetele ning teistele tegevjuhtkonda kuuluvatele isikutele (edaspidi *juhtkond*);

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

3) riskikontrolli funktsiooni igapäevane aruandlus vaadatakse läbi juhtkonna tasemel, kellel on õigus nõuda riskipositsioonide vähendamist;

4) krediidasutuses on piisav arv sisemudelite rakendamiseks vajalike teadmiste ja oskustega töötajaid;

5) krediidasutus on kehtestanud protseduurireeglid riskide mõõtmise süsteemi üldist toimimist käsitlevate dokumenteeritud põhimõtete täitmise kindlustamiseks ja jälgimiseks;

6) sisemudeli abil riskide mõõtmise piisavat usaldusväärsust kinnitab vähemalt ühe aasta tegelike andmete põhjal teostatud mudeli järelt;

7) krediidasutus teostab riskide mõõtmise süsteemi abil stressiteste ning nende tulemusi võetakse arvesse krediidasutuse riskide mõõtmise põhimõtete väljatöötamisel ning piirangute kehtestamisel;

8) krediidasutus teostab regulaarselt sisekontrolli riskide mõõtmise süsteemi kohta ning koostab selle kohta ülevaate, mis käsitleb nii müügiüksuste kui sõltumatu riskikontrolli funktsiooni tegevust;

- 9) krediidasutus vaatab oma riskijuhtimise süsteemi üle vähemalt üks kord aastas;
 10) sisemudel vastab käesoleva jao 6. jaotise 7. alljaotises sätestatud nõuetele.

(2) Riskipositsiooni tagamata osa võimaliku väärtuse muutuse arvutamisel peavad olema täidetud järgmised miinimumnõuded:

- 1) väärtuse võimalikku muutust arvutatakse igapäevaselt;
- 2) kasutatakse 99 protsentiliga ühepoolset usaldusvahemikku;
- 3) eeldatakse 5-päevast realiseerimisperioodi, välja arvatud repo, väärtpaberite laenuks andmise ja võtmise tehingud, mille puhul eeldatakse 10-päevast realiseerimisperioodi;
- 4) mudeli usaldusväärsuse testimisel kasutatakse vähemalt üheaastase eelneva perioodi alusandmeid, välja arvatud juhul, kui hindade järsu volatiilsuse suurenemise tõttu on põhjendatud lühem periood;
- 5) alusandmeid ajakohastatakse iga kolme kuu tagant.

(3) Kõikide oluliste riskipositsiooni väärtuse muutust põhjustavate riskide kajastamiseks peab sisemudel hõlmama piisaval hulgal riskifaktoreid. Sisemudelis võib arvesse võtta erinevate riskikategooriate sisest ja nende vahelist empiirilist korrelatsiooni juhul, kui protseduur korrelatsioonide mõõtmiseks on usaldusväärne ja hõlmab kõiki olulisi väärtuse muutust põhjustavaid riske.

§ 134. Repo, väärtpaberite ja kaupade laenuks võtmise ning andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamine sisemudelite kasutamisel

(1) Krediidasutus arvutab sisemudeleid kasutades repo, väärtpaberite või kaupade laenuks võtmise või andmise või muude kapitalituru tehingute täielikult korrigeeritud riskipositsiooni vastavalt järgmisele valemile:

$$E^* = \text{Max}\left\{0, \left[\left(\sum(E) - \sum(C)\right) + (\text{sisemudeli} \cdot \text{tulem})\right]\right\},$$

kus

E^* on täielikult korrigeeritud riskipositsioon;
 E on vastavalt käesoleva jao 1. ja 2. jaotistele arvutatud riskipositsioon enne krediidiriski maandamise mõju arvestamist;
 C on vastava riskipositsiooniga seoses soetatud või laenuks saadud väärtpaberite, kaupade või sularaha koguväärtus;
 $\sum(E)$ on kõikide vastava lepingu E -de summa;
 $\sum(C)$ on kõikide vastava lepingu C -de summa;
 E_{fx} on vastava lepingu välisvaluuta, välja arvatud lepingu arveldusvaluuta, netopositsioon;
 H_{sec} on vastavale väärtpaberile rakendatav volatiilsuskoeffitsient;
 H_{fx} on välisvaluuta volatiilsuskoeffitsient.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud valemis kasutatakse sisemudeli väljundit eelmise päeva seisuga.

§ 135. Finantstagatise mõju arvutamise lihtmeetod

(1) Finantstagatise mõju arvutamise lihtmeetodit võib kasutada ainult krediidiriski standardmeetodi puhul. Krediidasutus ei saa kasutada finantstagatise mõju arvutamise lihtmeetodit ja üldmeetodit samal ajal, välja arvatud juhul, kui rakendatakse krediidasutuste seaduse § 86⁷ lõikeid 5 ja 8 ning § 86¹⁰. Krediidasutus ei tohi nimetatud erandlikku kohaldamist kasutada valikuliselt kapitalinõuete vähendamiseks.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(2) Finantstagatise mõju arvutamise lihtmeetodi puhul võetakse finantstagatis arvesse turuväärtuses.

§ 136. Finantstagatise mõju arvutamise lihtmeetodi kasutamine riskiga kaalutud vara arvutamisel

(1) Finantstagatiste mõju arvutamisel lihtmeetodi alusel rakendatakse riskiga kaalutud vara arvutamisel riskipositsioonile finantstagatise turuväärtuse ulatuses finantstagatise riskikaalu ning ülejäänud osale vastava riskipositsiooni riskikaalu.

(2) Finantstagatise mõju arvutamisel lihtmeetodi puhul ei või tagatud osale rakendatud riskikaal olla väiksem kui 20 protsenti, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõigetes 3 kuni 5 sätestatud juhtudel.

(3) Repo, väärtpaberite laenuks võtmise ja andmise tehingute, mille puhul on täidetud §-s 148 sätestatud tingimused, tagatud osale rakendatakse riskikaalu 0 protsenti. Juhul kui tehingu vastaspool ei ole peamine turuosaline, rakendatakse riskikaalu 10 protsenti.

(4) Börsiväliliste tuletisinstrumentide, mida hinnatakse igapäevaselt turuhinnas ning millel on samas valuutas nomineeritud rahaline tagatis, tagatud osale rakendatakse riskikaalu 0 protsenti. Börsiväliliste tuletisinstrumentide, mida hinnatakse igapäevaselt turuhinnas ja mille tagatiseks on keskvalitsuse, keskpanga või avaliku sektori asutuste emiteeritud väärtpaberid, millele § 26 lõigete 3 ja 4 alusel rakendatakse 0-protsendilist riskikaalu, tagatud osale rakendatakse riskikaalu 10 protsenti.

(5) Muude tehingute korral, mille puhul riskipositsioon ja tagatis on nomineeritud samas valuutas ning tagatiseks on kas raha või raha ekvivalent, või siis keskvalitsuse, keskpanga või avaliku sektori asutuste emiteeritud väärtpaberid, millele § 26 lõigete 3 ja 4 alusel rakendatakse 0-protsendilist riskikaalu ja mille turuväärtust on vähendatud 20% võrra, rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 137. Finantstagatise mõju arvutamise üldmeetod

(1) Finantstagatiste mõju arvutamise üldmeetodi puhul arvutatakse riskiga kaalutud vara või oodatav kahju täielikult korrigeeritud riskipositsioonilt, mis on volatiilsuskoeffitsiendiga suurendatud riskipositsiooni ja volatiilsuskoeffitsiendiga vähendatud tagatise väärtuste vahe.

(2) Finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodi puhul võetakse finantstagatis arvesse turuväärtuses, aga mitte rohkem kui on positsiooni väärtus.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Juhul kui finantstagatis ja sellega tagatud riskipositsioon on nomineeritud erinevates valuutades, rakendatakse tagatisele täiendavalt välisvaluuta volatiilsuskoeffitsienti.

(4) Finantsinspektsiooni poolt vastavalt käesoleva jao 6. jaotise 8. alljaotises tunnustatud kahepoolsete tasaarvestuse raamlepingutega hõlmatud börsiväliliste tuletisinstrumentide puhul rakendatakse välisvaluuta volatiilsuskoeffitsienti juhul, kui tagatis on nomineeritud arveldusvaluutast erinevas valuutas. Juhul kui tehingus kasutatakse enam kui kahte valuutat, rakendatakse välisvaluuta volatiilsuskoeffitsienti ühekordselt.

§ 138. Täielikult korrigeeritud riskipositsiooni arvutamine finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodi puhul

(1) Finantstagatise mõju arvutamisel üldmeetodi alusel arvutatakse finantstagatisega korrigeeritud riskipositsioon, välja arvatud §-des 131 või 132 sätestatud juhtudel, järgmise valemiga:

$$E^* = \text{Max}\{0, [E_{VA} - C_{VAM}]\},$$

kus

E^* on täielikult korrigeeritud riskipositsioon;

C_{VA} on volatiilsusega korrigeeritud finantstagatise väärtus;

C_{VAM} on tähtaegade mittevastavuse tõttu korrigeeritud C_{VA} ;

E_{VA} on volatiilsusega korrigeeritud riskipositsioon;

H_E on riskipositsiooni volatiilsuskoeffitsient;

H_C on tagatise volatiilsuskoeffitsient;

H_{FX} on välisvaluuta volatiilsuskoeffitsient.

(2) Volatiilsuskoeffitsiendiga korrigeeritud finantstagatise väärtus arvutatakse järgmise valemiga:

$$C_{VA} = C * (1 - H_C - H_{FX})$$

§ 139. Volatiilsuskoeffitsientide kasutamise üldnõuded

(1) Riskipositsioonide ja tagatiste volatiilsusega korrigeerimiseks võib kasutada regulatiivseid volatiilsuskoeffitsiente või sisehinnangutel põhinevaid volatiilsuskoeffitsiente.

(2) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kasutamiseks peab krediitiasutus eelnevalt taotlema Finantsinspektsiooni kirjaliku loa. Loa saamiseks peab krediitiasutus tõendama, et on täidetud §-des 144–146 sätestatud nõuded.

(3) Juhul kui krediitiasutus on saanud loa sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kasutamiseks, peab ta sisehinnangutel põhinevaid volatiilsuskoeffitsiente kasutama kõikide korrigeeritavate riskipositsioonide ja tagatiste puhul, välja arvatud mahult ebaolulised portfellid, mille puhul võib kasutada regulatiivseid volatiilsuskoeffitsiente.

(4) Juhul kui riskipositsioon on samaaegselt tagatud mitme arvessevõetava tagatisega, arvutatakse tagatiste kogumi volatiilsuskoeffitsient järgmise valemiga:

$$H = \sum_i a_i H_i,$$

kus

a_i on vastava tagatise osatähtsus tagatiste kogumis;
 H_i on vastavale tagatisele rakendatav volatiilsuskoeffitsient.

§ 140. Regulaatiivsete volatiilsuskoeffitsientide kasutamine

(1) Juhul kui krediidasutus hindab korrigeeritavaid instrumente ümber igapäevaselt, kasutatakse §-des 141 ja 142 sätestatud regulaatiivseid volatiilsuskoeffitsiente.

(2) Juhul kui krediidasutus hindab korrigeeritavaid instrumente ümber harvem kui igapäevaselt, kasutatakse §-des 141 ja 142 sätestatud regulaatiivseid volatiilsuskoeffitsiente, millele on kohaldatud §-s 147 sätestatud käsitlust.

(3) Regulaatiivsete volatiilsuskoeffitsientide kohaldamisel määratakse tagatise realiseerimise aeg järgmiselt:
 1) väärtpaberitagatisega tehingute puhul 20 tööpäeva;
 2) repo, väärtpaberite laenuks andmise ja võtmise tehingute puhul 5 tööpäeva;
 3) muude kapitalituru tehingute puhul 10 tööpäeva.

(4) Repo, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise ja võtmise tehingute käigus müüdüd või laenuks saadud §-des 111 ja 112 nimetatud väärtpaberitele või kaupadele kohaldatakse §-s 142 sätestatud muude aktsiate või konverteeritavate võlakirjade volatiilsuskoeffitsiente.

(5) Käesoleva määruse §-des 111 ja 112 nimetatud investeerimisfondide aktsiate ja osakute volatiilsusega korrigeerimiseks kohaldatakse nende varade volatiilsuskoeffitsientide kaalutud keskmist näitajat, millesse investeerimisfond on investeerinud, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud realiseerimise aja määramise kriteeriume. Juhul kui investeerimisfondi investeeringute struktuur ei ole teada, kohaldatakse kõrgeimat volatiilsuskoeffitsienti, mis kuulub kohaldamisele varadele, millesse investeerimisfondil on õigus investeerida.

(6) Käesoleva määruse § 111 lõikes 2 nimetatud väärtpaberitele kohaldatakse §-s 141 sätestatud teise või kolmanda krediidikvaliteedi astmele vastava välisreitinguga krediidasutuste ja investeerimisühingute poolt emiteeritud võlainstrumentide volatiilsuskoeffitsiente.

§ 141. Keskvalitsuste, keskpankade, krediidasutuste, investeerimisühingute või äriühingute emiteeritud võlainstrumentidele kohaldatavad regulaatiivsed volatiilsuskoeffitsiendid

(1) Käesoleva määruse §-s 111 nimetatud võlainstrumentidele kohaldatavad regulaatiivsed volatiilsuskoeffitsiendid on esitatud järgmises tabelis (väljendatuna protsentides):

Reitingule vastav krediidi kvaliteedi aste	Järelejäänud lõpptähtaeg	Keskvalitsuste ja keskpankade poolt emiteeritud võlainstrumentid			Krediidasutuste, investeerimisühingute või äriühingute poolt emiteeritud võlainstrumentid		
		Realiseerimise aeg			Realiseerimise aeg		
		20 tööpäeva	10 tööpäeva	5 tööpäeva	20 tööpäeva	10 tööpäeva	5 tööpäeva
1	> 1 aasta	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
	> 1 ≤ 5 aastat	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 5 aastat	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
2–3	> 1 aasta	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	> 1 ≤ 5 aastat	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243
	> 5 aastat	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
4	> 1 aasta	21,213	15	10,607	Ei kohaldata		
	> 1 ≤ 5 aastat	21,213	15	10,607			
	> 5 aastat	21,213	15	10,607			

(2) Käesoleva määruse § 111 lõike 1 punktis 7 spetsiaalset lühiajaliste kohustuste välisreitingut omavatele võlainstrumentidele kohaldatavad regulatiivsed volatiilsuskoeffitsiendid on esitatud järgmises tabelis (väljendatuna protsentides):

Lühiajalise kohustuse välisreitingule vastav krediitkvaliteedi aste	Keskvalitsuste ja keskpankade poolt emiteeritud lühiajalise kohustuse välisreitinguga võlainstrumendid			Krediidiasutuste, investeerimisühingute või äriühingute poolt emiteeritud lühiajalise kohustuse välisreitinguga võlainstrumendid		
	Realiseerimise aeg			Realiseerimise aeg		
	20 tööpäeva	10 tööpäeva	5 tööpäeva	20 tööpäeva	10 tööpäeva	5 tööpäeva
1	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
2–3	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414

§ 142. Muude finantstagatiste puhul kohaldatavad regulatiivsed volatiilsuskoeffitsiendid

Käesoleva määruse §-s 112 nimetatud võlainstrumentidele kohaldatavad regulatiivsed volatiilsuskoeffitsiendid on esitatud järgmises tabelis (väljendatuna protsentides):

Muud tagatised või riskipositsioonid	Realiseerimisperiod		
	20 tööpäeva	10 tööpäeva	5 tööpäeva
Põhinimekirja kuuluvad aktsiad või konverteeritavad võlakirjad	21,213	15	10,607
Muud tunnustatud börsil noteeritud aktsiad või konverteeritavad võlakirjad	35,355	25	17,678
Sularaha	0	0	0
Kuld	21,213	15	10,607

§ 143. Valuutade erinevuse puhul kohaldatavad regulatiivsed volatiilsuskoeffitsiendid

Käesoleva määruse §-des 111 ja 112 sätestatud tagatise valuutade erinevuse puhul kohaldatavad volatiilsuskoeffitsiendid on järgmised:

- 1) realiseerimisperiodiga 20 tööpäeva 11,314 protsenti;
- 2) realiseerimisperiodiga 10 tööpäeva 8 protsenti;
- 3) realiseerimisperiodiga 5 tööpäeva 5,657 protsenti.

§ 144. Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kasutamine

(1) Juhul kui väärtpaberitel on välisreiting, mis on võrdne või kõrgem investeerimisklassile vastavast välisreitingust, võib volatiilsuse hinnangu arvutada väärtpaberite kategooriate lõikes.

(2) Väärtpaberite kategooriad määratletakse väärtpaberite emitendi, välisreitingu andnud reitinguagentuuri, järelejäänud tähtaja ja modifitseeritud kestuse alusel. Väärtpaberite kategooriatele arvatud volatiilsushinnangud peavad olema antud kategooriasse kuuluvate väärtpaberite suhtes esinduslikud.

(3) Investeerimisklassist madalama välisreitinguga väärtpaberite volatiilsushinnangud tuleb arvutada igale väärtpaberile eraldi.

(4) Tagatiste või välisvaluuta volatiilsuse hindamisel ei võeta arvesse korrelatsiooni tagamata riskipositsioonide, tagatiste või valuutakursside vahel.

§ 145. Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kasutamise kvantitatiivsed nõuded

(1) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientidega korrigeeritavaid instrumente hinnatakse ümber igapäevaselt, välja arvatud juhul, kui krediidiasutus kohaldab §-s 147 sätestatud käsitlust.

(2) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide arvutamisel kasutatakse 99 protsentiiliga ühepoolset usaldusvahemikku.

(3) Sisemistel hinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kohaldamisel määratakse tagatise realiseerimise aeg järgmiselt:

- 1) tagatud laenu tehingute puhul 20 tööpäeva;
- 2) repo, väärtpaberite laenuks andmise ja võtmise tehingute puhul 5 tööpäeva;
- 3) muude kapitalituru tehingute puhul 10 tööpäeva.

(4) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide arvutamisel võib aluseks võtta käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud erineva realiseerimisperiodi. Sellisel juhul teiseks määratakse krediidiasutuse poolt kasutatud ajaperioodi baasil arvatud volatiilsuskoeffitsient käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud realiseerimisperiodile vastavaks periodiks järgmise valemiga:

$$H_M = H_N \sqrt{\frac{T_M}{T_N}},$$

kus

H_M on krediidasutuse poolt kasutatud realiseerimisperioodi baasil arvutatud volatiilsuskoeffitsient;
 T_N on krediidasutuse poolt volatiilsuskoeffitsiendi H_N arvutamiseks kasutatud realiseerimisperiood;
 H_N on ajaperioodile T_N vastav volatiilsuskoeffitsient;
 T_M on tehingule vastav käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud realiseerimisperiood.

(5) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide arvutamisel peab arvesse võtma madalama kvaliteediga varade vähest likviidsust. Juhul kui tagatise likviidsus on kaheldav, kasutatakse pikemat realiseerimisperioodi. Krediidasutus peab tuvastama võimalikud volatiilsuse alahindamised ajaloolistes alusandmetes ning viima läbi nende stressitestse.

(6) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide arvutamisel kasutatava ajaloolise vaatlusperioodi pikkus peab olema vähemalt üks aasta. Juhul kui krediidasutus kasutab ajaloolise vaatlusperioodi jaoks kaalutud andmeid või muid vaatlusperioodi korrigeerimise meetodeid, peab efektiivne vaatlusperiood olema vähemalt üks aasta, see tähendab, et keskmine ajavahemik üksikute vaatluste vahel ei tohi olla pikem kui kuus kuud.

(7) Hinna volatiilsuse järsu suurenemise korral on Finantsinspektsioonil sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide arvutamisel õigus nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud lühema vaatlusperioodi kasutamist.

(8) Krediidasutus ajakohastab oma alusandmete kogumeid ja hindab ümber volatiilsuskoeffitsiendid vähemalt iga kolme kuu järel. Krediidasutus peab turuhindade olulise muutuse korral volatiilsuskoeffitsiendid ümber hindama sagedamini.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 146. Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kasutamise kvalitatiivsed nõuded

(1) Sisehinnangutel põhinevate volatiilsuskoeffitsientide kasutamisel peab krediidasutus täitma järgmisi nõudeid:

- 1) volatiilsuskoeffitsientide aluseks olevaid sisemisi volatiilsushinnanguid kasutatakse igapäevases riskijuhtimise protsessis, sealhulgas sisemiste limiitide määramisel;
- 2) juhul kui igapäevases riskijuhtimises kasutatav tagatise realiseerimisperiood on pikem kui vastavale tehingule § 145 lõikes 3 sätestatud realiseerimisperiood, kohaldatakse volatiilsuskoeffitsiendi arvutamisel § 145 lõikes 4 sätestatud käsitlust;
- 3) krediidasutuses on dokumentaalselt kehtestatud kord ja protseduurireeglid volatiilsuse sisemiseks hindamiseks ja riskijuhtimise protsessi integreerimiseks.

(2) Krediidasutuse siseaudit peab regulaarselt läbi viima sisemiste volatiilsushinnangute kasutamise kontrolli. Kontroll viiakse läbi vähemalt kord aastas ja selle käigus hinnatakse krediidasutuse sisemiste volatiilsushinnangute hindamise süsteemi tervikuna ning selle integreeritust krediidasutuse riskijuhtimise protsessi, sealhulgas:

- 1) sisemiste volatiilsushinnangute kasutamist igapäevases riskijuhtimises;
- 2) sisemiste volatiilsushinnangute mistahes muutuste valideerimist;
- 3) sisemiste volatiilsushinnangute alusandmete järjepidevuse, ajakohasuse, usaldusväarsuse ja andmeallikate sõltumatuse kontrolli;
- 4) sisemiste volatiilsushinnangute täpsust ja asjakohasust.

§ 147. Volatiilsuskoeffitsientide korrigeerimine juhul, kui riskipositsioone ja tagatise hinnatakse ümber harvem kui igapäevaselt

Juhul kui krediidasutus hindab volatiilsusega korrigeerimisele kuuluvaid instrumente ümber harvem kui igapäevaselt, suurendatakse regulatiivseid volatiilsuskoeffitsiente või sisehinnangutel põhinevaid volatiilsuskoeffitsiente, kasutades järgmist valemit:

$$H = H_M \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}},$$

kus

Hon korrigeeritavale positsioonile kohaldatav volatiilsuskoeffitsient;
 H_{Mon} igapäevase ümberhindluse korral kohaldatav volatiilsuskoeffitsient;
 N_{Ron} ümberhindluste vaheline tööpäevade arv;
 T_{Mon} tehingule vastav realiseerimisperiood.

§ 148. Erandid volatiilsuskoeffitsiendi kasutamisel repo või väärtpaberite laenuks võtmise või andmise tehingute puhul

(1) Krediidiasutus, kes kasutab regulatiivseid või sisehinnangutel põhinevaid volatiilsuskoeffitsiente, võib kasutada volatiilsuskoeffitsienti 0% repo ja väärtpaberite laenuks võtmise ja andmise tehingute puhul, mis vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) riskipositsioon ja selle tagatis on sularaha või §-s 111 nimetatud võlainstrument, millele käesoleva jao 1. jaotise alusel kohaldatakse riskikaalu 0 protsenti;
- 2) riskipositsioon ja selle tagatis on nomineeritud samas valuutas;
- 3) riskipositsioon ja tagatis on noteeritud börsil või hinnatakse neid igapäevaselt õiglases väärtuses või ei ole tehingu tähtaeg pikem kui üks päev;
- 4) tõenäoline ajavahemik viimasest õiglases väärtuses hindamisest enne vastaspoolle suutmatust suurendada tagatist kuni tagatise realiseerimiseni ei ületa nelja tööpäeva;
- 5) tehing arveldatakse antud liiki tehingute teostamisel usaldusväärst tõestanud arveldussüsteemi kaudu;
- 6) tehing on vormistatud turul kehtivatele standarditele ja vormireeglitele vastavalt;
- 7) tehingu dokumentatsioon sätestab tehingu kohese lõpetamise juhul, kui üks pooltest ei suuda täita kohustust üle anda raha või väärtpaber või ei täida muid lepingulisi kohustusi;
- 8) tehingu vastaspool on peamine turuosaline käesoleva paragrahvi lõike 2 mõistes.

(2) Peamised turuosalised (*core market participants*) on:

- 1) käesoleva määruse § 111 lõike 1 punktides 2 ja 3 nimetatud isikud, kellele käesoleva jao 1. jaotise alusel kohaldatakse riskikaalu 0 protsenti;
- 2) teise lepinguriigi keskvalitsus tingimusel, et seda käsitletakse peamise turuosalisena selle liikmesriigi pädeva asutuse poolt;
- 3) krediidiasutused ja investeerimisühingud;
- 4) muud finantseerimisasutused ja kindlustusandjad, kellele tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreiting on käesoleva jao 2. jaotise 2. alljaotises sätestatud korras tunnustatud vastavaks äriühingute teisele või kõrgemale krediidikvaliteedi astmele;
- 5) muud finantseerimisasutused ja kindlustusandjad, kellel puudub tunnustatud reitinguagentuuri poolt antud välisreiting juhul, kui krediidiasutus, kes kasutab riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel sisereitingute meetodit, on sellele finantseerimisasutusele või kindlustusandjale omistanud sisereitingu, millele vastav makseviivituse tõenäosus on võrdne Finantsinspektsiooni poolt välisreitingutele vastavate krediidikvaliteedi astmetega võrreldes teise või kõrgema krediidikvaliteedi astmega;
- 6) finantsjärelevalve alla kuuluvad investeerimisfondid, kellele on kehtestatud kapitalinõuded, omakapitali miinimumsuurus või investeerimispiirangud;
- 7) finantsjärelevalve alla kuuluvad pensionifondid;
- 8) tunnustatud arveldusorganisatsioonid.

§ 149. Riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamine finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodil

(1) Krediidiriski standardmeetodi puhul arvutatakse riskiga kaalutud vara vastavalt § 138 alusel arvutatud täielikult korrigeeritud riskipositsioonilt käesoleva jao 1. jaotises sätestatud korras.

(2) Krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul arvutatakse riskiga kaalutud vara ja oodatav kahju käesoleva jao 2. jaotises sätestatud korras, kasutades efektiivset kahjumäära. Efektiivne kahjumäär arvutatakse järgmise valemiga:

$$LGD^* = LGD * (E^* / E),$$

kus

LGD^* on efektiivne kahjumäär;
 LGD_{on} vastavalt § 43 lõikele 2 arvutatud kahjumäär;
 E^* on vastavalt §-le 138 arvutatud täielikult korrigeeritud riskipositsiooni väärtus;
 E_{on} vastavalt käesoleva jao 2. jaotisele arvutatud riskipositsiooni väärtus.

4. alljaotis

Muude tagatiste mõju arvutamine

§ 150. Hüpeteegi hindamine riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel

(1) Hüpeteek võetakse riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel arvesse sõltumatu eksperdi poolt hinnatud turuväärtuses, mida on vajadusel vähendatud vastavalt § 114 lõike 5 punktis 3 sätestatud hinnangu tulemustele ja arvestades eelnevalt olemasolevaid rahalisi nõudeid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Turuväärtus käesoleva määruse tähenduses on summa, mille eest hindamise kuupäeval on kinnisvara võimalik vahetada teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus tavapärase ostu- ja müügiotsuse käigus. Turuväärtuse hinnang peab olema korrektselt ja arusaadavalt dokumenteeritud.

§ 151. Tagatiseks antud nõuete hindamine riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel

Tagatiseks antud nõuded võetakse riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamisel arvesse nende nõuete alusel saadaoleva summa väärtuses.

§ 152. Riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamine hüpeteegiga või nõuetega tagatud riskipositsioonide puhul

(1) Hüpeteegiga tagatud riskipositsioonidele kohaldatavad efektiivsed kahjumäärad on järgmised:

1) juhul kui hüpeteegi väärtus moodustab vähem kui 30 protsenti riskipositsiooni väärtusest, kohaldatakse

käesoleva jao 2. jaotise 4. alljaotises sätestatud tagamata riskipositsioonidele kohaldatavat kahjumäära;

2) juhul kui hüpeteegi väärtus moodustab 140 protsenti või enam riskipositsiooni väärtusest, kohaldatakse mitteallutatud nõuetest või tingimuslikest nõuetest tulenevatele riskipositsioonidele kahjumäära 35 protsenti ja allutatud nõuetest või tingimuslikest nõuetest tulenevatele riskipositsioonidele 65 protsenti;

3) juhul kui hüpeteegi väärtus moodustab 30 kuni 139 protsenti riskipositsiooni väärtusest, loetakse hüpeteegiga tagatuks ainult see osa riskipositsioonist, mis on tagatud hüpeteegiga käesoleva lõike punktis 2 sätestatud ulatuses ning sellele osale kohaldatakse nimetatud punktis sätestatud kahjumäärasid.

(2) Nõuetega tagatud riskipositsioonidele kohaldatavad efektiivsed kahjumäärad on järgmised:

1) juhul kui tagatiseks antud nõuete saadaolev summa moodustab 125 protsenti või enam riskipositsiooni väärtusest, kohaldatakse mitteallutatud nõuetest või tingimuslikest nõuetest tulenevatele riskipositsioonidele kahjumäära 35 protsenti ja allutatud nõuetest või tingimuslikest nõuetest tulenevatele riskipositsioonidele 65 protsenti;

2) juhul kui tagatiseks antud nõuete saadaolev summa moodustab vähem kui 125 protsenti riskipositsiooni väärtusest, loetakse nõuetega tagatuks ainult see osa riskipositsioonist, mis on tagatud nõuetega käesolevas punktis sätestatud ulatuses ning sellele osale kohaldatakse punktis 1 sätestatud kahjumäärasid;

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

3) juhul kui lepinguriik rakendab nõuetega tagatud riskipositsioonidele kooskõlas Euroopa Ühenduse õigusaktidega käesoleva lõike punktis 1 sätestatud madalamat efektiivset kahjumäära, kohaldatakse antud jurisdiktsioonis asuvale hüpeteegiga tagatud riskipositsioonile selles liikmesriigis kehtestatud tingimustel kohaldatavat efektiivset kahjumäära.

(3) Lõikes 2 nimetatud juhtudel kohaldatakse ümberhindlustegurit pärast krediidiriski kaitsest tulenevat krediidiriski korrigeerimist.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 153. Muu otsese krediidiriski kaitse mõju käsitlemine

(1) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel käsitletakse teises krediidasutuses hoiustatud raha ja raha ekvivalente teise krediidasutuse poolt antud garantiina ning selle mõju arvutatakse vastavalt §-s 154 sätestatule.

(2) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel käsitletakse elukindlustuslepingut selle väljastanud kindlusandja antud garantiina, mille mõju arvutatakse vastavalt § 154 kohaselt, võttes arvesse § 118 tingimusi. Garantii väärtus on elukindlustuslepingu tagastusväärtus kapitalinõuete arvutamise hetkel.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(2¹) Kui krediidasutus kasutab krediidiriski standardmeetodit, rakendatakse elukindlustuslepinguga tagatud riskipositsiooni osale riskikaal elukindlustuslepingu sõlminud kindlustusandjale rakendatavate riskikaalude alusel järgmiselt:

1) 20 protsenti, kui kindlustusandja riskikaal on 20 protsenti;

2) 35 protsenti, kui kindlustusandja riskikaal on 50 protsenti;

3) 70 protsenti, kui kindlustusandja riskikaal on 100 protsenti;

4) 150 protsenti, kui kindlustusandja riskikaal on 150 protsenti.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(2²) Kui krediidasutus kasutab krediidiriski sisereitingute meetodit, rakendatakse elukindlustuslepinguga tagatud riskipositsiooni osale kahjumäära 40 protsenti.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(2³) Valuutade mittevastavuste puhul vähendatakse elukindlustuslepingu tagastusväärtust kapitalinõuete arvutamise hetkel vastavalt § 154 lõike 4 kohaselt.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(3) Riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel käsitletakse krediidasutuse või investeerimisühingu poolt emitereitud tagasiostukohustusega väärtpabereid krediidasutuse või investeerimisühingu poolt antud garantiina ning selle mõju arvutatakse vastavalt §-s 154 sätestatule. Garantii väärtus on:

- 1) väärtpaberi nimiväärtus juhul, kui emitendil on kohustus väärtpaber tagasi osta nimiväärtusega;
- 2) väärtpaberi turuväärtus juhul, kui emitendil on kohustus väärtpaber tagasi osta turuväärtusega.

5. alljaotis

Kaudse krediidiriski kaitse mõju arvutamine

§ 154. Kaudse krediidiriski kaitse väärtuse arvutamine

(1) Kaudse krediidiriski kaitse väärtus on summa, mille krediidiriski kaitse pakkuja kohustub maksma võlgniku makseviivituse või muu krediidisündmuse toimumise korral.

(2) Kui krediididerivatiiv ei kata alusvaraks oleva võlainstrumendi restruktureerimisest tulenevat kahju ja krediidiriski kaitse väärtus on väiksem kui kaitstava riskipositsiooni väärtus, vähendatakse riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud krediidiriski kaitset 40 protsenti võrra tema väärtusest.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Kui krediididerivatiiv ei kata alusvaraks oleva võlainstrumendi restruktureerimisest tulenevat kahju ja krediidiriski kaitse väärtus on suurem kui kaitstava riskipositsiooni väärtus, ei tohi arvesse võetav krediidiriski kaitse olla suurem kui 60 protsenti kaitstava riskipositsiooni väärtusest.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(4) Kui kaudset krediidiriski kaitset pakkuv instrument on nomineeritud riskipositsioonist erinevas valuutas, arvutatakse kaudse krediidiriski kaitse väärtus järgmise valemiga:

$$G^* = G * (1 - H_{FX}),$$

kus

G on kaudse krediidiriski kaitse nominaalväärtus;

G^* on valuuta mittevastavusega korrigeeritud krediidiriski kaitse väärtus;

H_{FX} on välisvaluuta volatiilsuskoeffitsient.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud valuutade mittevastavusega korrigeeritud kaudse krediidiriski kaitse väärtuse arvutamisel võib kasutada regulatiivseid volatiilsuskoeffitsiente või volatiilsuskoeffitsientide sisehinnanguid käesolevas jaotises sätestatud tingimustel.

§ 155. Riskiga kaalutud vara arvutamine kaudse krediidiriski kaitsega riskipositsioonidelt väärtpaberistamise puhul

Juhul kui krediidasutus kannab oša laenuga seotud riskist üle ühe või enama väärtpaberistamise seeriaga, kohaldatakse käesoleva jaotise 4. jaotises sätestatud käsitlust. Maksete olulisuse alammäärasid, millest väiksemas summas makset kahjujuhtumi korral ei tehta, loetakse võrdseks esmase kahju jääkpositsiooniga (*retained first loss position*).

§ 156. Riskiga kaalutud vara arvutamine kaudse krediidiriski kaitsega riskipositsioonidelt krediidiriski standardmeetodi puhul

(1) Juhul kui riskipositsioon on täielikult kaitstud, arvutatakse krediidiriski standardmeetodi puhul riskiga kaalutud vara vastavalt §-le 143 valuuta mittevastavusega ja §-le 160 lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud kaudse krediidiriski kaitse väärtuselt järgmise valemiga:

$$RWA = G_A * g,$$

kus

RWA on riskiga kaalutud vara;

G_A on valuuta mittevastavuse ja lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud riskipositsioon; on krediidiriski kaitse pakkujale kohaldatav riskikaal.

(2) Juhul kui krediidiriski kaitse väärtus on riskipositsiooni väärtusest väiksem ning riskipositsioon ja selle kaitse kuuluvad samasse nõudeõiguse järku ning krediidasutus ja kaitse pakkuja jagavad kahju proportsionaalselt, arvutatakse korrigeeritud riskipositsioon järgmise valemiga:

$$(E - G_A) * r + G_A * g,$$

kus

E on riskipositsiooni väärtus. Käesoleva jao 5. jaotises loetletud bilansivälise kohustuste puhul on riskipositsiooni väärtus bilansivälise kohustuse väärtus; G_A on valuuta mittevastavuse ja tähtaegade mittevastavusega korrigeeritud kaudne krediidiriski kaitse; r on võlgniku riskikaal; g on krediidiriski kaitse pakkujale kohaldatav riskikaal.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(3) Keskvalitsuse või keskpanga garantiiga kaitstud riskipositsioonile või selle osale kohaldatakse § 26 lõigete 3 ja 4 käsitlusi juhul, kui laen on väljastatud võlgniku asukohariigi valuutas ja garantii on nomineeritud samas valuutas.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 157. Riskiga kaalutud vara arvutamine kaudse krediidiriski kaitsega riskipositsioonidelt krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul

(1) Krediidiriski sisereitingute põhimeetodi puhul rakendatakse krediidiriski kaitsega riskipositsioonile või selle osale krediidiriski kaitse pakkuja makseviivituse tõenäosust. Juhul kui täielik kaitse ei ole tagatud, rakendatakse võlgniku ja kaitse pakkuja makseviivituse tõenäosuse alusel hinnatud vahepealset makseviivituse tõenäosust.

(2) Juhul kui allutatud riskipositsioon on täielikult või osaliselt kaitstud allutamata kaudse krediidiriski kaitsega, kohaldatakse nimetatud riskipositsiooni kaetud osale allutamata riskipositsiooni kahjumäära.

(3) Riskipositsiooni kaetud osa määratakse kindlaks valuuta mittevastavuse ja lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud kaudse krediidiriski kaitse väärtuse alusel.

(4) Riskipositsiooni katmata osale kohaldatakse võlgniku makseviivituse tõenäosust ja riskipositsiooni kahjumäära.

6. alljaotis

Tähtaegade mittevastavus

§ 158. Lõpptähtaegade mittevastavus

(1) Lõpptähtaegade mittevastavus riskiga kaalutud vara arvutamisel on olukord, kus krediidiriski kaitse järelejäänud tähtaeg on lühem kaitstava riskipositsiooni järelejäänud tähtajast.

(2) Lõpptähtaegade mittevastavuse korral ei võeta arvesse krediidiriski kaitset, mille järelejäänud tähtaeg on lühem kui kolm kuud, mille esialgne tähtaeg on lühem kui üks aasta, või mille minimaalne järelejäänud tähtaeg on § 77 lõike 7 kohaselt üks päev.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 159. Lõpptähtaja määramine

(1) Riskipositsiooni efektiivne lõpptähtaeg on ajavahemik hiliseima päevani, millal võlgnik peab täitma oma kohustuse krediidasutuse ees. Juhul kui see ajavahemik ületab viit aastat, loetakse riskipositsiooni lõpptähtajaks viis aastat.

(2) Krediidiriski kaitse lõpptähtaeg on ajavahemik varaseima päevani, mil krediidiriski kaitse lõpeb või võib lõppeda, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhul.

(3) Juhul kui krediidiriski kaitse pakkujal on õigus lõpetada krediidiriski kaitse enne selle lepingulist lõpptähtaega, on krediidiriski kaitse lõpptähtaeg ajavahemik varaseima päevani, millal tal on võimalik seda õigust kasutada.

(4) Juhul kui krediidiriski kaitse saajal on õigus ja tõenäoline kavatsus lõpetada krediidiriski kaitse enne selle lepingulist lõpptähtaega, on krediidiriski kaitse lõpptähtaeg ajavahemik varaseima päevani, millal tal on võimalik seda õigust kasutada. Kavatsuse puudumisel loetakse krediidiriski kaitse lõpptähtajaks selle lepinguline tähtaeg.

(5) Juhul kui krediidideriivatiivi lepingut on võimalik lõpetada maksete tähtajalise mittetasumise ja võlgniku makseviivituses olevaks tunnistamise vahelisel ajal, vähendatakse krediidiriski kaitse lõpptähtaega mittetasumise ja makseviivituses olevaks tunnistamise vahelise päevade arvu võrra.

§ 160. Finantstagatise mõju hindamine lõpptähtaegade mittevastavuse puhul

(1) Finantstagatiste mõju arvutamise üldmeetodi puhul leitakse lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud finantstagatise väärtus järgmise valemiga:

$$C_{VAM} = C_{VA} * (t - t^*) / (T - t^*),$$

kus

C_{VAM} on tähtaegade mittevastavusega korrigeeritud finantstagatise väärtus;

C_{VA} on valuutade mittevastavusega korrigeeritud tagatise väärtus või riskipositsiooni väärtus vastavalt sellele, kumb on madalam;

t on krediidiriski kaitse lõpptähtajani jäänud aastate arv, mis on arvatud vastavalt §-le 159 või T väärtus, olenevalt sellest, kumb on madalam;

T on riskipositsiooni lõpptähtajani jäänud aastate arv, mis on arvatud vastavalt §-le 159 või viis aastat, vastavalt sellele, kumb on madalam;

t^* on 0,25.

(2) Lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud finantstagatise väärtust kasutatakse § 138 lõikes 1 sätestatud korrigeeritud riskipositsiooni arvutamise valemis.

(3) Finantstagatiste hindamise lihtmeetodi puhul ei võeta lõpptähtaja mittevastavusega krediidiriski kaitset arvesse.

§ 161. Kaudse krediidiriski kaitse mõju hindamine lõpptähtaegade mittevastavuse puhul

Kaudse krediidiriski kaitse puhul leitakse lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud krediidiriski kaitse väärtus järgmise valemiga:

$$G_A = G^* * (t - t^*) / (T - t^*),$$

kus

G^* on valuutade mittevastavusega korrigeeritud kaudse krediidiriski kaitse väärtus;

G_A on lõpptähtaegade mittevastavusega korrigeeritud G^* ;

t on krediidiriski kaitse lõpptähtajani jäänud aastate arv, mis on arvatud vastavalt §-le 159 või T väärtus, olenevalt sellest, kumb on madalam;

T on riskipositsiooni lõpptähtajani jäänud aastate arv, mis on arvatud vastavalt §-le 159 või viis aastat, vastavalt sellele, kumb on madalam;

t^* on 0,25.

7. alljaotis

Krediidiriski kaitse arvessevõtmise erijuhud

§ 162. Krediidiriski kaitse arvutamine standardmeetodi alusel mitme tagatisega riskipositsiooni puhul

(1) Juhul kui krediidiriski standardmeetodi puhul on ühel riskipositsioonil mitu krediidiriski kaitset pakkuvat instrumenti või ühe krediidiriski kaitse pakkuja erinevate järelejäänud tähtaegadega krediidiriski kaitse instrumenti, jagatakse riskipositsioon vastavalt krediidiriski kaitsele osadeks ning leitakse riskiga kaalutud vara iga riskipositsiooni osa kohta eraldi.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Juhul kui ühel riskipositsioonil on mitu otsest krediidiriski kaitset, jagatakse vajadusel volatiilsuskoeffitsiendiga suurendatud riskipositsioon osadeks ning iga osa loetakse tagatuks ühe tagatisega.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3)
[Kehtetu –RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 163. Riskiga kaalutud vara ja oodatava kahju arvutamine sisereitingute põhimeetodi alusel mitme tagatisega riskipositsiooni puhul

(1) Juhul kui sisereitingute põhimeetodi alusel käsitletav riskipositsioon on üheaegselt tagatud finantstagatise ja hüpoteegi või nõuetega, jagatakse vajadusel volatiilsuskoeffitsiendiga suurendatud riskipositsioon osadeks ning iga osa loetakse tagatuks ühe tagatise liigiga.

(2) Riskipositsiooni igale osale määratakse efektiivne kahjumäär vastavalt tagatise väärtusele ja liigile.

§ 164. Mitut riskipositsiooni hõlmavad krediidi tuletisinstrumendid

(1) Juhul kui krediididerivatiiv hõlmab krediidiriski kaitsega riskipositsioonide kogumit tingimusega, et esimene makseviivituse juht toob krediidiriski kaitse pakkujale kaasa maksekohustuse tekkimise ja lõpetab krediididerivatiivi lepingu, võib krediidiasutus riskiga kaalutud vara või oodatava kahju arvutamisel korrigeerida sellist kogumisse kuuluvat riskipositsiooni, millelt arvutatud riskiga kaalutud vara oleks krediidiriski kaitse puudumisel madalaim. Antud käsitlust rakendatakse ainult juhul, kui krediidiriski kaitse väärtus on nimetatud riskipositsiooni väärtusest suurem või sellega võrdne.

(2) Juhul kui krediididerivatiivi tingimuste kohaselt tekib krediidiriski kaitse pakkujal maksekohustus krediidiriski kaitsega hõlmatud kogumis teatud kindlaksmääratud arvu makseviivituste tekkimise korral, võib krediidiriski kaitset arvesse võtta ainult juhul, kui kindlaksmääratud arvust ühe võrra väiksemale arvule makseviivituse juhtude tekkimise korral on krediidiriski kaitse olemas või kui kindlaksmääratud arvust ühe võrra vähem makseviivituse juhte on juba tekkinud.

4. jaotis Väärtpaberistamine

1. alljaotis Väärtpaberistatud positsioonidelt riskiga kaalutud vara arvutamise üldsätted

§ 165. Käesoleva jaotise kohaldamine

(1) Käesolevat jaotist kohaldatakse riskiga kaalutud vara arvutamisel väärtpaberistatud tehingutelt, mis vastavad §-des 167 ja 168 sätestatud nõuetele.

(2) Krediidiasutus ei tohi käesolevas jaos sätestatud kohaldada ühelegi tema poolt väärtpaberistatud nõudele juhul, kui ta on katnud väärtpaberistatud positsiooni omanike kahjumeid või võimalikke kahjumeid väljaspool väärtpaberistamise tehingu lepinguga ette nähtud kohustusi. Nimetatud keeld kehtib kolme majandusaasta jooksul pärast väärtpaberistatud positsioonide omanikele lepinguvälise abi osutamist.

(3) Krediidiasutus avalikustab informatsiooni väärtpaberistatud positsiooni omanikele lepingulistest kohustustest väljuva abi osutamise ja selle mõju kohta krediidiasutuse kapitalinõudele.

(4) Paragrahvides 167 ja 168 sätestatud nõuetele mittevastavatele väärtpaberistamise tehingutele ning käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud keelu puhul kohaldatakse käesoleva jao 1. ja 2. jaotises sätestatud.

(5) Väärtpaberistatud positsioonile omistatud välisreiting peab olema krediidiasutusest sõltumatu. Kui nimetatud välisreiting on krediidiasutuse kaudse mõju all, käsitleb ta nimetatud positsiooni riskiga kaalutud vara arvutamisel välisreitinguta positsioonina.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 166. Väärtpaberistamisega seotud mõisted

Käesolevas jaotises kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

(1) Ületulu (*excess spread*) on summa, mille võrra väärtpaberistamise tehingu eest saadud tasu ületab tehinguga seotud kulutused.

(2) Väärtpaberistatud positsiooni nõudeõiguse järk (*securitisation tranche*) on ühe väärtpaberistamise tehinguga seotud positsioonide kogum, mille piires on kõikide positsioonide krediitkvaliteet võrdne, kui mitte arvestada kolmanda isiku poolt positsioonile antud krediidiriski kaitset.

(3) Kommertsväärtpaberite programm (*ABCP programme*) on väärtpaberistamise tehingute seeria, mille käigus emiteeritakse varaga tagatud võlakirjad, mille lunastamise tähtaeg saabub hiljemalt ühe aasta pärast.

(4) Traditsiooniline väärtpaberistamine on tehing, mille käigus väärtpaberistatavate nõuetega seotud risk ja tulu kantakse üle nõuete loovutamise teel või kaudse osaluse meetodil eriotstarbelisele ettevõttele, mis emiteerib väärtpaberid, kusjuures emiteeritavad väärtpaberid ei ole algsest väljaandjast isiku kohustuseks.

(5) Sünteetiline väärtpaberistamine on väärtpaberistamise tehing, kus väärtpaberistatavate nõuetega seotud risk ja tulu kantakse üle krediituletisinstrumentide või garantiide abil ning väärtpaberistatud nõuded kajastuvad endiselt esialgse väljaandja bilansis.

(6) Kaudse osaluse meetod (*sub-participation*) on nõuete väärtpaberistamise meetod, mille käigus sõlmib väärtpaberistamise eriotstarbeline ettevõtte nõude algse väljaandjaga lepingu, mille kohaselt osaleb eriotstarbeline ettevõtte kindlaks määratud proportsioonis esialgse väljaandja poolt väljastatava nõude finantseerimises ning kannab vastavas proportsioonis kõiki nõudega seotud riske.

(7) Väärtpaberistamise eriotstarbeline ettevõtte (*SSPE*) on juriidiline isik, kes on loodud väärtpaberistamise tehingu või tehingute teostamise eesmärgil ning kelle ülesanne on väärtpaberistatud nõuete eraldamine algse väljaandja varadest. Väärtpaberistamise eriotstarbelise ettevõtte tegevuse ulatus on piiratud nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajaliku tegevusega ja tema investorite omanikukasu õigust väärtpaberistatud nõuete suhtes tõendavad osalused on vabalt võõrandatavad ja panditavad.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(8) Algne väljaandja (*originator*) on juriidiline isik, kes oli otseselt või seotud isikute kaudu üheks lepingu pooleks, mille tagajärjel tekkinud nõue või potentsiaalne nõue kolmanda isiku vastu oli hiljem väärtpaberistatud või soetas nõude, mis oli väljastatud kolmanda isiku poolt, ning hiljem väärtpaberistas soetatud nõude.

(9) Sponsor on krediidasutus, välja arvatud algseks väljaandjaks olev krediidasutus, mis loob ja haldab kommertsväärtpaberite programmi või muud väärtpaberistamisskeemi, mille alusel ostetakse kolmandatelt isikutelt nõudeid.

(10) Õigus ennetähtaegsele amortiseerimisele (*early amortisation provision*) on investorite õigus nõuda määratletud sündmuste saabumisel nõude lunastamist enne esialgselt kokkulepitud tähtaega.

(11) Lõpetav ostuoptioon (*clean-up call option*) on algse väljaandja lepinguline õigus osta tagasi või lõpetada väärtpaberistatud positsioonid enne kõikide väärtpaberistatud nõuete tagasimaksmist, kui tasumata nõuete summa langeb allapoole määratletud taset.

(12) Likviidsuse tagamise tehing (*liquidity facility*) on väärtpaberistatud positsioon, mis tuleneb lepingulisest kokkuleppes tagada finantseerimine kindlustamaks rahavoogude õigeaegsus investorite jaoks.

(13) Edasiväärtpaberistamine (*re-securitisation*) on väärtpaberistamise tehing, mille korral vähemalt üks väärtpaberistatavatest nõuetest on väärtpaberistatud positsioon.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 166¹. Investori hoolsuskohustused väärtpaberistamise tehingu korral

(1) Krediidasutus peab enne investeerimist suutma Finantsinspeksioonile tõendada, et tal on iga väärtpaberistatud positsiooni kohta igakülgsed ja põhjalikud teadmised, ning ta on rakendanud eeskirju, mis on vastavuses tema kauplemisportfelli ja pangaportfelliga ja mis on kohased tema investeringute riskiprofiilile väärtpaberistatud positsioonides.

(2) Krediidasutus kogub ja analüüsib väärtpaberistatud positsiooni kohta järgmist teavet:

- 1) väärtpaberistatud nõude algse väljaandja või sponsori avalikustatud majandusliku huvi määr, mille nad väärtpaberistamise korral pidevalt säilitavad;
- 2) iga väärtpaberistamise positsiooni riskitunnused;
- 3) väärtpaberistatud nõude algse väljaandja või sponsori maine ja kõnealuse riskipositsiooni klassiga väärtpaberistamiste positsioonide varasemad kahjud;
- 4) väärtpaberistatud nõude algse väljaandja või sponsori avalikustatud andmed väärtpaberistatud positsioonidega seotud hoolsuskohustuse ja väärtpaberistatud positsioonidele antud tagatiste kohta;
- 5) väärtpaberistatud positsiooni tagatise hindamise meetodika ja käsitus;
- 6) andmed, mis kinnitavad tagatise hindaja sõltumatust;
- 7) väärtpaberistamise kõik struktuursed näitajad, mis võivad oluliselt mõjutada krediidasutuse väärtpaberistamise positsiooni arengut.

(3) Krediidiasutus viib läbi tema väärtpaperistamise positsioonidele vastavaid stressiteste.

(4) Stressitestide läbiviimisel võib tugineda reitinguagentuuri väljatöötatud finantsmudelitele, kui krediidiasutus suudab vajaduse korral tõendada, et olemas on mudelile vastavad eeldused ja krediidiasutus on aru saanud mudelis rakendatavatest meetoditest, eeldustest ning tulemustest.

(5) Krediidiasutus, kes ei ole väärtpaperistatud nõude algne väljaandja, sponsor ega laenu andja, kehtestab ametliku korra, mis on asjakohane tema riskipositsioonidega ning vastab tema investeringute riskiprofiilile väärtpaperistatud positsioonides, et saada õigel ajal teavet väärtpaperistatud positsioonide aluspositsioonide kohta.

(6) Teave väärtpaperistatud positsioonide aluspositsioonide kohta sisaldab järgmised andmed:

- 1) riskipositsiooni tüüp;
- 2) tähtjaks tasumata laenude osakaal;
- 3) laenude ennetähtaegse tasumise määrad;
- 4) kahjumäärad;
- 5) sissenõutud tagatistega laenud;
- 6) tagatise liik;
- 7) riskipositsioonide krediidikvaliteedi astme määramise sagedus;
- 8) laenude geograafiline ja majandussektoripõhine jaotus.

(7) Kui väärtpaperistatud positsiooni aluspositsioonid on väärtpaperistamise positsioonid, peab krediidiasutusel olema lõikes 6 nimetatud teave kõnealuste väärtpaperistatud positsioonide aluseks olevate positsioonide kohta.

(8) Finantsinspeksioonil on õigus kehtestada täiendav riskikaal, mis ei ole väiksem kui 250 protsenti käesoleva jaotise alusel kehtestatud riskikaalust, kui krediidiasutus ei täida olulist osa käesolevas paragrahvis nimetatud nõuetest oma hooletuse või tegevusetuse tõttu.

(9) Finantsinspeksioonil on õigus suurendada lõikes 8 nimetatud täiendavat riskikaalu kuni 1250 protsendini igal järgneval hoolsuskohustuse sätte rikkumisel.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 166². Nõude algse väljaandja või sponsori hoolsuskohustused väärtpaperistamise tehingu korral

(1) Kui krediidiasutus on väärtpaperistatud nõude algne väljaandja või sponsor, kohaldab ta väärtpaperistatud positsioonidele sama krediidiriski strateegiat ja printsiipe nagu tema enda pangaportfelli positsioonidele. Väärtpaperistatavate osade omandamise ja emissioonide tagamise korral kasutatakse samu analüüsistandardeid ning kriteeriume, mida kasutatakse juhul, kui kõnealused positsioonid on krediidiasutuse pangaportfelli või kauplemisportfelli koosseisus.

(2) Kui krediidiasutus on väärtpaperistatud nõude algne väljaandja või sponsor, avalikustab ta investoritele andmed, mis kinnitavad krediidiasutuste seaduse § 81¹ kohase majandusliku huvi säilitamist. Krediidiasutus tagab tulevastele investoritele juurdepääsu olulisele teabele väärtpaperistamise tehingu aluspositsioonide krediidikvaliteedi, rahavoogude ja tagatiste kohta. Samuti tagab ta juurdepääsu teabele, mis on vajalik stressitestide läbiviimiseks.

(3) Oluline teave määratletakse väärtpaperistamise päeva seisuga ja vajaduse tekkimisel ka pärast seda. Finantsinspeksioonil on õigus kehtestada täiendav riskikaal, mis ei ole väiksem kui 250 protsenti käesoleva jaotise alusel kehtestatud riskikaalust, kui krediidiasutus ei täida olulist osa käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud nõuetest oma hooletuse või tegevusetuse tõttu.

(4) Finantsinspeksioonil on õigus suurendada lõikes 3 nimetatud täiendavat riskikaalu kuni 1250 protsendini igal järgneval hoolsuskohustuse sätte rikkumisel.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 167. Traditsioonilise väärtpaperistamise tehingu käsitlemine krediidiriski kapitalinõude arvutamisel

(1) Riskiga kaalutud vara ja oodatava kahjumi arvutamisel ei võeta arvesse traditsioonilise väärtpaperistamise tehinguga väärtpaperistatud nõudeid, mille algne väljaandja on krediidiasutus, kui krediidiasutus on § 166² lõike 1 nõuete kohane ja täidetud on üks järgmistest tingimustest:

- 1) väärtpaperistatud nõuetega seotud krediidiriski oluline osa on üle kantud kolmandatele isikutele;
- 2) krediidiasutus kohaldab kõikidele tema omanduses olevatele kõnealuse väärtpaperistamise tehingu positsioonidele riskikaalu 1250 protsenti või arvab nimetatud väärtpaperistamise positsioonid omavahenditest maha krediidiasutuste seaduse § 75 lõike 3 kohaselt.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(1¹) Peale käesoleva paragrahvi lõike 1 tingimuste peab väärtpaberistamise tehing olema kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigete 2–4 sätestatud nõuetega.
[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(2) Traditsioonilise väärtpaberistamise tehingule esitatavad nõuded on järgmised:

- 1) väärtpaberistamise tehingu dokumentatsioon peegeldab tehingu majanduslikku olemust;
- 2) väärtpaberistamise tehingu tulemusel emiteeritud väärtpaberid ei ole krediidiasutuse kohustuseks;
- 3) väärtpaberistatud nõuded on loovutatud väärtpaberistamise eriotstarbelisele ettevõttele;
- 4) väärtpaberistatud nõuete arvel ei ole võimalik rahuldada nõudeid krediidiasutuse vastu ning pankroti korral ei kuulu väärtpaberistatud nõuded tema pankrotivara hulka ning selle kohta on olemas pädeva eksperdi kinnitus;
- 5) väärtpaberistatud nõuded loovutanud krediidiasutus ei oma otsest või kaudset kontrolli loovutatud nõuete üle, see tähendab, et krediidiasutusel ei ole õigust saada loovutatud nõuetega seotud tulu või kohustust hüvitada ükskõik mis vormis kolmandatele isikutele loovutatud nõuetega seotud kahjud.

(3) Juhul kui väärtpaberistamise tehingu tingimused näevad ette lõpetava ostuoptiooni olemasolu, peavad lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud nõuetele olema täidetud järgnevad tingimused:

- 1) nõuded loovutanud krediidiasutusel on õigus loobuda lõpetava ostuoptiooni täitmisest;
- 2) lõpetava ostuoptiooni kasutamine on võimalik ainult siis, kui laekunud või väärtpaberistatud positsiooni omanike kulul on maha kantud vähemalt 90 protsenti esialgelt väärtpaberistatud nõuete mahust;
- 3) lõpetavat ostuoptiooni ei ole võimalik kasutada väärtpaberistatud positsiooni omanike kahjude ennetamiseks või hüvitamiseks nõuded loovutanud krediidiasutuse kulul.

(4) Väärtpaberistamise tehingu dokumentatsiooni kohaselt ei ole nõuded loovutanud krediidiasutusel kohustust parandada loovutatud nõuete krediidikvaliteeti või suurendada väärtpaberistatud positsiooni omanikele makstavaid intressimakseid või riskipremiat loovutatud nõuete krediidikvaliteedi halvenemise korral. Väärtpaberistatud positsioonide varajane amortiseerimine ei ole käesoleva lõike mõistes krediidikvaliteedi parandavaks abinõuks.

§ 168. Sünteetilise väärtpaberistamise tehingu käsitlemine krediidiriski kapitalinõude arvutamisel

(1) Krediidiasutus, kes on sünteetilise väärtpaberistamise tehinguga väärtpaberistatud nõuete esialgne väljaandja, võib riskiga kaalutud varade ning oodatava kahjumi arvutamisel rakendada väärtpaberistatud nõuetele käesoleva jao 1. ja 2. jaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodi või sisereitingute meetodite asemel käesoleva jaotise sätteid juhul, kui krediidiasutus on § 166² lõike 1 nõuete kohane ja täidetud on üks järgmistest tingimustest:

- 1) väärtpaberistatud nõuetega seotud krediidiriski oluline osa on üle kantud kolmandatele isikutele otsese või kaudse krediidiriski kaitse kaudu;
- 2) krediidiasutus kohaldab kõikidele tema omanduses olevatele kõnealuse väärtpaberistamise tehingu positsioonidele riskikaalu 1250 protsenti või arvab nimetatud väärtpaberistamise positsioonid omavahenditest maha krediidiasutuste seaduse § 75 lõike 3 kohaselt.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(1¹) Peale käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimuse peab väärtpaberistamise tehing olema kooskõlas järgmiste nõuetega:

- 1) väärtpaberistamise tehingu dokumentatsioon peegeldab tehingu majanduslikku olemust;
- 2) krediidiriski kaitse, millega krediidirisk oli üle kantud, on kooskõlas käesoleva jao 3. jaotise nõuetega ja eriotstarbelise ettevõtte antav kaudne krediidiriski kaitse ei ole käesoleva punkti mõistes aktsepteeritav krediidiriski kaitse;
- 3) krediidiriski kaitse tehingu tingimused ei kehtesta arvestatava olulisuse piiri, millest allapoole jäävate krediidisündmuste korral krediidiriski kaitse ei kehti;
- 4) krediidiriski kaitse tehingu tingimused ei luba katkestada kaitset juhul, kui väärtpaberistatud nõuete krediidikvaliteet langeb;
- 5) krediidiriski kaitse tehingu tingimused ei kohusta krediidiasutust, kes on väärtpaberistatud nõuete algne väljaandja, parandama väärtpaberistatud nõuete krediidikvaliteeti; väärtpaberistatud positsioonide varajane amortiseerimine ei ole käesoleva lõike mõistes krediidikvaliteedi parandamine;
- 6) krediidiriski kaitse tehingu tingimused ei kehtesta krediidiasutuse krediidiriski kaitse kulu või väärtpaberistamise võlakirja omanikele makstavate intressimaksede või riskipremia suurenemist väärtpaberistatud nõuete krediidikvaliteedi languse korral;
- 7) krediidiriski kaitse jõustatavust kõikides asjaomastes jurisdiktsioonides kinnitab sõltumatu pädeva eksperdi arvamus.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(2) Sünteetilise väärtpaberistamise tehinguga väärtpaberistatud nõuete algseks väljaandjaks olev krediidiasutus kohaldab käesolevas jaotises sätestatud korda kõikide väärtpaberistatud nõuete suhtes, käsitledes neid kui ühte või mitut väärtpaberistatud positsiooni, millele on antud krediidiriski kaitse.

§ 168¹. Krediidiriski olulise osa ülekandmine

(1) Kui Finantsinspeksioon ei ole otsustanud, et asjaomase väärtpaberistamise tehinguga saavutatava riskiga kaalutud varade vähendamiseks ei kaasne sama ulatuslikku krediidiriski ülekandmist kolmandatele isikutele, on krediidiriski oluline osa üle kantud järgmistel juhtudel:

1) krediidasutuse omanduses olevate *mezzanine*-positsioonide riskiga kaalutud varad ei ületa 50 protsenti väärtpaperistamise tehingu kõikide *mezzanine*-positsioonide riskiga kaalutud varadest;

2) kui väärtpaperistamise tehingus ei ole *mezzanine*-positsioone, ei ole krediidasutuse omanduses rohkem kui 20 protsenti väärtpaperistamise tehingu positsioonide väärtusest, millele kohaldatakse mahaarvamist omavahenditest või riskikaalu 1250 protsenti ning krediidasutus suudab tõendada, et asjaomaste riskipositsioonide väärtus ületab oluliselt nendelt positsioonidelt arvatud hinnangulise oodatava kahju.

(2) Krediidiriski olulise osa ülekandmise korral loetakse väärtpaperistamise tehingu *mezzanine*-positsiooniks positsiooni, mis vastab järgmistele tingimustele:

- 1) positsioonile kohaldatav riskikaal on väiksem kui 1250 protsenti;
- 2) positsiooni nõudeõiguse järk on madalam esimesest nõudeõiguse järgust samas väärtpaperistamise tehingus;
- 3) positsiooni nõudeõiguse järk on madalam kui teistel sama väärtpaperistamise tehingu positsioonidel, millele § 172 kohaselt vastab esimene krediidikvaliteedi aste või § 183 kohaselt vastab esimene või teine krediidikvaliteedi aste;
- 4) krediidiriski olulise osa võib pidada ülekantuks juhul, kui krediidasutus tõendab Finantsinspeksioonile, et on kehtestanud eeskirjad ja meetodid, mille kohaselt väärtpaperistamise tehinguga saavutatava kapitalinõude võimaliku vähendamisega kaasneb sama ulatuslik krediidiriski ülekandmine kolmandatele isikutele. Krediidasutus peab tõendama, et krediidiriski üleminek kolmandatele isikutele on määratud ka sisemises riskijuhtimises ja sisemises kapitalivajaduses.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 169. Riskiga kaalutud vara arvutamisel kasutatavad meetodid

(1) Juhul kui krediidasutus kasutab riskipositsioonide klassi puhul, kuhu väärtpaperistatud positsioonid kuuluksid, krediidiriski kapitalinõude arvutamisel käesoleva jao 1. jaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodit, arvutatakse riskiga kaalutud vara väärtpaperistatud positsioonidelt käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korras.

(2) Juhul kui krediidasutus kasutab riskipositsioonide klassi puhul, kuhu väärtpaperistatud positsioonid kuuluksid, krediidiriski kapitalinõude arvutamisel käesoleva jao 2. jaotises sätestatud krediidiriski sisereitingute meetodeid, arvutatakse riskiga kaalutud vara väärtpaperistatud positsioonidelt käesoleva jaotise 3. alljaotises sätestatud korras.

§ 170. Väärtpaperistatud positsiooni väärtus

(1) Juhul kui riskiga kaalutud vara arvutatakse käesoleva jaotise 2. alljaotise alusel, on bilansilise väärtpaperistatud positsiooni väärtus selle bilansiline väärtus. Juhul kui vara allahindlus kajastatakse eraldi bilansikirjel, võetakse positsioon arvesse netoväärtuses.

(2) Juhul kui riskiga kaalutud vara arvutatakse käesoleva jaotise 3. alljaotise alusel, on bilansilise väärtpaperistatud positsiooni väärtus selle väärtus enne korrigeerimisi ja allahindlusi.

(3) Käesoleva jao 6. jaotise 2. alljaotises loetletud tuletisväärtpaperitest tuleneva väärtpaperistatud positsiooni väärtus arvutatakse vastavalt käesoleva jao 6. jaotises sätestatud korras.

§ 170¹. Kattuvate väärtpaperistatud positsioonide väärtus

(1) Kui krediidasutusel on kaks või enam väärtpaperistatud positsiooni, milles kas osaliselt või täies ulatuses on tegu sama riskipositsiooniga, kasutatakse positsioonide kattumise ulatuses riskiga kaalutud vara arvutamisel positsiooni või positsiooni osa, millelt arvatud riskiga kaalutud vara väärtus on kõrgem.

(2) Lõikes 1 toodud käsitlust võib kasutada kauplemisportfelli positsioonide spetsiifilise riski kapitalinõuete ja pangaportfelli positsioonide kapitalinõuete kattumisel tingimusel, et krediidasutus saab neid kapitalinõueteid arvutada ja võrrelda.

(3) Krediidasutus võib Finantsinspeksiooni nõusolekul kasutada kommertsväärtpaperite programmist tulenevalt väärtpaperistatud positsioonilt riskiga kaalutud vara arvutamisel likviidsuse tagamise tehingu riskikaalu, kui kommertsväärtpaperite programm ja likviidsuse tagamise tehing kuuluvad samasse nõudeõiguse järku ja kommertsväärtpaperite programmi raames väljastatud väärtpaper on likviidsuse tagamise tehingutega täielikult kaetud.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 171. Tähtaegade erinevuse käsitlus sünteetilise väärtpaperistamise tehingu puhul

(1) Juhul kui krediidasutus arvutab väärtpaperistatud nõuete riskiga kaalutud väärtuse vastavalt antud jaotisele ning väärtpaperistatud nõuete ja krediidiriski kaitse instrumentide tähtaegade vahel, millega nõuded olid väärtpaperistatud, esinevad olulised erinevused, korrigeerib krediidasutus riskiga kaalutud väärtust vastavalt lõigetele 2–4.

(2) Väärtpaberistatud nõuete portfelli tähtajaks loetakse väärtpaberistatud nõuetest pikima tähtajaga nõude tähtaeg või viis aastat, sõltuvalt sellest, kumb on lühem. Krediidiriski kaitse tähtaeg määratakse vastavalt käesoleva jao 3. jaotisele.

(3) Väärtpaberistatud positsiooni riskiga kaalutud vara väärtust korrigeeritakse järgmise võrrandiga:

$$RW^* = [RW(SP) * (t - t^*) / (T - t^*)] + [RW(A_{SS}) * (T - t) / (T - t^*)],$$

kus

RW^* on korrigeeritud riskiga kaalutud väärtus, millest tuleb lähtuda kapitalinõude arvutamisel;

$RW(A_{SS})$ on väärtpaberistatud nõuete riskiga kaalutud väärtus, mida oleks pidanud kasutama, kui nõuded oleks jäänud väärtpaberistamata;

$RW(SP)$ on käesoleva jaotise alusel arvatud väärtpaberistatud nõuete riskiga kaalutud väärtus, mida oleks pidanud kasutama, kui poleks esinenud tähtaegade erinevust;

T on väärtpaberistatud nõuete portfelli tähtaeg aastates;
 t on krediidiriski kaitse tähtaeg aastates;

t^* võrdub 0.25.

(4) Korrigeerimist ei kohaldata positsioonidele, mille riskikaal on vastavalt käesolevale jaotisele 1250 protsenti.

2. alljaotis

Riskiga kaalutud vara arvutamine krediidiriski standardmeetodiga kaetud väärtpaberistatud positsioonidelt

§ 172. Riskiga kaalutud vara arvutamine krediidiriski standardmeetodiga kaetud väärtpaberistatud positsioonidelt

(1) Krediidiriski standardmeetodiga kaetud väärtpaberistatud või edasiväärtpaberistatud positsioonidelt arvatud riskiga kaalutud vara on § 170 kohaselt arvatud riskipositsiooni väärtuse ja käesoleva alljaotise kohaselt arvatud riskikaalu korrutis.
[\[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011\]](#)

(2) Juhul kui väärtpaberistatud positsioonil on lühiajalise kohustuse välisreiting, on Finantsinspektsiooni poolt käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud krediidikvaliteedi astmetele vastavad riskikaalud järgmised:

- 1) esimene krediidikvaliteedi aste 20 protsenti;
- 2) teine krediidikvaliteedi aste 50 protsenti;
- 3) kolmas krediidikvaliteedi aste 100 protsenti;
- 4) neljas ja madalaim krediidikvaliteedi aste 1250 protsenti.

(3) Juhul kui väärtpaberistatud positsioonile omistatud välisreiting ei ole lühiajalise kohustuse reiting, on Finantsinspektsiooni poolt käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud krediidikvaliteedi astmetele vastavad riskikaalud järgmised:

- 1) esimene krediidikvaliteedi aste 20 protsenti;
 - 2) teine krediidikvaliteedi aste 50 protsenti;
 - 3) kolmas krediidikvaliteedi aste 100 protsenti;
 - 4) neljas krediidikvaliteedi aste 350 protsenti;
 - 5) viies ja madalaim krediidikvaliteedi aste 1250 protsenti.
- [\[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010\]](#)

(3¹) Juhul kui edasiväärtpaberistatud positsioonil on lühiajalise kohustuse välisreiting, on Finantsinspektsioon käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud järgmised krediidikvaliteedi astmetele vastavad riskikaalud:

- 1) esimene krediidikvaliteedi aste 40 protsenti;
- 2) teine krediidikvaliteedi aste 100 protsenti;
- 3) kolmas krediidikvaliteedi aste 225 protsenti;
- 4) neljas ja madalam krediidikvaliteedi aste 1250 protsenti.

[\[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011\]](#)

(3²) Juhul kui edasiväärtpaberistatud positsioonile omistatud välisreiting ei ole lühiajalise kohustuse reiting, on Finantsinspektsioon käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud järgmised krediidikvaliteedi astmetele vastavad riskikaalud:

- 1) esimene krediidikvaliteedi aste 40 protsenti;
- 2) teine krediidikvaliteedi aste 100 protsenti;
- 3) kolmas krediidikvaliteedi aste 225 protsenti;

- 4) neljas krediitkvaliteedi aste 650 protsenti;
 - 5) viies ja madalam krediitkvaliteedi aste 1250 protsenti.
- [RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(4) Välisreitingu puudumisel kohaldatakse väärtpaberistatud positsioonile riskikaalu 1250 protsenti, välja arvatud §-des 174–176 sätestatud juhtudel.

§ 173. Kapitalinõude ülemmäär algse väljaandja või sponsori puhul

(1) Juhul kui krediidasutus on väärtpaberistatud nõude algne väljaandja või sponsor, on ühe väärtpaberistamise tehinguga seotud väärtpaberistatud positsioonidelt nõutav suurim võimalik kapitalinõue võrdne kapitalinõudega, mis oleks kuulunud täitmisele juhul, kui antud nõuded ei oleks väärtpaberistatud.

(2) Juhul kui krediidasutus on väärtpaberistatud nõuete algne väljaandja või sponsor, ning tema kõikide ühe väärtpaberistamise tehingu tulemusel tekkinud väärtpaberistatud positsioonide käesolevas jaotises sätestatud korra alusel arvatud riskiga kaalutud vara on niivõrd kõrge, et vastav kapitalinõue ületaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud suurimat võimalikku kapitalinõuet, vähendatakse ühe väärtpaberistamise tehingu väärtpaberistatud positsioonide summaarset riskiga kaalutud väärtust selliselt, et leitav kapitalinõue oleks võrdne käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud suurima võimaliku kapitalinõudega.

(3) Kapitalinõude ülemmäära arvutamisel kohaldatakse viivituses olevatele nõuetele ja kõrge riskiga varadele riskikaalu 150 protsenti.

(4) Kapitalinõude ülemmäära arvutamisel ei võeta arvesse positsioone, mis on krediidasutuste seaduse § 75 lõike 3 kohaselt omavahenditest maha arvatud.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 174. Riskikaalu arvutamine riskikontsentratsiooni meetodil

(1) Juhul kui väärtpaberistatud positsioonil puudub välisreiting, kuid krediidasutusel on olemas regulaarne, täpne ja ajakohane informatsioon väärtpaberistatud nõuete kohta, võib kapitalinõude arvutamisel kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud korras arvatud riskikaale.

(2) Riskikontsentratsiooni meetodi alusel on väärtpaberistatud positsiooni riskikaal käesoleva jao 1. jaotises sätestatud korras väärtpaberistatud positsiooni alusvaraks olevate nõuete kaalutud keskmine riskikaal, mida on korrigeeritud kontsentratsiooni koefitsiendiga. Kaalutud keskmise riskikaalu arvutamisel võetakse aluseks riskikaalud, mida oleks nendele nõuetele kohaldatud juhul, kui need nõuded ei oleks väärtpaberistatud.

(3) Kontsentratsiooni koefitsiendi arvutamiseks jagatakse kõigi ühe väärtpaberistamise tehingust tulenevate väärtpaberistatud positsioonide nominaalväärtuse kogusumma nende positsioonide nominaalväärtuste kogusummaga, mille nõudeõiguse järk on madalam või võrdne krediidasutusele kuuluva väärtpaberistatud positsiooni nõudeõiguse järguga. Krediidasutusele kuuluva väärtpaberistatud positsioonist madalama või võrdse nõudeõigusega positsioonide kogusumma arvutamisel võetakse arvesse ka krediidasutusele kuuluv väärtpaberistatud positsioon.

(4) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel arvatud riskikaal on madalam, kui sama väärtpaberistamise tehingu kõrgema nõudeõiguse järguga positsioonile välisreitingu alusel määratav riskikaal, kohaldatakse väärtpaberistatud positsioonile sama väärtpaberistamise tehingu kõrgema nõudeõiguse järguga positsioonile välisreitingu alusel määratud riskikaalu.

(5) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõigete 2 ja 4 alusel arvatud riskikaal on kõrgem kui 1250 protsenti, kohaldatakse riskikaalu 1250 protsenti.

(6) Juhul kui krediidasutusel, kes on kasutanud riskikontsentratsiooni meetodil arvatud riskikaalu, ei ole enam võimalik saada täpset, regulaarset ja ajakohast informatsiooni väärtpaberistatud nõuete kohta ning arvutada keskmist riskikaalu käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel, kohaldatakse väärtpaberistatud positsioonile riskikaalu 1250 protsenti.

§ 175. Kommertsväärtpaberite programmist tuleneva väärtpaberistatud positsiooni riskikaal

(1) Krediidasutus võib kohaldada väärtpaberistatud positsioonile, mis tuleneb kommertsväärtpaberite programmist ning vastab käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tingimustele, kõrgeimat riskikaalu nendest, mida oleks kohaldatud väärtpaberistatud nõuetele käesoleva jao 1. jaotise alusel juhul, kui need nõuded oleks jäänud väärtpaberistamata.

(2) Kui väärtpaberistatud nõuete kõrgeim riskikaal on madalam kui 100 protsenti, kohaldatakse riskikaalu 100 protsenti.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud riskikaalu võib rakendada juhul, kui kommertsväärtpaberite programmist tulenev väärtpaberistatud positsioon vastab üheaegselt järgnevatele tingimustele:

- 1) väärtpaberistatud positsioon on teise kahju positsioon ning antud väärtpaberistamise tehingu esmase kahju positsioon pakub teise kahju positsioonile piisavat krediidiriski kaitset;
- 2) väärtpaberistatud positsiooni krediitkvaliteet vastab krediitkvaliteedi hinnangu tasemele, mida üldtunnustatud turupraktika kohaselt loetakse investeerimiskõlblikuks krediitkvaliteedi hinnangu tasemeks;
- 3) krediidasutus ei oma sama väärtpaberistamise tehingu esmase kahju positsioone.

(4) Juhul kui kommertsväärtpaberite programmist tulenev väärtpaberistatud positsioon tuleneb likviidsuse tagamise tehingust ning käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel arvatud riskikaal on kõrgem, kui sellele positsioonile § 176 alusel arvatud riskikaal, võib krediidasutus rakendada § 176 alusel arvatud riskikaalu.

§ 176. Likviidsuse tagamise tehingust tuleneva väärtpaberistamise positsiooni riskikaal

(1) Likviidsuse tagamise tehingust tuleneva väärtpaberistamise positsiooni suhtes, millel puudub välisreiting ja mis vastab kõikidele käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud tingimustele, võib kohaldada ümberhindamistegurit 50 protsenti.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ümberhindamisteguri kohaldamisel rakendatakse korrigeeritud väärtpaberistatud positsioonile kõrgeimat riskikaalu nendest, mida oleks kohaldatud väärtpaberistatud nõuete suhtes käesoleva jao 1. jaotise alusel juhul, kui need nõuded poleks väärtpaberistatud.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(3) Likviidsuse tagamise tehingust tulenevale väärtpaberistamise positsioonile võib kohaldada ümberhindamistegurit 0 protsenti, kui likviidsuse tagamise leping on käesoleva paragrahvi lõike 4 tingimuste kohane ja krediidasutusel on õigus leping ühepoolselt tingimusteta katkestada ning kõik muud nõuded väärtpaberistatud varale on allutatud likviidsuse tagamise lepingu alusel väljastatud laenu tagasimaksetele.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 sätestatud ümberhindamistegurite kohaldamise tingimused on järgmised:

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

- 1) likviidsuse tagamise leping sätestab selgelt ja ühemõtteliselt tingimused, millistel krediidasutus on kohustatud väljastama likviidsuse tagamise laenu;
- 2) likviidsuse tagamise lepinguga ei anna krediidasutus otsest ega kaudset krediidiriski kaitset antud väärtpaberistamise tehingu ülejäänud positsioonide suhtes;
- 3) likviidsuse tagamise leping ei sisalda sätteid, mis võimaldavad laenu väljastamist makseviivituses olevate nõuete alalaekumiste katmiseks;
- 4) likviidsuse tagamise eesmärgil väljastatud laenu ei kasutata kui alalist või regulaarset väärtpaberistatud positsioonide finantseerimisallikat;
- 5) likviidsuse tagamise eesmärgil väljastatud laenu tagasimaksed ei ole allutatud teiste väärtpaberistatud positsioonide omanike nõuetele, välja arvatud nõuded, mis tulenevad intressimäära või valuutaga seotud tuletistehingutest ning arvestatud teenustasudest;
- 6) likviidsuse tagamise leping ei näe ette likviidsuse tagamise laenu tagasimaksete ajastamise või nõudest loobumise võimalust;
- 7) likviidsuse tagamise eesmärgil laenu väljastamine ei ole võimalik juhul, kui kõik krediidiriski kaitse mehhanismid, mis võiksid tagada laenu tagasilaekumise, on ammendatud;
- 8) likviidsuse tagamise lepingu sätted näevad ette maksimaalse väljastatava laenu summa vähendamist makseviivituses olevate nõuete võrra või, välisreitinguga väärtpaberistatud nõuete puhul, lepingu katkestamise juhul, kui keskmine väärtpaberistatud nõuete krediitkvaliteedi hinnang langeb alla investeerimiskõlbliku krediitkvaliteedi hinnangu taseme.

§ 177. Krediidiriski maandamise tehingute käsitlemine väärtpaberistatud positsioonide puhul

Otseste või kaudse krediidiriski kaitse olemasolul võib väärtpaberistatud positsioonilt riskiga kaalutud vara arvutamisel kohaldada käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korda.

§ 178. Väärtpaberistatud positsioonide alternatiivkäsitus

(1) Krediidasutus võib krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel mitte arvesse võtta väärtpaberistatud positsiooni, millele käesolevas jaotises sätestatud korras tuleks kohaldada riskikaalu 1250 protsenti ning selle krediidasutuste seaduse § 75 lõike 3 alusel omavahenditest maha arvata.

(2) Mahaarvatava positsiooni suuruse arvutamisel võib võtta arvesse krediidiriski kaitset käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korras.

3. alljaotis

Riskiga kaalutud vara arvutamine krediidiriski sisereitingute meetoditega kaetud väärtpaperistatud positsioonidelt

§ 179. Riskiga kaalutud vara arvutamine krediidiriski sisereitingute meetoditega kaetud väärtpaperistatud positsioonidelt

Juhul kui väärtpaperistatud nõuded kuuluvad riskipositsioonide klassi, mille puhul krediidasutusel on krediidasutuste seaduse §-s 86⁷ sätestatud luba sisereitingute meetodite kasutamiseks, arvutab krediidasutus väärtpaperistatud positsioonilt riskiga kaalutud vara käesolevas alljaotises sätestatud korras.

§ 180. Sisereitingute meetodiga kaetud väärtpaperistatud positsioonidelt riskiga kaalutud vara arvutamisel kasutatavad meetodid

- (1) Juhul kui väärtpaperistatud positsioonil on välisreiting, arvutatakse riskiga kaalutud vara §-s 178 sätestatud korras.
- (2) Välisreitingu puudumisel arvutakse riskiga kaalutud vara §-s 179 sätestatud regulatiivsel meetodil, välja arvatud juhul, kui krediidasutus kasutab sisemudeli meetodit vastavalt §-le 181.
- (3) Krediidasutus, kes ei ole väärtpaperistatud positsiooni algne väljaandja või sponsor, võib §-s 179 sätestatud regulatiivset meetodit kasutada ainult Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal.
- (4) Finantsinspektsiooni eelneval loal arvutatakse riskiga kaalutud vara väärtpaperistatud positsioonilt, mis tuleneb välisreitinguta kommertsväärtpaperite programmist §-s 181 sätestatud korras.
- (5) Juhul kui krediidasutusel, kes on välisreitinguta väärtpaperistatud positsiooni algne väljaandja või sponsor, ei ole piisvalt andmeid näitaja K_{IRB} arvutamiseks ja regulatiivse meetodi kasutamiseks § 184 alusel ning tal ei ole Finantsinspektsiooni luba §-s 182 sätestatud sisemudelitel põhineva meetodi kasutamiseks, arvutakse riskiga kaalutud vara § 181 alusel kaudse krediidikvaliteedi hinnangu meetodil. Juhul kui § 181 lõikes 2 sätestatu mittetäitmise tõttu ei ole kaudse krediidikvaliteedi hinnangu meetodi kasutamine võimalik, kohaldatakse väärtpaperistatud positsioonile riskikaalu 1250 protsenti.
- (6) Juhul kui krediidasutusel, kes ei ole väärtpaperistatud positsiooni algne väljaandja ega sponsor, puudub Finantsinspektsiooni luba §-s 182 sätestatud sisemudelitel põhineva meetodi või §-s 179 sätestatud regulatiivse meetodi kasutamiseks, arvutatakse välisreitinguta väärtpaperistatud positsioonide riskikaalud §-s 181 alusel kaudse krediidikvaliteedi hinnangu meetodil. Juhul kui §-s 181 lõikes 2 sätestatu mittetäitmise tõttu ei ole kaudse krediidikvaliteedi hinnangu meetodi kasutamine võimalik, kohaldatakse väärtpaperistatud positsioonile riskikaalu 1250 protsenti.
- (7) Juhul kui krediidasutuse poolt väärtpaperistamise positsiooni krediidiriski katteks arvutatud kapitalinõude ja antud väärtpaperistatud positsioonilt arvutatava oodatava kahju summa ületab kapitalinõude ja oodatava kahju summat, mis oleks väärtpaperistatud nõuetelt arvutatud juhul, kui need ei oleks väärtpaperistatud, võetakse kapitali adekvaatsuse arvutamisel arvesse kapitalinõue ja oodatav kahju, mis oleks arvutatud juhul, kui need nõuded ei oleks väärtpaperistatud.

§ 181. Kaudse krediidikvaliteedi hinnangu meetod

Kaudse krediidikvaliteedi hinnangu meetodi puhul kohaldatakse välisreitinguta väärtpaperistatud positsioonile väikseimat riskikaalu nendest, mida tuleks kohaldada §-s 183 sätestatud välisreitingu meetodil sama väärtpaperistamise tehingu positsioonide suhtes, millel on olemas välisreiting, ning mille nõudeõiguse järk on madalam kui antud väärtpaperistatud positsiooni nõudeõiguse järk juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) välisreitinguga positsioon, mille alusel leitakse riskikaal, on täielikult allutatud välisreitinguta positsioonile, millele riskikaal kohaldatakse;
- 2) välisreitinguga positsiooni tähtaeg peab olema võrdne või pikem, kui välisreitinguta positsiooni tähtaeg, millele riskikaal kohaldatakse;
- 3) välisreitinguta positsioonile riskikaalu määramisel aluseks oleva välisreitinguga positsiooni välisreitingut jälgitakse pidevalt ning välisreitinguta positsiooni riskikaalu muudetakse kohe, kui muutub selle määramise aluseks olnud välisreitinguga positsiooni välisreiting.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 182. Sisemudelil põhineva meetodi kasutamise üldnõuded kommertsväärtpaperite programmi puhul

- (1) Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal võib krediidasutus kommertsväärtpaperite programmi kuuluvast tehingust tuleneva väärtpaperistatud positsiooni riskikaalu arvutada sisemudelite meetodi alusel.

(2) Finantsinspeksioon lähtub käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud loa andmisel käesoleva paragrahvi lõigetes 3–18 sätestatud tingimustest.

(3) Väärtpaberistamise tehingu käigus emiteeritud kommertsväärtpaberitel on välisreiting.

(4) Krediidiasutuse sisemine krediidikvaliteedi hindamise meetodika põhineb Finantsinspeksiooni hinnangul piisaval määral vähemalt ühe tunnustatud reitinguagentuuri poolt kasutataval avalikult kättesaadaval krediidikvaliteedi hindamise meetodikal, mis on välja töötatud välisreitingu andmiseks antud väärtpaberistamise tehingu käigus väärtpaberistatud nõuetega sarnaste nõuete väärtpaberistamisest tulenevale väärtpaberistamise positsioonile välisreitingu andmiseks.

(5) Krediidiasutus võtab sisemise krediidikvaliteedi hindamise meetodika väljatöötamise käigus muuhulgas arvesse nende tunnustatud reitinguagentuuride välisreitingu andmise meetodikad, kes on andnud krediidikvaliteedi hinnangu sama väärtpaberistamise tehingu käigus emiteeritud kommertsväärtpaberitele.

(6) Krediidiasutuse sisemises krediidikvaliteedi hindamise meetodikas rakendatavad stressitestid ja muud arvulised parameetrid on vähemalt sama ranged, kui tunnustatud reitinguagentuuride poolt välisreitingute andmisel kasutatavad parameetrid.

(7) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud nõudele võtab krediidiasutus sisemise krediidikvaliteedi hindamise meetodika väljatöötamisel arvesse kõik avalikult kättesaadavad tunnustatud reitinguagentuuride poolt kasutatavad meetodikad, mida kasutatakse antud väärtpaberistamise positsiooni väärtpaberistatud nõuetega sarnaste nõuete väärtpaberistamise positsioonidele välisreitingute andmisel.

(8) Krediidiasutus dokumenteerib kirjalikult tunnustatud reitinguagentuuride meetodikate arvessevõtmise protseduurireeglid. Krediidiasutus teostab vähemalt kord aastas kõikides avalikult kättesaadavates meetodikates toimunud muutuste analüüsi ning võtab vajadusel muutused arvesse sisemise krediidikvaliteedi hindamise meetodikas.

(9) Krediidiasutuse sisemine krediidikvaliteedi hindamise meetodika põhineb krediidikvaliteedi astmetel ning sisemised krediidikvaliteedi astmed on üheselt seostatavad tunnustatud reitinguagentuuride krediidikvaliteedi hinnangute astmetega. Meetodika, mille kohaselt krediidiasutus seostab sisemised krediidikvaliteedi astmed krediidikvaliteedi hindavate isikute krediidikvaliteedi hinnangute astmetega, on ammendavalt ja selgelt kirjeldatud krediidiasutuse sisemises dokumentatsioonis.

(10) Krediidiasutus kasutab sisemist krediidikvaliteedi hindamise meetodikat ja selle kohaselt antud sisemisi krediidikvaliteedi hinnanguid riskijuhtimises ja riskijuhtimiselaste otsuste langetamisel, juhtkonnale suunatud ülevaadete koostamisel ning sisemise kapitali jaotuse määramisel.

(11) Välis- või siseaudiitor, krediidikvaliteeti hindav isik, krediidiasutuse sõltumatu krediidiriski hindamise või riskijuhtimise eest vastutav üksus teostab regulaarset sisemise krediidikvaliteedi hindamisprotseduuri kontrolli ning annab hinnangu väärtpaberistatud positsioonidele antavate krediidikvaliteedi hinnangute täpsusele.

(12) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõikes 11 nimetatud regulaarset kontrolli teostab krediidiasutuse siseaudiitor või sõltumatu krediidiriski hindamise või riskijuhtimise eest vastutav üksus, peavad need üksused olema sõltumatud äriüksusest, mis korraldab väärtpaberistamise tehinguid või vastutab väärtpaberistamisega seotud kliendisuhete korralduse eest.

(13) Krediidiasutus võrdleb regulaarselt väärtpaberistatud positsioonide krediidikvaliteedi muutusi sisemudeliga antud krediidikvaliteedi hinnangutega, eesmärgiga hinnata sisemise ennetava krediidikvaliteedi hindamise täpsust. Juhul kui võrdluse tulemusel ilmnevad väärtpaberistatud positsioonide krediidikvaliteedi regulaarsed kõrvalekalded sisemudeliga antud hinnangutest, tehakse mudelis vajalikud korrigeerimised.

07.11.2013 12:20

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas "eesmärgiga" Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 4 alusel.

(14) Kommertsväärtpaberite programmi tingimused kehtestavad laenu väljastamise ja investeerimise standardid, mis sätestavad muuhulgas, et väärtpaberistamise tehingu haldur:

1) võtab nõuete väärtpaberistamisel või omandamisel arvesse nõuete tüübi, likviidsuse tagamise ning krediidiriski kaitse lepingutest tulenevate õiguste olemuse ja rahalise väärtuse, väärtpaberistatud nõuete krediidikahjumite jaotuse (*loss distribution*) ning väärtpaberistatud nõuete juriidilise ning majandusliku eraldatuse isikust, kes nõuded loovutab;

2) teostab väärtpaberistatavaid nõudeid loovutava isiku riskide analüüsi, milles arvestatakse muuhulgas loovutaja finantstulemusi ning oodatavaid finantstulemusi, turuosa, konkurentsivõimet ja selle prognoositavaid muutusi, finantsvõimendust, rahavooge ja nende piisavust intressikohustuste teenindamisel, loovutaja kohustustele antud välisreitinguid ja muud;

3) teostab väärtpaberistatavaid nõudeid loovutava isiku laenuväljastamise standardite ja nõuete haldamise ning sissenõudmise kvaliteedi analüüsi.

(15) Kommertsväärtpaberite programmi laenude väljastamise ja investeerimispoliitika kehtestab väärtpaberistatavatele nõuetele esitatavad kriteeriumid, mis muuhulgas:

1) ei luba omandada nõudeid, mis on olnud olulise perioodi jooksul viivituses;

2) piiravad väärtpaberistatud nõuete kontsentreerumist ühe kliendi kätte või geograafilisse piirkonda;

- 3) seavad piirangud väärtpaperistatud nõuete maksimaalse tähtaja suhtes;
- 4) kommertsväärtpaperite programmi dokumentatsioon sätestab nõuete sissenõudmise poliitika ja protseduurid, mis võtavad arvesse väärtpaperistatud nõuete haldaja krediitkvaliteedi ja suutlikkuse haldamisteenuse pakkumisel.

(16) Kommertsväärtpaperite programmi dokumentatsioon näeb ette vähemalt ühe kaitsemehhanismi, mis vähendab väärtpaperistatud nõuete loovutaja või väärtpaperistatud nõuete haldajaga seotud riski ning takistab väärtpaperistatud nõuete sattumist loovutaja või haldaja pankrotivara hulka, näiteks varajase amortiseerimise võimalust, mis käivitub loovutaja või haldaja krediitkvaliteedi languse korral.

(17) Väärtpaperistamise tehingu halduri poolt nõuetele, mille omandamist kaalutakse, antud oodatava kahju hinnang võtab arvesse kõik tehinguga seotud riskid, muuhulgas krediidi- ja lahjendusriski. Juhul kui nõuete loovutaja poolt pakutud krediidiriski kaitse suurus on määratud ainult krediidiriskiga seotud kahjususe näitajate põhjal ning lahjendusrisk on antud nõuete tüübi jaoks oluline, siis moodustab väärtpaperistamise tehingu haldur spetsiaalse reservi lahjendusriski katteks. Krediidiriski kaitse vajaliku suuruse hindamisel võtab väärtpaperistamise tehingu haldur arvesse varasemate perioodide andmed kahjumite, viivituses nõuete, lahjendusriski realiseerumise ning nõuete käibekiiruse kohta mitme viimase aasta jooksul.

(18) Väärtpaperistamise tehingu tingimused sätestavad kaitsemehhanismi, näiteks varajase amortiseerimise õiguse, mis vähendab väärtpaperistatud nõuete krediitkvaliteedi alanemise riski,

(19) Finantsinspeksioon võib mitte arvestada käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud nõuet sisemudelis kasutatava tunnustatud reitinguagentuuri meetodika avaliku kättesaadavuse kohta juhul, kui avalikult kättesaadava krediitkvaliteedi hindamise meetodika puudumine on Finantsinspeksiooni hinnangul tingitud väärtpaperistamise tehingu eripäradest.

(20) Krediidiasutus paigutab välisreitinguta väärtpaperistatud positsiooni ühe tunnustatud reitinguagentuuri, kelle meetodikat kasutatakse sisemisel krediitkvaliteedi hindamisel, poolt kasutatavasse reitingusüsteemi. Juhul kui selliselt valitud välisreitingut loetakse turupraktika kohaselt investeerimiskõlblikuks krediitkvaliteedi hinnangu tasemeks, käsitleb krediidiasutus riskikaalu määramisel väärtpaperistatud positsiooni kui positsiooni, millele on antud välisreiting tunnustatud reitinguagentuuri poolt ning kohaldab sellele positsioonile §-s 182 sätestatud korda.

§ 183. Välisreitingu meetod

(1) Välisreitingu meetodit kasutatakse juhul, kui väärtpaperistatud või edasiväärtpaperistatud positsioonil on välisreiting.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(2) Välisreitingu meetodi puhul on riskiga kaalutud vara käesolevas jaotises sätestatud korras arvatud väärtpaperistatud või edasiväärtpaperistatud positsiooni väärtuse ja käesoleva paragrahvi lõigetes 3 kuni 4² sätestatud riskikaalu korrutis. Riskiga kaalutud vara korrigeeritakse, korrutades seda koefitsiendiga 1,06.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(3) Lühiajalise kohustuse välisreitinguga väärtpaperistatud positsioonile kohaldatakse Finantsinspeksiooni poolt käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud krediitkvaliteedi astme alusel järgmises tabelis esitatud riskikaale:

Krediitkvaliteedi aste	Riskikaal		
	A	B	C
1	7%	12%	20%
2	12%	20%	35%
3	60%	75%	75%
4 ja madalam	1250%	1250%	1250%

(4) Juhul kui väärtpaperistatud positsioonile omistatud välisreiting ei ole lühiajalise kohustuse reiting, kohaldatakse sellele Finantsinspeksiooni poolt käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud krediitkvaliteedi astme alusel järgmises tabelis esitatud riskikaale:

Krediitkvaliteedi aste	Riskikaal		
	A	B	C
1	7%	12%	20%
2	8%	15%	25%
3	10%	18%	35%
4	12%	20%	35%
5	20%	35%	35%

6	35%	50%	50%
7	60%	75%	75%
8	100%	100%	100%
9	250%	250%	250%
10	425%	425%	425%
11	650%	650%	650%
12 ja madalam	1250%	1250%	1250%

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(4¹) Lühiajalise kohustuse välisreitinguga edasiväärtpaberistatud positsioonile kohaldatakse Finantsinspektsiooni poolt käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud krediitkvaliteedi astme alusel järgmisi riskikaale:

Krediitkvaliteedi aste	Riskikaal	
	A	B
1	20%	30%
2	40%	65%
3	150%	225%
4 ja madalam	1250%	1250%

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(4²) Juhul kui edasiväärtpaberistatud positsioonile omistatud välisreiting ei ole lühiajalise kohustuse reiting, kohaldatakse sellele Finantsinspektsiooni poolt käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra kohaselt määratud krediitkvaliteedi astme alusel järgmisi riskikaale:

Krediitkvaliteedi aste	Riskikaal	
	A	B
1	20%	30%
2	25%	40%
3	35%	50%
4	40%	65%
5	60%	100%
6	100%	150%
7	150%	225%
8	200%	350%
9	300%	500%
10	500%	650%
11	750%	850%
12 ja madalam	1250%	1250% ² ;

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3 kuni 4² esitatud tabelite veerus A toodud riskikaale kohaldatakse väärtpaberistatud või edasiväärtpaberistatud positsioonile, mille nõudeõiguse järk on kõrgem kõikide teiste sama väärtpaberistamise või edasiväärtpaberistamise tehingu positsioonide nõudeõiguse järgust. Edasiväärtpaberistatud positsiooni ükski väärtpaberistatud nõue ei või ise olla edasiväärtpaberistatud positsioon. Väärtpaberistatud või edasiväärtpaberistatud positsiooni nõudeõiguse järgu määramisel ei võeta arvesse intressimakseid, teenustasu, valuutatuleistehinguid ega muid sarnaseid makseid.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(6) [Kehtetu –RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 esitatud tabelite veerus C toodud riskikaale kohaldatakse juhul, kui käesoleva paragrahvi lõike 8 või lõike 9 alusel arvatud väärtpaberistamise tehinguga väärtpaberistatud nõuete tinglik koguarv on väiksem kui kuus.

(8) Väärtpaberistatud nõuete tinglik arv leitakse järgneva valemi abil:

$$N = \frac{\left(\sum_i EAD_i \right)^2}{\sum_i EAD_i^2},$$

kus EAD_i on nõuete summa i -nda kliendi vastu.

(9) Juhul kui krediidasutusele on teada suurima nõude osakaal väärtpaperistatud nõuete portfellis, siis võib leida väärtpaperistatud nõuete tingliku arvu järgnevalt:

$$N = 1 / C_1,$$

kus C_1 on suurima väärtpaperistatud nõude osakaal portfellis.

(10) Juhul kui on tegu edasiväärtpaperistamisega, ei ole vaja kindlaks määrata algsete väärtpaperistatud nõuete arvu, vaid tuleb lähtuda edasiväärtpaperistamise portfelli kuuluvate väärtpaperistatud positsioonide arvust. [RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(11) Lõigetes 5 ja 7 käsitlemata juhtudel kohaldatakse väärtpaperistatud või edasiväärtpaperistatud positsioonile käesoleva paragrahvi lõigetes 3 kuni 4² esitatud tabelite veerus B toodud riskikaale. [RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 184. Regulaatiivne meetod

(1) Krediidasutus, kellel on vastavalt käesolevale määrusele õigus kasutada väärtpaperistatud positsiooni riskikaalu määramisel regulaatiivset meetodit, arvutab väärtpaperistatud positsiooni riskikaalu järgneva valemi abil:

$$12.5 * (S[L + T] - S[L]) / T,$$

kus

$$S[x] = \begin{cases} x \cdot \text{juhul} \cdot \text{kui} \cdot x \leq Kirbr \\ Kirbr + K[x] - K[Kirbr] + (d * Kirbr / \omega) (1 - e^{-\omega(Kirbr - x) / Kirbr}) \text{kui} \cdot Kirbr < x \end{cases}$$

kus:

$$\begin{aligned} h &= (1 - Kirbr / ELGD)^{\omega} \\ c &= Kirbr / (1 - h) \\ v &= \frac{(ELGD - Kirbr) Kirbr + 0.25(1 - ELGD) Kirbr}{N} \\ f &= \left(\frac{v + Kirbr^2}{1 - h} - c^2 \right) + \frac{(1 - Kirbr) Kirbr - v}{(1 - h) \tau} \\ g &= \frac{(1 - c)c}{f} - 1 \\ a &= g * c \\ b &= g * (1 - c) \\ d &= 1 - (1 - h) * (1 - Beta[Kirbr, a, b]) \\ K[x] &= (1 - h) * ((1 - Beta[x, a, b])x + Beta[x, a + 1, b]c) \end{aligned}$$

$$\tau = 1000\omega = 20$$

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 esitatud valemities on kasutatud järgmisi tähistusi:

- 1) $Beta[x, a, b]$ tähistab beta kumulatiivset jaotust, kus parameetreid a ja b on leitud punkti x jaoks;
- 2) T tähistab väärtpaperistatud positsiooni nominaalväärtuse suhet väärtpaperistatud nõuete kogusummasse, kusjuures käesoleva jao 6. jaotise 2. alljaotises loetletud tuletisinstrumentide puhul, mille asenduskuulu on negatiivne või null, võetakse nõuete kogusumma arvutamisel arvesse käesoleva jao 6. jaotises sätestatud korras arvutatud tulevikuväärtuses;

2¹) K_{IRB} on käesoleva peatüki 2. jao 2. jaotises sätestatud korras arvatud kapitalinõude, mis oleks arvatud juhul, kui positsioon ei oleks väärtpaberistatud, ja positsiooni oodatava kahju summa;

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

3) K_{IRB} tähistab näitaja K_{IRB} suhet väärtpaberistatud nõuete kogusummasse, mis on väljendatud koefitsiendina;

4) L tähistab krediidiriski kaitse taset, mis arvutatakse kui kõikide sama väärtpaberistamise tehingu positsioonide summa, mille nõudeõiguse järk on madalam positsioonist, mille jaoks arvutatakse riskikaal, jagatuna väärtpaberistatud nõuete kogusummaga, kusjuures L arvutamisel ei võeta arvesse tuleviku kapitaliseeritud tulu ning nõuded, mis tulenevad käesoleva jao 6. jaotise 2. alljaotises loetletud tuletistehingutest, mis kuuluvad madalama nõudeõiguse järgu positsioonidesse kui see, mille jaoks arvutatakse riskikaal, võib asenduskulu ulatuses arvestada arvutamise hetke seisuga arvestamata potentsiaalset tuleviku väärtust;

5) N on § 182 lõigetes 8 ja 9 sätestatu kohaselt arvatud väärtpaberistatud nõuete tinglik arv;

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

6) $ELGD$ on nõuete suurustega kaalutud keskmine LGD , mis arvutatakse järgnevalt:

$$ELGD = \frac{\sum_i LGD_i * EAD_i}{\sum_i EAD_i},$$

kus

LGD_i tähistab keskmist LGD -d, mis tuleneb kõikidest nõuetest i -nda kliendi vastu, mis arvutatakse vastavalt käesoleva jao 2. jaotisele arvestades käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 sätestatud.

(3) Juhul kui tegemist on teistkordse väärtpaberistamisega, see tähendab, et väärtpaberistamise tehingu käigus väärtpaberistatakse varem toimunud väärtpaberistamise tehingu tulemusel tekkinud positsioonid, on LGD 100 protsenti.

(4) Juhul kui väärtpaberistatud nõueteks on krediidasutuse poolt ostetud nõuded ja väärtpaberistamise tehingu lepingu kohaselt käsitletakse krediidiriski ja lahjendusrisiki ühiselt, arvutatakse LGD kui kaalutud keskmist krediidiriski LGD -st ja 75-protsendilist lahjendusrisiki LGD -st. Kaaludena kasutatakse krediidiriski ja lahjendusrisiki katteks arvatud kapitalinõudeid.

(5) Regulaatiivse meetodi puhul ja tingimusel, et suurima väärtpaberistatud nõude osakaal väärtpaberistatud nõuete kogusummas on väiksem kui 3 protsenti, võib käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud sisendite asemel kasutada järgmisi lihtsustatud viisil leitud sisendeid:

1) LGD on 50 protsenti;

2) N on väärtus, mis on leitud valemiga:

$$N = \left(C_1 C_m + \left(\frac{C_m - C_1}{m - 1} \right) \text{Max}\{1 - m C_1, 0\} \right)^{-1}$$

või

$N = 1 / C_1$,

kus

C_m on m suurima nõude väärtuse summa suhe väärtpaberistatud nõuete kogusummasse, kusjuures m väärtuse määrab krediidasutus oma äranägemise järgi;

3) muutuva suurusega jaenõuete väärtpaberistamisel võib Finantsinspektsiooni nõusolekul lähtuda lihtsustavast eeldusest, et $h = 0$ ja $v = 0$.

(6) Juhul kui krediidasutuse poolt käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel leitud väärtpaberistatud positsiooni riskikaal on väiksem kui 7 protsenti, kohaldatakse 7protsendist riskikaalu.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(7) Juhul kui krediidasutuse poolt käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel leitud edasiväärtpaberistatud positsiooni riskikaal on väiksem kui 20 protsenti, kohaldatakse 20protsendist riskikaalu.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 185. Likviidsuse tagamise tehingust tuleneva positsiooni riskikaal

(1) [Kehtetu –RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(2) Krediidasutus võib likviidsuse tagamise tehingust tulenevale välisreitinguta positsioonile kohaldada ümberhindamistegurit 0 protsenti juhul, kui likviidsuse tagamise leping vastab § 176 lõikes 3 toodud tingimustele.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 186. Likviidsuse tagamise tehingust tuleneva positsiooni lihtsustatud käsitlus

(1) Juhul kui krediidasutuse hinnangul ei ole arvutuste keerukuse ja kulukuse tõttu otstarbekas leida väärtpaberistatud nõuete riskiga kaalutud väärtust juhul, kui neid nõudeid ei oleks väärtpaberistatud ning likviidsuse tagamise leping vastab § 176 lõikes 4 sätestatud tingimustele, võib Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal likviidsuse tagamise lepingust tuleneva väärtpaberistamise positsiooni riskikaalu leidmisel ajutiselt kasutada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud meetodit.

(2) Krediidasutus võib rakendada likviidsuse tagamise lepingust tuleneva väärtpaberistatud positsiooni suhtes kõrgeimat riskikaalu nendest, mida oleks pidanud rakendama väärtpaberistatud nõuetele käesoleva jao 1. jaotises sätestatud korras. Sellisel juhul võib väärtpaberistatud positsiooni väärtuse arvutamisel kasutada järgmisi ümberhindamistegureid:

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

- 1) 50 protsenti juhul, kui likviidsuse tagamise lepingu esialgne tähtaeg on üks aasta või vähem;
- 2) 20 protsenti juhul, kui likviidsuse tagamise leping vastab § 175 lõikes 1 sätestatud tingimustele;
- 3) käesoleva lõike punktides 1 ja 2 käsitlemata juhtudel rakendatakse ümberhindamistegurit 100 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 187. Krediidiriski kaitse arvessevõtmine väärtpaberistatud positsiooni puhul

(1) Otsene krediidiriski kaitse võetakse riskiga kaalutud vara arvutamisel väärtpaberistatud positsioonilt arvesse ainult juhul, kui see vastab käesoleva jao 3. jaotises sätestatud nõuetele.

(2) Kaudne krediidiriski kaitse võetakse riskiga kaalutud vara arvutamisel väärtpaberistatud positsioonilt arvesse ainult juhul, kui krediidiriski kaitse ja selle pakkuja vastavad käesoleva jao 3. jaotises sätestatud nõuetele.

§ 188. Krediidiriski kaitse arvessevõtmine välisreitingu meetodi puhul

Juhul kui krediidasutus arvutab väärtpaberistatud positsiooni riskiga kaalutud väärtuse §-s 182 sätestatud välisreitingu meetodil ning väärtpaberistatud positsioonil on otsene või kaudne krediidiriski kaitse, korrigeeritakse väärtpaberistatud positsiooni väärtust või riskiga kaalutud vara väärtust käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korras.

§ 189. Krediidiriski kaitse arvessevõtmine regulatiivse meetodi puhul

(1) Juhul kui krediidasutus arvutab väärtpaberistatud positsiooni riskiga kaalutud vara §-s 183 sätestatud regulatiivsel meetodil ning väärtpaberistatud positsioonil on otsene või kaudne krediidiriski kaitse, kasutatakse väärtpaberistatud positsiooni efektiivset riskikaalu. Efektiivse riskikaalu arvutamiseks jagatakse väärtpaberistatud positsioonilt arvatud riskiga kaalutud vara väärtpaberistatud positsiooni väärtusega ning tulemus korrutatakse 100-ga.

(2) Otsese krediidiriski kaitse puhul arvutatakse korrigeeritud positsiooni väärtus E^* vastavalt käesoleva jao 3. jaotises sätestatud otsese krediidiriski kaitse arvestamise reeglitele. Riskiga kaalutud väärtuse leidmiseks korrutatakse korrigeeritud positsioon käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel leitud efektiivse riskikaaluga.

(3) Kaudse krediidiriski kaitse puhul arvutatakse väärtpaberistatud positsiooni riskiga kaalutud vara järgnevalt:

- 1) arvutatakse krediidiriski kaitse korrigeeritud suurus G_A vastavalt käesoleva jao 3. jaotises sätestatud reeglitele;

- 2) korrutatakse krediidiriski kaitse korrigeeritud suurus krediidiriski pakkuja riskikaaluga;

- 3) korrutatakse väärtpaberistatud positsiooni krediidiriski kaitsega katmata osa käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud efektiivse riskikaaluga;

- 4) summeeritakse käesoleva lõike punktides 2 ja 3 leitud riskiga kaalutud väärtused.

§ 190. Osalise krediidiriski kaitse arvessevõtmine regulatiivse meetodi puhul

(1) Juhul kui krediidiriski kaitse leping näeb ette tekkivate kahjumite korvamist proportsionaalselt väärtpaberistatud positsiooni suurusele, rakendatakse §-s 184 sätestatud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 kirjeldamata juhtudel käsitletakse väärtpaberistatud positsiooni kui kahte positsiooni, millest üks on krediidiriski kaitsega kaetud ja teine katmata. Krediidiriski kaitsega kaetud positsioonina käsitletakse positsiooni seda osa, mille krediitkvaliteet on parem.

(3) Krediidiriski kaitsega kaetud osa käsitletakse §-s 136 sätestatud korras, eeldades, et:

- 1) T on võrdne e^* -ga juhul, kui tegemist on otsese krediidiriski kaitsega, kus e^* võrdub E^* suhtega väärtpaberistatud nõuete kogusummale ning E^* on korrigeeritud väärtpaberistatud positsiooni väärtus, mis on arvatud käesoleva jao 3. jaotises sätestatud korras;

2) T on võrdne ($T-g$)-ga juhul, kui tegemist on kaudse krediidiriski kaitsega, kus g on krediidiriski kaitse nominaalväärtuse, mida korrigeeritakse valuuta või tähtaegade erinevustega käesoleva jao 3. jaotises, ja väärtpaberistatud nõuete kogusumma suhe.

(4) Kaudse krediidiriski kaitse puhul rakendab krediidasutus krediidiriskikaitse andja riskikaalu väärtpaberistatud positsiooni osale, mis jääb üle korrigeeritud positsiooni suurusest \tilde{T} .

§ 191. Riskiga kaalutud vara väärtuse vähendamine

(1) Juhul kui väärtpaberistatud positsioonile rakendatakse riskikaalu 1250 protsenti, võib krediidasutus väärtpaberistatud positsiooni riskiga kaalutud väärtuse arvutamisel vähendada väärtpaberistatud positsiooni väärtust selle 12,5-ga korrutatud ümberhindluste summa võrra. Sellisel juhul ei võeta ümberhindlusi arvesse oodatava kahju käsitlemisel käesoleva jao 2. jaotise 3. alljaotises sätestatud korras.

(2) Väärtpaberistatud positsiooni, millele käesolevas jaotises sätestatud korras tuleks kohaldada riskikaalu 1250 protsenti, võib antud väärtpaberistamise positsiooni sellelt krediidiriski kapitalinõude arvutamise asemel omavahenditest maha arvata.

(3) Väärtpaberistatud positsiooni väärtuse arvutamisel käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud mahaarvamiseks võib:

1) tuletada mahaarvatava positsiooni suuruse kaudselt riskiga kaalutud varade väärtusest, võttes arvesse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ümberhindluste käsitlemist;

2) võtta arvesse otsest krediidiriski kaitset vastavalt §-dele 182–185;

3) juhul kui krediidasutus kasutab regulatiivset meetodit ja $L < K_{IRBr}$ ning samal ajal $[L+T] > K_{IRBr}$, väärtpaberistatud positsiooni käsitleda kui kahte positsiooni, kus L võrdub K_{IRBr} -ga kõrgema nõudeõiguse järguga positsiooni jaoks.

(4) Krediidasutus ei võta arvesse käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel välja jäetud positsiooni maksimaalse kapitalinõude leidmisel § 179 lõike 6 alusel.

4. alljaotis

Riskiga kaalutud vara arvutamise erisused uuenevatest nõuetest tulenevate väärtpaberistamise positsioonide puhul

§ 192. Täiendav riskiga kaalutud vara uuenevatest nõuetest tulenevate väärtpaberistamise positsioonide puhul

(1) Lisaks väärtpaberistatud positsioonilt käesoleva jaotise 2. ja 3. alljaotises sätestatud korras arvutatud riskiga kaalutud varale arvutab krediidasutus täiendava riskiga kaalutud vara väärtpaberistatud uuenevatelt nõuetelt juhul, kui ta on väärtpaberistatud nõuete algne väljaandja ja väärtpaberistamise tehingu tingimused näevad investoritele ette ennetähtaegse amortiseerimise õiguse.

(2) Täiendava riskiga kaalutud vara väärtuse arvutamiseks korrutab krediidasutus vastavalt §-le 193 arvutatud väärtpaberistatud nõuete osa § 194 alusel määratud ümberhindamisteguri ning keskmise riskikaalu korrutisega, mida oleks pidanud rakendama väärtpaberistatud nõuete suhtes käesoleva jao 1. jaotises sätestatud korras juhul, kui need nõuded ei oleks olnud väärtpaberistatud.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Juhul kui väärtpaberistatud nõuete hulka kuuluvad nii uuenevad nõuded, kui ka muud nõuded, kohaldab krediidasutus lõikes 2 sätestatud meetodit uuenevate nõuete väärtpaberistatud osale.

(4) Krediidasutus ei pea arvutama lõikes 2 sätestatud täiendavat riskiga kaalutud vara juhul, kui on üheaegselt täidetud järgmised tingimused:

1) väärtpaberistamise tehingu tingimused kehtestavad väärtpaberistatud positsioonide omanike kohustuse kanda ka tulevikus tekkivate nõuetega seotud krediidiriski, mis tulenevad krediidiliini kasutamisest klientide poolt peale ennetähtaegse amortiseerimise protsessi käivitumist, või

2) väärtpaberistamise tehingu tingimuste kohaselt ei ole ennetähtaegse amortiseerimise õiguse tekkimine seotud väärtpaberistatud uuenevate nõuete või algeks väljaandjaks oleva krediidasutuse krediidikvaliteedi muutusega.

(5) Kui lõike 2 alusel leitud täiendava riskiga kaalutud vara ja krediidasutuse omandis olevate sama väärtpaberistamise tehingu väärtpaberistatud positsioonide riskiga kaalutud väärtuse summa on suurem ühest käesoleva lõike punktides 1 ja 2 sätestatud näitajatest, loetakse vastav näitaja täiendavaks riskiga kaalutud varaks:

1) krediidasutuse omandis olevate sama väärtpaberistamise tehingu väärtpaberistatud positsioonide riskiga kaalutud väärtus, või

2) riskiga kaalutud vara, mida krediidasutus oleks pidanud arvutama väärtpaberistatud nõuete suhtes, kui neid ei oleks väärtpaberistatud.

§ 193. Uuenevate nõuete väärtpaberistatud osa arvutamine

(1) Juhul kui krediidasutus arvutab riskiga kaalutud vara uuenevatest nõuetest tulenevalt väärtpaberistatud positsioonilt käesoleva jaotise 2. alljaotises sätestatud korras, on uuenevate nõuete väärtpaberistatud osa väärtpaberistatud uuenevate nõuete summa klientide poolt kasutatud limiidi ulatuses, kui käesoleva paragrahvi lõigetest 2–5 ei tulene teisiti.

(2) Juhul kui krediidasutus arvutab riskiga kaalutud vara uuenevatest nõuetest tulenevalt väärtpaberistatud positsioonilt käesoleva jaotise 3. alljaotises sätestatud korras, on uuenevate nõuete väärtpaberistatud osa väärtpaberistatud uuenevate nõuete kasutatud osa ja kasutamata limiidi summa.

(3) Lõike 1 või lõike 2 alusel arvutatud uuenevate nõuete väärtpaberistatud osast võib lahutada krediidasutusele kuuluva kindla proportsiooni väärtpaberistatud uuenevate nõuetega seotud põhiosamaksetest ja intressimaksetest juhul, kui vastava proportsionaalse osa kuulumine krediidasutusele, mitte väärtpaberistatud positsioonide omanikele, on sätestatud väärtpaberistamise tehingu tingimustes.

(4) Lõike 3 rakendamisel käsitleb krediidasutus talle kuuluvat osa põhimaksetest ja intressimaksetest kui väärtpaberistamata uuenevaid nõudeid.

§ 194. Uuenevatest nõuetest tuleneva väärtpaberistatud positsiooni ümberhindamistegurid

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(1) Juhul kui väärtpaberistatud nõuded on jaenõuded, mis on tingimusteta ja etteteatamiseta tühistatavad, ning amortiseerimine algab väärtpaberistamise tehingu lepingu kohaselt siis, kui väärtpaberistamise tehingu ületulu langeb allapoole kokkulepitud miinimumtaset, arvutab krediidasutus ümberhindlusteguri käesoleva paragrahvi alusel.

(2) Ümberhindamisteguri määramiseks leitakse, mitu protsenti moodustas kolme eelmise kuu keskmine ületulu väärtpaberistamise tehingu lepingus ettenähtud perioodilise reservialdiste määrast. Reservialdiste määr on käesoleva paragrahvi mõistes väärtpaberistamise lepingus fikseeritud määr, mille põhjal arvutatakse, milline osa ületulust arvatakse reservi võimalike tulevikukahjumite katteks. Käesolevas lõikes nimetatud arvutuste jaoks väljendatakse reservialdiste määr protsentides väärtpaberistatud nõuete jääkväärtusest. Juhul kui väärtpaberistamise leping ei näe ette reservi moodustamist, loetakse, et reservialdiste määr on võrdne eespool nimetatud ületulu miinimumtasemega pluss 4,5 protsendipunkti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Ümberhindamistegur määratakse järgneva tabeli alusel, lähtudes lõike 2 alusel arvutatud kolme eelneva kuu ületulu suhtelisest suurusest ning sellest, kas väärtpaberistamise tehingu lepingus ettenähtud investorite ennetähtaegse amortiseerimise õigus on piiratud või mitte:

	Piiratud amortiseerimise õigus	Täielik amortiseerimise õigus
3 kuu keskmine ületulu	Ümberhindamistegur	Ümberhindamistegur
Kõrgem kui 133.33%	0%	0%
100% kuni 133.33%	1%	5%
75% kuni 100%	2%	15%
50% kuni 75%	10%	50%
25% kuni 50%	20%	100%
25% ja madalam	40%	100%

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(4) Ennetähtaegse amortiseerimise õigus on käesoleva paragrahvi mõistes piiratud, kui on täidetud järgmised tingimused:

1) algseks väljaandjaks olev krediidasutus on välja töötanud tegevuskava, mille eesmärk on tagada neto-omavahendite ja likviidsete vahendite olemasolu juhul, kui ennetähtaegse amortiseerimise õigust kasutatakse, ning krediidasutus on valmis nimetatud kava koheselt täitma;

2) kogu väärtpaberistamise tehingu vältel toimub kõigi laekuvate põhi- ja intressimaksete, kantud kulude ja kahjumite ning tagasisaadud nõuete proportsionaalne jagamine algsest väljaandjast krediidasutuse ja muude investorite vahel, lähtudes väärtpaberistatud nõuete jääkväärtustest, mida fikseeritakse üks kord kuus või sagedamini;

3) amortiseerimise periood on krediidasutuse hinnangul piisavalt pikk selleks, et selle perioodi jooksul makstakse tagasi või tunnistatakse mittetoimivateks 90 protsenti väärtpaberistatud nõuete jäägist amortiseerimise perioodi alguse seisuga;

4) amortiseerimise kiirus ei ole suurem, kui lineaarse amortiseerimise puhul, kusjuures amortiseerimine on lineaarne siis, kui väärtpaberistatud positsioonide lunastamine on jaotatud ühtlaselt kogu käesoleva lõike punktis 3 nimetatud perioodile.

(5) Igasuguse muu piiratud amortiseerimise õigusega väärtpaperistamise tehingu ümberhindamistegur on 90 protsenti.

Igasuguse muu täieliku amortiseerimise õigusega väärtpaperistamise tehingu ümberhindamistegur on 100 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

5. jaotis

Riskipositsiooni väärtuse arvutamine bilansivälistelt kohustustelt

§ 195. Riskipositsiooni väärtus bilansiväliste kohustuste puhul

(1) Bilansivälistest kohustustest tulenevate riskipositsioonide väärtuse arvutamisel kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud ümberhindamistegureid. Ümberhindamistegur väljendab bilansivälise kohustuse realiseerumise tõenäosust.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Bilansivälistest kohustustest tulenevate riskipositsioonide ümberhindamistegurid on järgmised:

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

- 1) täisriskiga bilansiväliste kohustuste puhul 100 protsenti;
- 2) keskmise riskiga bilansiväliste kohustuste puhul 50 protsenti;
- 3) mõõduka riskiga bilansiväliste kohustuste puhul 20 protsenti;
- 4) madala riskiga bilansiväliste kohustuste puhul 0 protsenti.

(3) Käesoleva jao 3. jaotisele vastava krediidiriski kaitse olemasolul kohaldatakse ümberhindamistegurit pärast krediidiriski kaitsest tulenevat riskipositsiooni korrigeerimist.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 196. Täisriskiga bilansivälised kohustused

Täisriskiga bilansivälised kohustused on järgmised:

- 1) finantsgarantiid;
- 2) krediiderivatiivid;
- 3) käskvekslite aktseptid;
- 4) vekslite käendus;
- 5) regressiõigusega väärtpaperite või muu vara müügi ning müügi- ja tagasiostu tehingud, mille puhul krediidirisk jääb krediidasutusele;
- 6) finantsiseloomuga tagasivõtmatud valmisolekuakreditiivid;
- 7) väärtpaperite või muu vara ostmise kohustus tulevikus kindlaksmääratud tähtajal ja tingimustel;
- 8) kohustus hoistada finantsvara kindlaksmääratud ajal tulevikus;
- 9) osaliselt tasutud väärtpaperite tasumata osa;
- 10) vara müügi- ja tagasiostu tehingutega müüdüd vara, mida ei kajastata bilansis;
- 11) muud täisriskiga bilansivälised kohustused.

§ 197. Keskmise riskiga bilansivälised kohustused

Keskmise riskiga bilansivälised kohustused on järgmised:

- 1) väljastatud ja kinnitatud kaubaakreditiivid;
- 2) võlakirjade emissiooniteenused (*note issuance facilities – NIF*) ja uueneva käenduse süsteemid (*revolving underwriting facilities – RUF*);
- 3) mittefinantsiseloomuga valmisolekuakreditiivid;
- 4) kasutamata krediidilimiidid ja muud sarnased kohustused (sealhulgas väärtpaperite ostu, tagatiste andmist või aktseptimisvõimalusi käsitlevad lepingud) lepingulise tähtajaga üle ühe aasta;
- 5) mittefinantsgarantii tüüpi tagatised ja kahjuhüvitised (sealhulgas pakkumis-, täitmis-, tolli- ja maksugarantiid), mille puhul krediidasutus on kohustatud täitma kliendi mitterahalisi kohustusi või maksma kolmandale isikule kompensatsiooni juhul, kui kohaletoi metatud kaup või osutatud teenus ei vasta lepingus fikseeritud tingimustele;
- 6) muud keskmise riskiga bilansivälised kohustused.

§ 198. Mõõduka riskiga bilansivälised kohustused

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

Mõõduka riskiga bilansivälised kohustused on järgmised:

- 1) lühiajalised dokumentaalmaksed, mille puhul kaubasaadetis on tagatiseks, ning muud automaatselt likvideeruvad dokumentaalmaksed;
- 2) kasutamata krediidilimiidid ja muud sarnased kohustused (sealhulgas väärtpaperite ostu, tagatiste andmist või aktseptimisvõimalusi käsitlevad lepingud) lepingulise tähtajaga kuni üks aasta, mida ei või tingimusteta ja etteteatamiseta lõpetada või mida ei või laenuvõtja krediidikõlblikkuse halvenemise tõttu automaatselt lõpetada;
- 3) muud mõõduka riskiga bilansivälised kohustused.

§ 199. Madala riskiga bilansivälised kohustused

Madala riskiga bilansivälised kohustused on järgmised:

- 1) kasutamata krediitilimiidid ja muud sarnased kohustused (sealhulgas väärtpaperite ostu, tagatiste andmist või aktseptomisvõimalusi käsitlevad lepingud) lepingulise tähtajaga kuni üks aasta, mille võib tingimusteta ja ette teatamata lõpetada või mille võib laenuvõtja krediitdikõlblikkuse halvenemise tõttu automaatselt lõpetada. Jaekrediitidiliine võib käsitleda tingimusteta lõpetatavateks, kui lepingutingimused võimaldavad krediitdiasutusel need tingimusteta lõpetada vähemalt ulatuses, mis on lubatud tarbijakaitsealaste ja nendega seotud õigusaktidega;
- 2) muud madala riskiga bilansivälised kohustused.

6. jaotis

Riskipositsiooni väärtuse arvutamine tuletisinstrumentidelt, repo, väärtpaperite või kaupade laenuks võtmise või andmise tehingutelt, pika arveldustähtajaga tehingutelt ja väärtpaperitagatisega tehingud

1. alljaotis Mõisted

§ 200. Tasaarvestatavate tehingute kogum, riskipositsioonide maandamise kogum ja nendega seotud mõisted

Käesolevas jaotises kasutatakse mõisteid tehingute kogumite kohta järgmises tähenduses:

- 1) tasaarvestatavate tehingute kogum (*netting set*) hõlmab ühe vastaspoolega tehtud tehinguid, mille kahepoolne tasaarvestuskokkulepe jõustatakse õiguslikult mõlemale tehingupoolele ja tasaarvestust aktsepteeritakse käesoleva jaotise 8. alljaotise ning käesoleva jao 3. jaotise alusel. Tehingut, mida käesoleva jaotise 8. alljaotise kohaselt ei käsitleta õiguslikult jõustatava kahepoolse tasaarvestuskokkuleppena, käsitletakse käesoleva jaotise tähenduses iseseisva tasaarvestatavate tehingute kogumina. Käesoleva jaotise 7. alljaotise kohaldamisel võib kõiki ühe vastaspoolega seotud tasaarvestatavate tehingute kogumeid käsitleda üheainsa tasaarvestatavate tehingute kogumina, kui oodatava riskipositsiooni (EE) leidmisel on iga tasaarvestatava tehingu negatiivse positsiooni väärtus 0; [RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]
- 2) positsioon (*risk position*) on vastavalt käesoleva jaotise 6. alljaotisele arvatud riski suurus;
- 3) maandatud positsioonide kogum (*hedging set*) on tasaarvestatavate tehingute kogumisisene positsioonide kogum, mille riskipositsiooni väärtuse arvutamisel käesoleva jaotise 6. alljaotises sätestatud meetodil võetakse arvesse ainult nende saldo;
- 4) tagatisleping (*margin agreement*) on leping või lepingu sätted, mille kohaselt üks lepingupool annab teisele lepingupoolele tagatise, kui teise lepingupoole riskipositsioon esimese lepingupoole suhtes ületab kindlaksmääratud taseme;
- 5) tagatiskünnis (*margin threshold*) on riskipositsiooni suurus, millest alates on laenuandjal õigus tagatist nõuda;
- 6) riski tagatisperiood (*margin period of risk*) on ajavahemik alates viimasest tagatise üleandmisest tehingute tasaarvestamise kogumi katteks enne vastaspoole makseviivituses olevaks muutumist kuni positsioonide sulgemiseni ja tekkinud tururiski maandamiseni;
- 7) üheüheaastase tähtajaga tasaarvestatavate tehingute kogumi efektiivne lõpptähtaeg sisemudelite meetodi puhul (*effective maturity under the internal model method*) on riskivaba tulumääraga diskonteeritud kogumisse kuuluvate tehingute kehtivusaja jooksul prognoositavate riskipositsioonide summa ja riskivaba tulumääraga diskonteeritud ühe aasta prognoositava riskipositsiooni suhe. Tähtaja pikendamisega kaasneva riski kajastamiseks võib kuni üheüheaastase prognoosihorisoni puhul efektiivse lõpptähtaja kohandada selliselt, et oodatava riskipositsiooni väärtus asendatakse efektiivse oodatava riskipositsiooni väärtusega;
- 8) toodetevaheline nettimine (*cross-product netting*) tähendab erinevaid tootekategooriaid hõlmavate tehingute käsitlemist ühes tasaarvestatavate tehingute kogumis vastavalt käesolevas jaotises sätestatud toodetevahelise tasaarvestuse reeglitele;
- 9) praegune turuväärtus (*current market value* ehk *CMV*) on vastaspoolega tasaarvestatavate tehingute kogumisse kuuluvate tehingute netoturuväärtus, mille arvutamisel võetakse arvesse nii positiivne kui ka negatiivne turuväärtus.

§ 201. Tõenäosusjaotuse kohta kasutatavad mõisted

Käesolevas jaotises kasutatakse mõisteid tõenäosusjaotuse kohta järgmises tähenduses:

- 1) turuväärtuste jaotus (*distribution of market values*) ontasaarveldatavate tehingute kogumisse kuuluvate tehingute netoturuväärtuste prognoositav tinglik tõenäosusjaotus teatud ajahetkeni tulevikus (prognoosiperiood), arvestades asjaomaste tehingute realiseerunud turuväärtust kuni käesoleva ajahetkeni;

- 2) riskipositsioonide jaotus (*distribution of exposures*) on selliste turuväärtuste prognoositav tõenäosusjaotus, mille puhul prognoositavad negatiivsed netoturuväärtused on asendatud nulliga;
- 3) riskineutraalne jaotus (*risk-neutral distribution*) on turuväärtuste või riskipositsioonide jaotus mingil tulevasel ajaperioodil, kasutades turu prognoose, näiteks prognoositavat volatiilsust;
- 4) tegelik jaotus (*actual distribution*) on turuväärtuste või riskipositsioonide jaotus mingil tulevasel ajaperioodil, kasutades statistilisi andmeid, näiteks volatiilsust, mis on arvatud mineviku hinna- või kursimuutuste põhjal.

§ 202. Riskipositsioonide mõõtmise ja hinnangute kohta kasutatavad mõisted

Käesolevas jaotises kasutatakse mõisteid riskipositsioonide mõõtmise ja hinnangute kohta järgmises tähenduses:

- 1) praegune riskipositsioon (*current exposure*) on tehingu või tehingute kogumisse kuuluva tehinguportfelli turuväärtus, mis kaotatakse vastaspoole makseviivituse korral eeldades, et nende tehingute väärtusest pankroti korral midagi ei hüvitata. Juhul kui tehingu või tehinguportfelli turuväärtus on negatiivne, on praegune riskipositsioon null;
- 2) riskipositsioonide tipp (*peak exposure*) on riskipositsioonide jaotuse kõrge protsentiil mistahes kuupäeval tulevikus enne tasaarvestatavate tehingute kogumi pikima tähtajaga tehingu tähtaja saabumist;
- 3) oodatav riskipositsioon (*expected exposure* ehk *EE*) on riskipositsioonide jaotuse keskvärtus mistahes kuupäeval tulevikus enne tasaarveldatavate tehingute kogumi pikima tähtajaga tehingu tähtaja saabumist;
- 4) efektiivne oodatav riskipositsioon (*effective expected exposure* ehk *effective EE*) teatud kuupäeval on suurim oodatav riskipositsioon, mis tekib sellel kuupäeval või mistahes kuupäeval enne seda kuupäeva. Efektiivse oodatava riskipositsiooni võib määrata ka antud kuupäeva suurima oodatava riskipositsiooni ja sellele kuupäevale eelneva efektiivse oodatava riskipositsiooni alusel vastavalt sellele, kumb on suurem;
- 5) oodatav positiivne riskipositsioon (*expected positive exposure* ehk *EPE*) on oodatavate riskipositsioonide kaalutud keskmine näitaja, kus kaaludeks on vastava oodatava riskipositsiooni tähtaeg kogumi pikimast tähtajast. Kapitalinõude arutamisel võetakse aluseks esimese aasta kaalutud keskmine näitaja. Juhul kui kõikide tasaarvestatavate tehingute kogumi riskipositsioonide tähtaeg on alla ühe aasta, võetakse aluseks tasaarvestatava kogumi pikima tähtajaga riskipositsiooni tähtaeg;
- 6) efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon (*effective EPE*) on efektiivsete oodatavate riskipositsioonide kaalutud keskmine näitaja esimese aasta kohta, kus kaaludeks on oodatava riskipositsiooni tähtaeg kogumi pikimast tähtajast. Juhul kui kõikide tasaarvestatavate tehingute kogumi riskipositsioonide tähtaeg on alla ühe aasta, võetakse aluseks tasaarvestatava kogumi pikima tähtajaga riskipositsiooni tähtaeg;
- 7) krediitiväärtuse korrigeerimine (*credit valuation adjustment*) on tehingute müügitellimuste keskmise hinna ja ostutellimuste keskmise hinna keskmise väärtuse (*mid-market valuation*) korrigeerimine, mis tuleneb mistahes suutmatusest täita lepingujärgset kokkulepet vastaspoolega. Nimetatud korrigeerimine võib sisaldada tehingu vastaspoole krediidiriski turuväärtuse korrigeerimist või nii krediidasutuse kui ka tehingu vastaspoole krediidiriski turuväärtuse korrigeerimist;
- 8) ühepoolne krediitiväärtuse korrigeerimine (*one-sided credit valuation adjustment*) on krediitiväärtuse korrigeerimine, mis väljendab vastaspoolega seotud krediidiriski turuväärtuse korrigeerimist krediidasutuse suhtes, kuid ei sisalda krediidasutuse krediidiriski turuväärtuse korrigeerimist vastaspoole suhtes.

§ 203. Vastaspoole krediidiriskiga seotud mõisted

Käesolevas jaotises kasutatakse mõisteid vastaspoole krediidiriski kohta järgmises tähenduses:

- 1) krediidipikendusrisk (*rollover risk*) on summa, mille võrra oodatavat positiivset riskipositsiooni on alahinnatud juhul, kui tehingud antud vastaspoolega tulevikus jätkuvad. Tulevastest tehingutest tulenev täiendav risk ei kajastu oodatavas positiivses riskipositsioonis;
- 2) üldine korrelatsioonirisk (*general wrong-way risk*) on risk, mis tekib juhul, kui vastaspoole makseviivituse tõenäosus on positiivses korrelatsioonis üldiste tururiski teguritega;
- 3) spetsiifiline korrelatsioonirisk (*specific wrong-way risk*) on risk, mis tekib juhul, kui nõude suurus antud vastaspoole vastu on tulenevalt tehingute iseloomust positiivses korrelatsioonis vastaspoole makseviivituse tõenäosusega. Krediidasutus on spetsiifilisele korrelatsiooniriskile avatud juhul, kui oodatav tuleviku riskipositsioon konkreetse vastaspoole vastu on suur ning samal ajal on vastaspoole makseviivituse tõenäosus kõrge.

2. alljaotis Tuletisinstrumentide liigid

§ 204. Käesoleva alljaotise kohaldamine

Käesolevas alljaotises loetletakse tuletisinstrumentid, millele kohaldatakse käesolevas jaotises sätestatud riskipositsioonide väärtuse arvutamise käsitlust.

§ 205. Intressimääraga seotud tuletisinstrumentid

Intressimääraga seotud tuletisinstrumentid on:

- 1) ühe valuuta intressimäär vahetuslepingud (*single-currency interest rate swaps*);
- 2) baasvahetuslepingud (*basis-swaps*);
- 3) tähtpäevaintressiga lepingud (*forward rate agreements*);

- 4) intressimäärafutuurid (*interest rate futures*);
- 5) ostetud intressimääraoptsioonid (*interest-rate oprions purchased*);
- 6) muud sarnased lepingud.

§ 206. Valuutaga ja kullaga seotud tuletisinstrumentid

Valuuta ja kullaga seotud tuletisinstrumentid on järgmised:

- 1) erinevate valuutade intressimäära vahetuslepingud (*cross-currency interest-rate swaps*);
- 2) valuutakursside tähtpäevalepingud (*forward foreign-exchange contracts*);
- 3) valuutafutuurid (*currency futures*);
- 4) ostetud valuutaoptsioonid (*currency options purchased*);
- 5) muud sarnased lepingud.

§ 207. Muu alusvaraga seotud tuletisinstrumentid

Muu alusvaraga seotud tuletisinstrumentid on käesoleva alljaotise § 205 punktides 1–5 ja § 206 punktides 1–4 nimetatud instrumentidega sarnased tuletisinstrumentid, mille alusvaraks on nimetatud paragrahvides nimetatud vara ja indeksid, sealhulgas:

- 1) füüsiliselt või rahas arveldatavad väärtpaberite, valuutade, intressimäärade tulukuse või muude tuletisinstrumentide, finantsindeksite või finantsnäitajatega seotud tuletisinstrumentid;
- 2) lepingutingimuste kohaselt rahas või ühe poole valikul rahas arveldatavad kauba tuletisinstrumentid;
- 3) füüsiliselt arveldatavad kauba tuletisinstrumentid tingimusel, et nende kaupadega kaubeldakse reguleeritud turul või mis arveldatakse füüsiliselt tingimusel, et nendega kaubeldakse reguleeritud turul või mitmepoolses kauplemissüsteemis;
- 4) füüsiliselt arveldatavad kauba tuletisinstrumentid, mis ei vasta käesoleva paragrahvi punktis 3 sätestatud nõuetele tingimusel, et need tehingud ei ole sõlmitud kommertseesmärgil ja millel on finantsinstrumentina käsitletava tuletisinstrumenti tunnused seetõttu, et neid tasaarveldatakse muu hulgas tunnustatud arveldussüsteemide kaudu või nende suhtes kehtib pideva tagatuse nõue;
- 5) hinnavahelepingud (*financial contracts for differences*);
- 6) kliimaatiliste tingimuste, prahtimistariifide, saastekvootide, inflatsioonimäärade või muu ametliku majandusstatistikaga seotud tuletisinstrumentid, mis arveldatakse rahas või mida lepingu kohaselt võib arveldada rahas ühe poole valikul ning muud varade, õiguste, kohustuste, indeksite ja käesolevas jaotises nimetatud näitajatega seotud tuletisinstrumentid, millel on finantsinstrumentina käsitletavate tuletisinstrumentide tunnused seetõttu, et neid tasaarveldatakse muu hulgas tunnustatud arveldussüsteemide kaudu või nende suhtes kehtib pideva tagatuse nõue.

3. alljaotis Riskipositsioonide arvutamise meetodid

§ 208. Riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks kasutatavad meetodid

(1) Tuletisinstrumenti riskipositsiooni väärtuse arvutamiseks kasutatakse järgmisi meetodeid:

- 1) turuväärtuse meetod;
- 2) lihtsustatud meetod;
- 3) standardmeetod;
- 4) sisemudelitel põhinev meetod.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud meetodite kombinatsiooni võib kasutada ainult krediidasutuse konsolideerimisgrupi riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks.

(3) Krediidasutus võib kasutada turuväärtuse ja standardmeetodi kombinatsiooni, kui ühte meetoditest kasutatakse § 219 lõikes 2 sätestatud juhtudel.

§ 209. Piirangud meetodite kasutamisel

(1) Krediidasutus, kes ei ole saanud vabastust kapitalinõuete arvutamisest kauplemisportfelli riskide katmiseks, ei või riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks kasutada lihtsustatud meetodit.

(2) Paragrahvis 207 nimetatud tuletisinstrumentide riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks ei või kasutada lihtsustatud meetodit.

(3) Krediidasutus on kohustatud riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks sisemudelitel põhineva meetodi alusel taotlema Finantsinspektsioonilt eelnevalt loa ning esitama tõendid käesoleva jaotise 7. alljaotises sätestatud tingimuste täitmise kohta.

(4) Finantsinspeksioon teeb otsuse käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud loa andmise või sellest keeldumise kohta ühe kuu jooksul kõigi nõutavate dokumentide ja andmete saamisest arvates, kuid mitte hiljem kui nelja kuu möödumisel vastavasisulise taotluse saamisest.

§ 210. Krediididerivatiividega seotud erandid

Kui krediidasutus on soetanud käesolevas jaos käsitletavatest instrumentidest tuleneva krediidiriski või kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski maandamiseks krediididerivatiivi, võib pidada krediididerivatiivi vastaspoole krediidiriski riskipositsiooni väärtuseks null ning maandatud riskipositsioonilt kapitalinõuete arvutamiseks kasutatakse ühte järgmistest meetoditest:

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

- 1) vastavalt käesoleva jao 3. jaotises sätestatud kaudse krediidiriski kaitse hindamise reeglitele;
- 2) Finantsinspeksiooni heakskiidul vastavalt käesoleva jao 2. jaotises sätestatud reeglitele;
- 3) Finantsinspeksiooni heakskiidul sisereitingute meetodi miinumtingimustele garantiide ja krediididerivatiivide mõju hindamise nõuetele vastavalt §-dele 96–100.

§ 211. Krediidiriski ülekandetehingutega seotud erandid

Krediidasutuse poolt pakutavast krediidiriski kaitsest tuleneva pangaportfelli kuuluva krediidiriski ülekandetehingu, millele arvutatakse krediidiriski kapitalinõuet, vastaspoole krediidiriski riskipositsiooni väärtuseks loetakse null.

§ 212. Tasaarvestatavate tehingute kogumite riskipositsiooni väärtus

Kõikide § 208 lõikes 1 nimetatud meetodite puhul on vastaspoole riskipositsiooni väärtus nimetatud vastaspoolega tasaarvestatavate tehingute iga kogumi kohta arvutatud riskipositsioonide summa.

§ 213. Tehingud keskse vastaspoolega

- (1) Käesolevas jaotises käsitletavate tehingute puhul keskse vastaspoolega loetakse vastaspoole krediidirisk nulliks juhul, kui keskne vastaspool ei ole tehingust keeldunud ning tehing on pidevalt tagatud.
- (2) Käesolevas jaotises käsitletavate tehingute krediidiriski kapitalinõude arvutamisel võib krediidiriski positsiooni lugeda nulliks juhul, kui keskne vastaspool ei ole tehingust keeldunud ning tehing on pidevalt tagatud.

§ 214. Pika arveldustähtajaga tehingutega seotud erandid

- (1) Pika arveldustähtajaga tehingutest tulenevate riskipositsioonide väärtuse arvutamisel võib kasutada mistahes § 208 lõikes 1 nimetatud meetodit, olenemata sellest, millist meetodit kasutatakse börsiväliste tuletisinstrumentide, repo, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingute ning väärtpaberitega tagatud tehingute käsitlemisel.
- (2) Krediidasutus, kes kasutab krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel sisereitingute meetodit, võib pika arveldusajaga tehingutele kohaldada krediidiriski standardmeetodi puhul ettenähtud riskikaale, sõltumata selliste positsioonide olulisusest.

4. alljaotis

Riskipositsiooni väärtuse arvutamise turuväärtuse meetod

§ 215. Riskipositsiooni väärtuse arvutamine turuväärtuse meetodil

- (1) Turuväärtuse meetodi puhul on riskipositsiooni väärtus käesoleva alljaotise kohaselt arvutatud asenduskulu ja tuleviku krediidiriskipositsiooni summa.
- (2) Ühe valuuta ujuvate intressimäärade vahetuslepingu puhul on riskipositsiooni väärtus ainult asenduskulu.

§ 216. Asenduskulu

- (1) Asenduskulu on kulu, mis tekib siis, kui tehingu vastaspool ei täida oma lepingulisi kohustusi ja krediidasutusel tuleb sõlmida uus sarnane leping või teostada tehing teise hinnaga (turuhinnaga).
- (2) Asenduskulu arvutatakse kõikidele positiivse turuväärtusega lepingutele.

§ 217. Tuleviku krediidiriski positsioon

- (1) Tuleviku krediidiriski positsioon on instrumendi nimiväärtuse või alusvara väärtuse ja järgnevas tabelis sätestatud protsendimäära korrutis.

Järelejäänud tähtaeg	Intressimääraga seotud tuletisinstrumentid	Valuutakurssidega ja kullaga seotud tuletisinstrumentid	Väärtpaberitega seotud tuletisinstrumentid	Väärismetallidega (v.a kuld) seotud tuletisinstrumentid	Muude kaupadega (v.a väärismetallid) seotud tuletisinstrumentid
Kuni üks aasta (k.a)	0%	1%	6%	7%	10%
Üks kuni viis aastat (k.a)	0,5%	5%	8%	7%	12%
Üle viie aasta	1,5%	7,5%	10%	8%	15%

(2) Instrumente, mis ei kuulu ühtegi käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud tabelis esitatud kategooriasse, käsitletakse muude kaupadega (välja arvatud väärismetallid) seotud tuletisinstrumentidina.

(3) Järelejäänud tähtaeg on ajavahemik aruandekuupäevast lepingu tähtajani.

(4) Lepingute puhul, mida korrigeeritakse kindlaksmääratud kuupäevadel selliselt, et kõnealustel kindlaksmääratud kuupäevadel on lepingu turuväärtus null, võrdub järelejäänud tähtaeg ajaperioodiga aruandekuupäevast kuni järgmise korrigeerimise kuupäevani. Intressimääraga seotud tuletisinstrumentide puhul, mis vastavad nendele tingimustele ja mille järelejäänud tähtaeg on üle ühe aasta, ei saa protsendimäär olla madalam kui 0,5 protsenti.

(5) Lepingute puhul, milles on sätestatud tagasimaksmine mitmes järgus, tuleb käesoleva paragrahvi lõike 1 tabelis esitatud protsendimäär korrutada lepinguga ettenähtud maksete arvuga, mis on veel teostamata.

5. alljaotis

Riskipositsiooni väärtuse arvutamise lihtsustatud meetod

§ 218. Riskipositsiooni väärtuse arvutamine lihtsustatud meetodil

(1) Lihtsustatud meetodi puhul on riskipositsiooni väärtus instrumendi nimiväärtuse ja järgnevas tabelis toodud protsendimäära korrutis.

Tähtaeg	Intressimääradega seotud tuletisinstrumentid	Valuutakurssidega ja kullaga seotud tuletisinstrumentid
Kuni üks aasta (k.a)	0,5%	2%
Üks kuni kaks aastat (k.a)	1%	5%
Täiendav juurdearvestus iga lisanduva aasta kohta	1%	3%

(2) Intressimääraga seotud tuletisinstrumentide puhul on tähtajaks järelejäänud tähtaeg ehk ajavahemik aruandekuupäevast lepingu tähtajani.

(3) Valuutakursside ja kullaga seotud tuletisinstrumentide puhul on tähtajaks lepinguline tähtaeg.

6. alljaotis

Riskipositsiooni väärtuse arvutamise standardmeetod

§ 219. Riskipositsiooni arvutamise standardmeetodi kasutamise tingimused

(1) Standardmeetodit võib kasutada ainult börsiväliste tuletisinstrumentide ja pika arveldustähtajaga tehingute riskipositsiooni väärtuse arvutamiseks.

(2) Juhul kui krediidasutusel ei ole § 205 lõikes 3 sätestatud luba sisemudelite kasutamiseks ja krediidasutus ei ole suuteline arvutama deltat käesoleva peatüki 6. jao 4. jaotises nimetatud mittelineaarse riskiprofiiliga tehingute puhul või modifitseeritud kestuse arvutamiseks makseosade või alusvaraks olevate võlainstrumentide puhul, arvutatakse riskipositsiooni väärtus käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud meetodi kohaselt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul tasaarvestust ei rakendata ja iga tehingut käsitletakse kui iseseisvat tasaarvestuse kogumit.

§ 220. Riskipositsiooni väärtuse arvutamine standardmeetodil

(1) Standardmeetodi puhul arvutatakse riskipositsiooni väärtus iga tasaarvestatavate tehingute kogumi jaoks eraldi. Kogumi riskipositsiooni väärtus on kogumisse kuuluvate tehingute väärtus, millest on maha arvatud tagatiste turuväärtus kasutades järgmist valemit:

$$\text{Riskipositsiooni väärtus} = \beta * \max \left(CMV - CMC, \sum_j \left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_i RPC_{ij} \right| * CCRM_j \right),$$

kus

CMV on vastaspoolega seotud tasaarvestatavate tehingute kogumisse kuuluvate tehingute portfelli turuväärtus enne tagatiste turuväärtuse mahaarvamist,

seega $CMV = \sum_i CMV_i$, kus CMV_i on tehingu i praegune turuväärtus;

CMC on tasaarvestatavate tehingute kogumisse kuuluvate tehingute portfelli tagatiste praegune turuväärtus,

seega $CMC = \sum_l CMC_l$, kus CMC_l on tagatise l praegune turuväärtus;

i on tehingut tähistav indeks;

l on tagatist tähistav indeks;

j on maandatud riskipositsioonide kogumi kategooriat tähistav indeks, kusjuures sellise kogumi riskipositsiooni arvutamisel võib tasaarvestada vastasmärgiga riskipositsioone;

RPT_{ij} on tehingust i tulenev riskipositsioon kogumis j ;

RPC_{ij} on tagatisest l tulenev riskipositsioon kogumis j ;

$CCRM_j$ on § 218 lõikes 1 toodud tabelis esitatud vastaspoole krediidiriski kordaja kogumi j puhul;

$\beta = 1,4$.

(2) Käesoleva paragrahvi tähenduses loetakse tagatiseks ainult §-s 108 nimetatud tagatise. Vastaspoolelt saadud tagatis võetakse arvesse plussmärgiga ja vastaspoolele antud tagatis võetakse arvesse miinusmärgiga.

§ 221. Lineaarse riskiprofiiliga tehingute positsioonides kajastamise üldpõhimõtted

(1) Kui lineaarse riskiprofiiliga börsivälise tuletisinstrumenti tehing näeb ette finantsinstrumenti vahetamist makse vastu, nimetatakse tehingu maksepoolt makseosaks. Tehingud, mis näevad ette maksete vahetamist, koosnevad kahest makseosast. Makseosad koosnevad lepinguga ettenähtud brutomaksetest, sealhulgas tehingu nimiväärtusest.

(2) Kui makseosade järelejäänud tähtaeg on alla ühe aasta, võib krediidasutus jätta riskipositsioonide arvutamisel arvesse võtmata makseosade intressimäära riski.

(3) Samas valuutas nomineeritud kahest makseosast koosnevaid tehinguid, sealhulgas intressimäära vahetustehinguid, võib käsitleda ühe tehinguna.

§ 222. Lineaarse riskiprofiiliga tehingute positsioonides kajastamine

(1) Lineaarse riskiprofiiliga tehingud, mille alusvaraks on aktsiad või aktsiaindeksid, kuld, muud väärismetallid või muud kaubad, kajastatakse alusvara alusel vastava aktsia, aktsiaindeksi, kauba või muu kauba positsioonis ja makseosa alusel intressimäära positsioonis. Kui makseosa on nomineeritud välisvaluutas, kajastatakse makseosa ka vastava välisvaluuta positsioonis.

(2) Lineaarse riskiprofiiliga tehingud, mille alusvaraks on võlainstrument, kajastatakse alusvara alusel vastava võlainstrumenti intressimäära positsioonis ning makseosa alusel intressimäära vastavas positsioonis. Lineaarse riskiprofiiliga tehingud, mis näevad ette makseosade vahetamist, sealhulgas välisvaluuta *forward*id (*foreign exchange forwards*), kajastatakse iga makseosa alusel vastavas intressimäära positsioonis. Kui alusvaraks olev võlainstrument on nomineeritud välisvaluutas, kajastatakse võlainstrument vastava välisvaluuta positsioonis. Kui makseosa on nomineeritud välisvaluutas, kajastatakse makseosa vastava välisvaluuta positsioonis. Välisvaluuta baasvahetustehingute (*foreign exchange basis swap*) positsiooni väärtuseks loetakse null.

§ 223. Lineaarse riskiprofiiliga tehingutest tulenevate positsioonide suurus

(1) Lineaarse riskiprofiiliga tehingust, välja arvatud võlainstrumentidega seotud tehingust, tuleneva positsiooni suurus on alusvaraks oleva finantsinstrumendi, sealhulgas kauba, efektiivne nimiväärtus ehk turuhinna ja koguse korrutis, mis on konverteeritud krediidasutuse kohalikku valuutasse.

(2) Võlainstrumentidest ja makseosadest tuleneva positsiooni suurus on tasumata brutomaksete efektiivne nimiväärtus, mis on konverteeritud krediidasutuse kohalikku valuutasse ning korrutatud vastavalt kas võlainstrumenti või makseosa modifitseeritud kestusega.

(3) Krediidiriski ülekandetehingust tuleneva riskipositsiooni suurus on alusvaraks oleva võlainstrumenti nimiväärtus, mis on korrutatud krediidiriski ülekandetehingu järelejäänud tähtajaga.

§ 224. Mittelineaarse riskiprofiiliga tehingutest tulenevate positsioonide suurus

(1) Mittelineaarse riskiprofiiliga börsivälisest tehingust, sealhulgas optsioonist ja vahetusoptsioonist, tuleneva positsiooni suurus on tehingu alusvara efektiivse nimiväärtuse delta-ekvivalent, välja arvatud juhul, kui tehingu alusvaraks on võlainstrument.

(2) Mittelineaarse riskiprofiiliga börsivälisest tuletisinstrumendist, sealhulgas optsioonist ja vahetusoptsioonist, mille alusvaraks on võlainstrument, tuleneva positsiooni suurus on tehingu alusvaraks oleva võlainstrumenti või makseosa efektiivse nimiväärtuse delta-ekvivalenti ja vastavalt kas võlainstrumenti või makseosa modifitseeritud kestuse korrutis.

§ 225. Positsiooni suuruse ja märgi määramine

(1) Vastaspoolelt saadud tagatist käsitletakse kui tuletisinstrumendist tulenevat nõuet vastaspoolele, ehk kui pikka positsiooni, ning vastaspoolele antud tagatist käsitletakse kui tuletisinstrumendist tulenevat kohustust võlgniku ees, ehk kui lühikest positsiooni.

(2) Krediidasutus võib kõikide instrumentide, välja arvatud võlainstrumentide, riskipositsiooni suuruse ja märgi kindlakstegemiseks kasutada järgmisi meetodeid:

- 1) efektiivne nimiväärtus;
- 2) efektiivse nimiväärtuse delta-ekvivalent, mis arvutatakse valemiga:

$$\text{efektiivse nimiväärtuse delta-ekvivalent} = p_{ref} \frac{\partial V}{\partial p},$$

kus

p_{ref} on alusvaraks oleva instrumendi hind alusvaluutas;
 V on finantsinstrumendi väärtus (optsiooni korral optsiooni hind, lineaarse riskiprofiiliga tehingu korral alusvaraks oleva instrumendi enda väärtus). Kui V ei ole nomineeritud alusvaluutas, tuleb tuletisinstrument ümber arvutada alusvaluutasse korrutades seda vastava vahetuskursiga;
 p on alusvaraks oleva instrumendi hind samas vääringus kui V .

(3) Krediidasutus võib võlainstrumentide ja kõikide makseosade riskipositsiooni suuruse ja märgi kindlakstegemisel kasutada järgmisi meetodeid:

- 1) modifitseeritud kestusega korrutatud efektiivne nimiväärtus;
- 2) nimiväärtuse põhjal arvutatud delta ekvivalent, mis korrutatakse modifitseeritud kestusega, kusjuures deltaekvivalentne nimiväärtus arvutatakse järgmise valemiga:

$$\text{deltaekvivalentne nimiväärtus} = \frac{\partial V}{\partial r},$$

kus

V on finantsinstrumendi väärtus (optsiooni korral optsiooni hind, lineaarse riskiprofiiliga tehingu korral vastavalt kas alusvaraks oleva instrumendi enda või makseosa väärtus). Kui V ei ole nomineeritud alusvaluutas, tuleb tuletisinstrument ümber arvutada alusvaluutasse korrutades seda vastava vahetuskursiga;
 r on intressimäär.

§ 226. Maandatud positsioonide kogumi netopositsioon

Positsioonid jaotatakse maandatud positsioonide kogumitesse. Iga maandatud positsioonide kogumi kohta arvutatakse positsioonide summa absoluutväärtus ehk netopositsioon, kasutades järgmist valemit:

$$\left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_i RPC_{ij} \right|,$$

kus

i on tehingut tähistav indeks;

l on tagatist tähistav indeks;

j on maandatud riskipositsioonide kogumi kategooriat tähistav indeks, kusjuures sellise kogumi riskipositsiooni arvutamisel võib tasaarvestada vastasmärgiga riskipositsioone;

RPT_{ij} on tehingust *i* tulenev riskipositsioon kogumis *j*;

RPC_{ij} on tagatisest *l* tulenev riskipositsioon kogumis *j*.

§ 227. Positsioonide maandatud positsioonide kogumitesse liigitamise alused

(1) Intressimäära positsioonid, mis tulenevad vastaspoolelt tagatiseks saadud hoiustest, makseosadest ning tehingu alusvaraks olevatest võlainstrumentidest, millele § 284 alusel kohaldatakse spetsiifilise riski kapitalinõuet kuni 1,60 protsenti, jagatakse lõpptähtaegade ja alusintressimäära alusel valuutade lõikes kuude positsioonide maandamise kogumisse järgmise tabeli alusel:

	Valitsuse intressimäär	Valitsuseväline intressimäär
Lõpptähtaeg	Kuni 1 aasta (k.a)	Kuni 1 aasta (k.a)
Lõpptähtaeg	1 kuni 5 aastat (k.a)	1 kuni 5 aastat (k.a)
Lõpptähtaeg	Üle 5 aasta	Üle 5 aasta

(2) Intressimäärariski positsioonide puhul, mis tulenevad tehingu alusvaraks olevatest võlainstrumentidest või makseosadest, mis on seotud turu üldise intressimääraga, on järelejäänud tähtaeg ajavahemik kuni intressimäära järgmise korrigeerimiseni. Kõikidel ülejäänud juhtudel on järelejäänud tähtaeg tehingu alusvaraks oleva võlainstrumenti järelejäänud tähtaeg või makseosa korral tehingu järelejäänud tähtaeg.

(3) Krediidiriski ülekandetehingute puhul moodustatakse maandatud positsioonide kogum iga alusvaraks oleva võlainstrumenti emitendi kohta.

(3¹) Krediidiriski ülekandetehingute kogumit, mis tagab teatud kindla arvu makseviivitusi, käsitletakse järgnevalt:

1) alusvara riskipositsiooni suurus on alusvaraks oleva võlainstrumenti efektiivne nimiväärtus, mis korrutatakse kindla arvu makseviivitusi tagava tuletisinstrumenti modifitseeritud kestusega seoses muutusega alusvaraks oleva võlainstrumenti krediidiriski marginaalis;

2) maandatud positsioonide kogum moodustatakse krediidiriski iga ülekandetehingu alusvaraks oleva võlainstrumenti kohta. Erinevate krediidiriski ülekandetehingute alusvarade positsioone ei tohi kaasata samasse maandatud riskipositsioonide kogumisse;

3) maandatud positsioonide kogumile kohaldatakse vastaspoole krediidiriski kordajat 0,3 protsenti, kui alusvaraks oleva võlainstrumenti kohta on välisreiting, mis on käesoleva jaotise 2. alljaotise järgi kolmanda või kõrgema krediitkvaliteedi astme kohane. Alusvaraks olevate teiste võlainstrumentide puhul kohaldatakse vastaspoole krediidiriski kordajat 0,6 protsenti.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(4) Intressimäärariski positsioonid, mis tulenevad vastaspoolele tagatiseks antud hoiustest, kus vastaspoolel ei ole madala spetsiifilise riskiga võlakohustusi ning alusvaraks olevatest võlainstrumentidest, millele vastavalt §-le 284 kohaldatakse spetsiifilise riski kapitalinõuet üle 1,60%, moodustatakse maandatud positsioonide kogum iga emitendi kohta. Kui makseosa jälgendab sellist võlainstrumenti, moodustatakse alusvaraks oleva võlainstrumenti iga emitendi kohta samuti üks maandatud positsioonide kogum. Positsioonid, mis tulenevad ühe emitendi võlainstrumentidest või võlainstrumentidest, mida makseosad jälgendavad, või krediidiriski ülekandetehingu alusvaraks olevast võlainstrumentist, võib määrata samasse maandatud positsioonide kogumisse.

(5) Alusvaraks olevad finantsinstrumentid, mis ei ole võlainstrumentid, määratakse samadesse riskipositsioonide maandamise kogumitesse ainult juhul, kui tegemist on identsete või sarnaste instrumentidega. Sarnaseks loetakse järgmised instrumentid:

1) aktsiate puhul on sarnased instrumentid sama emitendi poolt emiteeritud aktsiad. Aktsiaindeksit käsitletakse kui teise emitendi poolt emiteeritud instrumenti;

2) väärismetallide puhul on sarnased instrumentid samad metallid. Väärismetallide indeksi käsitletakse kui eraldi väärismetalli;

3) elektrienergia puhul on sarnased instrumentid tarnimisega seotud õigused ja kohustused, mis osutavad samale tippunni või tippunnivälisele ülekande ajavahemikule 24 tunni sees;

4) kaupade puhul on sarnased instrumendid sama kaubaga seotud instrumendid. Kauba indeksit käsitletakse kui eraldi kaupa.

(6) Käesoleva määruse § 228 tabeli punktis 10 nimetatud börsiväliste instrumentide aluseks olevad instrumendid liigitatakse eraldi iseseisvatesse maandatud positsioonide kogumitesse, lähtudes alusvaraks olevast instrumendist.

§ 228. Maandatud positsioonide kogumite kategooriate vastaspoole krediidiriski kordajad

Positsioonide maandamise kogumite kategooriad ja nendele määratud vastaspoole krediidiriski kordajad on sätestatud järgnevas tabelis:

Maandatud positsioonide kogumite kategooriad	Vastaspoole krediidiriski kordaja (CCRM)
1. Intressimäärad	0,2%
2. Intressimäärad, mis tulenevad krediidiriski ülekandetehingu alusvaraks olevast võlainstrumentidist, või võlainstrumentidist, millele kohaldatakse spetsiifilise riski kapitalinõuet kuni 1,60 protsenti.	0,3%
3. Intressimäärad, mis tulenevad võlainstrumentidist või alusvaraks olevast võlainstrumentidist, millele kohaldatakse spetsiifilise riski kapitalinõuet üle 1,60%	0,6%
4. Vahetuskurs	2,5%
5. Elektrienergia	4,0%
6. Kuld	5,0%
7. Aktsiad	7,0%
8. Väärismetallid (v.a kuld)	8,5%
9. Muud kaubad (v.a väärismetallid ja elektrienergia)	10,0%
10. Börsiväliste tuletisinstrumentide aluseks olevad instrumendid, mida ei ole loetletud üheski eelnevas kategoorias	10,0%

§ 229. Riskipositsiooni arvutamise standardmeetodi puhul nõutavad siseprotseduurid

(1) Krediidiasutus peab rakendama siseprotseduurid tehingu vastavuse kontrollimiseks käesoleva jaotise 8. alljaotises sätestatud nõuetele enne selle kajastamist maandatud positsioonide kogumis.

(2) Krediidiasutus peab rakendama siseprotseduurid tagatise vastavuse kontrollimiseks käesoleva peatüki 2. jao 3. jaotises sätestatud õiguskindluse põhimõtetele enne selle arvessevõtmist riskipositsiooni väärtuse arvutamisel käesolevas alljaotises sätestatud korras.

7. alljaotis

Riskipositsiooni väärtuse arvutamise sisemudelil põhinev meetod

§ 230. Sisemudelil põhineva meetodi kasutamine riskipositsiooni väärtuse arvutamisel

(1) Krediidiasutus võib sisemudelil põhinevat meetodit § 209 lõikes 3 sätestatud Finantsinspektsiooni loa alusel kasutada ühe või mõlema järgmise tehingute grupi riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks:

- 1) käesoleva jaotise 2. alljaotises nimetatud tuletisinstrumendid;
- 2) repo, väärtpaperite laenuks andmise või võtmise ja väärtpaperitega tagatud tehingud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud gruppidesse võib kaasata pika arvestustähtajaga tehingud.

(3) Krediidiasutus võib mitte kasutada sisemudelil põhinevat meetodit oma suuruselt ja riskilt väheoluliste riskipositsioonide suhtes.

(4) Krediidiasutus võib Finantsinspektsiooni eelneval loal rakendada sisemudelil põhinevat meetodit erinevat liiki tehingute suhtes järk-järgulise üleminekuga. Finantsinspektsiooniga kooskõlastatud perioodil võib krediidiasutus riskipositsioonide väärtuse arvutamiseks kasutada käesoleva jaotise 4. ja 6. alljaotises sätestatud turuväärtuse meetodit või standardmeetodit.

(5) Krediidiasutus peab kasutama käesoleva jaotise 4. või 6. alljaotistes sätestatud meetodeid kõikide selliste börsiväliste tuletisinstrumentidega tehtud tehingute ja pika arveldustähtajaga tehingute suhtes, mille osas krediidiasutus ei ole saanud luba sisemudelil põhineva meetodi kasutamiseks. Nimetatud mudelite kombinatsioon võib kasutada ainult konsolideerimisgrupi tasemel erinevate äriühingute lõikes. Ühe äriühingu piires võib nimetatud meetodite kombinatsiooni kasutada ainult § 215 lõikes 2 sätestatud juhul.

(6) Tehingute puhul, mille suhtes krediidiasutusel on olemas § 209 lõikes 3 nimetatud luba sisemudelil põhineva meetodi kasutamiseks, ei või kasutada käesoleva jao alljaotistes 4 ja 6 sätestatud meetodeid, välja arvatud juhul, kui krediidiasutus tõendab, et see on põhjendatud ja Finantsinspeksioon annab selleks kirjaliku loa.

(7) Kui krediidiasutus ei täida enam käesolevas alljaotises sätestatud sisemudelil põhineva meetodi kasutamise nõudeid, peab ta esitama Finantsinspeksioonile kava nõuetele vastavuse saavutamiseks või tõenduse, et nõuete mittetäitmise mõju on ebaoluline.

§ 231. Riskipositsiooni väärtuse arvutamine sisemudelil põhineval meetodil

(1) Sisemudeliga määratakse iga tasaarvestatavate tehingute kogumi turuväärtuse muutuste jaotus, mis põhineb turutegurite, sealhulgas intressimäärade ja valuutakursside, muutustel.

(2) Seejärel arvutatakse mudeli abil tasaarvestatavate tehingute kogumi riskipositsioonide väärtus mistahes ajal tulevikus, võttes arvesse antud turutegurite muutusi. Kui vastaspoolel on igapäevase tagatise (*margin*) andmise kohustus, võib mudelis arvesse võtta ka prognoositavat tagatise muutust.

(3) Tasaarvestatavate tehingute kogumi turuväärtuse muutuste jaotuses võib arvesse võtta §-s 108 sätestatud finantstagatise tingimusel, et tagatis vastab sisemudelil põhinevale meetodile esitatavatele kvantitatiivsetele, kvalitatiivsetele ja andmeid puudutavatele nõuetele.

(4) Sisemudelil põhineva meetodi puhul korrutatakse tasaarvestatavate tehingute kogumi riskipositsiooni arvutamiseks selle kogumi efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon korrigeerimisteguriga α :

$Riskipositsioon = \alpha \times Effective\ EPE$,
kus

α on §-s 233 sätestatud korrigeerimistegur;
 $Effective\ EPE$ on efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon.

(5) Krediidiasutus võib riskipositsiooni arvutamiseks kasutada käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud erinevat valemit tingimusel, et see annab kõikide vastaspoolte osas konservatiivsema tulemuse.

§ 232. Efektiivse oodatava positiivse riskipositsiooni arvutamine

(1) Tasaarvestatavate tehingute kogumi efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon arvutatakse järgmiselt:

1) prognoositakse tasaarvestatavate tehingute kogumi oodatav riskipositsioon (EE) kui selle kogumi keskmine riskipositsioon tulevasel ajaperioodil t , kusjuures keskmine riskipositsioon leitakse oluliste riskitegurite võimalike tulevikuväärtuste alusel. Sisemudeliga hinnatakse oodatav riskipositsioon mitmel tulevasel ajahetkel (t_1, t_2, t_3, \dots);

2) arvutatakse efektiivne oodatav riskipositsioon ($Effective\ EE$) rekursiivselt valemiga:

$$Effective\ EE_{t_1} = \max(Effective\ EE_{t_{1-1}}; EE_{t_1}),$$

, kus praegune hetk on tähistatud kui t_0 ja efektiivne

$$EE_{t_0}$$

võrdub praeguse riskipositsiooniga;

3) arvutatakse tasaarvestatavate tehingute kogumi efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon kui keskmine efektiivne oodatav riskipositsioon tulevase riskipositsiooni esimese aasta jooksul. Kui kõigi tasaarvestatavate tehingute kogumi tehingute tähtaeg on alla ühe aasta, on efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon kõigi tasaarvestatavate tehingute kogumi tehingute oodatavate riskipositsioonide keskmine kuni kõigi tasaarvestatavate tehingute kogumi tehingute lõpptähtaja saabumiseni. Efektiivne oodatav positiivne riskipositsioon arvutatakse valemiga:

$$Effective\ EPE = \sum_{k=1}^{\min(\text{1 aasta lõpptähtaeg})} Effective\ EE_{t_k} \times \Delta t_k,$$

kus

kaalud $\Delta t_k = t_k - t_{k-1}$ on lubatud juhul, kui tulevane riskipositsioon arvutatakse mittevõrdsete ajavahemikega kuupäevade alusel.

(2) Tasaarvestatavate tehingute kogumi riskipositsioonide jaotus, millele oodatava riskipositsiooni (*EE*) või riskipositsiooni tipu arvutamine tugineb, peab arvestama võimalust, et riskipositsioonide jaotus ei allu normaaljaotusele.

§ 233. Tasaarvestatavate tehingute kogumi riskipositsiooni väärtuse korrigeerimistegur alfa

(1) Riskipositsiooni väärtuse arvutamisel kasutatava teguri alfa väärtus on 1,4.

(2) Finantsinspeksioon võib krediidasutuselt nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kõrgema alfa kasutamist.

(3) Krediidasutus võib tasaarvestatavate tehingute kogumi riskipositsiooni arvutamisel kasutada alfa sisehinnanguid. Sisehinnangute kasutamisel ei tohi alfa väärtus olla väiksem kui 1,2. Alfa sisehinnang on kõikide vastaspoolte krediidiriski täieliku simulatsiooni alusel arvutatud sisemise kapitali (*internal capital*) ja oodatava positiivse riskipositsiooni alusel arvutatud sisemise kapitali suhe, kusjuures efektiivseks positiivseks riskipositsiooniks loetakse summa, mida vastaspool võib võlgne.

(4) Krediidasutus peab tagama, et alfa sisehinnangute arvutamisel kasutatavad näitajad on arvutatud kooskõlas sisemise modelleerimise ja parameetrite hindamise meetodikaga ning portfelli struktuuriga. Alfa arvutamisel kasutatava sisekapitali hindamise meetodika peab olema hästi dokumenteeritud ja sõltumatu isiku poolt valideeritud. Krediidasutus peab oma hinnanguid kontrollima vähemalt kord kvartalis või sagedamini, kui portfelli struktuur muutub. Sisehinnangute kasutamisel peab arvesse võtma ka mudeli ebatäpsusest tuleneva riski ehk mudeliriski suurust.

(5) Krediidasutus peab informeerima Finantsinspeksiooni käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud võimaluse kasutamisest ja tõendama, et alfa sisehinnangu arvutamisel kasutatud vastaspoole krediidiriski simulatsioon kajastab piisaval määral kõikide vastaspoolte tehingute või tehinguportfellide turuväärtuse jaotuse stohhastiliste sõltuvuse olulisi allikaid.

(6) Alfa sisehinnangute arvutamisel peab vajadusel arvesse võtma tururiski ja vastaspoole krediidiriski korrelatsiooni või volatiilsuse võimalikku suurenemist majanduslanguse tingimustes.

§ 234. Tagatise arvessevõtmine tasaarvestatavate tehingute kogumi oodatava positiivse riskipositsiooni arvutamisel

(1) Juhul kui tasaarvestatavate tehingute kogumil on tagatisleping, võib krediidasutus selle kogumi oodatava positiivse riskipositsioonina kasutada efektiivset oodatavat positiivset riskipositsiooni tagatist arvestamata või kasutada tagatise arvessevõtmiseks ühte järgnevatest meetoditest:

1) oodatava positiivse riskipositsiooni väärtus on tagatislepinguga kindlaks määratud tagatiskünnis, millele on lisatud summa, mis kajastab riskipositsiooni võimalikku suurenemist riski tagatisperioodi jooksul. Repo- ja muudest sarnastest tehingutest koosnevate kogumite puhul on minimaalne tagatisperiood viis päeva eeldusel, et tagatist hinnatakse igapäevaselt. Muude tehingute puhul on minimaalne tagatisperiood 10 päeva.

(2) Kui tasaarvestatavate tehingute kogumi oodatava riskipositsiooni hindamisel on tagatise mõju juba arvesse võetud, võib sisemudeliga leitud oodatava riskipositsiooni näitajat Finantsinspeksiooni loal kasutada otse § 232 lõike 1 punktis 2 sätestatud valemis.

§ 235. Oodatava positiivse riskipositsiooni arvutamise mudelite miinimumnõuded

Krediidasutuse oodatava positiivse riskipositsiooni arvutamise mudel peab vastama §-des 236–240 sätestatud nõuetele.

§ 236. Vastaspoole krediidiriski kontroll

(1) Krediidasutuses peab toimima funktsioon, mis vastutab vastaspoole riski juhtimise süsteemi ülesehituse ja rakendamise eest, hõlmates ka mudeli algset ja jätkuvat valideerimist. Antud funktsioon peab hõlmama sisestavate andmete õigsuse kontrolli ning aruannete koostamist ja analüüsi krediidasutuse sisemudeliga saadud tulemuste kohta, hinnates muuhulgas riskipositsioonide ning krediidi- ja kauplemislimitide suhet.

(2) Vastaspoole krediidiriski kontrolli eest vastutav funktsioon peab olema sõltumatu üksustest, kes vastutavad riskipositsioonide võtmise, uuendamise või nendega kauplemise eest, samuti muust asjakohatust mõjust.

(3) Vastaspoole krediidiriski kontrolli eest vastutava funktsiooni täitmiseks peab olema piisavalt töötajaid ning raporteerimine peab toimuma otse krediidasutuse juhtkonnale. Funktsioon peab olema tihedalt integreeritud krediidasutuse igapäevasesse krediidiriski juhtimise protsessi, kusjuures tema väljundid peavad moodustama krediidasutuse krediidiriski ja üldise riskiprofiili planeerimise, jälgimise ja kontrolliprotsessi lahutamatu osa. [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(4) Krediidiasutuse vastaspoole krediidiriski juhtimise poliitika, protsessid ja süsteemid peavad olema ülesehituselt usaldusväärsed ning neid tuleb rakendada terviklikult. Usaldusväärne vastaspoole krediidiriski juhtimise korraldus peab hõlmama vastaspoole krediidiriski tuvastamist, mõõtmist, juhtimist, heakskiitmist ja vastavasisulist sisemist aruandlust.

(5) Krediidiasutuse riskijuhtimise poliitikas tuleb arvestada tururiske, likviidsusriski, õiguslikku riski ja operatsiooniriski, mis tuleneb vastaspoole riskist. Krediidiasutus peab enne äritehingu sooritamist hindama vastaspoole krediidikvaliteeti ja võtma arvesse arveldusega seotud ja sellele eelnevat krediidiriski. Nimetatud riske tuleb juhtida ühe vastaspoole osas võimalikult kõikehaaravalt, ühendades vastaspoole krediidiriski ja ülejäänud krediidiriski.

(6) Krediidiasutuse juhtkond peab aktiivselt osalema vastaspoole krediidiriski kontrollimise protsessis ja tagama sellele piisavate rahaliste ja inimressursside olemasolu. Juhtkond peab olema teadlik kasutatava mudeliga seotud piirangutest ja selle aluseks olevatest eeldustest ning sellest, millist mõju need võivad avaldada mudeli väljundite usaldusväärsusele. Juhtkond peab võtma ühtlasi arvesse turukeskkonna ebakindlust ja krediidiasutuse põhitegevusega seotud küsimusi ning olema teadlik sellest, kuidas neid on mudelis kajastatud. [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(7) Igapäevased aruanded krediidiasutuse vastaspoolega seotud riskide kohta tuleb vaadata läbi juhtkonna tasandil, kellel on piisavad volitused vähendada nii laenude andmise kui ka kauplemise eest vastutavate isikute võetud positsioone ning vähendada krediidiasutuse üldist vastaspoole krediidiriski.

(8) Krediidiasutuse vastaspoole krediidiriski hindamise süsteemi tuleb rakendada koos sisemiste krediidi- ja kauplemislimiitidega. Krediidi- ja kauplemislimiidid peavad olema seotud krediidiasutuse riskide mõõtmise mudeliga viisil, mis on järjekindel ning mida mõistavad hästi laenude andmise või kauplemise eest vastutavad isikud ja juhtkond. [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(9) Krediidiasutuse vastaspoole krediidiriski mõõtmine peab hõlmama krediidiliinide igapäevase ja päevasises kasutamise mõõtmist. Krediidiasutus peab mõõtma olemasolevaid riskipositsioone koos tagatisega ja ilma tagatiseta. Krediidiasutus peab arvutama ja jälgima nii portfelli kui ka vastaspoole tasandil suurimat vastaspoolega seotud riskipositsiooni või võimalikku tulevast riskipositsiooni krediidiasutuse valitud usaldusnivoos juures. Krediidiasutus peab võtma arvesse suuri või kontsentreerunud riskipositsioone, sealhulgas omavahel seotud isikute riskipositsioone, samuti üksikute majandussektorite või turgude positsioone.

(10) Krediidiasutusel peab olema kindlakskujunenud ja range stressitestimise protseduur, mis toetab krediidiasutuse riskide mõõtmise mudeliga igapäevaselt saadud andmetele tuginevat vastaspoolega seotud riski analüüsi. Juhtkond vaatab nimetatud stressitestimise tulemused perioodiliselt läbi ning need kajastuvad juhtkonna ja tegevjuhtkonna kehtestatud vastaspoolega seotud riski poliitikas ja limiitides. Kui stressitestid viitavad sellisele nõrkusele teatud asjaolude kogumi suhtes, tuleb astuda koheseid samme nende riskide asjakohaseks juhtimiseks. [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(11) Krediidiasutusel peab olema kindlakskujunenud praktika, et tagada vastaspoole krediidiriski juhtimise korraldust puudutavatest dokumenteeritud poliitikatest, kontrollimeetoditest ja protseduuridest kinnipidamist. Krediidiasutuse vastaspoole krediidiriski juhtimise korraldus peab olema piisavalt dokumenteeritud ning peab selgitama vastaspoole krediidiriski mõõtmiseks kasutatud meetodikat.

(12) Krediidiasutuse siseaudit peab teostama perioodiliselt vastaspoole krediidiriski juhtimise korralduse üle sõltumatut kontrolli. Antud kontroll peab hõlmama vastaspoole krediidiriski kontrollifunktsiooni toimimist. Vastaspoole krediidiriski juhtimise korralduse kontroll peab toimuma piisava perioodilisusega ja käsitlema vähemalt järgmisi aspekte:

- 1) vastaspoole krediidiriski juhtimise korralduse ja protseduure käsitleva dokumentatsiooni piisavus;
- 2) vastaspoole krediidiriski kontrolli funktsiooni toimimine;
- 3) vastaspoole krediidiriski hinnangute integreerimine igapäevasesse riskijuhtimisse;
- 4) tehingute sõlmimise ja arveldusega tegelevate üksuste töötajate poolt kasutatavad riski hindamise mudelid ja hindamissüsteemide kinnitamise protsess;
- 5) vastaspoole krediidiriski mõõtmise protsessis oluliste muudatuse valideerimine;
- 6) riskimõõtmise mudeliga hõlmatud vastaspoole krediidiriski ulatus;
- 7) juhtkonna infosüsteemi terviklikkus;
- 8) vastaspoole krediidiriski puudutavate andmete järjepidevus, ajakohasus ning allikate usaldusväärsus ja sõltumatus;
- 9) mudelites kasutatavate andmeallikate järjekindluses, ajakohasuses ning andmeallikate usaldusväärsuses ja sõltumatuses veendumine;
- 10) volatiilsuse ja korrelatsiooni osas tehtavate eelduste täpsus ja ajakohasus;
- 11) hindamise ja riski ülekandmise hinnangute täpsus;
- 12) mudeli täpsuse kontroll sagedase järeltestimise abil.

§ 237. Kasutustest

(1) Efektiiivse oodatava positiivse riskipositsiooni arvutamiseks kasutatava mudeliga prognoositud riskipositsioonide jaotus peab olema tihedalt integreeritud krediidiasutuse igapäevasesse vastaspoole

krediidiriski juhtimisse. Krediidiasutus peab prognoositud riskipositsioonide jaotust kasutama krediidiotsuste tegemisel, sisemise kapitali vajaduse kindlaksmääramisel ja üldjuhtimisel.

(2) Krediidiasutus peab säilitama asjakohaseid andmeid ja informatsiooni efektiivse oodatava positiivse riskipositsiooni aluseks oleva mudeli toimimise kohta ning suutma tõendada, et ta on vähemalt ühe aasta jooksul enne Finantsinspeksioonile taotluse esitamist kasutanud oodatava positiivse riskipositsiooni arvutamise aluseks oleva riskipositsioonide jaotuse leidmiseks sisemudelit, mis vastab üldjoontes käesolevas alljaotises esitatud miinimumnõuetele.

(3) Vastaspoole krediidiriski oodatavate riskipositsioonide jaotuse prognoosimiseks kasutatud mudel peab olema kaasatud vastaspoole krediidiriski juhtimise süsteemi, mis hõlmab vastaspoole krediidiriski tuvastamist, mõõtmist, juhtimist, kinnitamist ja sellega seotud sisemist aruandlust.

(4) Vastaspoole krediidiriski juhtimise süsteem, millesse oodatavate riskipositsioonide jaotuse prognoosimiseks kasutatav mudel on kaasatud, peab muuhulgas hõlmama krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski riskipositsioonide koosmõju, sealhulgas kasutamata krediidiliinide prognoositavat kasutust.

(5) Kasutustesti nõude täitmiseks peab krediidiasutus oma vastaspoole krediidiriski juhtimise süsteemis kasutatava mudeli abil prognoositud riskipositsioonide jaotust lisaks oodatava positiivse riskipositsiooni mõõtmisele kasutama teiste vastaspoole krediidiriski juhtimisel kasutatavate näitajate, näiteks maksimaalse riskipositsiooni või võimaliku tulevase riskipositsiooni prognoosimiseks.

(6) Vastaspoole krediidiriski juhtimise süsteem peab peale oodatavate riskipositsioonide jaotuse prognoosimise hõlmama praeguste vastaspoole krediidiriski positsioonide mõõtmise ja jälgimise vajadusel nii tagatise arvesse võttes kui ka tagatise arvestamata.

(7) Krediidiasutuse vastaspoole krediidiriski juhtimise süsteem peab olema võimeline hindama oodatavaid riskipositsioone igapäevaselt, välja arvatud juhul, kui krediidiasutus tõendab Finantsinspeksioonile väiksema sageduse põhjendatust. Krediidiasutus peab kasutama oodatavate riskipositsioonide hindamisel prognoosiperioode, mis vastavad tulevaste rahavoogude ajalisele jaotusele ja tehingute lepingute tähtaegadele arvestades riskipositsioonide olulisust ja struktuuri.

(8) Riskipositsioone tuleb mõõta, jälgida ja kontrollida kõikide tasaarvestatavate tehingute kogumisse kuuluvate lepingute kehtivusaja jooksul, mitte ainult üheaastase ajahorisondi jooksul. Krediidiasutuses kehtivad siseprotseduurid peavad tagama peale olemasolevatest tehingutest pärast üheaastast horisonti tekkiva vastaspoole riski tuvastamise ja kontrollimise. Nimetatud riskipositsiooni prognoositud suurenemist tuleb arvesse võtta krediidiasutuse sisemise kapitali hindamisel.

§ 238. Stressitestimine

(1) Krediidiasutusel peavad olema usaldusväärsed stressitestimise protseduurid vastaspoole krediidiriskiga seotud kapitali piisavuse hindamiseks. Krediidiasutus peab stressitestimise tulemusi võrdlema oodatava positiivse riskipositsiooni hinnanguga ning lugema neid tulemusi krediidiasutuse hindamisprotsessi osaks. Stressitestimine peab muuhulgas hõlmama selliste võimalike sündmuste või majandustingimuste tulevaste muutuste väljaselgitamise, mis võiksid avaldada krediidiasutuse vastaspoole krediidiriskile ebasoodsat mõju, samuti krediidiasutuse selliste muutuste talumise võime hindamist.

(2) Krediidiasutus peab stressitestidega kontrollima oma vastaspoole krediidiriske, sealhulgas testides üheaegselt turu- ja krediidiriski mõjutavaid tegureid. Vastaspoole krediidiriski stressitestid peavad hõlmama riskide kontsentreerumist ühe kliendi või omavahel seotud isikute suhtes, turu- ja krediidiriski korrelatsiooniga seonduvat riski ja muutusi, mida toob turul kaasa vastaspoole positsioonide lõppemine. Stressitestid peavad arvesse võtma selliste turul toimuvate muutuste mõju krediidiasutuse enda positsioonidele ja kaasama selle vastaspoole krediidiriski hindamisse.

§ 239. Korrelatsioonirisk

(1) Krediidiasutus peab sisemudeli kasutamisel arvesse võtma võimalikku märkimisväärset üldist korrelatsiooniriski.

(2) Krediidiasutusel peab olema välja töötatud kord spetsiifilise korrelatsiooniriski väljaselgitamiseks, jälgimiseks ja kontrollimiseks alates tehingu algusest kuni selle lõpptähtajani.

§ 240. Modelleerimise protsessi terviklikkus

(1) Mudel peab kajastama tehingu tingimusi ja spetsifikatsioone õigeaegselt, täielikult ja konservatiivselt. Nimetatud tingimused peavad sisaldama vähemalt lepingu nimiväärtust, lõpptähtaega, alusvara, tagatis- ja tasaarvestuskorda. Nimetatud tingimusi ja spetsifikatsioone tuleb hoida andmebaasis, mida tuleb kontrollida ametlikult ja regulaarselt. Tasaarvestuse korra tunnistamise protsess eeldab juriidilise personali kinnitust,

et veenduda tasaarvestuse õiguslikus jõustatavuses, ning selle peab sisestama andmebaasi sõltumatu üksus. Tehingu tingimusi ja spetsifikatsioone puudutavate andmete mudelisse kandmise kontroll peab kuuluma samuti siseauditi tegevusvaldkonda ja kasutusel peavad olema mudeli ja andmeallikasüsteemide vahelised ametlikud sobitamisprotsessid, et jätkuvalt kontrollida, et *EPE* kajastaks õieti või vähemalt konservatiivselt tehingu tingimusi ja spetsifikatsioone.

(2) Mudelis tuleb kasutada praegusi turuandmeid praeguste riskipositsioonide arvutamiseks. Kui volatiilsuse ja korrelatsioonide hindamiseks kasutatakse varasemaid andmeid, tuleb kasutada vähemalt kolme aasta andmeid, mida tuleb ajakohastada kvartaalselt või sagedamini, kui turutingimused seda nõuavad. Need andmed peavad hõlmama terviklikku majandustingimuste kogumit, näiteks kogu konjunktuuri tsüklit. Äriüksusest sõltumatu üksus peab kinnitama äriüksuse antud hinda. Andmete kogumine peab olema ärivaldkondadest sõltumatu, andmed tuleb sisestada mudelisse õigeaegselt ja terviklikult ja neid tuleb hoida andmebaasis, mida ametlikult regulaarsete vaheaegade järel kontrollitakse. Krediidiasutusel peab olema hästi väljaarendatud andmete õigsuse kontrolliprotsess, et kõrvaldada ekslikud ja/või üldnormist kõrvalekalduvad vaatlusandmed. Selles osas, mille kohta mudelis kasutatakse turuandmete tuginevaid hinnanguid, sealhulgas uute toodete osas, kui kolme aasta andmed ei pruugi olla kättesaadavad, määratletakse sobivad hinnangud sisemise poliitika alusel ning krediidiasutus peab näitama empiirilisel, et antud hinnang kajastab konservatiivselt alusrisiki ebasoodsates turutingimustes. Kui mudelis arvestatakse tagatiste mõju tasaarveldatavate tehingute turuväärtuse muutmisele, peavad krediidiasutusel olema küllaldased varasemate perioodide andmed tagatise volatiilsuse mudelis kasutamiseks.

(3) Mudel peab läbima valideerimise protsessi. Antud protsess peab olema krediidiasutuse sise-eeskirjades selgelt väljendatud. Valideerimisprotsessiga täpsustatakse, millist tüüpi testimist on vaja läbi viia, et tagada mudeli usaldusväärsus ja määratleda tingimused, mille puhul eeldusi rikutakse ja mis võib tuua kaasa *EPE* liiga väiksena näitamise. Valideerimise protsess hõlmab mudeli ulatuslikkuse hindamist.

(4) Krediidiasutus peab jälgima asjakohaseid riske ja tal peavad olema kasutusel menetlused oma *EPE* hinnangu korrigeerimiseks, kui kõnealused riskid muutuvad oluliseks. See hõlmab järgmist:

- 1) krediidiasutus peab selgitama välja konkreetse korrelatsiooniriskiga seotud riskipositsioonid ja juhtima neid;
- 2) krediidiasutus peab võrdlema korrapärase vaheaja järel ühe aasta kohta arvutatud *EPE* hinnangut kogu riskipositsiooni perioodi *EPE* hinnanguga, kui riskipositsioonil on ühe aasta järel tõusev profiil;
- 3) alla aastase lõpptähtajaga riskipositsioonide puhul peab krediidiasutus võrdlema regulaarse vaheaja järel asendushinda (praegust riskipositsiooni) ja realiseerunud riskipositsiooni profiili ja/või säilitama andmed, mis võimaldavad antud võrdluse tegemist.

(5) Krediidiasutus peab kohaldama sisemenetlust, et kontrollida enne tehingu hõlmamist tasaarveldatavate tehingute kogumisse, et tehing on kaetud õiguslikult jõustatava tasaarvestuskokkuleppega, mis vastab käesoleva jaotise 8. alljaotises sätestatud nõuetele.

(6) Krediidiasutus, kes kasutab oma vastaspoole krediidiriski maandamiseks tagatist, peab kohaldama sisemenetlust, et kontrollida enne tagatise arvutustes kasutamist seda, kas tagatis vastab 2. jao 3. jaotises sätestatud õiguskindluse põhimõtetele.

§ 241. *EPE* mudelite valideerimismõõdet

Krediidiasutuse *EPE* mudel peab täitma järgmised valideerimismõõdet:

- 1) käesoleva määruse §-s 307 sätestatud kvalitatiivsed valideerimismõõdet;
- 2) intressimäärasid, valuutakursse, aktsiahindu, kaupu ja muid tururiski tegureid tuleb vastaspoole krediidiriski mõõtmisel prognoosida pikaajalise vaatega. Tururiski tegurite prognoosimudeli talitust tuleb valideerida pikaajalise vaatega;
- 3) hinnakujunduse mudeleid, mida kasutatakse vastaspoole krediidiriski arvutamiseks tururiski tegurite tuleviku $\frac{1}{2}$ okkidest tuleneva teatud stsenaariumi järgi, tuleb kontrollida mudeli valideerimisprotsessi osana. Optsioonide hinnakujunduse mudelites tuleb selgitada optsiooni väärtuse mittelineaarsust tururiski tegurite suhtes;
- 4) *EPE* mudel peab hõlmama tehingukohast teavet, et võtta riskipositsioonid tasaarveldatavate tehingute kogumi tasandil kokku. Krediidiasutus peab kinnitama, et tehingud suunatakse mudeli siseselt asjakohasesse tasaarveldatavate tehingute kogumisse;
- 5) *EPE* mudel peab sisaldama ühtlasi tehingukohast teavet, et hõlmata tagatise mõju. Arvesse tuleb võtta nii tagatise praegust määra kui tagatise, mis antakse tulevikus vastaspoolte vahel edasi. Selline mudel peab selgitama tagatislepingute (ühe- või kahepoolsete) olemust, tagatiste muutmistaotluste sagedust, riski tagatisperioodi, tagatiseta riskipositsiooni madalamat künnist, mida krediidiasutus on valmis aktsepteerima, ja minimaalset ülekandesummat. Sellise mudeliga kas modelleeritakse esitatud tagatise turuhinnaks ümber arvutatud väärtuse muutus või kohaldatakse käesoleva peatüki 2. jao 3. jaotises esitatud eeskirju;
- 6) tüüpiliste vastaspoole portfelli staatiline ajalooline järeldamine peab olema mudeli valideerimisprotsessi osa. Krediidiasutus peab teostama korrapärase vaheaegade järel mitme tüüpilise vastaspoole portfelli (tegeliku või hüpoteetilise) järelkontrolli. Tüüpilised portfelliid tuleb valida selle alusel, kui tundlikud nad on krediidiasutuse kohta kehtivate oluliste riskitegurite ja korrelatsioonide suhtes;
- 7) Finantsinspeksioon võib tühistada mudeli heakskiidu või määrata tähtaja mudeli parandamiseks, kui järelkontroll näitab, et mudel ei ole piisavalt täpne. Finantsinspeksioonil on mudeli ebapiisava täpsuse korral õigus nõuda krediidiasutuselt täiendavaid omavahendeid.

8. alljaotis

Lepinguline tasaarvestus

§ 242. Lepinguline tasaarvestus

(1) Vastaspool käesoleva alljaotise mõistes tähendab kõiki isikuid, kes on pädevad sõlmima tasaarvestuskokkulepet.

(2) Lepinguline tasaarvestus (edaspidi *tasaarvestuskokkulepe*) käesoleva alljaotise tähenduses on krediidasutuse ja vastaspoole vahel sõlmitav kirjalik kahepoolne kokkulepe, millega võetakse ühtne juriidiline kohustus, mis katab kõik kokkuleppega kaetud kahepoolsed raamlepingud ühe tootekategooria piires.

(3) Lepinguline toodetevaheline tasaarvestus (edaspidi *toodetevaheline tasaarvestuskokkulepe*) käesoleva alljaotise tähenduses on krediidasutuse ja vastaspoole vahel sõlmitav kirjalik kahepoolne kokkulepe, millega võetakse ühtne juriidiline kohustus, mis katab kõik kokkuleppega kaetud kahepoolsed raamlepingud ja erinevaid tootekategooriaid hõlmavad tehingud.

(4) Toodetevahelise tasaarvestuskokkuleppe puhul loetakse erinevateks tootekategooriateks:

- 1) repo, pöördrepo, väärtpaberite ja kaupade laenu tehinguid;
- 2) väärtpaberitagatise tehinguid;
- 3) käesoleva jaotise 2. alljaotises nimetatud tuletisinstrumente.

§ 243. Tasaarvestuskokkulepete tunnustamine riskipositsioonide arvutamisel

(1) Riskipositsioonide arvutamisel loetakse riski vähendavateks järgmisi tasaarvestuskokkuleppeid ja toodetevahelisi tasaarvestuskokkuleppeid, mis vastavad käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimustele:

- 1) krediidasutuse ja vastaspoole vahel sõlmitud kahepoolsed uuenduslepingud, mille alusel vastastikused nõuded ja kohustused ühendatakse automaatselt nii, et iga uuendamise tagajärjel fikseeritakse ühtne netosumma ja jõustub uus juriidiliselt siduv leping, mis lõpetab varasemad lepingud;
- 2) muud kahepoolsed tasaarvestuskokkulepped krediidasutuse ja vastaspoole vahel;
- 3) toodetevahelised tasaarvestuskokkulepped krediidasutuste puhul, kes kasutavad käesoleva jaotise 7. alljaotises sätestatud sisemudelitel põhinevaid mõõtmismudeleid nimetatud meetodi rakendusallasse kuuluvate tehingute suhtes, välja arvatud krediidasutusega samasse konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtjatega sõlmitud tasaarvestuskokkulepped.

(2) Tasaarvestuskokkulepete ja toodetevaheliste tasaarvestuskokkulepete arvessevõtmise tingimused on järgmised:

- 1) krediidasutusel on vastaspoolega leping, mille tulemusel tekib ühtne juriidiline kohustus, mis katab kõik hõlmatud tehingud selliselt, et kui vastaspool ei täida oma kohustusi maksmise katkestamise, pankroti, likvideerimise või muu taolise asjaolu tõttu, on krediidasutusel õigus saada või kohustus maksta ainult konkreetsete tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute turuväärtuse netosumma;
- 2) krediidasutusel on olemas protseduurireeglid, mis tagavad tasaarvestuskokkulepete ja toodetevaheliste tasaarvestuskokkulepete õigusliku jõustatavuse regulaarse kontrolli, silmas pidades asjaomaste seaduste võimalikke muudatusi;
- 3) krediidasutus säilitab kõik tasaarvestuskokkuleppeid ja toodetevahelisi tasaarvestuskokkuleppeid käsitlevad dokumendid;
- 4) krediidasutus arvestab tasaarvestuskokkulepete ja toodetevaheliste tasaarvestuskokkulepete mõju iga vastaspoole krediidiriski koondpositsiooni mõõtmisel ja lähtub sellest antud vastaspoole krediidiriski (CCR) juhtimisel;
- 5) vastaspoole krediidiriski positsioonid summeeritakse tehingute lõikes ning saadud koondpositsioone kasutatakse krediidilimiitide määramisel ja sisemise kapitali arvutamisel.

(3) Krediidasutus esitab Finantsinspektsioonile kirjaliku õigusliku hinnangu, et tasaarvestuskokkulepped ja toodetevahelised tasaarvestuskokkulepped tagavad käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud juhtudel vaidlustamise korral suure tõenäosusega asjaomase kohtu või haldusasutuse otsuse, et krediidasutuse nõuded ja kohustused piirduvad tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute netosummaga:

- 1) jurisdiktsiooni, kus vastaspool, või filiaali puhul tema filiaal, on asutatud, õigusaktide alusel;
- 2) tasaarvestuskokkuleppega või toodetevahelise tasaarvestuskokkulepetega kaetud tehinguid reguleerivate õigusaktide alusel;
- 3) tasaarvestuskokkuleppeid või toodetevahelisi tasaarvestuskokkuleppeid reguleerivate või nende teostamiseks vajalike mistahes õigusaktide alusel.

(4) Toodetevahelised tasaarvestuskokkulepped peavad lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud tingimustele vastama järgmistele tingimustele:

- 1) käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud netosumma all mõistetakse iga hõlmatava kahepoolse raamlepingu positiivse või negatiivse väärtuse netosummat lepingu lõpetamisel ning üksiktehingu positiivse või negatiivse turuväärtuse netosummat (toodetevaheline netosumma);

- 2) käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kirjalikud õiguslikud hinnangud peavad käsitlema kogu toodetevahelise tasaarvestuskokkuleppe kehtivust ja teostatavust ning selle mõju iga hõlmatava kahepoolse raamlepingu olulisematele sätetele;
- 3) krediidasutusel on olemas protseduurireeglid, mis tagavad käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 sätestatud õigusliku hinnangu olemasolu regulaarse kontrolli;
- 4) krediidasutus täidab käesolevas alljaotises toodetevahelistele tasaarvestuskokkulepete sätestatud tingimusi ning samal ajal käesoleva peatüki 2. jao 6. jaotises sätestatud nõudeid, mida kohaldatakse krediidiriski maandamise suhtes, arvestades iga üksikut kaetavat kahepoolset lepingut ja tehingut.

(5) Riski vähendavana ei või käsitleda ühtegi tasaarvestuskokkulepet või toodetevahelist tasaarvestuskokkulepet, mille sätete kohaselt võib lepingupool lepingulised kohustused täitmata jätnud vastaspoolele tasuda maksed osaliselt või neid üldse mitte tasuda, isegi juhul, kui lepingulised kohustused täitmata jätnud lepingupool on netovõlausaldaja (mittetäitmisklausel).

(6) Finantsinspeksioon võib mitte lubada tasaarvestuskokkulepete või toodetevaheliste tasaarvestuskokkulepete käsitlemist riski vähendatavana, kui ei ole täidetud käesolevas paragrahvis sätestatud tingimused või kui muude asjaomaste pädevate asutustega tasaarvestuskokkulepete õigusliku kehtivuse osas peetud konsultatsioonide tulemusel ilmneb, et nimetatud kokkulepete kehtivus andud jurisdiktsioonis ei ole piisavalt tagatud.

§ 244. Tasaarvestuskokkulepete ja toodetevaheliste tasaarvestuskokkulepete arvessevõtmine vastaspoole krediidiriski standardmeetodi ja sisemistel riskimõõtmismudelitel põhinevate meetodite puhul

Käesoleva jaotise 6. alljaotises sätestatud standardmeetodi ja 7. alljaotises sätestatud sisemistel riskimõõtmismudelitel põhinevate meetodite puhul võetakse tasaarvestuskokkuleppeid ja toodetevahelisi tasaarvestuskokkuleppeid arvesse nimetatud alljaotistes sätestatud korras.

§ 245. Uuenduslepingute arvessevõtmine vastaspoole krediidiriski turuväärtuse meetodi ja lihtsustatud meetodi puhul

(1) Käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud turuväärtuse meetodi puhul võetakse asenduskulu ja tuleviku krediidiriski positsiooni väärtuse arvutamisel aluseks uuenduslepinguga fikseeritud netosumma.

(2) Käesoleva jaotise 5. alljaotises sätestatud lihtsustatud meetodi kohaldamisel võetakse instrumendi nimiväärtuse arvutamisel aluseks uuenduslepinguga fikseeritud netosumma.

§ 246. Muude tasaarvestuskokkulepete arvessevõtmine vastaspoole krediidiriski turuväärtuse meetodi puhul

(1) Käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud turuväärtuse meetodi kohaldamisel võib tasaarvestuskokkulepetega kaetud tehingute asenduskulu arvutamisel kasutada tasaarvestuskokkuleppest tulenevat tegelikku oletatavat netoasenduskulu. Kui tasaarvestuse tulemusena tekib krediidasutusel kohustus, on asenduskulu 0 (null).

(2) Kõigi tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute tuleviku krediidiriski positsiooni korrigeeritakse vähendusteguriga, mis arvutatakse järgmiselt:

$$PCE_{red} = 0,4 * PCE_{gross} + 0,6 * NGR * PCE_{gross},$$

kus

PCE_{red} on kõigi juriidiliselt kehtiva antud vastaspoolega sõlmitud kahepoolse tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute tuleviku krediidiriskipositsiooni vähendamise tegur;

PCE_{gross} on kõigi juriidiliselt kehtiva antud vastaspoolega sõlmitud kahepoolse tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute tuleviku krediidiriskipositsiooni tegurite summa, mille arvutamiseks korrutatakse nimetatud tehingute nimiväärtused § 217 lõikes 1 sätestatud protsendimääradega;

NGR on neto-bruto suhtarv, mis leitakse kas:

- 1) individuaalse arvutuse teel, kus kõigi juriidiliselt kehtivate antud vastaspoolega sõlmitud kahepoolse tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute asendamise netomaksumus jagatakse kõigi juriidiliselt kehtivate antud vastaspoolega sõlmitud kahepoolse tasaarvestuskokkuleppega kaetud tehingute asendamise brutomaksumusega, või
- 2) summaarse arvutuse teel, kus kõiki juriidiliselt kehtivate tasaarvestuskokkulepetega kaetud

tehingute kõikide vastaspoolte osas arvatud lepingu asendamise netomaksumus jagatakse kõigi juriidiliselt kehtivate tasaarvestuskokkulepetega kaetud tehingute asendamise brutomaksumusega.

NGRarvutamiseks valitud lähenemist tuleb kasutada järjekindlalt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud korras tuleviku krediidiriski positsiooni vähendamisel võib tasaarvestuskokkuleppega kaetud sarnaseid tehinguid käsitleda ühe tehinguna, mille nimiväärtus võrdub nende tehingute netosummaga.

(4) Sarnasteks lepinguteks käesoleva lõike ning § 247 tähenduses loetakse välisvaluuta tähtpäevatehinguid (*foreign exchange forward*) või muid sarnaseid tehinguid, mille puhul rahavoog laekub samal päeval ning täielikult või osaliselt samas välisvaluutas.

§ 247. Muude tasaarvestuskokkulepete arvessevõtmine vastaspoolte krediidiriski lihtsustatud meetodi puhul

(1) Käesoleva jaotise 5. alljaotises nimetatud lihtsustatud meetodi kohaldamisel võib riskipositsiooni väärtuse arvutamisel tasaarvestuskokkuleppega täielikult hõlmatud § 246 lõikes 4 sätestatud tingimustele vastavaid sarnaseid tehinguid käsitleda ühe lepinguna, mille nimiväärtus võrdub nende tehingute netosummaga. Tasaarvestuskokkuleppega kaetud sarnastele tehingutele kohaldatakse § 218 lõikes 1 sätestatud protsendimäärasid.

(2) Tasaarvestuskokkulepetega kaetud muude tehingute puhul kohaldatakse riskipositsiooni väärtuse arvutamisel tasaarvestuskokkuleppega hõlmatud tehingutele järgmisi protsendimäärasid:

Tähtaeg	Intressimääradega seotud tuletisinstrumendid	Välisvaluutakurssidega ja kullaga seotud tuletisinstrumendid
Kuni üks aasta (k.a)	0,35%	1,5%
Üks kuni kaks aastat (k.a)	0,75%	3,75%
Täiendav juurdearvestus iga lisanduva aasta kohta	0,75%	2,25%

3. jagu

Kapitalinõuete arvutamine optsioonidelt

§ 248. Kapitalinõuete arvutamine optsioonidelt

(1) Optsioonidelt, ostutähtedelt ja optsiooni tüüpi instrumentidelt arvutatakse kapitalinõudeid käesolevas jaos sätestatud korras.

(2) Käesolevas jaos sätestatud korras arvatud kapitalinõuded lisatakse valuutariski, intressipositsiooni, aktsiapositsiooni või kaubariski katmiseks leitud kapitalinõuetele lähtudes optsiooni alusvarast. [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(3) Optsioonide puhul eristatakse järgmisi riske:

- 1) deltarisk, mis väljendab optsiooni hinna tundlikkust alusvara turuväärtuses toimuvatele muutustele;
- 2) gammarisk, mis väljendab delta muutust alusvara turuväärtuse muutumise tõttu;
- 3) *veega*-risk, mis väljendab optsiooni hinna tundlikkust alusvara hinna volatiilsuse suhtes;
- 4) *rho*-risk, mis väljendab optsiooni hinna tundlikkust intressimäärade muutumise suhtes;
- 5) *theta*-risk, mis väljendab aja möödumise mõju optsiooni väärtusele;
- 6) dividendirisk, mis väljendab riski, et muutuvad dividendid, millel optsiooni väärtus põhineb.

(4) Krediidiasutus võib nettida identsete optsioonide vastandpositsioone.

(5) Kapitalinõude arvutamisel optsiooniriski katmiseks võib kasutada kas lihtsustatud meetodit või delta-pluss meetodit. Lihtsustatud meetodit võib kasutada ainult juhul, kui kauplemisportfell sisaldab ainult osetud optsioone. Lihtsustatud või delta-pluss meetodist erinevate meetodite kasutamiseks peab krediidiasutusel olema Finantsinspektsiooni eelnev kirjalik luba.

(6) Juhul kui optsioonidega kaasneb lisaks delta-pluss meetodis käsitletud riskidele ka *rho*-, *theta*- ja dividendirisk, tuleb kapitalinõuded arvutada ka nende riskide katmiseks.

§ 249. Lihtsustatud meetod kapitalinõude arvutamiseks optsioonidelt

(1) Lähtudes optsiooni alusvara tüübist on kapitalinõude määrad järgmised:

- 1) välisvaluutaga seotud optsioonide puhul on kapitalinõude määr 10 protsenti optsiooni alusvara väärtusest;
 - 2) võlainstrumentidega seotud optsioonide puhul on kapitalinõue §-s 282 võlainstrumentidele sätestatud spetsiifilise riski ja üldise riski kapitalinõuete summa, kusjuures kapitalinõude määraks üldriski katmiseks loetakse 8 protsenti;
 - 3) intressimäära ja intressimäära indeksiga seotud optsioonide puhul on kapitalinõude määr 8 protsenti optsiooni alusvara väärtusest;
 - 4) lihtaktsiatega seotud optsioonide puhul on kapitalinõue §-des 293 ja 294 vastavale lihtaktsiale sätestatud spetsiifilise riski ja üldise riski kapitalinõuete summa;
 - 5) kaubaga seotud optsioonide puhul on kapitalinõude määr 15 protsenti optsiooni alusvarast.
- [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Katmata või avatud (*naked*) ostetud optsioonide puhul on kapitalinõue optsiooni alusvara turuhinna ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud protsendimäära korrutis või optsiooni turuhind vastavalt sellele, kumb on madalam.

(3) Kaetud ostetud optsioonide puhul on kapitalinõue optsiooni alusvara turuhinna ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud protsendimäära korrutis, millest on maha arvatud summa, mille võrra optsioon on rahas (*in the money*).

(4) Ostetud müügioptsioon on rahas, kui optsiooni täitmishind ületab alusvara turuhinda (optsioonide puhul järelejäänud tähtajaga kuni 6 kuud) või alusvara tuleviku hinda (optsioonide puhul järelejäänud tähtajaga üle 6 kuu).

(5) Ostetud ostuoptsioon on rahas, kui optsiooni täitmishind on madalam alusvara turuhinnast (optsioonide puhul järelejäänud tähtajaga kuni 6 kuud) või alusvara tulevikuhinnast (optsioonide puhul järelejäänud tähtajaga üle 6 kuu).

(6) Summa, mille võrra optsioon on rahas, on optsiooni täitmishinna ja alusvara turuhinna või alusvara tulevikuhinna vahe ja alusvara ühikute arvu korrutis.

(7) Kui krediidasutusel ei ole võimalik saada usaldusväärset informatsiooni alusvara tulevikuhinna kohta, tuleb kapitalinõude arvutamisel lugeda alusvara turuhinna ja tulevikuhinna vahe nulliks.

§ 250. Delta-pluss meetod kapitalinõude arvutamiseks optsioonidelt

(1) Delta-pluss meetodi puhul on kapitalinõue vastavalt §-dele 251–254 arvutatud delta-, gamma- ja *veega*-riski katmiseks arvutatud kapitalinõuete summa.

(2) Delta, gamma ja *veega* leidmiseks kasutatakse börsil kaubeldavate optsioonide puhul börsi andmeid. Juhul kui see pole võimalik ning börsiväliste optsioonide puhul – Finantsinspektsiooni poolt heakskiidetud mudelit.

§ 251. Deltarisk

(1) Deltaga korrigeeritud alusvara väärtus on alusvara väärtuse ja delta korrutis.

(2) Deltaga korrigeeritud alusvara väärtus lisatakse käesoleva peatüki 4. 5. ja 6. jaos sätestatud riskide arvutusse lähtudes optsiooni alusvara riskist järgmiselt:

- 1) optsioonide puhul, mille alusvaraks on võlainstrumentid, lisatakse deltaga korrigeeritud alusvara väärtus käesoleva peatüki 6. jao 2. jaotise 2. alljaotises käsitletud intressipositsiooni riski arvestusse;
- 2) optsioonide puhul, mille alusvaraks on lihtaktsiad, lisatakse deltaga korrigeeritud alusvara väärtus käesoleva peatüki 6. jao 2. jaotise 3. alljaotises käsitletud aktsiapositsiooni riski arvestusse;
- 3) optsioonide puhul, mille alusvaraks on kaubad, lisatakse deltaga korrigeeritud alusvara väärtus käesoleva peatüki 5. jaos käsitletud kaubariski arvestusse;
- 4) optsioonide puhul, mille alusvaraks on välisvaluuta või kuld kullakangides, millega kaubeldakse rahvusvahelistel turgudel, lisatakse deltaga korrigeeritud alusvara väärtus käesoleva peatüki 4. jaos käsitletud välisvaluuta riski arvestusse.

§ 252. Optsioonid, mille alusvaraks on intressimäärad või võlainstrumentid

(1) Optsioonid, mille alusvaraks on intressimäärad või võlainstrumentid, tuleb vastavalt käesoleva peatüki 6. jao 2. jaotises sätestatule jagada kaheks positsiooniks järgmiselt:

- 1) positsioon, mille lõpptähtaeg on alusvara lepingu jõustumisel;
- 2) positsioon, mille lõpptähtaeg on alusvara lepingu lõpptähtajal.

(2) Ostetud ostuoptsioon ja müüdü müügioptsioon on kombinatsioon deltaga korrigeeritud pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on alusvara lepingu lõpptähtajal ja deltaga korrigeeritud lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on optsiooni lõpptähtajal.

(3) Müüdü ostuoptsoon ja ostetud müügioptsoon on kombinatsioon delta korregeeritud lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on alusvara lepingu lõpptähtajal, ja delta korregeeritud pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on optiooni lõpptähtajal.

(4) Optioonid, mille alusvaraks on ujuva intressimääraga instrumendid, millel on muutuva määra ülem- ja alampiirid (*caps ja floors*), on kombinatsioon ujuva intressimääraga instrumendist ja reast Euroopa tüüpi optioonidest.

§ 253. Gammarisk

(1) Kapitalinõue optiooni positsiooni gammariski katmiseks ehk «gamma mõju» arvutatakse vastavalt järgmisele valemile:

$$\text{Gamma mõju} = \frac{1}{2} \times n \times \text{gamma} \times VU^2,$$

kus

n on alusvara ühikute arv;
VU on muutus alusvara turuväärtuses.

(2) Muutus alusvara turuväärtuses (*VU*) arvutatakse järgmiselt:

- 1) intressimäära optioonide puhul, mille alusvaraks on võlainstrument, korrutatakse võlainstrumendi turuhind § 288 lõikes 2 toodud tabeli veerus «Kaal» antud vastava riskikaaluga;
- 2) intressimäära optioonide puhul korrutatakse vastavalt § 272 lõikele 2 leitud positsiooni lepinguline väärtus § 288 lõikes 2 toodud tabeli veerus «Eeldatav intressimäära muutus» antud intressimäära muutusega;
- 3) optioonide puhul, mille alusvaraks on lihtaktsiad, korrutatakse alusvara turuhind 8 protsendiga;
- 4) optioonide puhul, mille alusvaraks on välisvaluuta või kuld kullakangides, korrutatakse alusvara turuhind 8 protsendiga;
- 5) optioonide puhul, mille alusvaraks on kaubad, korrutatakse alusvara turuhind 15 protsendiga.

(3) Optioonide kapitalinõude arvutamisel gammariski katmiseks käsitletakse ühe ja sama alusvarana:

- 1) võlainstrumente, mis kuuluvad § 288 lõikes 2 toodud tabeli alusel ühte ja samasse lõpptähtaja võõndisse;
- 2) lihtaktsiaid, mille emitendid on registreeritud ühes ja samas riigis;
- 3) kõiki välisvaluutasid eraldi ning kulda kullakangides, millega kaubeldakse rahvusvahelistel turgudel;
- 4) iga kaupa, arvestades § 260 lõikes 1 sätestatud tingimusi.

(4) Krediidiasutuse kogu kapitalinõue gammariski katmiseks arvutatakse järgmiselt:

- 1) optioonide gamma mõjud arvutatakse iga alusvara kohta eraldi;
 - 2) optioonide gamma mõjud summeeritakse arvestades märke alusvarade lõikes, saades iga alusvara optioonide gamma netomõjud;
 - 3) kõigi optioonide gamma negatiivsete netomõjude absoluutväärtused summeeritakse.
- [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.02.2008]

§ 254. Veega-risk

(1) Kapitalinõue optiooni positsiooni veega-riski katmiseks ehk «veega mõju» arvutatakse vastavalt järgmisele valemile:

$$\text{Veega mõju} = n \times \text{veega} \times \frac{1}{4} \times \sigma;$$

kus

n on alusvara ühikute arv;
σ on alusvara turuhinna muutlikkus.

(2) Krediidiasutuse kogu kapitalinõue veega-riski katmiseks arvutatakse järgmiselt:

- 1) optioonide veega mõjud arvutatakse iga alusvara kohta eraldi. Alusvara määratakse lähtudes § 253 lõikes 3 sätestatud põhimõtetest;
- 2) optioonide veega mõjud summeeritakse arvestades märke alusvarade lõikes saades iga alusvara optioonide veega netomõjud;
- 3) kõigi optioonide veega netomõjude absoluutväärtused summeeritakse.

4. jagu Kapitalinõue valuutariski katmiseks

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 255. Kapitalinõue valuutariski katmiseks

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(1) Kapitalinõue valuutariski katmiseks on 8 protsenti vastavalt §-le 258 arvatud kogu välisvaluuta avatud netopositsioonist. Kapitalinõuet valuutariski katmiseks ei arvutata, kui kogu välisvaluuta avatud netopositsioon ei ületa 2 protsenti vastavalt § 8 lõikele 2 arvatud omavahenditest.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul nõusolekul võib korreleeruvate valuutade puhul kohaldada madalamaid kapitalinõudeid. Kapitalinõue kahe korreleeruva välisvaluuta netopositsiooni kaetud osale on 4 protsenti. Kahe korreleeruva välisvaluuta netopositsiooni katmata osa võetakse, vastavalt valuuta pika või lühikese avatud netopositsioonina, arvesse kogu välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel vastavalt §-dele 226 ja 258.

(3) Kahte välisvaluutat võib lugeda korreleeruvateks, kui nende kaetud positsiooni väärtusest 4-protsendilise või väiksema kahjumi tekkimise tõenäosus on võrdsete ja vastasmärgiga positsioonidelt üksteisele järgneva kümne tööpäeva jooksul kolmeaastase vaatlusperioodi puhul vähemalt 99 protsenti ja viieaastase vaatlusperioodi puhul vähemalt 95 protsenti. Kahjumi tõenäosust arvutatakse igapäevase vahetuskursi alusel.

§ 256. Välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamise üldpõhimõtted

(1) Välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel võetakse arvesse kõik valuutakursi muutustest sõltuvad bilansilised ja bilansivälised varad ja kohustused. Kullakange, millega kaubeldakse rahvusvahelistel turgudel, käsitletakse sarnaselt välisvaluutaga. Välisvaluutana ei käsitleta eurot.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(2) Välisvaluuta avatud netopositsioon arvutatakse iga välisvaluuta jaoks eraldi. Juhul kui investeerimisfondide aktsiatele ja osakutele ei kohaldata § 257 lõigetes 3–5 sätestatud käsitlust, loetakse nimetatud investeringute kogusumma eraldiseisvaks välisvaluutapositsiooniks, sõltumata sellest, millises valuutas on aktsiad ja osakud noteeritud.

(3) Välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel taandatakse liitvaluutat komponentvaluutadeks vastavalt kehtivatele kvootidele.

(4) Valuutariski puhul loetakse välisvaluuta avatud netopositsioon lühikeseks positsiooniks, kui antud välisvaluutas fikseeritud kohustused ületavad samas välisvaluutas fikseeritud varasid ning pikaks positsiooniks, kui antud välisvaluutas fikseeritud varad ületavad samas välisvaluutas fikseeritud kohustusi.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(5) Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal võib välisvaluutasid, mis alluvad õiguslikult siduvatele riikidevahelistele lepingutele, käsitleda ühe välisvaluutana.

(6) Välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel ei võeta arvesse positsioone, mis on omavahenditest maha arvatud.

(7) Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal võib välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel välja jätta positsioonid, mis on mittekaueldavad ja omandatud vahetuskursi kahjulikku mõju vähendamiseks kapitali adekvaatsusele (struktuursed positsioonid).

§ 257. Välisvaluuta avatud netopositsioon

(1) Välisvaluuta avatud netopositsioon koosneb järgmistest komponentidest:

- 1) *neto-spot* positsioon (kõik antud välisvaluutas fikseeritud varad, millest on maha arvatud kõik samas välisvaluutas fikseeritud kohustused);
- 2) *neto-forward* positsioon (kõik antud välisvaluutas *forward*-tehingutega saadavad summad, millest on maha arvatud kõik *forward*-tehingutega samas välisvaluutas makstavad summad, sealhulgas futuurid ning spot positsiooni all kajastamata vahetustehingute *forward*-positsioonid);
- 3) antud välisvaluutas fikseeritud garantiid ja muud sarnased instrumendid, mida kindlasti kasutatakse;
- 4) antud välisvaluuta optsoonide delta korrigeeritud netoväärtus. Delta korrigeeritud netoväärtust arvutatakse vastavalt käesoleva peatüki 3. jaole;
- 5) ülejäänud antud välisvaluutas fikseeritud optsoonide, välja arvatud välisvaluuta- või kullaoptsoonide, turuväärtus.

(2) Osalused välisriigi krediidi- ja finantseerimisasutustes, mida pole omavahendite arvutamisel vastavalt krediidasutuste seaduse §-le 75 maha arvatud, võetakse välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel arvesse valuutas, milles on fikseeritud antud krediidi- või finantseerimisasutuse omakapital.

(3) Investeerimisfondide aktsiate või osakute puhul võib välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamisel võtta arvesse investeerimisfondi poolt tehtud investeringutest tulenevad välisvaluutapositsioonid.

(4) Krediidasutus võib investeerimisfondi poolt tehtud investeringute välisvaluutapositsioonide määramisel tugineda kolmandatelt isikutelt pärinevale informatsioonile tingimusel, et on tagatud kapitalinõuete arvutamise täpsus.

(5) Kui krediidasutusel ei ole usaldusväärseid andmeid investeerimisfondi investeringute kohta, arvutatakse investeringute välisvaluutaposisioonid eeldades, et investeerimisfond on investeerinud maksimaalselt lubatud piirmäärade ulatuses ja maksimaalselt lubatud välisvaluuta piirmäärade ulatuses. Saadud arvestuslikku välisvaluutaposisiooni käsitletakse eraldi välisvaluutaposisioonina sarnaselt kullaga. Juhul kui on teada, kas tegu on lühikese või pika positsiooniga, liidetakse investeerimisfondi välisvaluuta avatud netoposisioon vastavalt krediidasutuse välisvaluuta pikale või lühikesele positsioonile. Nimetatud positsioonide eelnev nettimine ei ole lubatud.

§ 258. Kogu välisvaluuta avatud netoposisiooni arvutamine

(1) Kogu välisvaluuta avatud netoposisiooni arvutamiseks summeeritakse eraldi välisvaluutade pikad ja lühikesed avatud netoposisioonid, mis on konverteeritud eurodesse. Neist absoluutväärtuselt suuremale liidetakse kulla netoposisioon (absoluutväärtusena).

(2) Välisvaluuta avatud netoposisioonid konverteeritakse eurodesse aruandeperioodi viimase pangapäeva Euroopa Keskpanga päevakursi alusel. Välisvaluutad, mida Euroopa Keskpank ei noteeri, konverteeritakse eurodesse vastava riigi keskpanga euro noteeringu alusel.

(3) Kulla positsioonid konverteeritakse eurodesse aruandeperioodi viimase tööpäeva Londoni Metallibörsi ennelõunase USA dollarites väljendatud noteeringu alusel.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

5. jagu

Kapitalinõue kaubariski katmiseks

§ 259. Kapitalinõue kaubariski katmiseks

(1) Kapitalinõue kaubariski katmiseks arvutatakse kaupadele ja kauba tuletisinstrumentidele. Kapitalinõude arvutusse kaubariski katmiseks ei kaasata kulda kullakangides ja sellega seotud tuletisinstrumente, mida vastavalt käesoleva peatüki 4. jaole käsitletakse välisvaluutana.

(2) Kapitalinõude arvutamisel kaubariski katmiseks võib välja jätta positsioonid, mis tulenevad varude rahastamisega (*stock financing*) seotud tehingutest, kus füüsilised varud on müüdud *forward*-lepingu alusel ja rahastamise summa kuni väärtuspäevani ei muutu.

(3) Kauba või kauba tuletisinstrumenti positsiooni leidmiseks tuleb iga kauba või kauba tuletisinstrumenti alusvara kogus väljendada standardsetes mõõtühikutes (barrel, kilo, meeter jne), seejärel tuleb positsioonid korrutada kauba spot-hinnaga. Välisvaluutas fikseeritud positsioonid konverteeritakse eurodesse aruandeperioodi viimase tööpäeva Euroopa Keskpanga päevakursi alusel.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(4) Juhul kui kauba või kauba tuletisinstrumentiga kaasneb intressiposisiooni või valuutarisk, tuleb lisaks kapitalinõudele kaubariski katmiseks arvutada kapitalinõuded ka nende riskide katmiseks.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(5) Juhul kui kauba või kauba tuletisinstrumenti lühikese positsiooni tähtaeg on varasem pika positsiooni tähtajast, peab krediidasutus arvesse võtma ka võimaliku likviidsusriski.

§ 260. Kauba ja kauba tuletisinstrumentide positsioonide arvutamine

(1) Ühe positsioonina tuleb käsitleda järgmisi positsioone:

- 1) ühe kauba erinevate alaliikide positsioonid, kui need alaliigid on tarnetes üksteise vastu vahetatavad;
- 2) sarnaste kaupade positsioonid juhul, kui need on lähedased asenduskaubad ja kui nende hinnamuutuste korrelatsioon on vähemalt 0,9 minimaalselt üheaastase perioodi jooksul.

(2) Kauba futuuride või *forward*ite alusel ostetavaid või müüdavaid üksikuid kaupu võetakse arvesse standardsetes mõõtühikutes väljendatud nimiväärtuses, mis on korrutatud spot-hinnaga. Kauba futuuri ja *forward*i lõpptähtajaks on lepingu lõpptähtaeg.

(3) Kauba vahetustehingud, mille üks osa on fikseeritud hinnaga ja teine turuhinnaga, võetakse arvesse mitme positsioonina, kusjuures eraldi positsiooniks loetakse vahetustehingu iga makse. Positsioon on pikk, kui krediidasutus maksab kauba eest vastavalt fikseeritud hinnale ja saab kauba vastavalt ujuvale hinnale, ning lühike, kui krediidasutus saab kauba vastavalt fikseeritud hinnale ja maksab selle eest vastavalt ujuvale hinnale. Selliseid kauba vahetustehinguid, kus vahetatakse erinevaid kaupu, käsitletakse positsioonidena erinevates kaupades.

(4) Kauba optiooni või optiooni, mille alusvaraks on kauba tuletisinstrument, väärtuseks on positsioon alusvaras korrutatuna selle deltaga. Optioonide positsioonide väärtused arvutatakse vastavalt käesoleva peatüki 6. jaole. Optioonide deltaga korrigeeritud positsioone võib nettida alusvaraga identsete kaupade või kauba tuletisinstrumentide positsioonidega.

(5) Kaupadega seotud ostutähti käsitletakse sarnaselt kauba optioonidega.

(6) Juhul kui krediidasutus on repolepingu alusel kauba või kaubaga seotud õiguste võõrandaja või kauba laenuks andmise lepingu alusel kauba laenuks andja, peab ta arvestama kapitalinõudeid kaubariski katmiseks vastavalt käesolevale peatükile.

§ 261. Kaubariski kapitalinõude arvutamine

(1) Kapitalinõude arvutamisel kaubariski katmiseks tuleb kasutada kas lõpptähtajal põhinevat meetodit või lihtsustatud meetodit. Kapitalinõuded tuleb arvutada iga kauba jaoks eraldi. Erinevate kaupade puhul võib kasutada erinevaid meetodeid.

(2) Lihtsustatud meetodi kasutamiseks või kasutatava meetodi muutmiseks peab krediidasutus eelnevalt kirjalikult taotlema Finantsinspektsiooni loa.

§ 262. Lõpptähtajal põhinev meetod kapitalinõude arvutamiseks kaubariski katmiseks

(1) Iga kauba positsioon tuleb paigutada ühte käesoleva paragrahvi lõikes 2 esitatud lõpptähtaja vööndisse. Füüsilised varud paigutatakse esimesse lõpptähtaja vööndisse.

(2) Kaupade positsioonide lõpptähtaja vööndid on järgmised:

- 1) 1. vööndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga kuni üks kuu;
- 2) 2. vööndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga üle ühe kuu kuni kolm kuud;
- 3) 3. vööndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga üle kolme kuu kuni kuus kuud;
- 4) 4. vööndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga üle kuue kuu kuni 12 kuud;
- 5) 5. vööndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga üle 12 kuu kuni kaks aastat;
- 6) 6. vööndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga üle kahe aasta kuni kolm aastat;
- 7) 7. vööndisse kuuluvad positsioonid tähtajaga üle kolme aasta.

(3) Ühe kauba positsioone, mis lõppevad samal kuupäeval, võib omavahel nettida. Lisaks võib positsioone nettida, kui lepingute lõpptähtaegade erinevus ei ületa 10 päeva ning nendega kaubeldakse turgudel, kus on igapäevased tarnetähtajad.

(4) Iga lõpptähtaja vööndi positsioonid väljendatakse kõigepealt standardsetes mõõtühikutes ja korrutatakse kauba spot-hinnaga ning konverteeritakse eurodesse. Seejärel arvutatakse iga lõpptähtaja vööndi pikkade positsioonide kogusumma ja lühikeste positsioonide kogusumma.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(5) Absoluutväärtuselt väikseim positsioon on lõpptähtaja vööndi kaetud positsioon ning järelejäänud osa pikast või lühikesest positsioonist on katmata positsioon.

(6) Sarnaselt käesoleva paragrahvi lõikele 4 leitakse seejärel kaetud ja katmata positsioonid vööndite vahel, alustades esimesest vööndist. See positsioon, mida ei saa vööndite vaheliselt katta, on lõplik katmata positsioon.

(7) Kapitalinõue iga kauba jaoks on järgnevate punktide kohaselt leitud kapitalinõuete summa:

- 1) 3 protsenti iga lõpptähtaja vööndi kaetud positsioonist ja kõikide lõpptähtaja vööndite vahel kaetud positsioonidest;
- 2) 0,6 protsenti kõikide lõpptähtaja vööndite vaheliste katmata positsioonide absoluutväärtuste summast;
- 3) 15 protsenti lõpliku katmata positsiooni absoluutväärtusest.

(8) Kogu kapitalinõue kaubariski katmiseks on vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 7 arvutatud kõikide kaupade kapitalinõuete summa.

§ 263. Lihtsustatud meetod kapitalinõude arvutamiseks kaubariski katmiseks

(1) Krediidasutuse ühe kauba pikkade ja lühikeste positsioonide vahe on antud kauba netopositsioon ning ühe kauba pikkade ja lühikeste positsioonide absoluutväärtuste summa on antud kauba brutopositsioon.

(2) Kapitalinõue iga kauba jaoks on järgnevate punktide kohaselt leitud kapitalinõuete summa:

- 1) 15 protsenti pika või lühikese netopositsiooni absoluutväärtusest;
- 2) 3 protsenti brutopositsioonist.

(3) Kogu kapitalinõue kaubariski katmiseks on vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 2 arvutatud kõikide kaupade kapitalinõuete summa.

6. jagu

Kapitalinõuded kauplemisportfelli riskide katmiseks

1. jaotis Kauplemine

§ 264. Kauplemise eesmärgil hoitavad positsioonid

(1) Krediidiasutusel peavad olema selgelt määratletud:

- 1) kauplemisstrateegia, mis on kinnitatud juhatuse poolt ja mis muuhulgas sisaldab oodatavat positsioonide hoidmise ajavahemikku;
- 2) põhimõtted ja protseduurid positsioonide jälgimiseks kauplemisstrateegia seisukohalt, sealhulgas kauplemiseks hoitavate positsioonide müügi kontrollimine.

(2) Krediidiasutus peab selgelt määratlema põhimõtted ja protseduurid positsioonide klassifitseerimiseks kauplemiseks hoitavateks. Nimetatud põhimõtted ja protseduurid peavad muuhulgas sätestama järgmist:

- 1) positsioonid on võetud kauplemisüksuse (*trading desk*) poolt;
- 2) positsioonide piirmäärad on kindlaks määratud ja nende ajakohasust jälgitakse;
- 3) maakleritel on vabadus positsioone hallata kokkulepitud piirides ja vastavalt kokkulepitud strateegiale;
- 4) positsioonide kohta informeeritakse juhtkonda krediidiasutuse riskijuhtimise protsessi lahutamatu osana; [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 5) positsioone jälgitakse aktiivselt turuinfo allikate ja positsiooni või selles sisalduvate riskide likviidsuse või maandatavuse kohta antud hinnangu alusel, mis sisaldab eelkõige hinnangut turusisendite kvaliteedile ja nende kättesaadavusele hindamisprotsessis, turukäibe tasemele ja turul kaubeldavate positsioonide mahule.

§ 265. Kauplemisportfell

(1) Krediidiasutusel peavad olema krediidiasutuste seaduse §-s 76 sätestatud kriteeriumidele vastavad ja krediidiasutuse riskijuhtimissuutlikkust ning praktikat arvestes selgelt määratletud põhimõtted ja protseduurid otsuste tegemiseks, millised positsioonid loetakse kapitalinõuete arvutamisel kauplemisportfelli kuuluvaks. Nende põhimõtete ja protseduuride järgimine peab olema dokumenteeritud ja need alluvad korrapärasele siseauditile.

(2) Krediidiasutusel peavad olema selgelt määratletud põhimõtted ja protseduurid kauplemisportfelli üldiseks haldamiseks. Need põhimõtted ja protseduurid peavad hõlmama vähemalt järgmist:

- 1) tegevused, mida krediidiasutus loeb kauplemiseks ja kapitalinõuete arvutamise seisukohast kauplemisportfelli kuuluvaks;
- 2) millises ulatuses on võimalik positsioone igapäevaselt hinnata turuhinnas, lähtudes aktiivsest ja likviidsest kahesuunalisest turust;
- 3) mudelipõhiselt hinnatavate positsioonide puhul ulatus, milles krediidiasutus saab tuvastada kõik antud positsiooni suhtes olulised riskid ning maandada need selliste vahendite abil, mille jaoks eksisteerib aktiivne, likviidne ja kahesuunaline turg ning anda usaldusväärseid hinnanguid mudelis kasutatud põhiliste eelduste ja parameetrite jaoks;
- 4) ulatus, mil määral krediidiasutus hindab ja on kohustatud hindama positsioone, mida hinnatakse pidevalt ka väljaspool krediidiasutust;
- 5) ulatus, mil määral juriidilised piirangud või muud nõuded takistaksid positsioonist tuleneva riski kiiret maandamist või positsiooni kiiret realiseerimist;
- 6) ulatus, mil määral krediidiasutus saab ja peab antud positsiooniga seotud riske oma kauplemistegevuse raames aktiivselt juhtima;
- 7) ulatus, mil määral krediidiasutus võib riske või positsioone üle kanda kauplemisportfelist pangaportfelli ja vastupidi ning nimetatud ülekannete kriteeriumid.

(3) Allutatud nõudeid ning olulistest osalustest väiksemaid osalusi teistes krediididi- ja finantseerimisasutustes võib kauplemisportfellis kajastada vastavalt vajadusele kas omakapitali- või võlainstrumendina, kui krediidiasutus tõendab, et on nende positsioonide suhtes aktiivne turutegija. Krediidiasutusel peavad olema vastavad süsteemid ja kontrollmeetmed nimetatud instrumentidega kauplemiseks.

(4) Tähtajalised repo-tüüpi lepingud, mida krediidiasutus raamatupidamislikul otstarbel kajastab pangaportfellis, võidakse kapitalinõuete arvutamisel kajastada kauplemisportfellis tingimusel, et kaasatakse kõik taolised lepingud. Nimetatud repo-tüüpi lepingud peavad vastama krediidiasutuste seaduse § 76 lõikes 1 ja käesoleva määruse §-s 264 sätestatud tingimusele, et lepingu alusvaraks on raha ja väärtpaberid, mis kuuluksid kajastamisele kauplemisportfellis. Vaatamata sellele, kas repo-tüüpi lepingud on kajastatud kauplemisportfellis või pangaportfellis, tuleb neilt arvutada kapitalinõuet vastaspoole krediidiriski katmiseks.

§ 266. Kauplemisportfelli positsioonide hindamine

(1) Krediidiasutusel peavad olema süsteemid ja kontrollimehhanismid, mis tagavad kauplemisportfelli positsioonide usaldusväärse hindamise. Kauplemisportfelli positsioone hinnatakse turuhinnas. Kui turuhinnas hindamine ei ole võimalik, peab kauplemisportfelli positsioone hindama konservatiivselt mudelipõhiselt. [RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(2) Kauplemisportfelli kuuluvate positsioonide hindamisel kasutatavad süsteemid ja kontrollimehhanismid peavad hõlmama vähemalt järgmist:

1) hindamisprotsessi kirjeldavaid dokumenteeritud kordasid, sh juhiseid nende sisendite kasutamise kohta, mis ei ole turupõhised, kuid mis peegeldavad krediidiasutuse oletusi selle kohta, mida turuosalisel positsiooni hindamisel kasutaksid;

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

2) kauplemisest sõltumatut aruandlust positsioonide hindamise eest vastutava üksuse jaoks.

(3) Turuhinnas hindamine tähendab positsioonide vähemalt igapäevast hindamist lähtudes sõltumatutest hindadest, millega saaks positsiooni koheselt sulgeda. Sellisteks hindadeks võivad olla börsihinnad, reguleeritud väärtpaberiturul kujunenud hinnad ja börsivälised noteeringud (*screen prices*).

(4) Juhul kui krediidiasutus ei ole vastava finantsinstrumendi või kauba osas oluline turutegija ning ei saa sulgeda oma positsiooni turu keskmise hinnaga, hinnatakse pikad positsioonid ostja ehk nõudluse hinnas (*ask price*) ja lühikesed positsioonid positsiooni müüja ehk pakkumise hinnas (*bid price*).

(5) Mudelipõhiseks hindamiseks loetakse igasugust hindamist, mille aluseks on võrdlusanalüüs, ekstrapoleerimine või muul viisil positsiooni väärtuse leidmine turusisendite põhjal.

(6) Mudelipõhise hindamise korral tuleb täita järgmisi nõudeid:

1) krediidiasutuse juhtkond peab olema teadlik, milliste kauplemisportfelli või muude õiglaselt väärtuses hinnatavate positsioonide korral kasutatakse hindamismudeleid, ning mõistma sellega kaasnevat ebakindlust riskide hindamisel ja tulemustest raporteerimisel;

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

2) mudeli sisenditena kasutatavad turuandmed peavad olema vastavuses turuhindadega ning hindamisel kasutatavate turuandmete ja mudelite parameetrite asjakohasust tuleb pidevalt hinnata;

3) võimaluse korral tuleb kasutada vastavat tüüpi finantsinstrumentide või kaupade hindamisel üldtunnustatud turutavaks olevaid hindamismeetodeid;

4) hindamisel kasutatav krediidiasutuse enda loodud mudel peab olema eelnevalt hinnatud ja testitud piisava kvalifikatsiooniga mudeli väljatöötamisprotsessist sõltumatu eksperdi poolt, kusjuures sõltumatuteks osapoolteks loetakse isikuid, kes ei sõlmi kauplemisportfelli puudutavaid lepinguid;

5) hindamisel kasutatavat krediidiasutuse enda loodud mudelit tuleb sõltumatute osapoolte poolt testida, kusjuures testimine peab hõlmama matemaatiliste arvutuste, eelduste ning tarkvararakenduste usaldusväärsuse hindamist ning kinnitamist;

6) mudeli muutmiseks peavad olema kindlaks määratud protseduurid ja krediidiasutusel peab olema mudeli varukoopia;

7) mudeli kasutamisel saadud väljundit tuleb regulaarselt kontrollida varukoopia abil;

8) krediidiasutuse riskijuhtimise eest vastutav üksus peab olema teadlik kasutatud mudeli nõrkustest ja nende mõjust mudeli väljundile;

9) mudelit tuleb perioodiliselt üle vaadata, et veenduda mudeli usaldusväärsuses, sealhulgas kontrollida mudeli eelduste paikapidavust ning võrrelda mudeli väljundeid tegelike tehingute käigus kujunenud hindadega.

(7) Lisaks igapäevasele hindamisele turuhinnas või mudelite põhjal peab krediidiasutus teostama sõltumatut hinnakontrolli. Sõltumatu hinnakontroll on protsess, mille abil kontrollitakse regulaarselt turuhindade või mudeli sisendite täpsust ja sõltumatust. Sõltumatut hinnakontrolli teostab kauplemisportfelli kuuluvaid tehinguid teostavast üksusest sõltumatu üksus vähemalt üks kord kuus või vajadusel sagedamini. Kui sõltumatud hindamisallikad ei ole kättesaadavad või kui nende sõltumatus ei ole täielik, võib kasutada muid asjakohaseid meetmeid, näiteks hinnangute korrigeerimist.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 267. Hinnangute korrigeerimine

(1) Krediidiasutus peab välja töötama kauplemisportfelli positsioonide väärtuse hinnangute korrigeerimise korra ning seda vajaduse korral ajakohastama.

(2) Krediidiasutus peab hinnanguid korrigeerima realiseerimata krediidimarginaali (*unearned credit spreads*), positsioonide või tehingute sulgemisega seotud kulude ja operatsiooniriski, tehingute võimaliku ennetähtaegse lõpetamisega seotud kulude, investeerimis- ja finantseerimiskulude, tulevaste halduskulude ja, kui see on asjakohane, mudeliriski katteks.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 268. Vähelikviidsete positsioonide väärtuse hindamise korrigeerimine

(1) Vähelikviidset positsioonid võivad tuleneda nii turusündmustest kui ka krediidiasutusega seotud olukordadest, näiteks võivad vähelikviidset olla kõrge kontsentratsiooniga või raskesti müüdivad positsioonid.

(1¹)Krediidiasutus peab välja töötama vähelikviidsete positsioonide väärtuse hinnangute korrigeerimise korra ning seda vajaduse korral ajakohastama. Korrigeerimised peavad kompenseerima positsiooni vähest likviidsust ning need lisatakse vajaduse korral finantsaruandluses kajastatud positsioonide väärtuse muutustele.

(2)Vähelikviidsete positsioonide arvestuslike hinnangute korrigeerimise kord peab arvesse võtma aega, mis kulub positsiooni sulgemiseks või selle riski täielikuks maandamiseks, keskmist ostu- ja müügihinna vahet ja selle volatiilsust, turunoteeringute kättesaadavust, turutegijate arvu, keskmist kauplemismahtu (k.a kauplemismahtu stressiperioodil) ja selle volatiilsust, kontsentratsiooni üksikute turgude suhtes, positsioonide vananemist, ulatust, mille võrra hinnang sõltub mudelipõhisest hindamisest, ja muude mudeli kasutamisest tulenevate riskide mõju.

(3) Juhul kui krediidiasutus kasutab kolmanda osapoole hinnanguid kauplemisportfelli positsiooni väärtusele või mudelipõhist hindamist, peab ta hinnangute korrigeerimise vajaduse pidevalt üle vaatama.

(4) Krediidiasutus hindab eraldi keeruliste toodete (k.a väärtpaperistatud positsioonide ja teatud kindla makseviivituse juhu krediididerivatiivide) hinnangute korrigeerimise vajadust, et kajastada võimaliku ebakorrekte hindamismetoodika kasutamisega seotud mudeliriski ning mitteturupõhiste ja seetõttu kõrgema veariskiga kalibreerimisparameetrite kasutamise seotud mudeliriski.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 269. Sisemine riskimaandamine

(1) Sisemine riskimaanduspositsioon on positsioon, mis maandab täielikult või olulisel määral pangaportfelli kuuluva positsiooni või positsioonide kogumi teatud riski.

(2) Sisemisi riskimaanduspositsioone võib käsitleda kauplemisportfelli koosseisus juhul, kui neid hoitakse kauplemise eesmärgil ja täidetud on järgmised tingimused:

- 1) sisemiste riskimaanduspositsioonide eesmärgiks ei ole kapitalinõuete vältimine või vähendamine;
- 2) sisemised riskimaanduspositsioonid on dokumenteeritud ja siseprotseduuridega kontrollitavad;
- 3) sisemisi riskimaanduspositsioone käsitletakse turutingimustest lähtudes;
- 4) sisemiste riskimaanduspositsioonidega seotud tururiski juhitakse kehtestatud limiitide piires;
- 5) sisemisi riskimaanduspositsioone jälgitakse pidevalt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud käsitlust kohaldatakse selliselt, et see ei piiraks kapitalinõuete kohaldamist pangaportfelli kuuluvatele positsioonidele, millest tulenevaid riske sisemise riskimaanduspositsiooni abil maandatakse.

(4) Pangaportfelli positsiooni ei loeta kapitalinõuete arvutamise kontekstis maandatuks, kui krediidiasutus maandab pangaportfelli kuuluva riskipositsiooni kauplemisportfelli kuuluva krediidituletisinstrumenti abil sisemist riskimaandust kasutades. Kui krediidiasutus soetab käesoleva peatüki 2. jao 3. jaotises sätestatud nõuetele vastavalt krediidiriski kaitse pakkuvalt pangaportfelli positsioonide suhtes § 125 lõigetes 1–5 sätestatud nõuetele vastava krediididerivatiivi, loetakse pangaportfelli riskipositsioonist tulenev risk kapitalinõuete arvutamise kontekstis maandatuks tingimusel, et nimetatud krediididerivatiivi ei loeta kapitalinõuete arvutamisel kauplemisportfelli kuuluvaks.

2. jaotis

Kauplemisportfelli intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni risk

1. alljaotis

Kauplemisportfelli intressi- ja aktsiapositsiooni riski kapitalinõuete arvutamise üldsätted

§ 270. Kapitalinõue kauplemisportfelli intressi- ja aktsiapositsiooni riski katmiseks

(1) Krediidiasutus on kohustatud arvutama kapitalinõude intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni riski katmiseks, v.a juhul, kui ta on saanud krediidiasutuste seaduse § 79 lõike 3 alusel vabastuse kohustusest arvutada kapitalinõudeid kauplemisportfelliga seotud intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni riski ning vastaspoole krediidiriski katmiseks.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(2) Kui krediidiasutus on saanud lõikes 1 nimetatud vabastuse, peab ta kauplemisportfelli kuuluvatelt instrumentidelt arvutama kapitalinõuded vastavalt käesoleva määruse 2. jaole.

(3) Kauplemissportfelli kuuluvate aktsiate ja osade positsiooniriski kapitalinõuded arvutatakse käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud korras.

(4) Kapitalinõudeid kauplemissportfelli intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni riski katmiseks ei arvutata positsioonidelt, mis on vastavalt krediidiasutuste seaduse §-le 75 omavahenditest maha arvatud.

§ 271. Nettimine kauplemissportfelli positsioonide arvutamisel

(1) Kauplemissportfelli riskipositsioonide arvutamisel võib nettida samasse emissiooni kuuluvate lihtaktsiate, võlainstrumentide, vahetatavate väärtpaberite ning identsete finantsfutuuri, optioonide ja osutatühtede pikki ja lühikesi positsioone.

(2) Tuletisinstrumentide positsioonid kaasatakse kapitalinõude arvestusse nende alusvaraks olevate instrumentide positsioonidena, mida võib nettida samasse emissiooni kuuluvate instrumentide (vastand)positsioonidega.

(3) Nettida ei ole lubatud positsioone vahetatavas väärtpaberis ja instrumendis, mille vastu seda väärtpaberit saab tulevikus vahetada, välja arvatud juhul, kui kasutatakse meetodit, mis arvestab konkreetse vahetatava väärtpaberi vahetamise tõenäosust või sisaldab kapitalinõude arvutamise väärtpaberi vahetamisega kaasneva võimaliku kahju katmiseks.

§ 272. Futuurid, *forward*id ja tulevikukohustused osta või müüa võlainstrumente või lihtaktsiaid

(1) Futuure, *forward*id ja tulevikukohustusi osta või müüa võlainstrumente või lihtaktsiaid käsitletakse pikkade ja lühikeste positsioonide kombinatsioonidena.

(2) Intressimääradel põhinevate tuletisinstrumentide puhul käsitletakse pika positsioonina positsiooni, mille alusel on fikseeritud intressimäär, mille krediidiasutus tulevikus kindlaksmääratud tähtajal saab, ning lühikesena positsiooni, mille alusel on fikseeritud intressimäär, mille krediidiasutus tulevikus kindlaksmääratud tähtajal maksab.

(3) Futuurid, *forward*id ja tulevikukohustused jagunevad kaheks positsiooniks järgmiselt:

1) esimene positsioon, mille lõpptähtaeg on futuuri puhul futuuri lõpptähtaeg (*maturity date*) ja *forward*i puhul *forward*i ülekandepäev (*settlement day*);

2) teine positsioon, mille lõpptähtaeg on alusvara lõpptähtaeg.

(4) Kui positsiooni lõpptähtajani on rohkem kui üks aasta, siis loetakse positsiooni väärtuseks alusvara nüüdis- või turuväärtus. Kui positsiooni lõpptähtajani on vähem kui üks aasta, siis võib positsiooni väärtuseks lugeda nimiväärtust.

(5) Intressimäära või võlainstrumendi futuuri ost on kombinatsioon lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on futuuri lõpptähtajal ja pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on alusvara lõpptähtajal. Lihtaktsia futuuri ost on kombinatsioon lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on futuuri lõpptähtajal ja lihtaktsia pikast positsioonist. Lihtaktsia futuuri lühike positsioon võetakse arvesse intressipositsiooniriski arvutamisel ning pikk positsioon aktsiapositsiooni riski arvutamisel.

(6) Intressimäära või võlainstrumendi futuuri müük on kombinatsioon pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on futuuri lõpptähtajal ja lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on alusvara lõpptähtajal. Lihtaktsia futuuri müük on kombinatsioon pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on futuuri lõpptähtajal ja lihtaktsia lühikesest positsioonist. Lihtaktsia futuuri pikk positsioon võetakse arvesse intressipositsiooniriski arvutamisel ning lühike positsioon aktsiapositsiooni riski arvutamisel.

(7) Intressimäära *forward*i müük on kombinatsioon pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on lepingu lõpptähtajal ning lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on ülekandepäeval.

(8) Intressimäära *forward*i ost on kombinatsioon lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on lepingu lõpptähtajal ning pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on ülekandepäeval.

(9) Kohustus osta tulevikus võlainstrument on kombinatsioon lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on kohustuse ülekandepäeval ja pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on võlainstrumendi lõpptähtajal. Kohustus osta tulevikus lihtaktsia on kombinatsioon lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on kohustuse ülekandepäeval ja lihtaktsia pikast positsioonist. Kohustus osta tulevikus lihtaktsia lühike positsioon võetakse arvesse intressipositsiooniriski arvutamisel ning pikk positsioon aktsiapositsiooni riski arvutamisel.

(10) Kohustus müüa tulevikus võlainstrument on kombinatsioon pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on kohustuse ülekandepäeval ja lühikesest positsioonist, mille lõpptähtaeg on võlainstrumendi lõpptähtajal. Kohustus müüa tulevikus lihtaktsia on kombinatsioon pikast positsioonist, mille lõpptähtaeg on kohustuse ülekandepäeval ja lihtaktsia lühikesest positsioonist. Kohustuse müüa tulevikus lihtaktsia pikk positsioon võetakse arvesse intressipositsiooniriski arvutamisel ning lühike positsioon aktsiapositsiooni riski arvutamisel.

§ 273. Optsioonid, ostutähed ja optsiooni tüüpi instrumentid

Opsioonide, ostutähtede ja optsiooni tüüpi instrumentide positsioonid ning kapitalinõuded nendega seotud riskide katmiseks arvutatakse vastavalt käesoleva peatüki 3. jaole.

§ 274. Intressimäärade vahetustehingud

(1) Intressimäärade vahetustehing, mille alusel saadakse ujuva intressimääraga intress ja makstakse fikseeritud intressimääraga intress, on kombinatsioon pikast positsioonist ujuva intressimääraga instrumentis, mille lõpptähtaeg on järgmisel intressimäärade fikseerimisel, ja lühikesest positsioonist fikseeritud intressimääraga instrumentis, mille lõpptähtaeg on vahetustehingu lõpptähtajal.

(2) Intressimäärade vahetustehing, mille alusel saadakse fikseeritud intressimääraga intress ja makstakse ujuva intressimääraga intress, on kombinatsioon lühikesest positsioonist ujuva intressimääraga instrumentis, mille lõpptähtaeg on järgmisel intressimäärade fikseerimisel, ja pikast positsioonist fikseeritud intressimääraga instrumentis, mille lõpptähtaeg on vahetustehingu lõpptähtajal.

§ 275. Lihtaktsia vahetustehingud

(1) Lihtaktsia vahetustehing, mille alusel vahetatakse lihtaktsiaid, on kombinatsioon saadavate lihtaktsiate pikast positsioonist ning antavate lihtaktsiate lühikesest positsioonist.

(2) Lihtaktsia vahetustehing, mille alusel saadakse fikseeritud või ujuva intressimääraga intress, on kombinatsioon pikast positsioonist fikseeritud või ujuva intressimääraga instrumentis, mille lõpptähtaeg on vastavalt vahetustehingu lõpptähtajal või järgmisel intressimäärade fikseerimisel, ja lihtaktsia lühikesest positsioonist. Pikk positsioon võetakse arvesse intressipositsiooniriski arvutamisel ning lühike positsioon aktsiapositsiooni riski arvutamisel.

(3) Lihtaktsia vahetustehing, mille alusel makstakse fikseeritud või ujuva intressimääraga intress, on kombinatsioon lühikesest positsioonist fikseeritud või ujuva intressimääraga instrumentis, mille lõpptähtaeg on vastavalt vahetustehingu lõpptähtajal või järgmisel intressimäärade fikseerimisel, ja lihtaktsia pikast positsioonist. Lühike positsioon võetakse arvesse intressipositsiooniriski arvutamisel ning pikk positsioon aktsiapositsiooni riski arvutamisel.

§ 276. Krediidiriski kaitse pakkumine

(1) Juhul kui krediidasutus on krediidiriski kaitse pakkuja, kes võtab teise osapoole krediidiriski enda kanda, arvutatakse kapitalinõude müüdnud krediididerivatiivi nimiväärtuselt, välja arvatud juhul, kui käesolevas määruses on sätestatud teisiti. Krediidasutus võib krediididerivatiivi nimiväärtuse asendada nimiväärtusega, millest on maha arvatud krediididerivatiivi turuväärtuse muutused pärast kauplemise alustamist. [RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(2) Spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel, välja arvatud kogutulu vahetustehingute puhul, võetakse krediididerivatiivi alusvaraks oleva kohustuse lõpptähtaja asemel arvesse krediididerivatiivi lõpptähtaeg.

§ 277. Krediidiriski kaitse pakkumisest tulenevad positsioonid

(1) Kogutulu vahetustehing (*total return swap*) on kombinatsioon pikast positsioonist krediididerivatiivi tingimuste aluseks olevas võlainstrumentis ja lühikesest positsioonist valitsuse võlakirjades tähtajaga intressimäärade järgmise fikseerimiseni, millele vastavalt käesoleva jao 1. jaotisele kohaldatakse riskikaalu 0 protsenti. Pikk positsioon võetakse arvesse üldriski ja spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel, lühike positsioon võetakse arvesse ainult üldriski kapitalinõude arvutamisel.

(2) Krediidiriski ülekandetehing (*credit default swap*) on sünteetiline pikk positsioon võlainstrumentis, mille krediidirisk kandub tehinguga üle krediidiriski pakkujale. Juhul kui krediidiriski ülekandetehingul on välisreiting, mis vastab §-s 285 nimetatud tunnustatud instrumentidele sätestatud tingimustele, võetakse arvesse pikk positsioon tuletistehingus. Kui tehinguga kaasnevad preemia- või intressimaksud, võetakse lühikese positsioonina arvesse positsioon riigi võlakirjades. Krediidiriski ülekandetehingust tulenevad positsioonid võetakse arvesse ainult spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel.

(3) Ühe emitendi võlainstrumenti krediidiriski ülekandetehingut sisaldav võlakiri (*single name credit linked note*) on kombinatsioon pikast positsioonist nimetatud võlakirjas ja pikast sünteetilisest positsioonist võlainstrumentis, mille krediidirisk kandub tehinguga üle kaitse pakkujale. Pikk positsioon ülekandetehingut sisaldavas võlakirjas võetakse arvesse üldriski kapitalinõude arvutamisel ja spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel ning positsioon võlainstrumentis, millele krediidiriski kaitset pakutakse, võetakse arvesse spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel. Üldriski kapitalinõuet ei arvutata juhul, kui krediidiriski ülekandetehingut sisaldaval võlakirjal on välisreiting, mis vastab §-s 285 nimetatud tunnustatud instrumentidele sätestatud tingimustele.

(4) Proportsionaalset kaitset pakkuv mitme emitendi võlainstrumentide krediidiriski ülekandetehingut sisaldav võlakiri (*multiple name credit linked note*) on kombinatsioon pikast võlakirjapositsioonist ning pikkadest sünteetilistest positsioonidest võlainstrumentides, mille krediidirisk kandub tehinguga üle kaitse pakkujale. Pikad sünteetilised positsioonid arvutatakse lähtudes lepingu nimiväärtusest ja erinevate emitentide võlainstrumentide osatähtsusest selles. Juhul kui krediidiriski kaitset pakutakse üheaegselt mitmele ühe emitendi poolt emiteeritud võlainstrumentidele, lähtutakse spetsiifilise riski arvutamisel nimetatud emitendi kõrgeima riskikaaluga võlainstrumentidest. Pikk positsioon kaitset pakkuvas võlakirjas võetakse arvesse üldriski ja spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel ning pikad sünteetilised positsioonid võetakse arvesse spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel. Üldriski kapitalinõuet ei arvutata juhul, kui krediidiriski ülekandetehingut sisaldaval võlakirjal on välisreiting ja see vastab § 285 nimetatud tunnustatud instrumendile sätestatud tingimustele.

(5) Esimese makseviivituse juhu tagamise krediidideriiv (*first-asset-to-default credit derivative*) on kogum pikkadest positsioonidest kõikides krediidideriiviga kaetud võlainstrumentides. Nimetatud pikkade positsioonide kogum võetakse arvesse spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel.

(6) Teise makseviivituse juhu tagamise krediidideriiv (*second-asset-to-default credit derivative*) on kogum pikkadest positsioonidest igas erineva emitendi poolt välja antud võlainstrumentis, välja arvatud madalaima spetsiifilise riski kapitalinõudega võlainstrumentis. Nimetatud pikkade positsioonide kogum võetakse arvesse kapitalinõude arvutamisel spetsiifilise riski katmiseks.

(7) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõigetes 5 ja 6 sätestatud korras arvutatud spetsiifilise riski kapitalinõue on kõrgem kui krediidisündmuse asetleidmisega kaasnev maksimaalne nõue kaitse pakkuja vastu, loetakse spetsiifilise riski kapitalinõudeks krediidisündmusega kaasnevat maksimaalset nõuet kaitse pakkuja vastu.

(8) Juhul kui teatud kindla makseviivituse juhu krediidideriivil (*n-th-to-default credit derivative*) on välisreiting, mis vastab §-s 285 nimetatud tunnustatud võlainstrumentidele sätestatud tingimustele, arvutatakse spetsiifilise riski kapitalinõue tuletisväärtpaberi pikalt positsioonilt ning rakendatakse vastavaid väärtpaberistamise riskikaalusid, kui see on asjakohane.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 278. Krediidiriski kaitse üleandmine

(1) Krediidiriski üle andnud (edaspidi *kaitseoetamine*) krediidasutus käsitleb krediidiriski kaitse soetamisest tulenevaid positsioone §-des 276 ja 277 sätestatud vastupidiste positsioonidena, välja arvatud krediidiriski ülekandetehingut sisaldava võlakirja puhul, kus ei võeta arvesse lühikest positsiooni nimetatud võlakirjas.

(2) Esimese makseviivituse juhu ja teatud kindla makseviivituse juhu krediidideriivide korral kohaldatakse vastupidiste positsioonide põhimõtte asemel järgmisi käsitlusi:

1) kui krediidideriiv hõlmab krediidiriski kaitsega riskipositsioonide kogumit tingimusel, et esimene makseviivituse juht toob krediidiriski kaitse pakkujale kaasa maksekohustuse tekkimise ja lõpetab krediidideriivi lepingu, võib krediidasutus kogumi spetsiifilise riski arvutamisel välja jätta kogumisse kuuluva riskipositsiooni, millelt arvutatud spetsiifiline risk oleks madalaim arvestades § 284 sätteid arvestades;

2) kui krediidideriivi tingimuste kohaselt tekib krediidiriski kaitse pakkujal maksekohustus krediidiriski kaitsega hõlmatud kogumis kindla arvu makseviivituste korral, kohaldatakse punktis 1 nimetatud sätteid, mida kohandatakse teatud kindla arvu makseviivituse juhule.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 279. Tundlikkuse mudelite kasutamine intressipositsioonide arvutamisel

(1) Krediidasutus võib Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal kasutada võlainstrumentidel põhinevate tuletisinstrumentide ja võlainstrumentide positsioonide arvutamisel tundlikkuse mudeleid. Tundlikkuse mudeli abil arvutatud positsioonid peavad olema sama tundlikud intressimäära muutuste suhtes kui rahavoog, millel nad põhinevad, kusjuures igas § 288 lõikes 2 toodud lõpptähtaja võõndis peab olema vähemalt üks tundlikkusel põhinev prognoos (hinnang). Muutused valikulistes intressimäärades peavad olema üksteisest sõltumatud.

(2) Tundlikkuse mudeli abil arvutatud positsioone võib lülitada nii lõpptähtajal kui ka kestusel põhinevatesse arvutustesse.

§ 280. Repolepingud ning väärtpaberite laenamine

Repolepingute ja väärtpaberi laenamise lepingutega seoses üle antud väärtpaberitelt, mis kuuluvad krediidasutuse kauplemisportfelli, arvutatakse kapitalinõudeid käesolevas jaos sätestatud korras.

§ 281. Väärtpaberite emissioonide tagamise lepingud

(1) Väärtpaberite emissioonide tagamise lepingud (*underwriting commitments*) on lepingud, millega krediidasutus võtab enne väärtpaberite märkimise algust kohustuse märkida fikseeritud kuupäeval fikseeritud hinnaga fikseeritud maksimaalse koguse piires antud väärtpaberite emissioonist märkimata jäänud väärtpaberid eesmärgiga tagada emiteeritavate väärtpaberite märkimine.

(2) Väärtpaberite emissioonide tagamise lepingutest tulenevad positsioonid kuuluvad kauplemisportfelli. Väärtpaberite emissioonide tagamise lepingutega seotud riskid sõltuvad ajast, mis on möödunud lepingu jõustumise kuupäevast, ning need võetakse kapitalinõude arvutamisel spetsiifilise ning üldise riski katmiseks arvesse vähendatud netopositsioonidena.

(3) Väärtpaberite emissioonide tagamise lepingutest tulenevad vähendatud netopositsioonid arvutatakse järgmiselt:

1) lahutatakse krediitiasutuse poolt kolmandate osapoolte kasuks sõlmitud väärtpaberite emissioonide tagamise lepingutest tulenevatest positsioonidest kolmandate osapoolte poolt krediitiasutuse kasuks sõlmitud väärtpaberite emissioonide tagamise lepingutest tulenevad positsioonid;

2) korrigeeritakse käesoleva lõike punkti 1 kohaselt arvatud netopositsiooni järgmise vähendusteguritega:

Tööpäevad	Vähendustegur
Lepingud, mis on jõustunud samal tööpäeval	100%
Lepingud, mille jõustumisest on möödunud 1 tööpäev	90%
Lepingud, mille jõustumisest on möödunud 2–3 tööpäeva	75%
Lepingud, mille jõustumisest on möödunud 4 tööpäeva	50%
Lepingud, mille jõustumisest on möödunud 5 tööpäeva	25%
Lepingud, mille jõustumisest on möödunud enam kui 5 tööpäeva	0%

2. alljaotis

Intressipositsiooni riski kapitalinõuded

§ 282. Kapitalinõuete arvutamine intressipositsiooni riski katmiseks

Krediitiasutus peab arvutama kapitalinõudeid intressipositsiooni spetsiifilise riski katmiseks §-des 283 ja 284 sätestatud korras ja intressipositsiooni üldriski katmiseks §-des 286 kuni 289 sätestatud korras valuutade lõikes eraldi.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 283. Intressipositsiooni spetsiifilise riski kapitalinõue

(1) Võlainstrumentide spetsiifilise riski kapitalinõue leitakse §-de 271–281 kohaselt leitud positsioonidelt emitendi, võlgniku, välisreitingu või sisereitingu ja järelejäanud tähtaja alusel.

(2) Intressipositsiooni spetsiifilise riski kapitalinõue on pikkade ja lühikeste positsioonide ja §-s 284 sätestatud kapitalinõude määra korrutiste absoluutväärtuste summa, v.a lõikes 2¹ sätestatud juhul.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(2¹) Paragrahv 285¹ sätestatud korrelatsioonil põhineva kauplemisportfelli spetsiifilise riski kapitalinõude võib arvutada vastavalt sellele, kumb järgnevatest on suurem:

- 1) pikkadelt netopositsioonidelt arvatud intressipositsiooni spetsiifilise riski kapitalinõuete summa,
- 2) lühikestelt netopositsioonidelt arvatud intressipositsiooni spetsiifilise riski kapitalinõuete summa.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(3) Kapitalinõuet intressipositsiooni spetsiifilise riski katmiseks arvutatakse kõikidelt võlainstrumentidega seotud tehingutelt, mille intress baseerub ühe konkreetse emitendi võlainstrumendil.

(4) Kapitalinõude arvutamisel intressipositsiooni spetsiifilise riski katmiseks ei võeta arvesse järgmisi instrumente, tingimusel, et nende väärtus sõltub turu kui terviku üldisest intressimäära tasemest, mitte konkreetse emitendi võlainstrumentidega seotud intressimääradest:

- 1) välisvaluuta, aktsia ja kauba tuletisväärtpaberid;
- 2) intressimäära *forwardid*, futuurid ja optsioonid;
- 3) intressimäära vahetustehingud;
- 4) lühike positsioon kohustuse korral osta tulevikus võlainstrument;
- 5) pikk positsioon kohustuse korral müüa tulevikus võlainstrument.

(5) Spetsiifilise riski arvestusse ei kaasata aruandva krediitiasutuse omanduses olevaid tema enda poolt emiteeritud võlainstrumente.

§ 284. Intressipositsiooni spetsiifilise riski kapitalinõuete määrad

(1) Keskvalitsuste poolt emiteeritud või tagatud ning keskpankade, rahvusvaheliste organisatsioonide, multilateraalsete arengupankade või lepinguriikide regionaalsete või kohalike omavalitsuste poolt emiteeritud võlainstrumentide spetsiifilise riski kapitalinõuded on järgmised:

1) juhul kui need §-de 26–30 kohaselt vastaksid esimesele krediitkvaliteedi astmele ja neile kohaldataks riskikaalu 0 protsenti, on kapitalinõude määr 0 protsenti;

2) juhul kui need §-de 26–30 kohaselt vastaksid teisele või kolmandale krediitkvaliteedi astmele ja nende lõpptähtajani on jäänud vähem kui kuus kuud, on kapitalinõude määr 0,25 protsenti, kui tähtajani on jäänud kuus kuud kuni kaks aastat, on kapitalinõude määr 1 protsent ja kui lõpptähtajani on jäänud üle kahe aasta, on kapitalinõude määr 1,6 protsenti;

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

3) juhul kui need §-de 26–30 kohaselt vastaksid neljandale või viiendale krediitkvaliteedi astmele või juhul, kui neil puudub välisreiting, on kapitalinõude määr 8 protsenti;

4) juhul kui need §-de 26–30 kohaselt vastaksid kuuendale krediitkvaliteedi astmele, on kapitalinõude määr 12 protsenti.

(2) Krediidiasutuste ja investeerimisühingute poolt emiteeritud või tagatud võlainstrumentide spetsiifilise riski kapitalinõuded on järgmised:

1) juhul kui need § 31 kohaselt vastaksid esimesele või teisele krediitkvaliteedi astmele ja nende lõpptähtajani on jäänud vähem kui kuus kuud, on kapitalinõude määr 0,25 protsenti, kui tähtajani on jäänud kuus kuud kuni kaks aastat, on kapitalinõude määr 1 protsent ja kui lõpptähtajani on jäänud üle kahe aasta, on kapitalinõude määr 1,6 protsenti;

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

2) juhul kui need § 31 kohaselt vastaksid kolmandale, neljandale või viiendale krediitkvaliteedi astmele või juhul, kui neil puudub välisreiting, on kapitalinõude määr 8 protsenti;

3) juhul kui need § 31 kohaselt vastaksid kuuendale krediitkvaliteedi astmele, on kapitalinõude määr 12 protsenti.

(3) Äriühingute poolt emiteeritud või tagatud võlainstrumentide spetsiifilise riski kapitalinõuded on järgmised:

1) juhul kui need § 32 kohaselt vastaksid esimesele, teisele või kolmandale krediitkvaliteedi astmele ja nende lõpptähtajani on jäänud vähem kui kuus kuud, on kapitalinõude määr 0,25 protsenti, kui lõpptähtajani on jäänud kuus kuud kuni kaks aastat, on kapitalinõude määr 1 protsent ja kui lõpptähtajani on jäänud üle kahe aasta, on kapitalinõude määr 1,6 protsenti;

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

2) juhul kui need § 32 alusel vastaksid neljandale krediitkvaliteedi astmele või juhul, kui neil puudub välisreiting, on kapitalinõude määr 8 protsenti;

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

3) juhul kui need § 32 lõike 1 alusel vastaksid viiendale või kuuendale krediitkvaliteedi astmele või juhul, kui neile § 28 lõike 2 kohaselt kuulaks kohaldamisele riskikaal 150 protsenti, on kapitalinõude määr 12 protsenti.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

(4) Krediidiasutus, kes kasutab krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel sisereitingute meetodeid, võib kasutada käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud spetsiifilise riski kapitalinõude määra tingimusel, et võlainstrumenti emitendile või võlgnikule omistatud sisemise reitingu makseviivituse tõenäosus on võrdne või madalam vastava krediitkvaliteedi astme aluseks oleva välisreitingu makseviivituse tõenäosusest.

(4¹) Lõigetes 1 kuni 4 nimetatata, käesoleva määruse §-s 285 sätestatud tingimustele vastavate võlainstrumentide spetsiifilise riski kapitalinõuded on järgmised:

1) kui lõpptähtajani on jäänud vähem kui kuus kuud, on kapitalinõude määr 0,25 protsenti;

2) kui lõpptähtajani on jäänud kuus kuud kuni kaks aastat, on kapitalinõude määr 1 protsent;

3) kui lõpptähtajani on jäänud üle kahe aasta, on kapitalinõude määr 1,6 protsenti.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(5) Käesoleva määruse §-s 285 nimetatata võlainstrumentidele kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõigete 1–3 alusel kapitalinõude määra 8 protsenti või 12 protsenti.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(5¹) Väärtpaberistatud positsioonidele kohaldatav kapitalinõude määr on 8 protsenti käesoleva määruse 2. jao 4. jaotise kohaselt nendele positsioonidele rakendatavast riskikaalust, mida kasutatakse juhul, kui nimetatud positsioonid kuuluvad krediidiasutuse pangaportfelli, arvestades käesoleva paragrahvi lõigetes 5²kuni 6 sätestatud erisusi.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(5²) Krediidiasutus, kes ei ole väärtpaberistatud positsiooni algne väljaandja, võib riskikaalude arvutamisel käesoleva määruse §-s 184 sätestatud regulatiivset meetodit kasutada ainult Finantsinspektsiooni eelneval loal.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(5³) Krediidiasutus, kes kasutab Finantsinspektsioonilt saadud loa alusel kauplemisportfelli spetsiifilise riski katmiseks käesoleva määruse §-s 310¹sätestatud täiendavate riskide kapitalinõuete arvutamise meetodit, võib

riskikaalu arvutamise regulatiivses meetodis kasutatava makseviivituse tõenäosuse ja makseviivitusest tingitud kahju hinnangutes tugineda nimetatud meetodile.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(5⁴) Kuni 2013. aasta 31. detsembrini summeeritakse väärtpaberistatud positsioonide spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel eraldi pikad ja lühikesed kaalutud netopositsioonid. Neist absoluutväärtuselt suurem on spetsiifilise riski kapitalinõue.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(6) Väärtpaberistamise positsioonidelt, mille puhul kohaldatakse § 8 lõikes 1 sätestatud mahaarvamist või mille riskikaal on käesoleva peatüki 2. jao 4. jaotise kohaselt 1250 protsenti ning välisreitinguta likviidsuse tagamise tehingutelt arvutatud spetsiifilise riski kapitalinõue ei tohi olla väiksem kui käesoleva peatüki 2. jao 4. jaotise alusel nendelt positsioonidelt arvutamisele kuuluv kapitalinõue.

(7) Võlainstrumentidele, mis emitendi ebapiisava maksevõime või ebapiisava likviidsuse tõttu on eriti riskantsed, tuleb kohaldada kapitalinõude määra 12 protsenti.

(8) Krediidideriividega kaetud intressipositsioonidelt arvutatud spetsiifilise riski kapitalinõudeid võib vähendada käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud korras.

§ 285. Tunnustatud võlainstrumendid

(1) Tunnustatud võlainstrumendid on:

1) pikk või lühike positsioon varades, mille käesoleva peatüki 2. jao 1. jaotises sätestatud korras määratud krediidikvaliteedi aste vastab vähemalt investeerimisklassi krediidikvaliteedi hinnangule;

2) pikk või lühike positsioon varades, mille emitendi makseviivituse tõenäosus krediidiriski sisereitingute meetodi kohaselt ei ole kõrgem käesoleva lõike punktis 1 nimetatud positsioonide makseviivituse tõenäosusest;

3) pikk või lühike positsioon varades, millel puudub välisreiting, kuid mida krediidiasutus loeb piisavalt likviidseks, mille krediidikvaliteet on krediidiasutuse hinnangu kohaselt vähemalt võrdne käesoleva lõike punktis 1 nimetatud positsioonide krediidikvaliteediga ning mis on noteeritud vähemalt ühe lepinguriigi reguleeritud turul või kolmanda riigi väärtpaberibörsil, mida vastava liikmesriigi pädevad ametiasutused tunnustavad;

4) pikk või lühike positsioon varades, mis on emiteeritud krediidiasutuse või investeerimisühingu poolt, kellele kohaldatakse käesolevas määruses sätestatud kapitali adekvaatsuse nõuetega võrdväärseid nõudeid, mida krediidiasutus hindab piisavalt likviidseteks ning mille krediidikvaliteet on krediidiasutuse hinnangu kohaselt vähemalt võrdne käesoleva lõike punktis 1 nimetatud positsioonide krediidikvaliteediga;

5) väärtpaberid, mis on emiteeritud krediidiasutuse või investeerimisühingu poolt, kellele kohaldatakse käesolevas määruses sätestatud kapitali adekvaatsuse nõuetega võrdväärseid nõudeid ning mille käesoleva peatüki 2. jao 1. jaotises sätestatud korras määratud krediidikvaliteedi aste vastab vähemalt teisele krediidikvaliteedi astmele.

(2) Finantsinspektsioonil on õigus võlainstrumentide hindamist kontrollida ning mitte lubada instrumendi tunnustatud instrumendiks lugemist, kui ilmneb, et instrumendi spetsiifiline risk on liiga kõrge.

§ 285¹. Korrelatsioonil põhinev kauplemisportfell

(1) Korrelatsioonil põhinev kauplemisportfell koosneb väärtpaberistatud positsioonidest ja teatud kindla makseviivituse juhu krediidideriividega, mis vastavad järgmistele kriteeriumidele:

1) väärtpaberistatud positsioonid ei ole edasiväärtpaberistatud positsioonid, väärtpaberistamise seeria optsioonid ega muud alusvaraks oleva väärtpaberistatud seeria tuludest proportsionaalset osa mitteandvad tuletisinstrumendid;

2) kõigi alusvaraks olevate instrumentide korral on tegu kas ühe alusvaraga instrumentidega, sh ühe alusvaraga krediidideriividega, mille jaoks on olemas likviidne kahesuunaline turg, või nende aluseks olevate instrumentidele tuginevate üldkaubeldavate indeksitega. Kahesuunaline turg arvatakse olemasolevaks juhul, kui eksisteerivad sõltumatud heas usus tehtud ostu- ja müügipakkumised, nii et hinna, mis on mõistlikul määral seotud viimase müügihinnaga või kehtiva usaldusväärse konkureeriva pakkumisega, ja pakkumise noteeringud saab määrata ühe päeva jooksul ning arveldada suhteliselt lühikese ajaga ja kauplemistavade kohaselt.

(2) Korrelatsioonil põhineva kauplemisportfelli osaks ei ole positsioonid, mille aluseks on üks järgmistest:

1) alusvara, mille võib krediidiasutuse pangaportfellis liigitada krediidiasutuste seaduse § 86³ lõike 1 punktides 8 ja 9 nimetatud riskipositsiooni klassidesse;

2) nõue eriotstarbelisele ettevõttele.

(3) Krediidiasutus võib korrelatsioonil põhinevasse kauplemisportfelli arvata positsioonid, mis ei ole väärtpaberistatud positsioonid ega teatud kindla makseviivituse juhu krediidideriividid, kuid mis maandavad selle portfelli teiste positsioonide riski tingimusel, et vastava instrumendi või tema alusvara jaoks on olemas käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud likviidne kahesuunaline turg.

§ 286. Intressipositsiooni üldriski kapitalinõuded

(1) Kapitalinõude arvutamisel võlainstrumentide üldriski katmiseks võib kasutada §-s 288 sätestatud lõpptähtaja meetodit või §-s 289 sätestatud kestuse meetodit. Erinevate võlainstrumentide üldriski arvutamisel võib kasutada erinevaid meetodeid.

(2) Kestuse meetodi kasutamiseks või kasutatava meetodi muutmiseks peab krediidasutus eelnevalt kirjalikult taotlema Finantsinspektsiooni loa.

§ 287. Tuletisväärtpaperite positsioonide nettimine intressipositsiooni üldriski arvutamisel

(1) Kui intressipositsioonide arvutamisel ei kasutata tundlikkuse mudelit, võib Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul loal rakendada tuletisinstrumentidest tulenevate käesolevas lõikes sätestatud tingimustele vastavate pikkade ja lühikeste positsioonide nettimist. Positsioonide nettimise tingimused on järgmised:

- 1) positsioonide absoluutväärtused on võrdsed ja need on fikseeritud samas valuutas;
- 2) intressimäärad ei erine üksteisest enam kui 15 baasipunkti (0,15 protsendi) võrra;
- 3) järgmine intressimäär fikseerimise tähtpäev ujuva intressimääraga positsiooni puhul, või järelejäänud tähtaeg fikseeritud intressimääraga positsiooni puhul, ei tohi lühema kui ühekuuse tähtaja puhul olla erinev, ühe kuu kuni üheaastase tähtaja puhul ei tohi erinevus ületada seitset päeva ja üle üheaastase tähtajaga positsioonide puhul ei tohi tähtaegade erinevus ületada 30 päeva.

(2) Ujuva intressimääraga positsiooni puhul võetakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud tingimuste jälgimisel arvesse viimase intressimäär fikseerimise kuupäeval fikseeritud intressimäär.

§ 288. Lõpptähtaja meetod

(1) Intressipositsiooni üldriski kapitalinõue lõpptähtaja meetodil arvutatakse järgmiselt:

- 1) võlainstrumentide positsioonid paigutatakse vastavatesse lõpptähtaja võõnditesse lähtudes käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud tingimustest. Lõpptähtaja määramisel võetakse fikseeritud intressimääraga instrumentide puhul aluseks järelejäänud lõpptähtaeg ning ujuva intressimääraga instrumentide puhul ajavahemik kuni järgmise intressimäär fikseerimiseni;
- 2) võlainstrumentide positsioonid korrutatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud vastavate kaaludega;
- 3) arvutatakse lõpptähtaja võõndite kaetud ja katmata kaalutud positsioonid;
- 4) summeeritakse kõigi lõpptähtaja võõndite kaetud positsioonide absoluutväärtused;
- 5) summeeritakse eraldi tsoonide lõikes võõndite katmata pikad ja lühikesed positsioonid;
- 6) leitakse iga tsooni kaetud ja katmata positsioon;
- 7) leitakse kaetud positsioon tsoonide 1 ja 2 katmata positsioonide vahel;
- 8) kui käesoleva lõike punktis 7 nimetatud arvutuse tulemusena on katmata positsioon jäänud tsooni 2, siis leitakse kaetud positsioon tsoonide 2 ja 3 katmata positsioonide vahel. Kui käesoleva lõike punktis 7 kirjeldatud arvutuse tulemusena on katmata positsioon jäänud tsooni 1, siis leitakse kaetud positsioon tsoonide 1 ja 3 katmata positsioonide vahel;
- 9) käesoleva lõike punktis 6 nimetatud arvutuste tulemusena leitud tsoonide pikad katmata positsioonid ja lühikesed katmata positsioonid summeeritakse eraldi.

(2) Võlainstrumentide lõpptähtaja võõndid, tsoonid ja kaalud on järgmised:

Tsoon	Lõpptähtaja võõndid			Kaal (%-ides)	Eeldatav intressi-määr muutus (%-ides)
		Kupong 3% või enam	Kupong kuni 3%		
Üks	1	$0 \leq 1$ kuu	$0 \leq 1$ kuu	0,00	-
	2	$> 1 \leq 3$ kuud	$> 1 \leq 3$ kuud	0,20	1,00
	3	$> 3 \leq 6$ kuud	$> 3 \leq 6$ kuud	0,40	1,00
	4	$> 6 \leq 12$ kuud	$> 6 \leq 12$ kuud	0,70	1,00
Kaks	5	$> 1 \leq 2$ aastat	$> 1,0 \leq 1,9$ aastat	1,25	0,90
	6	$> 2 \leq 3$ aastat	$> 1,9 \leq 2,8$ aastat	1,75	0,80
	7	$> 3 \leq 4$ aastat	$> 2,8 \leq 3,6$ aastat	2,25	0,75
Kolm	8	$> 4 \leq 5$ aastat	$> 3,6 \leq 4,3$ aastat	2,75	0,75
	9	$> 5 \leq 7$ aastat	$> 4,3 \leq 5,7$ aastat	3,25	0,70
	10	$> 7 \leq 10$ aastat	$> 5,7 \leq 7,3$ aastat	3,75	0,65
	11	$> 10 \leq 15$ aastat	$> 7,3 \leq 9,3$ aastat	4,50	0,60
	12	$> 15 \leq 20$ aastat	$> 9,3 \leq 10,6$ aastat	5,25	0,60
	13	> 20 aastat	$> 10,6 \leq 12,0$ aastat	6,00	0,60
	14		$> 12,0 \leq 20,0$ aastat	8,00	0,60
	15		$> 20,0$ aastat	12,50	0,60

(3) Lõpptähtajale põhineva meetodi puhul on intressipositsiooni üldriski kapitalinõue järgnevate punktide kohaselt arvutatud kapitalinõuete summa:

- 1) 10 protsenti kaetud positsioonidest kõigis lõpptähtajavõõndites;
- 2) 40 protsenti kaetud positsioonidest tsoonis 1;

- 3) 30 protsenti kaetud positsioonidest tsoonis 2;
- 4) 30 protsenti kaetud positsioonidest tsoonis 3;
- 5) 40 protsenti kaetud positsioonidest tsoonide 1 ja 2 vahel ning tsoonide 2 ja 3 vahel;
- 6) 150 protsenti kaetud positsioonidest tsoonide 1 ja 3 vahel;
- 7) 100 protsenti katmata jäänud positsioonist.

§ 289. Kestuse meetod

(1) Iga võlainstrumendi modifitseeritud kestus arvutatakse vastavalt järgmisele valemile:

$$D_n = \frac{D}{(1+r)}, \text{ kus } D = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{t * C_t}{(1+r)^t}}{\sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+r)^t}}$$

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud valemis tähendavad sümbolid järgmist:

- 1) D on kestus;
- 2) D_n on modifitseeritud kestus;
- 3) r on tulukus lõpptähtjani;
- 4) C_t on rahavoog perioodil t ;
- 5) n on aastate arv võlainstrumendi lõpptähtjani.

(3) Võlainstrumendi tulukust järelejäänud tähtjani arvutatakse turuväärtuse alusel. Fikseeritud intressimääraga võlainstrumendi tulukus järelejäänud tähtjani on võrdne sellise diskontomääraga, mille kasutamisel võlainstrumendi rahavoogude nüüdisväärtuste summa võrdub võlainstrumendi turuväärtusega. Ujuva intressimääraga võlainstrumentide puhul loetakse järelejäänud tähtjaks tähtaega järgmise intressimäära fikseerimise kuupäevani.

(4) Iga võlainstrument paigutatakse järgnevas tabelis toodud vastavasse tsooni modifitseeritud kestuse alusel:

Tsoon	Modifitseeritud kestus aastates	Eeldatav intressimäära muutus (%-ides)
Üks	> 0 ≤ 1,0	1,0
Kaks	> 1,0 ≤ 3,6	0,85
Kolm	> 3,6 ≤	0,7

(5) Iga võlainstrumendi jaoks arvutatakse kestusega kaalutud positsioon. Kestusega kaalutud positsiooni leidmiseks korrutatakse instrumendi positsioon modifitseeritud kestusega ja eeldatava intressimäära muutusega.

(6) Kõikide tsoonide pikad ja lühikesed positsioonid, tsoonide kaetud ja katmata positsioonid ning tsoonidevahelised kaetud ja katmata positsioonid arvutatakse vastavalt § 288 lõikele 1.

(7) Kestuse meetodi puhul on intressipositsiooni üldriski kapitalinõue järgmiste punktide kohaselt arvutatud kapitalinõuete summa:

- 1) 2 protsenti kaetud positsioonidest kõikides tsoonides;
- 2) 40 protsenti kaetud positsioonidest tsoonide 1 ja 2 vahel ning tsoonide 2 ja 3 vahel;
- 3) 150 protsenti kaetud positsioonist tsoonide 1 ja 3 vahel;
- 4) 100 protsenti katmata jäänud positsioonist.

§ 290. Muud intressipositsiooni riskid

Lisaks intressipositsiooniriskile võib võlainstrument olla seotud valuutariskiga, ülekanderiskiga ja kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriskiga. Sellisel juhul tuleb arvutada kapitalinõuded ka nende riskide katmiseks. Krediidiasutus peab olema võimeline andma selgitusi Finantsinspektsioonile, kas ja kuidas on konkreetne võlainstrument seotud mingi riskiga.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

3. alljaotis

Aktsiapositsiooni riski kapitalinõuded

§ 291. Kapitalinõuded aktsiapositsiooni riski katmiseks

(1) Kapitalinõue aktsiapositsiooni riski katmiseks arvutatakse aktsiatele või muudele osalustele äriühingute omakapitalis ning vahetatavatele võlaväärtpaberitele (edaspidi käesoleva peatüki tähenduses *aktsiad*), kui on tõenäoline, et kasutatakse vahetamisõigust. Tuletisväärtapabereid, mille alusvaraks on aktsiad või aktsiaindeksid, käsitletakse sarnaselt aktsiatega või jaotatakse positsioonideks lähtudes indeksi baasiks olevatest aktsiate positsioonidest.

(2) Kõrge likviidsusega aktsiad on hästi diversifitseeritud aktsiaindeksite koosseisu kuuluvad aktsiad.

(3) Hästi diversifitseeritud aktsiaindeksiteks loetakse järgmisi indekseid:

Austraalia	All Ords	USA	S & P 500
Austria	ATX	Holland	EOE25
Belgia	BEL20	Hispaania	IBEX35
Jaapan	Nikkei225	Rootsi	OMX
Kanada	TSE35	Šveits	SMI
Prantsusmaa	CAC40	Suurbritannia	FTSE 100
Saksamaa	DAX	Suurbritannia	FTSE mid-250

(4) Kapitalinõuded aktsiapositsiooni riski katmiseks arvutatakse aktsiate bruto- ja netopositsioonidelt.

§ 292. Aktsiate bruto- ja netopositsiooni arvutamine

(1) Aktsiate brutopositsioon on kõikide pikkade ja lühikeste aktsiapositsioonide summa, kusjuures lühikesed positsioonid võetakse arvesse nende absoluutväärtuses. Brutopositsioonide arvutamisel ei võeta arvesse futuure, mille alusvaraks on § 291 lõikes 3 loetletud hästi diversifitseeritud aktsiaindeksid.

(2) Aktsiate netopositsioon on kõikide pikkade aktsiapositsioonide summa ja kõikide lühikeste aktsiapositsioonide vahe.

§ 293. Kapitalinõue aktsiapositsiooni spetsiifilise riski katmiseks

(1) Aktsiapositsiooni spetsiifilise riski kapitalinõue on 8 protsenti aktsiate brutopositsioonist. [RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(2) [Kehtetu –RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(3) Krediidideriividega kaetud aktsiapositsioonidelt arvutatud spetsiifilise riski kapitalinõudeid võib vähendada käesoleva jaotise 4. alljaotises sätestatud korras. [RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 294. Kapitalinõue aktsiapositsiooni üldriski katmiseks

Kapitalinõue aktsiate üldriski katmiseks on 8 protsenti aktsiate netopositsioonist.

§ 295. Muud aktsiapositsiooni riskid

Lisaks positsiooniriskile võib aktsia olla seotud valuutariskiga, ülekanderiskiga ja kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriskiga. Sellisel juhul tuleb leida kapitalinõue ka nende riskide katmiseks. Krediidiasutus peab olema võimeline andma Finantsinspektsioonile selgitusi, kas ja kuidas konkreetne aktsia on seotud mingi riskiga.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

4. alljaotis

Intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni spetsiifilise riski kapitalinõuete arvutamise erisused krediidideriivide ning investeerimisfondide aktsiate ja osakute puhul

§ 296. Krediidideriividega kaetud tehingutelt spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamise üldpõhimõtted

Käesoleva määruse §-s 297 sätestatud juhtudel arvutatakse spetsiifilise riski kapitalinõue kas krediidideriivide tulenevalt positsioonilt või krediidideriividega kaetud positsioonilt vastavalt sellele, kumma positsiooni spetsiifilise riski kapitalinõue on kõrgem.

Kõikidel ülejäänud juhtudel arvutatakse spetsiifilise riski kapitalinõue nii krediididerivatiivist tulenevalt kui ka krediididerivatiiviga kaitstud positsioonilt.

§ 297. Krediididerivatiivide arvessevõtmine spetsiifilise riski kapitalinõuete arvutamisel

(1) Spetsiifilise riski kapitalinõuet ei arvutata, kui positsiooni, millest tulenevat riski soovitakse maandada ja krediididerivatiivi tingimuste aluseks oleva instrumendi väärtus muutuvad alati vastassuunaliselt ja ligikaudu samas ulatuses. Nimetatud tingimuste täitmisele viitavad muuhulgas järgmised asjaolud:

- 1) positsioon, millest tulenevat riski soovitakse maandada ja krediididerivatiivi riski maandav positsioon tulenevad identsetest instrumentidest; või
- 2) pikk maandatav positsioon on maandatud kogutulu vahetustehinguga (või vastupidi) ning riski maandava tuletisinstrumendi tingimuste aluseks olevast võlainstrumentist (*reference obligation*) ja positsioonist, millest tulenevat riski maandatakse, laekuvad rahavood on sarnased. Vahetustehingu lõpptähtaeg võib maandatava positsiooni lõpptähtajast erineda.

(2) Krediididerivatiiviga kaetud tehingust tulenevast kahest positsioonist kõrgema spetsiifilise riski kapitalinõudega positsiooni krediididerivatiiviga kaitstud osalt arvutatud kapitalinõuet võib vähendada 80 protsenti ning madalama spetsiifilise riski kapitalinõudega positsiooni kapitalinõuet võib vähendada 0-ni järgmistel tingimustel:

- 1) maandatava riskipositsiooni väärtused muutuvad alati vastassuunaliselt ning riski maandava instrumendi tingimuste aluseks oleva võlainstrumendi ning maandatava riskipositsiooni aluseks oleva instrumendi tähtaeg ja valuuta langevad kokku;
- 2) krediididerivatiivi leping ei sisalda tingimusi, mis võivad põhjustada olulisi muutusi tema hinnas, mis ei ole tingitud krediididerivatiivi tingimuste aluseks oleva instrumendi väärtuse muutustest.

(3) Spetsiifilise riski kapitalinõudeid võib osaliselt vähendada, kui positsioonide väärtus muutub vastassuunaliselt järgmistel juhtudel:

- 1) positsioonid vastavad käesoleva paragrahvi lõike 1 punktile 2, kuid krediididerivatiivi tingimuste aluseks olev positsioon ja maandatav positsioon on erinevad juhul, kui on emitteeritud ühe ja sama emitendi poolt ning positsioon, mille riski soovitakse maandada, on vähemalt sama või kõrgema nõudeõiguse järguga, kui krediididerivatiivi tingimuste aluseks olev positsioon;
- 2) positsioonid vastavad käesoleva paragrahvi lõike 1 punktile 1 või lõikele 2, kuid krediididerivatiivi tingimuste aluseks oleva positsiooni ja maandatava positsiooni vahel esineb valuutade või lõpptähtaegade mittevastavus juhul, kui valuutade mittevastavusest tulenev valuutarisk tuleb arvesse võtta käesoleva peatüki 4. jaos sätestatule;
- 3) positsioonid vastavad käesoleva paragrahvi lõikele 2, kuid krediididerivatiivi tingimuste aluseks olev positsioon ja maandatav positsioon on erinevad juhul, kui krediididerivatiivi dokumentatsiooni kohaselt kuulub maandatav positsioon krediididerivatiiviga kaetud võlainstrumentide hulka.

§ 298. Investeerimisfondide aktsiate ja osakute positsiooniriski kapitalinõuete arvutamise üldsätted

(1) Kapitalinõuet investeerimisfondide aktsiates ja osakutes võetud positsioonidest tuleneva positsiooniriski (spetsiifilise ja üldriski) katmiseks võib arvutada §-s 299 või §-s 300 sätestatud korras.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Investeerimisfondi investeeringute aluspositsioone võib nettida ainult juhul, kui kapitalinõude arvutamisel lähtutakse §-s 300 sätestatud korrast tingimusel, et krediidasutusel on piisav hulk investeerimisfondi aktsiaid või osakuid võimaldamaks fondi aktsiate ja osakute vahetamist fondi investeerimispositsioonide vastu ja vastupidi.

§ 299. Positsiooniriski kapitalinõuete arvutamine investeerimisfondide aktsiate ja osakute alusel

(1) Investeerimisfondide aktsiate ja osakute positsiooniriski kapitalinõue on 32 protsenti nimetatud positsioonide väärtusest.

(2) Investeerimisfondide aktsiatelt ja osakutelt käesoleva jaotise alusel arvutatud positsiooniriski kapitalinõue, käesoleva peatüki 4. jao alusel arvutatud valuutariski kapitalinõue ning käesoleva peatüki 5. jao alusel arvutatud kaubariski kapitalinõue kokku ei tohi ületada 40 protsenti nimetatud positsioonide väärtusest.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 300. Positsiooniriski kapitalinõuete arvutamine investeerimisfondide investeeringute aluspositsioonide alusel

(1) Juhul kui investeerimisfondide aktsiad ja osakud vastavad § 39 lõikes 5 sätestatud tingimustele, käsitletakse nimetatud investeerimisfondide investeeringute aluspositsioone krediidasutuse investeeringutena, millelt arvutatakse positsiooniriski kapitalinõuded käesolevas jaotises või Finantsinspektsiooni vastava loa olemasolul käesoleva jao 4. jaotises sätestatud korras.
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

(2) Juhul kui krediidasutusel on positsioon sellise investeerimisfondi aktsiates või osakutes, mille tingimustes on seatud eesmärgiks järgida välise indeksi või aktsiate või võlainstrumentide kindlaksmääratud korvi koosseisu ja tulusust ning on võimalik tõendada, et korrelatsioonikordaja sellise börsil kaubeldava investeerimisfondi osakute või aktsiate ja investeerimisfondi poolt järgitava indeksi või aktsiate või võlainstrumentide korvi igapäevaselt fikseeritud päevatootluste vahel on vähemalt 6-kuulise perioodi jooksul olnud vähemalt 0,9, võib krediidasutus lähtuda positsiooniriski kapitalinõude arvutamisel sellistest aluspositsioonidest, mis peegeldavad fondi poolt järgitava välise indeksi või aktsiate või võlainstrumentide kindlaksmääratud korvi koosseisu ja tulusust.

(3) Juhul kui krediidasutusel ei ole usaldusväärseid andmeid investeerimisfondi investeeringute kohta, arvutatakse kapitalinõuded fondi tingimustes sätestatud investeerimispiirangute alusel. Positsioonide arvutamisel eeldatakse, et:

- 1) investeerimisfond on investeerinud maksimaalse lubatud summa instrumentidesse, mis vastavalt käesolevale jaotisele, on kõrgeima positsiooniriskiga ning seejärel järgmistesse instrumentidesse positsiooniriski kahanevas järjekorras, kuni kõik investeeringud on investeerimispiirangute alusel gruppidesse jagatud;
- 2) investeerimisfondi varad on investeeritud maksimaalse lubatud finantsvõimenduse ulatuses.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 1 ja 2 nimetatud eeldustel arvutatud positsioonid võetakse kapitalinõude arvutamisel arvesse sarnaselt krediidasutuse teiste positsioonidega. Juhul kui kapitalinõue ületab § 299 lõikes 2 sätestatud kapitalinõuete ülempiiri, vähendatakse käesolevas paragrahvis arvutatud kapitalinõuet kuni sätestatud ülempiiri saavutamiseni.

(5) Krediidasutus võib riskikaalu määramisel tugineda kolmandatelt isikutelt pärinevale informatsioonile tingimusel, et tagatud on kapitalinõuete arvutamise õigsus.

3. jaotis

Kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski kapitalinõue

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 301.

[Kehtetu -RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 302. Kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski kapitalinõue

(1) Kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski kapitalinõue on 8 protsenti käesolevas jaotises sätestatud korras arvutatud riskiga kaalutud varast.

(2) Kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski kapitalinõuet arvutatakse järgmistest tehingutest tulenevatelt riskipositsioonidelt:

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

- 1) reguleerimata väärtpaberiülekanDED;
- 2) börsivälised tuletisinstrumentid ja krediidideriivid;
- 3) repotehingud, pöördrepotehingud, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingud, mille alusvara on kauplemisportfelli kuuluvad väärtpaberid või kaubad;
- 4) väärtpaberitagatise tehingud;
- 5) pika arveldustähtajaga tehingud.

(3) Kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski kapitalinõude võib jätta arvutamata kauplemisportfelli kuuluvatelt krediidideriividelt, kui need on sisemise riskimaanduse osa ja käesoleva peatüki 2. jao 3. jaotise tingimuste kohased.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 303.

[Kehtetu -RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 304. Kauplemisportfelli vastaspoole krediidiriski kapitalinõude arvutamine muudest tehingutest tulenevatelt riskipositsioonidelt

(1) Käesoleva määruse § 302 lõike 2 punktides 2–5 loetletud instrumentidelt kapitalinõude arvutamiseks arvutatakse nendelt instrumentidelt riskiga kaalutud vara käesoleva peatüki 2. jaos sätestatud korras, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.

(2) Riskipositsioonide väärtuste arvutamisel kohaldatakse krediidideriividele käesoleva peatüki 2. jao 6. jaotises sätestatud riskipositsiooni väärtuse arvutamise korda.

(3) Riskipositsiooni väärtuse arvutamisel käesoleva peatüki 2. jao 6. jaotise 4. alljaotises sätestatud turuväärtuse meetodil kohaldatakse krediidiriski kogutulu tehingust (*total return swap*) ja krediidiriski ülekanDETehingust (*credit default swap*) tulenevatele positsioonidele järgmisi protsendimäärasid:

- 1) 5 protsenti, kui krediidideriivi tingimuste aluseks olev võlainstrument vastab §-s 285 sätestatud tingimustele;

2) 10 protsenti, kui krediiderivatiivi tingimuste aluseks olev võlainstrument ei vasta §-s 285 sätestatud tingimustele.

(4) Juhul kui krediidasutusel on krediidiriski ülekandetehingust (*credit default swap*) tulenev pikk positsioon krediidiriski ülekandetehingu tingimuste aluseks olevas võlainstrumendis, võib turuväärtuse meetodi korral kohaldada tuleviku krediidiriski positsioonile 0protsendist määra, v.a juhul, kui krediidiriski ülekandetehing lõpetatakse selle tehingu vastaspoole maksejõuetuse tõttu, kelle riskipositsioon krediidiriski ülekandetehingus on lühikeseks positsiooniks alusvaras, ja seda isegi juhul, kui alusvaraga seotud kohustused on täidetud. Viimasel juhul on krediidasutuse võimalik tulevane krediidiriskile avatud positsiooni suurus summa, mis on selle tehingu vastaspoole poolt krediidasutusele veel tasumata.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(5) Juhul kui krediiderivatiiv pakub krediidiriski kaitset mitmele riskipositsioonile teatud arvu makseviivituste tekkimise korral, kohaldatakse lõikes 3 sätestatud protsendimäärasid vastavalt sellele, kas krediiderivatiivi tingimustes kindlaks määratud makseviivituste arvule vastava järjekorranumbriga positsioon, alustades madalamast krediidikvaliteediga positsioonist, vastab §-s 285 sätestatud tingimustele või ei.

(6) Kauplemiss portfelli vastaspoole riski kapitalinõude arvutamisel peab krediidasutus olemasolevate finantstagatiste mõju arvutamiseks kasutama §-s 137 sätestatud finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodit, täiendades seda järgmiselt:

- 1) kauplemis portfelli kuuluvate repo- ning väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise tehingute puhul võib arvessevõetavaks tagatiseks lugeda kõiki nende alusvaraks olevaid finantsinstrumente ja kaupu, mille kuulumine kauplemis portfelli on aktsepteeritav;
- 2) kauplemis portfelli kuuluvate börsiväliste tuletisinstrumentide puhul võib arvessevõetavaks tagatiseks lugeda muuhulgas ka kaupu, mille kuulumine kauplemis portfelli on aktsepteeritav;
- 3) regulatiivsete volatiilsuskoeffitsientide kasutamisel kohaldatakse käesoleva lõike punktide 1 ja 2 alusel arvesse võetavatele, §-des 111 ja 112 nimetatata tagatistele, §-s 142 sätestatud muude tunnustatud börsil noteeritud aktsiate või konverteeritavate võlakirjade volatiilsuskoeffitsiente;
- 4) volatiilsuskoeffitsientide sisehinnangute kasutamisel tuleb käesoleva lõike punktide 1 ja 2 alusel arvesse võetavatele §-des 111 ja 112 nimetatata tagatistele määrata sisehinnangutel põhinevad volatiilsuskoeffitsiendid tagatiste liikide lõikes.

(7) Käesoleva peatüki 2. jao 6. jaotise 8. alljaotisele vastava tasaarvestuskokkuleppe olemasolul võib kauplemis portfelli ja pangaportfelli kuuluvatest repo-, väärtpaberite või kaupade laenuks andmise või võtmise ning muude kapitalituru tehingutest tulenevaid positsioone nettida ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) kõiki tehinguid hinnatakse iga päev turuhinnas;
- 2) tehingutega laenuks võetud, ostetud või saadud instrumendid vastavad §-des 111 ja 112 sätestatud tingimustele ning loetakse riskiga kaalutud vara arvutamisel arvessevõetavaks tagatiseks käesoleva peatüki 2. jao 3. jaotises sätestatud korras, kohaldamata käesoleva paragrahvi lõike 6 punkte 1 ja 2.

§ 305.

[Kehtetu- RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

4. jaotis

Sisemiste riskimõõtmismudelite kasutamine kapitalinõude arvutamisel tururiski katmiseks

§ 306. Sisemise riskimõõtmise kasutamine

Finantsinspektsiooni eelneval kirjalikul nõusolekul võib krediidasutus kauplemis portfelli intressi- ja aktsiapositsiooni, välisvaluuta-, kauba- ning optsooniriski katmiseks vajalike kapitalinõuete arvutamiseks kasutada krediidasutusesiseseid riskimõõtmismudeleid (edaspidi *sisemudelid*) käesolevas jaotises toodud tingimustel, käesolevas peatükis kirjeldatud meetodite asemel või nendega kombinatsioonis.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 307. Sisemiste riskimõõtmismudelite kasutamine

Nõusoleku saamiseks peab krediidasutusel olema usaldusväärne ja terviklikult rakendatav riskide juhtimise süsteem, kusjuures täidetud peavad olema kõik järgmised tingimused:

- 1) sisemudel on krediidasutuse igapäevase riskide juhtimise protsessi lahutamatu osa ning selle väljundid on aluseks riske käsitleva aruandluse koostamisel ja esitamisel krediidasutuse juhtkonnale;
[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]
- 2) krediidasutusel on moodustatud iseseisev ja kauplemistehinguid sõlmivatest struktuuriüksustest sõltumatu riskide jälgimisega tegelev üksus, mis vastutab riskijuhtimise süsteemi väljatöötamise ja rakendamise eest ning allub otse juhtkonnale. Üksus analüüsib igapäevaselt riskimõõtmismudeliga saadud tulemusi, koostab

nende kohta aruandeid ja teeb ettepanekuid kauplemisele seatavate piirmäärade osas. Sisemudeli abil saadud riskihinnangut võib kapitalinõude arvutamisel arvesse võtta, kui usaldusväärsuse hindamise tulemusel on mudel üksuse poolt heaks kiidetud. Hindamist tuleb teostada nii sisemudeli väljatöötamisel kui selle edasise kasutamisel;

- 3) krediitiasutuse juhtkond osaleb aktiivselt riskide juhtimise protsessis ning riskijuhtimise üksuse igapäevane aruandlus vaadatakse üle sellisel juhtimistasandil, mis omab õigust nõuda positsioonide vähendamist;
- 4) krediitiasutusel on mudeli rakendamiseks olemas piisav hulk vajalike teadmiste ja oskustega töötajaid;
- 5) krediitiasutus on kehtestanud protseduurireeglid riskimõõtmisüsteemi toimimist käsitlevate krediitiasutusesiseste kirjalike tegevus- ja kontrollipõhimõtete järgimise kontrollimiseks ning tagamiseks;
- 6) on võimalik tõendada, et krediitiasutuse sisemudelite abil on riske mõõdetud piisava täpsusega;
- 7) krediitiasutus viib sageli läbi põhjaliku stressitesti, mille tulemustest teavitatakse juhtkonda. Krediitiasutuse juhtkond võtab vastavaid tulemusi arvesse põhimõtete ja piirmäärade kehtestamisel. Stressitesti puhul käsitletakse eelkõige riske, mis realiseeruksid turgudel likviidsuse olulise vähenemise korral (*illiquidity of markets*), samuti kontsentreerumisest tulenevaid riske (*concentration risks*), hindade ühesuunalisest liikumisest (*one way markets*), erakorralistest olulise mõjuga sündmustest ja tehingu vastaspoole ootamatust maksejõuetusest tulenevaid riske (*jump-to-default risks*). Samuti käsitletakse riske, mis tulenevad mittelineaarse tootlusega positsioonidest, turuhinnast oluliselt kõrgema täitmishinnaga ostu- ning odavamata täitmishinnaga müügioptsioonidest (*deep-out-of-the money positions*), positsioonidest, mille puhul on võimalik oluline vahepealsete tehinguteta hinnamuutus (*gapping of prices*) ja muid riske, mis võivad jääda VaR mudeliga kohaselt arvesse võtmata. Sökistsenaariumid koostatakse vastavalt portfelli iseärasustele ning arvesse võetakse aega, mis võiks kuluda riskide maandamisele või juhtimisele ebasoodsates turutingimustes;
- 8) krediitiasutus viib oma riskimõõtmisüsteemi suhtes korrapäraselt läbi sõltumatuid siseauditeid. Auditeeritakse nii krediitiasutuse kauplemistehinguid sõlmivate üksuste kui ka sõltumatu riskikontrolli eest vastutava üksuse tegevust. Vähemalt kord aastas peab krediitiasutus auditeerima oma üldist riskijuhtimise protsessi.

§ 308. Nõuded siseauditi läbiviimisele

Käesoleva määruse § 307 punktis 8 nimetatud siseauditi käigus käsitletakse:

- 1) riskijuhtimissüsteemi ja -protsessi dokumenteerituse ning riskikontrolli üksuse korraldatuse asjakohasust;
- 2) tururiski hindamistulemuste arvessevõtmist igapäevasel riskijuhtimisel ja juhtimisteabesüsteemi asjakohasust ja eesmärgipärasust;
- 3) menetlust, mida krediitiasutus kasutab tehinguid sõlmivate ja teostavate (*front and back-office*) töötajate poolt kasutatavate riskihindamismudelite ja hindamissüsteemide heakskiitmiseks;
- 4) tururiskide hõlmatust riskimõõtmismudeliga ja riskimõõtmisprotsessis tehtavate oluliste muudatuste hindamist ja heakskiitmist;
- 5) positsioonide andmete täpsust ja täielikkust, volatiilsus- ja korrelatsioonieelduste täpsust ja asjakohasust ning hindamis- ja riskitundlikkusarvutuste täpsust;
- 6) kontrollimenetlust, mida krediitiasutus rakendab sisemudelistes kasutatavate andmete allikate usaldusväärsuse (sealhulgas sõltumatuse) ning kasutatavate andmete ajakohasuse ja tähtaegse kättesaadavuse ning võrreldavuse hindamiseks;
- 7) kontrollimenetlust, mida krediitiasutus rakendab sisemudeli riskihindamistäpsuse mõõtmiseks tehtava järeltestimise hindamiseks.

§ 309. Mudelite hindamine ja heakskiitmine

(1) Tagamaks sisemudelite usaldusväärsust ning kõikide oluliste riskide hõlmatust peavad krediitiasutusel olema kasutusel menetlused, millega tagatakse, et sisemudelid on usaldusväärselt hinnatud ja heaks kiidetud kohase kvalifikatsiooniga isikute poolt, kes ei ole seotud mudelite väljatöötamisega. Hindamine tuleb läbi viia kohe, kui mudel on välja töötatud ja alati, kui seda oluliselt muudetakse. Hindamisi viiakse läbi korrapärase ajavahemike tagant, kuid kindlasti siis, kui on toimunud sündmusi, mille tulemusel võib oluliselt väheneda või kaduda mudeli vastavus selle eesmärgile (näiteks turul on toimunud olulisi struktuurseid muutusi, muutunud on portfelli struktuur). Krediitiasutus kaasajastab pidevalt tema poolt kasutatavaid meetodeid ning järgib häid tavasid.

(2) Mudeli hindamisel ei või piirduda ainult järeltestimisega. Mudeli hindamine peab sisaldama vähemalt järgnevat:

- 1) viiakse läbi testid ning nende tulemustest ilmneb, et sisemudeli rakendamisel kasutatud eeldused ei põhjusta riskide ala- ega ülehindamist;
- 2) lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 kirjeldatud järeltestimisele viib krediitiasutus vastavalt krediitiasutuse portfelli struktuuridele ja riskide iseärasustele läbi mudeli omapoolseid täiendavaid hindamisi;
- 3) tagamaks, et mudel võtab kohaselt arvesse ka struktuurseid iseärasusi, näiteks baasriski (*basis risk*) ja kontsentratsiooniriski, kasutatakse mudeli hindamisel ka hüpoteetilisi portfelle.

(3) Krediitiasutus peab kontrollima oma mudeli toimimist ja riskihindamise täpsust järeltestimise abil. Järeltestimiseks tuleb iga pangapäeva kohta võrrelda krediitiasutuse mudeli abil arvutatud portfelli päevalõpupositsioonide riskihinnangut (*value-at-risk measure*) portfelli väärtuse tegeliku muutumisega järgmise pangapäeva lõpuks.

(4) Finantsinspeksioonil on õigus hinnata krediitiasutuse suutlikkust teostada järeltestimist nii portfelli väärtuse tegelike kui ka hüpoteetiliste muutuste suhtes. Finantsinspeksioon kontrollib vähemalt krediitiasutuse võimet järel testida mudeliga saadud tulemusi hüpoteetilise (kasutades portfelli väärtuse hüpoteetilist muutust

järgneva pangapäeva lõpuks, mis oleks toimunud, kui portfelli positsioone ei oleks muudetud) kauplemise suhtes. Sellekohase vajaduse tuvastamisel on Finantsinspeksioonil õigus nõuda, et krediidasutus võtaks järeldestamise programmi täiustamiseks kasutusele asjakohaseid meetmeid.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(5) Kui Finantsinspeksiooni hinnangul ei ole lõikes 4 nimetatud järeldestamise võime piisav, on tal õigus nõuda, et krediidasutus võtaks järeldestamise programmi täiustamiseks asjakohaseid meetmeid.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 310. Mudelite kasutamine kapitalinõude arvutamiseks intressipositsiooni ja aktsiapositsiooni spetsiifilise riski katmiseks

(1) Finantsinspeksiooni loal võib krediidasutus sisemudelit kasutada kapitalinõude arvutamiseks kaubeldavate võlainstrumentide ja aktsiate positsioonidest tuleneva spetsiifilise riski katmiseks, kui lisaks teistele käesolevas jaos toodud tingimustele mudel:

- 1) selgitab portfelli kuuluvate instrumentide hindade senist volatiilsust;
- 2) võtab kohaselt arvesse kontsentratsiooniriski nii positsioonide piiratud likviidsuses avalduva kui ka portfelli struktuuris positsioonide osatähtsusest tuleneva kontsentratsiooniriski suhtes;
- 3) annab usaldusväärseid tulemusi ka tavapärasest oluliselt ebasoodsamates turutingimustes;
- 4) järeldestamise abil on hinnatud ja heaks kiidetud mudeli spetsiifilise riski arvessevõtmise täpsus. Kui selline järeldestamine viiakse läbi alamportfellide põhjal, tuleb alamportfellide valikul lähtuda järjepidevuse põhimõttest;
- 5) võtab kohaselt arvesse riske, mis tulenevad olulistest erinevustest sarnaste, kuid mitte identsete positsioonide vahel (*name-related basis risk*);
- 6) võtab kohaselt arvesse erakorraliste olulise mõjuga sündmustega seotud riske (*event risk*).

(2) Krediidasutuse mudel peab kohase konservatiivsusega arvesse võtma vähelikviidsetest ja vähese kaubeldavuse tõttu raskesti määratletava hinnaga positsioonidest (*positions with limited price transparency*) tulenevaid riske, arvestades realistlike turustenaariumidega, ning vastama minimaalsetele andmestandarditele. Mudelis kasutatavad lähendid (*proxies*) peavad olema kohaselt konservatiivsed ja neid võib kasutada üksnes siis, kui olemasolevad andmed on puudulikud või ei kajasta positsiooni või portfelli tegelikku volatiilsust.

(3) Krediidasutus võib sisemudelit kasutades spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamisel välja jätta need väärtpaberistatud või teatud kindla makseviivitusjuhu krediididerivatviide positsioonid, millele ta arvutab aktsia- ja intressipositsiooniriskide kapitalinõudeid käesoleva jao 2. jaotise kohaselt, v.a positsioonid, mille suhtes kohaldatakse käesoleva määruse §-s 310⁸ nimetatud sisemist meetodit.

(4) Krediidasutus kaasajastab pidevalt enda kasutatavaid meetodeid ning järgib häid tavasid.

(5) Krediidasutus ei pea mudelis hõlmama kaubeldavate võlainstrumentide makseviivituse riski ja reitingute muutumise riski juhul, kui nendele riskidele kohaldatakse §-des 310¹ kuni 310⁷ sätestatud.

(6) Krediidasutused, mis kasutavad sisemudeleid, mis ei ole käesoleva jao kohaselt heaks kiidetud, peavad täitma eraldi spetsiifilise riski kapitalinõuet, mis arvutatakse vastavalt käesoleva peatüki 6. jao 2. jaotisele.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 310¹. Täiendavate riskide kapitalinõude arvutamine

(1) Krediidasutusel, mis kasutab kapitalinõude arvutamisel kaubeldavate võlainstrumentide positsioonidest tuleneva spetsiifilise riski katmiseks sisemudeleid, peab olema kehtestatud meetod, mis võimaldab kapitalinõude arvutamisel hõlmata krediidasutuse kauplemisportfelli positsioonidega seotud makseviivituse ja reitingute muutumise riski, mis lisandub § 310 kohaselt arvestatud riskihinnangule.

(2) Krediidasutus peab tõendama, et tema lähenemisviis vastab käesoleva peatüki 2. jao 3. jaotises sätestatud nõuetele eeldusel, et riskitase on ühtlane ja seda korrigeeritakse vastavalt vajadusele nii, et see kajastaks likviidsuse, riskide kontsentreerumise ja riskimaandamise mõju.

(3) Täiendava makseviivituse riski ja reitingute muutumise riski arvessevõtmiseks kasutatav meetod (*edaspidi meetod*) peab hõlmama kõiki positsioone, mille suhtes rakendatakse intressipositsiooni spetsiifilise riski kapitalinõuet, v.a väärtpaberistatud või teatud kindla makseviivitusjuhu krediididerivatviide positsioonid.

(4) Finantsinspeksiooni loal võib krediidasutus kaasata täiendava riski arvestusse kõik börsil noteeritud aktsiate positsioonid ja nendel põhinevad tuletisinstrumentide positsioonid, kui selline lähenemine on kooskõlas krediidasutuse sisemise riskide mõõtmise ja juhtimise poliitikaga. Nimetatud lähenemise kasutamine peab olema järjepidev. Täiendavate riskide kapitalinõude arvutamisel peab arvesse võtma makseviivituse juhtumite ja reitingute muutumise korrelatsiooni.

(5) Makseviivituse ja reitingute muutumise juhtumite ning muude tururiskiga seotud tegurite diversifitseerimise mõju arvesse ei võeta.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 310². Täiendavate riskide kapitalinõuete arvutamise parameetrid

(1) Paragrahvis 310¹ nimetatud meetod peab hõlmama makseviivitusega ning sise- ja välisreitingute muutumisega seotud kahjusid üheaastase ajavahemiku kohta 99,9% usaldusvahemikuga.

(2) Korrelatsiooniproгноosid peavad põhinema objektiivsete andmete analüüsil usaldusväärses raamistikus.

(3) Meetod peab asjakohaselt kajastama emitentide kontsentratsioone ning kontsentratsioone, mis võivad halvenenud turutingimuste korral tekkida tooteklasside sees ja vahel.

(4) Meetodi aluseks on eeldus, et riskitase püsib ühe aasta vältel ühtlane, mis tähendab, et kauplemisportfelli positsioonid või positsioonide kogumid, millega seoses on sel ajavahemikul tulnud ette makseviivituse või reitingute muutumise juhtumeid, tasakaalustatakse likviidsusperioodi lõpul, et saavutada esialgne riskitase. Krediidiasutus võib järjepidevalt lähtuda ka eeldusest, et positsioon püsib sama ühe aasta vältel.

(5) Meetod peab kajastama optsoonide, struktureeritud krediidideriivatiivide ja muude mittelineaarset käituvate positsioonide mittelinearset mõju seoses hinnamuutustega. Krediidiasutus peab nõuetekohaselt arvesse võtma ka mudeliriski, mis kaasneb selliste toodetega seotud hinnariskide hindamise ja prognoosimisega.

(6) Meetod peab põhinema andmetel, mis on objektiivsed ja ajakohased.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 310³. Likviidsustähtaegade määramise parameetrid

(1) Likviidsustähtajad määratakse vastavalt sellele, kui pikk aeg on vajalik positsiooni müümiseks või kõigi oluliste asjakohaste hinnariskide maandamiseks halvenenud turutingimustes, arvestades positsiooni suurust. Likviidsustähtajad peavad kajastama tegelikku praktikat ja kogemusi nii süsteemsete kui ka unikaalsete turupingete korral.

(2) Likviidsustähtaeg määratakse konservatiivsete eelduste põhjal ja see peab olema piisavalt pikk, et müük või riskimaandamine ise ei mõjutaks oluliselt hinda, mille alusel müük või riskimaandamine toimub.

(3) Positsioonile või positsioonide kogumile määratava likviidsustähtaja kestus peab olema vähemalt kolm kuud.

(4) Positsioonile või positsioonide kogumile likviidsustähtaja määramisel arvestab krediidiasutus hinnangute korrigeerimise ja aegunud positsioonide haldamise kohta oma sise-eeskirjades sätestatud.

(5) Kui krediidiasutus määrab likviidsustähtajad üksikute positsioonide asemel positsioonide kogumitele, peavad positsioonide kogumite määramise kriteeriumid kajastama sisulisi likviidsuse erinevusi.

(6) Kontsentreeritud positsioonide korral tuleb määrata pikemad likviidsustähtajad, kajastades selliste positsioonide likvideerimiseks vajalikku pikemat aega. Väärtpaberistamiseks hoitavate positsioonide likviidsustähtaeg peab kajastama varade soetamiseks, müügiks ja väärtpaberistamiseks või oluliste riskitegurite maandamiseks vajalikku aega halvenenud turutingimuste korral.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 310⁴. Riskimaandamise parameetrid

(1) Krediidiasutus võib paragrahvis 310¹ nimetatud meetodi kasutamisel arvesse võtta riskimaandamisi.

(2) Positsioone võib tasaarveldada, kui pikad ja lühikesed positsioonid on seotud sama finantsinstrumendiga. Riskimaandamise või diversifitseerimise mõju, mis on seotud pikkade ja lühikeste positsioonidega sama võlgniku erinevates instrumentides või erinevates väärtpaberites ning pikkade ja lühikeste positsioonidega erinevate emitentide suhtes, võib arvesse võtta üksnes juhul, kui erinevate instrumentide pikki ja lühikesi brutopositsioone modelleeritakse eraldi.

(3) Krediidiasutus võtab riskimaandamise strateegias arvesse riskimaandamise lõpptähtaja ja likviidsustähtaja lõppemise vahelisel ajal ilmneva võivate oluliste riskide mõju, ning võimalike oluliste alusriskide maandamise strateegiaid toodete, kapitali struktuuri nõudeõiguse järkude, sise- või välisreitingute, lõpptähtaegade, väljalaskmise kuupäevade ja instrumentide teiste erinevuste lõikes. Riskimaandamist võetakse arvesse ainult ulatuses, mis on kehtiv ka juhul, kui on toimumas võlgnikku mõjutav krediidi- või muu sündmus.

(4) Kauplemisportfelli positsioonide puhul, mida maandatakse dünaamiliste riskimaandamisstrateegiatega, võib maandamise tasakaalustamist maandatud positsiooni likviidsustähtaja jooksul arvesse võtta tingimusel, et krediidiasutus:

- 1) modelleerib maandamise tasakaalustamise järjepidevalt kauplemisportfelli positsioonide vastava kogumi lõikes;
- 2) tõendab, et tasakaalustamise arvessevõtmine tagab usaldusväärsema riskide mõõtmise;
- 3) tõendab, et maandustena kasutatavate instrumentide turud on piisavalt likviidsed sellise tasakaalustamise arvessevõtmiseks ka ebasoodsate turutingimuste korral. Dünaamiliste riskimaandamisstrateegiate rakendamisel järele jäänud riskid peavad kajastuma kapitalinõudes.
[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 310⁵. Täiendavate riskide kapitalinõuete arvutamisel kasutatava meetodi valideerimine

(1)Krediidiasutus teeb käesolevas jaotises sätestatud riskide mõõtmise süsteemi sõltumatu kontrollimise ja sisemudelite valideerimise käigus §-s 310¹ nimetatud meetodiga seoses järgmist:

- 1) tõendab, et korrelatsioonide ja hinnamuutuste modelleerimise meetod sobib tema portfelli jaoks, arvestades ka süsteemsete riskitegurite laadi ja kaalu;
- 2) viib läbi mitmesugused stressitestid, sh tundlikkusanalüüsi ja stsenaariumianalüüsi, et hinnata meetodi kvalitatiivset ja kvantitatiivset õigsust, eriti kontsentratsioonide käsitlemises, kusjuures sellised testid ei tohi piirduda üksnes minevikus toimunud sündmuste valikuga;
- 3) viib läbi asjakohase kvantitatiivse valideerimise, mis hõlmab asjaomaseid sisemisi modelleerimise võrdlusaluseid.

(2) Meetod peab olema kooskõlas krediidiasutuse sisemise riskijuhtimismetoodikaga, mis on ette nähtud kauplemisriskide kindlakstegemiseks, mõõtmiseks ja juhtimiseks.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 310⁶. Erinevatel parameetritel põhinevad sisemethodid

(1)Kui krediidiasutus kasutab täiendava makseviivitusrisiki ja reitingute muutumise riski arvestamiseks meetodit, mis ei vasta kõikidele §-des 310¹kuni 310⁸sätestatud nõuetele, ent on kooskõlas krediidiasutuse sisemise metoodikaga riskide kindlakstegemiseks, mõõtmiseks ja juhtimiseks, peab ta suutma tõendada, et tema meetodi rakendamisel saadakse kapitalinõue, mis on vähemalt sama suur kui kapitalinõue, mis saadakse siis, kui meetod vastaks täielikult nimetatud paragrahvides sätestatud nõuetele.

(2) Finantsinspeksioon kontrollib meetodi vastavust käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud vähemalt üks kord aastas.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 310⁷. Täiendavate riskide kapitalinõuete arvutamise sagedus ja dokumenteerimine

(1)Krediidiasutus teeb valitud meetodi kohaselt nõutavaid arvutusi täiendavate riskide hõlmamiseks vähemalt üks kord nädalas.

(2) Täiendava makseviivitusrisiki ja reitingute muutumise riski arvessevõtmiseks kasutatav meetod peab olema dokumenteeritud selliselt, et korrelatsiooniproгноosid ja muud modelleerimisel kasutatavad eeldused oleksid Finantsinspeksioonile läbipaistvad.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 310⁸. Täiendavate riskide kapitalinõuete arvutamise meetodi kasutamine kapitalinõude arvutamisel korrelatsioonil põhineva kauplemisportfelli positsioonidel

(1)Finantsinspeksiooni loal võib krediidiasutus kasutada oma sisemethodit korrelatsioonil põhineva kauplemisportfelli positsioonidel ning sisemises riskijuhtimises nendega sarnaselt käsitletavatelt positsioonidelt kapitalinõude arvutamisel juhul, kui on täidetud kõik käesoleva paragrahvi lõigetes 2 kuni 8 sätestatud tingimused.

(2)Sisemine meetod on asjakohaselt arvesse võetud kõik hinnariskid ühe aasta kohta 99,9% usaldusvahemikuga, eeldades, et riskitase on ühtlane ja seda korrigeeritakse vastavalt vajadusele nii, et see kajastaks likviidsuse, kontsentreerumiste ja riskimaandamise mõju.

(3)Sisemethodiga arvutatud kapitalinõue ei tohi olla väiksem kui 8 protsenti kapitalinõudest, mis arvutatakse § 283 lõike 2¹ kohaselt.

(4)Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud Sisemises metoodis on arvesse võetud muu hulgas järgmised riskid:

- 1) paljudest makseviivitustest tulenev kumulatiivne risk, sh järjestikused makseviivitused seeriatesse jagatud toodetes;
- 2) krediidiriskimarginaali muutumise risk, sh gamma ja rist-gamma mõju;
- 3) eeldatavate korrelatsioonide volatiilsus, sh marginaalide ja korrelatsioonide vaheline ristmõju;

- 4) alusrisk, sh nii indeksi marginaali ja indeksi üksikute komponentide marginaalide vaheline alusrisk kui ka indeksi eeldatava korrelatsiooni ja individuaalsete portfelli vaheline alusrisk;
- 5) taastumismäära volatiilsus, mis on seotud taastumismäära mõjuga seeriaste hindadele;
- 6) riskimaandamise ebaõnnestumise risk ja selliste riskimaandamiste tasakaalustamise potentsiaalsed kulud sellises ulatuses, milles üldine riskinäitaja hõlmab dünaamilisest riskide maandamisest tulenevaid kasusid.

(5)Krediidiasutusel peab olema piisavalt turuandmeid, et tagada riskipositsioonide oluliste riskide täielik arvessevõtmine oma sisemises arvutusmeetodis käesolevas paragrahvis sätestatud normide kohaselt ning krediidiasutus peab tõendama järeltestimise või muude asjakohaste vahendite abil, et tema riskinäitajad suudavad nõuetekohaselt selgitada nende toodete varasemaid hinnamuutusi, ning ta suudab eristada positsioone, mille suhtes ta on käesoleva paragrahvi kohaselt saanud loa nende lisamiseks kapitalinõude arvutamisse, positsioonidest, mille suhtes tal selline luba puudub.

(6) Krediidiasutus peab käesoleva paragrahvi rakendusallasse kuuluvate portfelli korral regulaarselt kasutama konkreetset, varem kindlaks määratud stressistsenaariumite kogumit. Nende stressistsenaariumite abil tuleb analüüsida stressi mõju makseviituse määradele ja taastumismääradele ning kauplemissuhte tulude ja kulude korrelatsioonidele. Krediidiasutus peab selliseid stressistsenaariume koostama vähemalt üks kord nädalas ja esitama Finantsinspeksioonile aruande tulemuste kohta vähemalt üks kord kvartalis, sh võrdluste kohta krediidiasutuse kapitalinõudega, mis on arvatud käesolevas paragrahvis sätestatu kohaselt.

(7)Krediidiasutus peab teatama Finantsinspeksioonile õigeaegselt kõigist juhtudest, mil stressitestid viitavad kapitalinõude olulisele puudujäägile. Kõnealuste stressitestide tulemuste põhjal kaalub Finantsinspeksioon krediidiasutuste seaduse § 104 lõike 2 alusel täiendava kapitalinõude kehtestamist korrelatsioonil põhineva kauplemisportfelli suhtes.

(8) Krediidiasutus peab arvutama kõiki hinnariske hõlmava kapitalinõude vähemalt üks kord nädalas. [RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 311. Korrutustegur ja lisategur kapitalinõude arvutamiseks

(1)Käesoleva määruse § 313 lõike 5 punktide 1 ja 2 kohaldamisel korrutatakse krediidiasutuse oma arvutustulemus korrutusteguritega m_c ja m_s . Korrutustegurite suurus on vähemalt 3. [RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(2)Korrutustegureid suurendatakse tabeli 1 kohaselt lisateguri võrra vahemikus 0–1, olenevalt järeltestimisel ilmnenud ületamiste arvust viimase 250 pangapäeva jooksul. Ületamisi loendatakse järjepidevalt portfelli tegeliku või hüpoteetiliste väärtuse muutuse järeltestimise põhjal. Ületamine on portfelli väärtuse päevane muutus, mis ületab krediidiasutuse *VaR* mudeli abil leitud vastava päevase riskihinnangu (*VaR measure*). Lisateguri määramiseks kontrollitakse ületamiste arvu vähemalt kord kvartalis ning see võrdub kõige suurema ületamiste arvuga, arvestades portfelli oletatavaid ja tegelikke muutusi. [RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(3) Ületamiste arv	(4) Lisategur
(5) Vähem kui 5	(6) 0,00
(7) 5	(8) 0,40
(9) 6	(10) 0,50
(11) 7	(12) 0,65
(13) 8	(14) 0,75
(15) 9	(16) 0,85
(17) 10 või enam	(18) 1,00

(3) Finantsinspeksioon võib erandjuhul lubada korrutusteguri käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud tabeli kohase lisateguriga mittesuurendamist, kui krediidiasutus on Finantsinspeksiooni hinnangul piisavalt tõendanud, et selline suurendus on põhjendamatu ning et mudel on olemuselt usaldusväärne.

(4) Kui arvukad ületamised osutavad, et mudel ei ole piisavalt täpne, tühistab Finantsinspeksioon mudeli kasutamisel saadud tulemuste arvessevõtmise loa või rakendab asjakohaseid meetmeid tagamaks, et mudelit viivitamata täiustataks.

(5) Võimaldamaks Finantsinspeksioonil pidevalt hinnata lisateguri kohaldamise asjakohasust, peab krediidiasutus Finantsinspeksioonile viivitamata ja igal juhul hiljemalt viie tööpäeva jooksul teatama järeltestimise käigus tuvastatud ületamistest, mis viitavad vajadusele käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud tabeli kohaselt lisategurit suurendada.

§ 312.

[Kehtetu- RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 313. Riskihinnangu (VaR) arvutamise miinimumnõuded

(1)Riskihinnangu arvutamisel täidetakse järgmisi miinimumnõudeid:

- 1) riskihinnangu arvutamine vähemalt iga päev;

- 2) 99% ühesuunaline usaldusvahemik;
- 3) 10päevane hoidmisaeg;
- 4) vähemalt aastane tagasivaateline vaatlusperiood, v.a juhul, kui lühem vaatlusperiood on põhjendatud hinna volatiilsuse märkimisväärse äkksuurenemise tõttu;
- 5) andmete ajakohastamine iga kuu tagant.

(2)Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule arvutab krediidasutus „halvenenud turutingimuste riskihinnangu”, võttes aluseks olemasoleva portfelli riskihinnangu, mis on arvutatud 10päevase hoidmisaja ja 99% ühesuunalise usaldusvahemiku alusel, ja kasutades sisenditena andmeid, mis pärinevad krediidasutuse portfelli seisukohalt oluliste pidevate finantsraskuste 12kuulisest perioodist.

(3)Lõikes 2 nimetatud andmete valiku peab heaks kiitma Finantsinspeksioon. Krediidasutus peab andmete valiku üle vaatama vähemalt kord aastas.

(4)Krediidasutus peab arvutama halvenenud turutingimuste riskihinnangu vähemalt kord nädalas.

(5)Krediidasutusel peab iga päev olema täidetud kapitalinõue, mis on järgnevate näitajate summa:

- 1) krediidasutuse eelmise päeva riskihinnang, mis on arvutatud käeoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu kohaselt (VaR_{t-1}), või käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel arvutatud eelneva 60 pangapäeva päevaste riskihinnangute keskmine (VaR_{avg}), korrutatuna korrutusteguriga (m_c), sõltuvalt sellest, kumb on suurem;
- 2) krediidasutuse viimane turutingimuste riskihinnangu näitaja, mis on arvutatud käesoleva paragrahvi lõike 2 kohaselt ($sVaR_{t-1}$), või käeoleva paragrahvi lõike 2 alusel arvutatud viisil ja lõikes 4 nimetatud sagedusel halvenenud turutingimuste riskihinnangute keskmine ($sVaR_{avg}$), korrutatuna korrutusteguriga (m_s).

(6)Kui krediidasutus kasutab spetsiifilise riski kapitalinõude arvutamiseks sisemudelit, on tema kapitalinõue järgmiste näitajate summa:

- 1) kauplemisportfelli kuuluvate väärtpaperistatud positsioonide ja teatud kindla makseviivituse juhu krediiderivatiivide intressi- ja aktsiapositsiooni kapitalinõue, v.a kapitalinõue, mis on arvutatud § 310⁸ lõigete 2 kuni 8 kohaselt;
- 2) käeoleva määruse § 310¹ lõigete 1 ja 2 kohaselt mõõdetud krediidasutuse täiendava maksejõuetusrisiki ja reitingute muutumise riski viimane näitaja või nende näitajate viimase 12 nädala keskmine, olenevalt sellest, kumb on suurem; ning kui on asjakohane, käesoleva määruse § 310⁸ lõigete 2 kuni 8 kohaselt mõõdetud kõigi hinnariskide viimane näitaja või nende näitajate viimase 12 nädala keskmine sõltuvalt sellest, kumb on suurem.

(7) Krediidasutus peab läbi viima ka vastupidiseid stressiteste.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 314. Riskihinnangu arvutamise üldnõuded

(1)Riskihindamise mudel peab hõlmama piisavat hulka riskitegureid olenevalt krediidasutuse tegevuse ulatusest asjakohastel turgudel.

(2)Kui mõni riskitegur on kaasatud krediidasutuse hindamismudelisse, aga mitte riskimõõtmismudelisse, peab selle väljajäämist riskimõõtmismudelist Finantsinspeksioonile põhjendama.

(3)Riskimõõtmismudel peab hõlmama optsioonide ja teiste instrumentide mittelineaarsust ning korrelatsiooni- ja baasrisiki.

(4)Kui riskiteguritena kasutatakse lähendeid (proxies), peavad need vastama tegelike positsioonide käitumisele.

(5)Lisaks lõigetes 1 kuni 4 sätestatule peavad erinevate riskiliikide puhul täidetud olema järgmised tingimused:

- 1) riskihindamise mudel peab täpselt mõõtma kõiki optsioonide või optsioonisarnaste positsioonide olulisi hinnariske ja kõik muud mudeliga hõlmamata riskid peavad olema omavahenditega kohaselt kaetud;
- 2) riskimõõtmissüsteemis võetakse arvesse intressimäärade tulenevaid riskitegureid kõikides vääringutes, milles krediidasutusel on intressimääratundlike bilansisiseid või -väliseid positsioone. Krediidasutus koostab intressitootluse mudelid üldtunnustatud meetodit kasutades. Olulisemate intressimäärariskile avatud positsioonide korral olulisemates vääringutes ja olulisematel turgudel jagatakse tuluköver intressimäärade volatiilsuse muutuste mõõtmiseks lõpptähtaegade lõikes vähemalt kuude vööndisse. Riskimõõtmissüsteem peab samuti hõlmama erinevate tuluköverate muutuste mittetäielikust korrelatsioonist tulenevat riski;
- 3) riskimõõtmissüsteemis võetakse arvesse riskitegureid, mis tulenevad krediidasutuse positsioonide nomineeritusest kullas ja erinevates välisvaluutades. Valuutade avatud netopositsioonide arvutamisel võetakse investeeringu korral investeerimisfondi arvesse investeerimisfondi välisvaluutapositsioonid. Krediidasutus võib investeerimisfondi välisvaluutapositsioonide arvessevõtmisel kasutada kolmanda osapoole aruandeid, kui on piisavalt alust olla veendunud nende usaldusväärsuses. Kui krediidasutusel ei ole investeerimisfondi välisvaluutapositsioonide kohta teavet, tuleb sellist positsiooni käsitleda §-s 257 sätestatu kohaselt;
- 4) riskimõõtmissüsteemis võetakse eraldi arvesse igast sellisest aktsiaturust tulenevaid riskitegureid, kus krediidasutusel on olulisi positsioone;

5) riskimõõtmisüsteemis võetakse arvesse eraldi riskitegurid iga kauba suhtes, milles krediidasutusel on olulisi positsioone. Riskimõõtmisüsteem peab arvesse võtma ka riske, mis tulenevad sarnaste, kuid mitte identsete kaupade ning erinevate lõpptähtaegade forvardtehingute hinnamuutuste ebatäielikust korrelatsioonist. Samuti võetakse arvesse turgude iseärasusi, eelkõige tarnepäevi ja kauplejate võimalusi positsioonide sulgemiseks.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 315. Empiiriliste korrelatsiooninäitajate kasutamine

Kui krediidasutuse korrelatsioonide mõõtmise süsteem on piisavalt täpne ja seda rakendatakse terviklikult, võib krediidasutus võtta arvesse riskikategooriate siseseid ja riskikategooriate vahelisi empiirilisi korrelatsiooninäitajaid.

5. jaotis

Kapitalinõuded riskide kontsentreerumise piirmäära ületanud kauplemisportfelli krediidiriskile avatud positsioonide riskide katmiseks

§ 316. Üldtingimused riskide kontsentreerumise piirmäära ületanud kauplemisportfelli riskipositsioonidele

Krediidasutuste seaduse § 85² lõike 3 punktis 3 toodud erandi jaoks arvutatakse kapitalinõuded käesoleva määruse §-de 317 ja 318 alusel.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 317. Riskide kontsentreerumise piirmäära ületanud kauplemisportfelli riskipositsiooni arvutamine

Täiendavate kapitalinõuete arvutamiseks valitakse kliendi või omavahel seotud klientide grupiga seotud kauplemisportfelli positsiooni hulgast välja selliste instrumentide positsioonid, mille kapitalinõuded vastavalt käesoleva peatüki 6. jao 2. ja 3. jaotises sätestatule, on kõrgeimad ning mille summa võrdub krediidasutuste seaduse § 85² lõigetes 4 ja 5 sätestatud piirmäärade ületamisega. Positsioonide väärtused arvutatakse vastavalt käesoleva määruse § 331 lõikele 4.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 318. Täiendavate kapitalinõuete arvutamine riskide kontsentreerumise piirmäära ületanud kauplemisportfelli riskipositsioonide riskide katmiseks

(1) Täiendavad kapitalinõuded arvutatakse järgmiselt:

1) piirmäära ületavad positsioonid leitakse § 317 alusel;

2) kui piirmäärade ületamine on kestnud kuni 10 päeva, on täiendav kapitalinõue nende positsioonide puhul 200 protsenti punktis 1 nimetatud positsioonidelt arvutatud kapitalinõuetest;

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

3) kui piirmäärade ületamine on kestnud 10 päeva või enam, korrutatakse käesoleva lõike punktis 1 nimetatud positsioonidega seotud spetsiifilise riski ja/või kauplemisportfelli ülekanderiski ning vastaspoole krediidiriski katmiseks arvutatud kapitalinõuded lõikes 2 sätestatud ümberhindamisteguriga, lähtudes piirmäära ületamise suurusest.

(2) Piirmäärasid ületava osa ümberhindamistegurid on järgmised:

Piirmäärade ületamine (% -omavahenditest):	Ümberhindamistegur(id)
kuni 40%	200%
40% kuni 60%	300%
60% kuni 80%	400%
80% kuni 100%	500%
100% kuni 250%	600%
üle 250%	900%

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

7. jagu

Operatsioonirisk

1. jaotis

Operatsiooniriski baasmeetod

§ 319. Kapitalinõude arvutamine operatsiooniriski katmiseks baasmeetodi alusel

(1) Krediidiasutuste seaduse § 86³⁸ lõike 1 alusel on baasmeetodi puhul operatsiooniriski kapitalinõue 15 protsenti krediidiasutuse põhitegevuse puhastulust. Kapitalinõue arvutatakse järgmiselt:

$$\text{Kapitalinõue} = \left[\sum (0.15 * \text{põhitegevusepuhastulu}_{1...n}) \right] / n,$$

kus

põhitegevuse puhastulu arvutatakse vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetele 2 ja 3;
non põhitegevuse puhastulu arvutamisel arvesse võetav aastate arv vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 2.

(2) Põhitegevuse puhastulu arvutatakse vastavalt krediidiasutuste seaduse § 86³⁸ lõikele 2. Põhitegevuse puhastulu on neto intressitulude ja neto finantstulude ning muude tegevustulude viimase kolme aasta keskmine summa, mis on arvutatud viimase kolme majandusaasta auditeeritud andmete alusel.

(3) Põhitegevuse puhastulu arvutamisel võetakse arvesse järgmised tulud ja kulud:

- 1) intressitulu;
- 2) intressikulu;
- 3) dividenditulu;
- 4) komisjoni- ja teenustasutulud;
- 5) komisjoni- ja teenustasukulud;
- 6) kasum või kahjum kauplemisportfelli kuuluvatelt instrumentidelt;
- 7) kasum või kahjum riskimaandustehingutelt;
- 8) kasum või kahjum valuutakursside muutumisest;
- 9) kasum või kahjum muude müügiootel varade realiseerimisest;
- 10) muud tegevustulud.

(4) Põhitegevuse puhastulu arvutamisel ei võeta arvesse pangaportfelli instrumentide müügi kasumit või kahjumit, erakorralist tulu või kulu, saadud kindlustushüvitisi, mistahes eraldistest tulenevaid kulusid ning tegevuskulusid. Tegevuskuludeks loetakse muuhulgas kolmandatele isikutele väljastellitud teenuste eest makstud tasusid, välja arvatud juhul, kui teenusepakkuja on krediidiasutuse ema- või tütarettevõtja või emaeettevõtja teine tütarettevõtja või kui teenuse osutaja üle teostatakse käesolevas määruuses sätestatuga samaväärset järelevalvet õigusaktidega sätestatud korras.

(5) Kui ühel kolmest aastast on netofinantstulude ning muude tegevustulude summa negatiivne või null, siis võetakse keskmise põhitegevuse puhastulu arvutamisel arvesse ainult positiivsed näitajad ja aastate arv, mil näitaja oli positiivne.

(6) Kui mõni kolmest viimasest majandusaastast oli tavapärasest lühem või pikem, arvutatakse andmed proportsionaalselt ümber kaheistkümnepäevase perioodi ekvivalentideks.

(7) Kui krediidiasutus on tegutsenud alla ühe aasta, võetakse operatsiooniriski kapitalinõude arvutamisel aluseks äriplaanis prognoositud esimese aasta neto intressitulude ja neto mitteintressitulude summa.

2. jaotis Operatsiooniriski standardmeetod

§ 320. Kapitalinõude arvutamine operatsiooniriski katmiseks standardmeetodi alusel

(1) Vastavalt krediidiasutuste seaduse § 86³⁹ lõikele 5 on standardmeetodi puhul operatsiooniriski kapitalinõue käesoleva paragrahvi lõikes 4 toodud tabelis kirjeldatud äriiinide operatsiooniriski kapitalinõuete summade kolme aasta keskmine. Üksiku äriiini negatiivne kapitalinõue, mis on tingitud negatiivse väärtusega põhitegevuse puhastulust, kaasatakse kapitalinõude arvestusse ilma piiranguteta. Ühe aasta negatiivset kapitalinõuet, mis leitakse äriiinide kapitalinõuete summeerimise teel, kogu kapitalinõude arvestusse ei kaasata ja selle väärtus asendatakse nulliga vastavalt käesolevas lõikes toodud valemiga.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

$$\text{Kapitalinõue} = \{ \sum \text{aasta } 1-3 \max[(\beta_{1-8} \times \text{põhitegevuse puhastulu}_{1-8}), 0] \} / 3$$

(2) Iga äriiini kapitalinõue on võrdne teatud protsendiga põhitegevuse puhastulust. Nimetatud protsendid (β -koefitsient) on toodud käesoleva paragrahvi lõikes 4 esitatud tabelis.

(3) Põhitegevuse puhastulu arvutatakse välja iga äriiini kohta eraldi. Põhitegevuse puhastulu arvutamisel lähtutakse § 319 lõigetes 3 ja 4 sätestatust.

(4) Kapitalinõuete arvutamisel eristatavad äriiinid ja nende β -koefitsiendid on järgmised:

Äriiin	Tegevuste näidised	Protsent (β)
Finantsnõustamine (<i>Corporate Finance</i>)	Avalike ja suunatud emissioonide korraldamine ja garanteerimine; nõustamine kapitaliplaneerimist ja strateegiat ning ühinemisi ja liitumisi puudutavates küsimustes; investeerimisalane nõustamine; investeeringute tausta- ja finantsanalüüs ning muu finantsinstrumente puudutav nõustamine	18%
Kauplemine (<i>Trading & Sales</i>)	Väärtpaberite ja muude instrumentidega kauplemine; klientidetingukorralduste täitmine; pikaajaliste/strateegiliste investeeringute haldus; väärtpaberilaenud ja repotehingud; finantseerimine ja likviidsuse juhtimine (<i>treasury</i>)	18%
Jaepangandus (<i>Retail Banking</i>)	Eraisikutelt või väikestelt ja keskmise suurusega äriühingutelt, mis vastavad krediidiriski mõistes jaenõuete klassi kriteeriumitele, hoiuste ja muude tagastatavate vahendite vastuvõtmine; laenuandmine; liising; garantiid; kaarditeenused	12%
Äripangandus (<i>Commercial Banking</i>)	Hoiuste ja muude tagastatavate vahendite vastuvõtmine; laenuandmine; liising; garantiid; ekspordi finantseerimine; projektfinantseerimine; faktooring	15%
Maksed ja arveldused (<i>Payment & Settlement</i>)	Rahaülekanded; maksevahendite emiteerimine ja haldamine	18%
Hoidmisteenus (<i>Agency Services</i>)	Kliendi nimel finantsinstrumentide hoidmine ja haldamine; väärtpaberilaenude administreerimine	15%
Varahaldus (<i>Asset Management</i>)	Väärtpaberiportfellide haldamine; investeerimisfondide haldamine; muud varahalduse vormid	12%
Jaekliendimaaklerlus (<i>Retail Brokerage</i>)	Eraisikutelt või väikestelt ja keskmise suurusega äriühingutelt, mis vastavad krediidiriski mõistes jaenõuete klassi kriteeriumitele, finantsinstrumentidega seotud tehingukorralduste vastuvõtmine ja edastamine; korralduste täitmine klientide nimel	12%

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.01.2008]

§ 321. Äriiinide kaardistamise põhimõtted

(1) Äriiinide ning nende tulude ja kulude kaardistamisel lähtub krediidasutus krediidasutuste seaduse § 55 lõike 2¹ punktis 2 ning § 86³⁹ lõigetes 1–3 sätestatust, arvestades järgmist:

1) põhitegevuse puhastulu jaotamiseks äriiinide vahel võib kasutada sisetisi hinnakujundusmeetodeid (*internal pricing*), mille kohaselt ühe äriiini poolt genereeritavad kulud, mida on võimalik määrata mõnele teisele äriiini, võib kanda üle äriiini, mille juurde need kuuluvad, näiteks kasutades kahe äriiini vahelistel siseülekandekuludel (*internal transfer cost*) põhinevat käsitlust;

2) äriiinidesse kaardistamisel kasutatav äritegevuste tulude ja kulude liigitus peab olema vastavuses krediidi- ja tururiski puhul kasutatavate kategooriatega;

(2) Äriiinide ning nende tulude ja kulude kaardistamise üle teostab sõltumatut kontrolli krediidasutuse siseauditi üksus või muu samaväärne sõltumatu osapool.

§ 322. Operatsiooniriski standardmeetodi kasutamise nõuded

Krediidasutus peab lisaks üldistele riskijuhtimisstandarditele vastama järgmistele nõuetele, mille puhul arvestatakse krediidasutuse suuruse, tegevuse ulatusega ning proportsionaalsuse printsiibiga. Muuhulgas peab krediidasutus:

- 1) asjakohaste poliitikate ja juhendite raames määratlema, mis on operatsioonirisk ja selle liigid;
- 2) kehtestama kirjalikud poliitikad, protseduurireglid ja juhendid operatsiooniriski juhtimiseks, sealhulgas väikese esinemistõenäosusega suure potentsiaalse kahjuga juhtumite juhtimiseks ja kontrollimiseks;
- 3) juurutama protsessid operatsiooniriskile avatud positsioonide juhtimiseks;
- 4) välja selgitama operatsiooniriskile avatud positsioonid ja jälgima asjakohaseid operatsiooniriski puudutavaid andmeid, sealhulgas andmeid oluliste operatsiooniriski kahjude kohta;
- 5) juurutama operatsiooniriski juhtimise süsteemi, mis on tihedalt integreeritud krediidasutuse riskijuhtimisprotsessidesse. Selle väljund peab olema lahutamatu osa krediidasutuse operatsiooniriski profiili jälgimise ja kontrolli protsessist;
- 6) juurutama juhatust ja nõukogu hõlmava juhtimisaruandluse süsteemi, mis hõlmab muuhulgas juhatust ja nõukogu ja mille raames koostatakse ning esitatakse operatsiooniriskide aruandeid ning töötama välja juhendid ja protseduurid juhtimisaruannetes sisalduva informatsiooni alusel otsuste tegemiseks ning tegevuste teostamiseks;
- 7) töötama välja ja rakendama talitluspidevuse plaani majandustegevuse taastamise ja jätkuvuse tagamiseks kõigi oluliste äriprotsesside osas, et oleks tagatud krediidasutuse võime tegutseda järjepidevalt ja piirata kahju olulise äritegevuse katkemise korral.

3. jaotis Operatsiooniriski alternatiivne standardmeetod

§ 323. Kapitalinõude arvutamine operatsiooniriski katmiseks alternatiivse standardmeetodi alusel

(1) Alternatiivse standardmeetodi puhul on operatsiooniriski kapitalinõue äriiinide kapitalinõuete summa, mis arvutatakse §-s 320 sätestatud äriiinide lõikes.

(2) Alternatiivse standardmeetodi puhul asendatakse jaepanganduse ja äripanganduse kapitalinõude määr 3,5 protsendiga vastava valdkonna laenude viimase kolme majandusaasta lõpu keskmisest jäägist.

(3) Jaepanganduse ja äripanganduse äriiinide puhul koosnevad laenud väljamakstud laenude ja ettemaksete summadest vastavates krediidiportfellides. Äripanganduse äriiini puhul võetakse arvesse ka pangaportfellis olevad väärtpaberid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.02.2008]

§ 324. Alternatiivse standardmeetodi kvalifikatsioonikriteeriumid

Finantsinspeksioonilt alternatiivse standardmeetodi kasutamiseks loa saamiseks peab krediidasutus täitma krediidasutuste seaduse § 86⁴⁰ lõigetes 2 ja 3 sätestatud nõudeid ning käesoleva määruse §-s 322 kirjeldatud nõudeid.

[RTL 2007, 93, 1548- jõust. 01.02.2008]

4. jaotis Operatsiooniriski täiustatud mõõtmismudelitel põhinevad meetodid

§ 325. Täiustatud mõõtmismudelitel põhinevate meetodite kvalifikatsioonikriteeriumid

Täiustatud mõõtmismudelitel põhineva meetodi kasutamiseks Finantsinspeksioonilt loa saamiseks peab krediidasutus vastama §-des 326 ja 327 sätestatud kriteeriumile ning täitma järgmisi nõudeid:

- 1) kehtestama kirjalikud poliitikad, protseduurireglid ja juhendid operatsiooniriski juhtimiseks, sealhulgas väikese esinemistõenäosusega suure potentsiaalse kahjuga juhtumite juhtimiseks ja kontrollimiseks;
- 2) asjakohaste poliitikate ja juhendite raames määratlema, mis on operatsioonirisk ja selle liigid;
- 3) juurutama protsessid operatsiooniriskile avatud positsioonide juhtimiseks;
- 4) välja töötama ja rakendama talitluspidevuse plaanid majandustegevuse taastamise ja jätkuvuse tagamiseks kõigi oluliste äriprotsesside osas selleks, et tagada krediidasutuse võime tegutseda järjepidevalt ja piirata kahju olulise äritegevuse katkemise korral.

§ 326. Täiustatud mõõtmismudelitel põhinevate meetodite kvalitatiivsed standardid

Krediidiasutuse operatsiooniriski mõõtmise ja juhtimise korraldus peab vastama krediidiasutuse seaduses §-s 86⁴¹ sätestatud nõuetele. Krediidiasutus peab kehtestama juhendid ja protseduurid operatsiooniriski mõõtmise ja juhtimise korralduse nõuetele vastavuse (*compliance*) tagamiseks.

§ 327. Täiustatud mõõtmismudelitel põhinevate meetodite kvantitatiivsed standardid

(1) Krediidiasutus peab arvutama operatsiooniriski kapitalinõude, võttes arvesse nii oodatava kui mitteoodatava kahju, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 kirjeldatud juhul. Operatsiooniriski mõõtmine peab hõlmama potentsiaalselt tõsise iseloomuga sündmusi, mis asuvad kahjude tõenäosusjaotuse ääresosas (*tail events*), saavutades 99,9 protsendilise usaldusnivoo üheaastase perioodi suhtes.

(2) Krediidiasutus võib oodatava kahju jätta kapitalinõude arvestusest välja vaid juhul, kui see on adekvaatselt kaetud krediidiasutuse siseprotseduuridega ning oodatava kahjuga on arvestatud hinnakujunduses.

(3) Krediidiasutuse operatsiooniriski mõõtmisüsteem peab käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud usaldusnivoo saavutamiseks hõlmama sisemisi- ja välisandmeid, stsenaariumianalüüsi ning ärikeskkonda ja sisekontrollisüsteeme kajastavaid faktoreid ning vastama muuhulgas järgmistele nõuetele:

1) riskimõõtmisüsteem peab hõlmama peamisi riskitegureid, mis mõjutavad kahjuprognoside tõenäosusjaotuse ääresosa («saba») kuju;

2) operatsiooniriski kahjude korrelatsioonid võib krediidiasutus individuaalsete operatsiooniriski prognooside lõikes kasutada vaid juhul, kui krediidiasutuse süsteemid korrelatsioonide mõõtmiseks on usaldusväärsed ja need võtavad arvesse ebakindlust, mis puudutab kõiki taolisi korrelatsiooniprognose, seda eriti pingeperioodidel;

3) krediidiasutus peab hindama oma korrelatsiooniprognoside usaldusväärsust, kasutades asjakohaseid kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid meetodeid;

4) krediidiasutus peab olema suuteline kaardistama oma ajaloolised sisemised kahjuandmed § 320 tabelis loetletud äriiliinide ja § 329 tabelis loetletud juhtumiliikide lõikes;

4¹) grupiülesed kahjujuhtumid, mis mõjutavad kogu gruppi, võib erandkorras liigitada täiendava äriilini „grupiülesed” alla;

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

5) krediidiasutustel peavad olema kehtestatud ja dokumenteeritud objektiivsed kriteeriumid operatsiooniriski kahjude liigitamiseks konkreetsete äriiliinide ja juhtumiliikide lõikes;

6) operatsiooniriski kahjud, mis on seotud krediidiriskiga, tuleb kajastada operatsiooniriski andmebaasides, lisades viite seose kohta krediidiriskiga;

7) krediidiriskiga seotud operatsiooniriskikahjude puhul ei kohaldata operatsiooniriski kapitalinõuet, kui mainitud kahjud on kaasatud krediidiriski kapitalinõude arvestusse;

8) operatsiooniriski kahjud, mis on seotud tururiskiga, kaasatakse operatsiooniriski kapitalinõude arvestusse;

9) krediidiasutus peab määratlema asjakohase minimaalse kahjuläve sisemiste kahjuandmete kogumiseks;

10) lisaks brutokahjumite summale peab krediidiasutus koguma ja säilitama informatsiooni juhtumi kuupäeva, brutokahjumi tagasisaamise ning kahjujuhtumi ajendite või põhjuste kohta;

11) krediidiasutuses peavad olema spetsiifilised kriteeriumid krediidiasutuse tsentraliseeritud funktsioonis toimunud juhtumist või rohkem kui üht äriilini hõlmavast tegevusest ning ka ajalisel seotud juhtumitest tuleneva kahju andmete määratlemiseks;

12) krediidiasutusel peavad varasemate perioodide kahjuandmete asjakohasuse hindamiseks olema kehtestatud dokumenteeritud protsessid ja juhendid, mis käsitlevad muuhulgas olukordi, mille puhul võib andmeid eksperthinnangu baasil korrigeerida, teha taseme korrigeerimisi või teha muid muudatusi, ning sätestavad muudatuste lubatud ulatuse ja muudatuste teostamise volitused;

13) krediidiasutuse operatsiooniriski mõõtmisüsteem peab kasutama asjakohaseid välisandmeid ning peab olema rakendatud süstemaatiline protsess. Välisandmete kasutamist nõudvate olukordade tuvastamiseks ja andmete mõõtmisüsteemi sisestamiseks tuleb välja töötada ja rakendada asjakohast protsessi;

14) krediidiasutus peab tagama, et välisandmete kasutamise tingimused ja praktika vaadatakse regulaarselt üle ja vajadusel muudetakse. Regulaarset ülevaatuset peab teostama siseauditi üksus või muu samaväärne sõltumatu osapool;

15) krediidiasutuse riskihindamise meetodika peab hõlmama peamisi ärikeskkonna ja sisekontrolli faktoreid, mis võivad muuta krediidiasutuse operatsiooniriski profiili;

16) iga valitud sisekontrollifaktor peab olema põhjendatud olulise riskitegurina, mis tugineb kogemustele ja vastava ärivaldkonna eksperthinnangule;

17) krediidiasutus peab põhjendama riskihinnangute tundlikkust faktorite muutumise suhtes ja erinevate faktorite suhtelist kaalu;

18) lisaks riskikontrollimehhanismide täiustustest tulenevatele muutustele peab operatsiooniriski mõõtmisüsteem arvestama ka tegevuste keerukuse suurenemisest või tegevusmahu kasvust tulenevat potentsiaalset operatsiooniriski suurenemist.

(4) Ärikeskkonna- ja sisekontrollifaktorite hindamise meetodika peab olema nõuetekohaselt dokumenteeritud ja seda peab üle siseauditi üksus või muu samaväärse sõltumatu osapool. Ärikeskkonna- ja sisekontrollifaktorite hindamise meetodikaid ja väljundeid tuleb võrrelda tegelike kahjude ja asjakohaste välisandmetega.

§ 328. Kindlustuse ja muude riskide ülekandmise mehhanismide mõju

(1) Krediidiasutus peab kajastama kindlustuse mõju operatsiooniriski kapitalinõudele vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 kirjeldatud tingimustele. Muude riski ülekandmise mehhanismide mõju on võimalik arvesse võtta vaid juhul, kui kasutatavad mehhanismid maandavad oluliselt operatsiooniriski.

(2) Kindlustuskaitse pakkuja peab olema volitatud pakkuma kindlustust või edasikindlustust ning tal on tunnustatud reitinguagentuuri välisreiting, mis on käesoleva jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud korra alusel võrreldav kolmanda või kõrgema krediitkvaliteedi astmega.

(3) Kindlustuskaitse ja krediidiasutuse kindlustuskaitse raamistik peab vastama järgmistele nõuetele:

- 1) kindlustuspoliisi esialgne kehtivusperiood peab olema vähemalt üks aasta. Poliisi puhul, mille järelejäänud tähtaeg on alla aasta, peab krediidiasutus tegema asjakohaseid väärtuskärpeid, mis kajastavad poliisi kahanevat kehtivusperioodi, seda kuni 100 protsendiliste väärtuskärpeteni poliisi puhul, mille järelejäänud tähtaeg on 90 päeva või vähem;
- 2) kindlustuspoliisi minimaalne etteteatamisperiood lepingu tühistamisel peab olema 90 päeva;
- 3) kindlustuspoliisil ei ole välistusi või piiranguid, mille käivitavad järelevalvetegevused või mis krediidiasutuse maksejõuetuse korral takistavad krediidiasutust, pankrotihaldurit või likvideerijat saamast tagasi krediidiasutuse poolt kantud kahjusid või kulusid, välja arvatud juhtumite osas, mis toimuvad pärast pankroti- või likvideerimismenetluste algatamist antud krediidiasutuse suhtes, seda tingimusel, et kindlustuspoliis võib välistada kõik viivised, trahvid või rahaliselt hüvitatavad kahjud, mis tulenevad pädevate asutuste tegevusest;
- 4) riskimaandamisarvutused peavad peegeldama kindlustuskaitse mõju arvestamist operatsiooniriski kapitalinõude arvutamisel läbipaistvalt ja järjepidevalt;
- 5) kindlustuskaitse pakkuja peab olema kolmandaks osapooliks. Tütar- ja sidusettevõtjate kaudu kindlustamisel peab risk olema üle kantud nõuetele vastavale kolmandale osapoolle;
- 6) kindlustuskaitse arvessevõtmise raamistik on põhjendatud ja nõuetekohaselt dokumenteeritud.

(4) Kindlustuskaitse arvessevõtmise meetodika peab hõlmama diskonteerimist või väärtuskärbete tegemist alljärgnevatel juhtudel:

- 1) poliisi allesjäänud periood on alla aasta;
- 2) poliisi tühistamise tähtaeg on alla aasta;
- 3) kahjunõude rahuldamise ebakindlus ning osaline kindlustuskate.

(5) Kindlustuskaitse või muu riski ülekandemehhanismi arvessevõtmisest tulenev kapitalinõude vähenemine ei tohi ületada 20 protsenti operatsiooniriski kapitalinõudest enne kindlustuskatte kajastamist.

[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 329. Operatsiooniriski kahjujuhtumi liikide klassifikatsioon

Juhtumi liigi kategooria	Mõiste
Sisepettus	Kahjud, mis tulenevad pettustest, seadusevastasest vara omandamisest või õigusaktide või asutuse siseregulatsioonide eiramisest. Erandiks on tööhõivepraktika või diskrimineerimisega seotud juhtumid, milles osaleb vähemalt üks sisemine osapool.
Välispettus	Kahjud, mis tulenevad pettusest, seadusevastasest vara omandamisest või õigusaktide eiramisest kolmanda osapoolle poolt.
Tööhõivepraktika ja tööohutus	Kahjud, mis tulenevad tööhõive-, tervisekaitse- või ohutusvaldkondade regulatsioonidega või kokkulepetega vastuolus olevatest tegudest, isikukahjunõuete väljamaksmisest või diskrimineerimise juhtumitest.
Kliendid, tooted ja äripraktikad	Kahjud, mis tulenevad klientide ees ametialaste kohustuste (sealhulgas usaldus- ja sobivusnõuete) hooletust täitmisest või täitmatajätmisest või toote olemusest või ülesehitusest.
Varaline kahju	Kahjud, mis tulenevad materiaalsete varade hävimisest või kahjustumisest loodusõnnetuse või muude sündmuste tõttu.
Äritegevuse katkestus ja süsteemirikked	Kahjud, mis tulenevad äritegevuse katkestustest või süsteemirikketest.
Täitmine, tarned ja protsessijuhtimine	Kahjud ebaõnnestunud tehingutöötlusest või protsessijuhtimisest, suhetest vastaspoolte ja tarnijatega.

8. jagu

Ülekanderiski kapitalinõue ja vastaspoole krediidiriski kapitalinõue reguleerimata väärtpaberiülekannetelt

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 329¹. Kapitalinõue ülekanderiski katmiseks

(1) Kapitalinõuet ülekanderiski katmiseks arvutatakse, kui võlainstrumendi, aktsia, välisvaluuta või kaubaga seotud ülekanded on jäänud arveldamata nende ettenähtud tehingupäevaks ja kui krediidasutus võib ülekande viibimisaja jooksul toimunud hinnamuutustest tingituna kanda kahjumit.

(2) Kapitalinõude arvutamisel ei võeta arvesse repo- ja pöördrepotehinguid ega väärtpaberite või kaupade laenuks andmise ja võtmise tehinguid.

(3) Kapitalinõude arvutamiseks korrutatakse võlainstrumendi, aktsia, välisvaluuta või kauba kokkulepitud arveldushinna ja tema jooksva turuväärtuse vahe juhul, kui see tekitab krediidasutusele kahju, järgmiste kapitalinõude määradega:

Arveldustähtajale järgnevate pangapäevade arv	Kapitalinõude määr (%)
5 kuni 15	8
16 kuni 30	50
31 kuni 45	75
46 ja enam	100

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 329². Vastaspoole krediidiriski kapitalinõue reguleerimata väärtpaberiülekannetelt

(1) Reguleerimata väärtpaberiülekannted on järgmistele tunnustele vastavad tehingud:

- 1) väärtpaberite või kauba eest on tasutud enne nende kättesaamist või need on loovutatud enne nende eest tasu saamist;
- 2) piiriüleste tehingute korral on makse sooritamist või väärtpaberite või kauba üleandmisest möödunud üks päev või rohkem.

(2) Juhul kui tähtjaks ei ole väärtpaberid üle antud või raha laekunud, käsitletakse kõnealusel tehingust tulenevaid positsioone riskipositsioonidena, millest arvutatakse kapitalinõudeid käesoleva peatüki 2. jao 1. või 2. jaotises sätestatud korras, vastavalt sellele, missugust meetodit krediidasutus kasutab krediidiriski kapitalinõude arvutamisel, arvestades käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 sätestatud. Kapitalinõude arvutamist alustatakse esimesel päeval pärast esimese lepingulise laekumise või väärtpaberite üleandmise tähtaega ning seda kohaldatakse kuni neljanda päevani pärast teise lepinguülgärgse laekumise või väärtpaberite ülekande tähtaega.

(3) Alates viiendast päevast pärast teise lepingulise laekumise või väärtpaberite ülekande tähtaega arvatakse tehingu väärtus, üleandmata väärtpaberite korral koos väärtpaberite väärtuse suurenemisega, krediidasutuse omavahenditest maha.

(4) Krediidasutus, kes kasutab krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel sisereitingute meetodeid, võib vastaspoole makseviivituse tõenäosuse hindamisel aluseks võtta vastaspoole välisreitingu, juhul kui pangaportfellis puuduvad selle vastaspoolega seotud positsioonid, ning kohaldada §-s 74 sätestatud kahjumäärasid.

(5) Olenemata käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud võib krediidasutus, kes kasutab krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel sisereitingute meetodeid, kohaldada reguleerimata väärtpaberitehingutest tulenevatele positsioonidele käesoleva peatüki 2. jao 1. jaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodit või 100protsendist riskikaalu. Valitud käsitlemist tuleb kohaldada kõikidele reguleerimata väärtpaberitehingutest tulenevatele positsioonidele.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

§ 329³. Ülekanderiski ja reguleerimata väärtpaberiülekanntede vastaspoole krediidiriski katmiseks nõutavatest kapitalinõuetest vabastamine

Kogu makse- või arveldussüsteemi toimimist hõlmava vea puhul ei nõuta kuni vea parandamiseni §-des 329¹ ja 329² sätestatud kapitalinõuete täitmist. Sel juhul ei arvestata vastaspoole kohustuse täitmata jätmist makseviivituseks.

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

4. peatükk

RISKIDE KONTSENTRERUMINE

§ 330. Mõisted

(1) Peatüki käsitletakse krediidasutusena ka kolmandates riikides tegevusloa saanud, krediidasutuse mõiste kohaseid ettevõtjaid ning avalik-õiguslikke isikuid koos nende filiaalidega.

(2) Omavahel seotud isikuid käsitletakse krediidasutuste seaduse § 85 lõigete 5, 6 ja 13 kohaselt.

(3) Riskikontsentratsiooni riskipositsioonide arvutamisel võib garantiina arvesse võtta krediidituletisinstrumente, välja arvatud krediidiriski vahetustehingut sisaldavad võlakirjad rahaliselt kaetud ulatuses (*credit linked notes*).

(4) Riskikontsentratsiooni riskipositsioonide arvutamisel ei või krediidiriski kaitsena arvesse võtta määruse §-s 116 toodud nimetatud krediidasutusele tagatiseks antud nõudeid.

(5) Riskikontsentratsiooni riskipositsioonide arvutamisel ei või kinnisvara kapitalirendi tehingutest tulenevaid riskipositsioone käsitleda sarnaselt kinnisvaraga tagatud laenudest tulenevate riskipositsioonidega, välja arvatud määruse § 333 lõigetes 11 ja 12 sätestatud ulatuses.

(6) Krediidasutus võib kontsentreerumise piirmäärade järgimisel kasutada krediidasutuste seaduse § 85 lõike 3 punktis 3 kirjeldatud riskipositsioonide käsitlust ka kolmandate riikide tunnustatud investeerimisühingute, kliiringukeskuste ja börside sarnaste positsioonide puhul.

(7) Krediidasutus informeerib viivitamata Finantsinspektsiooni käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud õiguse kasutamisest.

§ 330¹. Erisused omavahel seotud isikute määratlemisel

(1) Kui krediidasutuse klient kuulub rohkem kui ühte omavahel seotud isikute gruppi, kaasatakse kliendi suhtes võetud riskipositsioon igasse gruppi selle kogu ulatuses.

(2) Omavahel seotud isikute gruppi ei liigitata isikuid, kelles omab otsest kontrolli keskvalitsus, millele vastavalt määruse 3. peatüki 2. jao 1. jaotise 3. alljaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodile rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

(3) Omavahel seotud isikute gruppi ei liigitata isikuid, kelles omab otsest kontrolli regionaal- või kohalik omavalitsus, millele vastavalt määruse § 27 lõigetele 3 ja 4 rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

(4) Kui isiku määramisel omavahel seotud isikute gruppi krediidasutuse ja Finantsinspektsiooni hinnangud ei kattu, tehakse lõplik otsus Finantsinspektsiooni hinnangu alusel.

§ 330². Alusvaraga positsioonide käsitlemine

(1) Krediidasutuste seaduse § 85 lõike 6 punktis 4 sätestatud alusvaraga positsioonide riskide tegeliku jaotuse määramisel võib kasutada käesolevas paragrahvis esitatud käsitlust.

(2) Kui krediidasutusel on usaldusväärsed andmed riskipositsiooni alusvara(de) kohta, on krediidasutuse riskipositsiooniks alusvarast tulenev riskipositsioon ning isikuks, kelle suhtes on positsioon võetud, on isik, kelle suhtes tekib alusvarast tulenev nõue (*look through approach*).

(3) Kui krediidasutusel puuduvad usaldusväärsed andmed riskipositsiooni alusvara(de) kohta, et rakendada käesoleva paragrahvi lõikes 2 kirjeldatud meetodit, käsitletakse kõiki kõnealuseid alusvarasid ühe määratlemata kliendi riskipositsioonina.

(4) Kui krediidasutusel on usaldusväärsed andmed, et riskipositsiooni alusvaradel ei ole otsest ega kaudset seotust mitte ühegi krediidasutuse kliendi ega omavahel seotud isikutega, kelle suhtes võetud riskipositsiooni suhe krediidasutuse omavahenditesse on suurem kui 2 protsenti, võib kõnealust riskipositsiooni käsitleda ühe kliendi riskipositsioonina (*structure-based approach*).

(5) Kui krediidasutusel on usaldusväärsed andmed, et alusvaraga riskipositsioon on piisavalt hajutatud, võib kõnealust riskipositsiooni käsitleda ühe kliendi riskipositsioonina. Alusvaraga riskipositsioon on piisavalt hajutatud, kui selle suurim aluspositsioon ei ületa 5 protsenti kogu alusvaraga riskipositsioonist.

(6) Fondifondi osakutest tuleneva riskipositsiooni korral rakendatakse piisava hajutatuse kriteeriumit alusvaraks oleva fondi alusvara suhtes.

(7) Krediidiasutus kontrollib riskipositsiooni alusvarade andmeid vähemalt üks kord kuus.

(8) Alusvaraga riskipositsioonide korral, mis on omandatud enne 2010. aasta 31. detsembrist, võib kuni 2015. aasta 31. detsembrini kohaldada nõudeid, mis kehtisid enne 2010. aasta 31. detsembrist.

§ 331. Riskipositsiooni arvutamine

(1) Riskipositsioon arvutatakse iga kliendi või omavahel seotud isikute kohta eraldi.

(2) Nõuded ja tingimuslikud nõuded, millele määruse 3. peatüki 2. jao 1. jaotise 3. alljaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodi kohaselt rakendatakse 0protsendist riskikaalu (v.a raha ja raha ekvivalendid ning kullakangid).

[RT I, 16.11.2011, 3- jõust. 31.12.2011]

(3) Kui krediidiasutus on vabastatud kohustusest arvutada kapitalinõudeid kauplemisportfelli riskide katmiseks, siis peab ta ühe kliendi riskipositsioonid arvutama vastavalt määruse 3. peatüki 2. jaos sätestatud pangaportfelli tulenevate riskipositsioonide arvutamise reeglitele.

(4) Kauplemisportfelli tuleneva ühe kliendiga seotud riskipositsiooni arvutamisel võetakse arvesse järgmised positsioonid:

1) emiteeritud finantsinstrumentide pika ja lühikese positsiooni vahe, kui pika positsiooni absoluutväärtus ületab lühikese positsiooni absoluutväärtuse. Positsioonide suurused arvutatakse määruse 3. peatüki 6. jao 2. jaotise kohaselt;

2) neto riskipositsioon (*net exposure*), mis on võetud finantsinstrumentide emissiooni või aktsiaemissiooni tagamise korral. Neto riskipositsiooni arvutamisel lahutatakse krediidiasutuse poolt tagatud lepingutest tulenevatest positsioonidest sellised tagamisega seotud positsioonid, mida kolmandad isikud on formaalsete kokkulepete alusel märkinud või edasi taganud (*sub-underwriting*). Neto riskipositsioone vähendatakse määruse §-s 281 sätestatud emissiooni tagamise netopositsioonide vähendustegurite kohaselt;

3) riskipositsioonid, mis tulenevad määruse kauplemisportfelli ülekanderiski ja vastaspoole krediidiriski kokkulepetest ning tehingutest vastavalt määruse 3. peatüki 6. jao 3. jaotise kohaselt. Riskipositsioon arvutatakse nimetatud jaotises sätestatud riskipositsioonide arvutamise korra alusel.

(5) Kauplemisportfelli tulenevad omavahel seotud isikute riskipositsioonid arvutatakse nii, et kokku liidetakse grupi üksikklientidega seotud ja käesoleva paragrahvi lõike 4 kohaselt arvutatud riskipositsioonid.

(6) Pangaportfelli tuleneva ühe kliendiga seotud riskipositsiooni arvutamisel võetakse arvesse järgmised positsioonid:

1) vara bilansilises väärtuses. Kui vara allahindlus kajastatakse eraldi bilansikirjel, võetakse kõnealune vara arvesse netoväärtuses;

2) bilansivälised kohustused nimiväärtuses; krediidilimiidid võetakse arvesse limiidi kasutamata osa ulatuses;

3) tuletisväärtpaberid määruse 3. peatüki 2. jaos sätestatud tuletisväärtpaberite riskipositsiooni arvutamise korra alusel arvutatud ulatuses.

(7) Kliendi või omavahel seotud isikute kogu riskipositsioon arvutatakse nii, et kokku liidetakse kauplemisportfelli ja pangaportfelli tulenevad riskipositsioonid, arvestades määruse §-s 332 nimetatud mahaarvamisi ja määruse §-st 333 tulenevat krediidiriski kaitset.

§ 332. Mahaarvamised pangaportfelli riskipositsioonide arvutamisel

(1) Riskipositsioonide arvutamisel võib maha arvata käesolevas paragrahvis nimetatud positsioonid.

(2) Nõuded ja tingimuslikud nõuded, millele määruse 3. peatüki 2. jao 1. jaotise 3. alljaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodi kohaselt rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

(3) Riskipositsioonid, mis on täielikult tagatud nõuetega isikute vastu, kelle puhul määruse 3. peatüki 2. jao 1. jaotise 3. alljaotises krediidiriski standardmeetodi kohaselt rakendatakse riskikaalu 0 protsenti.

(4) Nõuded ja tingimuslikud nõuded liikmesriikide regionaalvalitsustele ning kohalikele omavalitsustele ja nende poolt täielikult tagatud riskipositsioonid, millele määruse 3. peatüki 2. jao 1. jaotise 3. alljaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodi kohaselt rakendatakse riskikaalu 20 protsenti.

(5) Riskipositsioonid, mis on täielikult tagatud, laenu andvasse krediidiasutusse või selle ema- või tütarettevõtja krediidiasutusse paigutatud rahaliste hoiustega. Krediidiasutuse emiteeritud krediidiriski vahetustehingut sisaldava võlakirja alusel saadud sularaha ning vastaspoole laenu krediidiasutusele ja hoiused krediidiasutuses, mis on määruse 3. peatüki 2. jao 3. jaotise 1. alljaotises sätestatud bilansilise tasaarvestuse lepingu tingimuste kohased.

(6) Riskipositsioonid, mis on täielikult tagatud laenu andva krediidiasutuse või selle ema- või tütarettevõtja emiteeritud hoiusesertifikaatidega, kui need on hoiustatud ühes nimetatud asutuses.

(7) Bilansivälised kohustused, mis on määruse 3. peatüki 2. jao 5. jaotises sätestatud bilansiväliste kohustuste krediidiriski arvestuse kohaselt madala riskiga bilansivälised kohustused tingimusel, et kliendi või omavahel seotud isikutega on sõlmitud kokkulepe, mille kohaselt krediidiasutus täidab oma kohustusi ainult juhul, kui sellega ei ületata krediidiasutuste seaduse § 85 lõigetes 8–9 nimetatud piirmäärasid.

(8) Paragrahvis 36 sätestatud nõuete kohased pandikirjad.

(9) 50 protsenti lühiajalistest dokumentaalmaksetest ning kasutamata krediidilimiitidest, mis kuuluvad määruse 3. peatüki 2. jao 5. jaotises sätestatud bilansiväliste kohustuste krediidiriski arvestuse kohaselt mõõduka riskiga bilansiväliste kohustuste hulka.

(10) Võlgniku asukohariigis ametlikult kehtivas vääringus nõuded keskpankadele, mis tulenevad keskpanga nõudmisel hoitavast kohustuslikust reservist.

(11) Kohustusliku likviidsusnõude täitmiseks hoitavad keskvalitsuste võlakirjad, mis on nomineeritud ja väljastatud emitendi asukohariigis ametlikult kehtivas vääringus ning mille välisreiting on võrdne või kõrgem investeerimisklassile vastavast välisreitingust.

§ 333. Krediidiriski maandamise rakendamine riskipositsioonide arvutamisel

(1) Kolmanda isiku garantiiga tagatud riskipositsiooni osa võib käsitleda riskipositsioonina garantiidandja vastu tingimusel, et riskipositsiooni tagatud osale rakendatakse määruse 3. peatüki 2. jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodi kohaselt võrdset või madalamat riskikaalu kui tagamata osale. Riskipositsiooni ja selle tagatiseks oleva garantii valuutade erinevuse, tähtaegade mittevastavuse ja osalise garantii puhul kohaldatakse määruse 3. peatüki 2. jao 3. jaotises sätestatud korda.

(2) Paragrahvis 135 sätestatud finantstagatise mõju arvutamise lihtmeetodi kasutamisel võib kolmanda isiku väljastatud tunnustatud tagatisega kaetud riskipositsiooni tagatise turuväärtuse ulatuses käsitleda riskipositsioonina tagatise väljastaja vastu tingimusel, et riskipositsiooni tagatud osale rakendatakse määruse 3. peatüki 2. jao 1. jaotise 2. alljaotises sätestatud krediidiriski standardmeetodi kohaselt võrdset või madalamat riskikaalu kui tagamata osale, ning krediidiriski kaitse ja kaitstava riskipositsiooni järelejäänud tähtjad ei ole käesoleva määruse § 158 mõistes mittevastavuses.

(3) Paragrahvis 137 sätestatud finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodi kasutamisel võib riskipositsioonide arvutamisel võtta arvesse määruse §-s 138 sätestatud korras arvutatud täielikult korrigeeritud riskipositsioonide väärtuse. Nimetatud meetodi kasutamisel peab krediidiasutus täitma tagatiste aktsepteerimise tingimusi ja muid nõudeid, mis on sätestatud määruse 3. peatüki 2. jao 3. jaotise 1. alljaotises.

(4) Määruse 3. peatüki 2. jao 2. jaotises sätestatud krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodi kasutamisel võib riskipositsioonide arvutamisel võtta arvesse finantstagatise mõju kõnealustele positsioonidele. Krediidiasutus peab sisemisi hinnanguid finantstagatise mõjule krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel kasutatava meetodi alusel kasutama järjekindlalt. Nimetatud meetodi kasutamisel peab krediidiasutus täitma määruse 3. peatüki 2. jao 3. jaotise 1. alljaotises sätestatud finantstagatiste aktsepteerimise tingimusi.

(5) Krediidiasutus, kes kasutab käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud õigust, peab olema võimeline tõestama Finantsinspeksioonile oma suutlikkust hinnata finantstagatise mõju asjaomastele riskipositsioonidele eraldi muudest maksejõuetusest tingitud kahjumäärade seisukohalt olulistest asjaoludest.

(6) Krediidiasutus, kes krediidiriski sisereitingute täiustatud meetodi kasutamisel ei kasuta käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud õigust, võib riskipositsioonide arvutamisel kasutada finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodit või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud õigust. Krediidiasutus võib kasutada ainult üht nimetatud õigustest.

(7) Krediidiasutus, kes kasutab riskipositsioonide arvutamisel finantstagatise mõju arvutamise üldmeetodit või käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud õigust, peab riskide kontsentreerumise hindamiseks regulaarselt läbi viima stressiteste, võttes sealhulgas arvesse tagatise realiseerimisväärtust. Testides hinnatakse turutingimuste võimalike muutuste mõju krediidiasutuse omavahendite adekvaatsusele ja tagatiste realiseerimisväärtusele. Krediidiasutus peab tõendama Finantsinspeksioonile, et läbiviidud stressitestid on kõnealuste riskide hindamiseks piisavad ja asjakohased.

(8) Kui stressitest viitab tagatise madalamale realiseerimisväärtusele kui finantstagatiste hindamise üldmeetodi või käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatu kohaselt oleks lubatud arvesse võtta, tuleb tagatise arvessevõetavat väärtust stressitesti tulemuste kohaselt vähendada.

(9) Krediidiasutus töötab välja ja rakendab korra, mis võimaldab piisavalt täpselt hinnata riskide kontsentratsiooni kaudse krediidiriski kaitse pakkujate vastu ning riskide kontsentratsiooni, mis tuleneb riskipositsiooni ning krediidiriski kaitset pakkuva instrumendi järelejäänud tähtaegade mittevastavusest.

(10) Krediidiasutus töötab välja ja rakendab korra, mis võimaldab ülemääraselt suure riskide kontsentratsiooni tuvastamise korral võtta meetmeid riskide kontsentratsiooni vähendamiseks.

(11) Krediidiasutus võib vähendada riskipositsiooni väärtust kuni 50 protsenti tagatise väärtusest, kui tagatiseks on eluasemekinnisvarale seatud hüpoteek või 1991. aasta või hilisema samaväärse Soome elamuühinguseaduse alusel tegutseva elamuühingu osa. Eluasemekinnisvara peab olema määruse § 114 lõigetes 4 ja 5 ning § 150 sätestatud nõuete kohane. Eluasemekinnisvarana käsitletakse elamut, mida selle omanik kasutab või kavatsseb kasutada elamiseks või eluruumina üürileandmiseks ja selle väärtust tuleb hinnata vähemalt üks kord kolme aasta jooksul.

(12) Krediidiasutus võib vähendada riskipositsiooni väärtust kuni 50 protsenti ulatuses selle tagatiseks või tagatise alusvaraks oleva kommerts-kinnisvara väärtusest, kui riskipositsioon on määruse §-s 34 nimetatud tingimuste kohane, mille järgi võib krediidiriski standardmeetodi alusel sellele rakendada 50-protsendilist riskikaalu. Kommerts-kinnisvara peab olema valmis ehitatud ning tootma omanikule piisavalt renditulu ja selle väärtust tuleb hinnata vähemalt üks kord aastas.

(13) Krediidiasutus, kes kasutab käesoleva paragrahvi lõigetes 11 või 12 nimetatud õigust, peab suutma Finantsinspektsioonile tõestada, et hüpoteegiga koormatud kinnisvara väärtus on hinnatud usaldusväärselt.

§ 334. Piirmäärade arvutamine

Riskide kontsentreerumise piirmäärade arvutamiseks jagatakse kliendi või omavahel seotud isikute kogu riskipositsioon krediidiasutuse omavahendite summaga ning korrutatakse 100-ga.

§ 335. Konsolideerimisgrupi riskide kontsentreerumise arvutamine

(1) Krediidiasutuse konsolideerimisgrupi riskide kontsentreerumist arvutatakse käesoleva peatüki sätete kohaselt. Riskipositsioonid arvutatakse konsolideerimisgrupi konsolideeritud andmete alusel.

(2) Krediidiasutuse konsolideerimisgrupi riskide kontsentreerumise piirmäärade arvutamisel kasutatakse krediidiasutuse konsolideerimisgrupi omavahendite summat.²²
[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]

§ 335¹. Paragrahvi pealkiri

5. peatükk PIIRANGUD OSALUSTELE

§ 336. Oluliste osaluste piirangud

(1) Olulise osaluse suhtes rakendatav piirang on olulise osaluse väärtuse suhe krediidiasutuse omavahenditesse.

(2) Oluliste osaluste summa suhtes rakendatav piirang on oluliste osaluste väärtuste summa suhe krediidiasutuse omavahenditesse.

§ 337. Olulise osaluse väärtus

Olulise osalusena käsitletava aktsia või osa väärtuseks on väärtpaberi bilansiline väärtus.

§ 338. Piirangute arvutamine

Piirangu arvutamiseks jagatakse oluline osalus või oluliste osaluste summa omavahendite summaga ja korrutatakse 100 protsendiga.

§ 339. Krediidiasutuse konsolideerimisgrupi piirangute arvutamine

(1) Krediidiasutuse konsolideerimisgrupi piirangud arvutatakse vastavalt käesolevas peatükis sätestatule.

(2) Krediidiasutuse konsolideerimisgrupi investeerimispiirangute arvutamisel kasutatakse krediidiasutuse konsolideerimisgrupi omavahendite summat.

6. peatükk

LÕPPSÄTTED

§ 340. Omavahendite korrigeerimine realiseerimata kasumite ja kahjumitega

Käesoleva määruse § 7 lõike 2 punktides 3 ja 4 sätestatud omavahendite korrigeerimisi rakendatakse edasiulatuvalt alates käesoleva määruse kohaldamisest. Varasemate perioodide realiseerimata kasumeid ja kahjumeid ei võeta arvesse omavahendite korrigeerimisel.

§ 341. Määruse jõustumine

(1) Kuni 2007. aasta 31. detsembrini võib krediitiasutus krediitiasutuste seaduse § 141¹ määratud korras ja tingimustel rakendada riskiga kaalutud varade arvutamisel Eesti Panga presidendi 2. juuli 2002. a määrust nr 12 «Krediitiasutuste usaldatavusnormatiivid».

(2) Käesoleva määruse § 36 lõige 3 kehtib kuni 2013. aasta 31 detsembrini.
[RT I, 29.12.2010, 17- jõust. 01.01.2011, rakendatakse alates 31.12.2010]